

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) Author(s):	samlet ved Jens Bek og N. Johan Laursen.
Titel Title:	<u>Sangbog for den danske folkehøjskole</u>
Alternativ titel Alternative title:	Højskolesangbogen.
Udgavebetegnelse Edition Statement:	5. opl.
Udgivet år og sted Publication time and place:	Aarhus : i kommisjon hos P. Hauberg & Co., 1894
Fysiske størrelse Physical extent:	XVI, 624 s. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

Højskolesangbogen.

53.- 170.

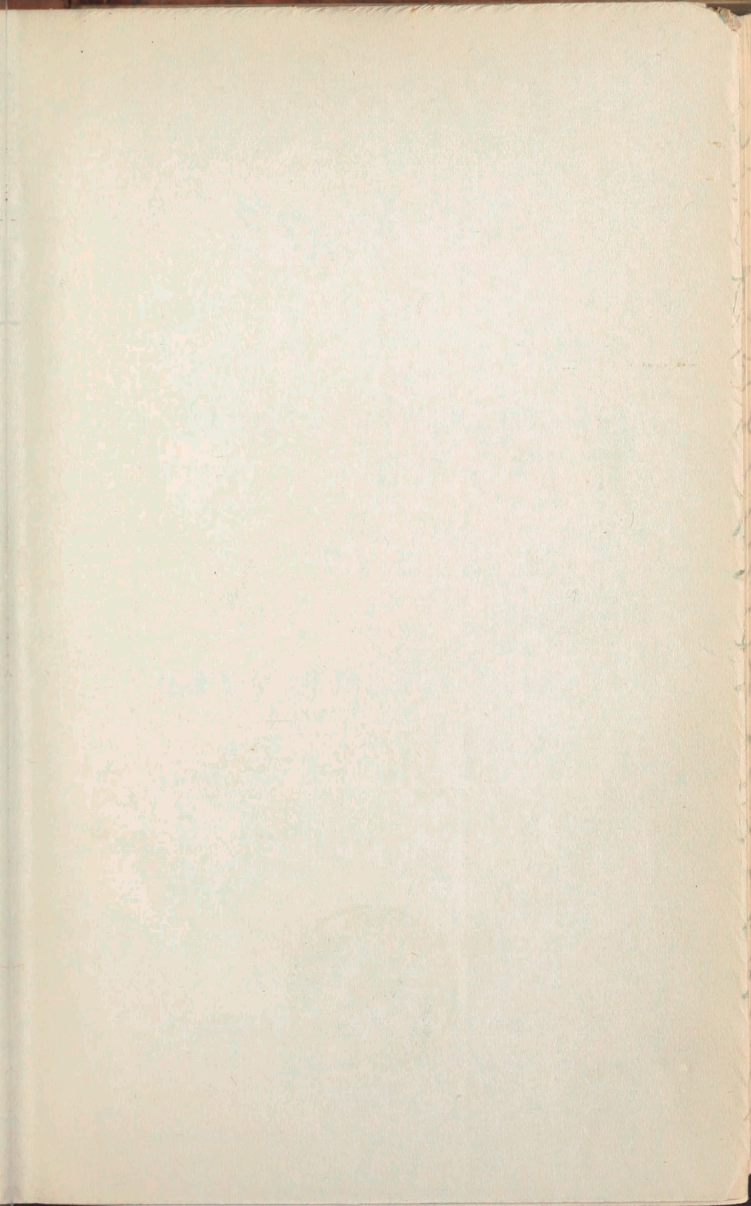
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 53 8°

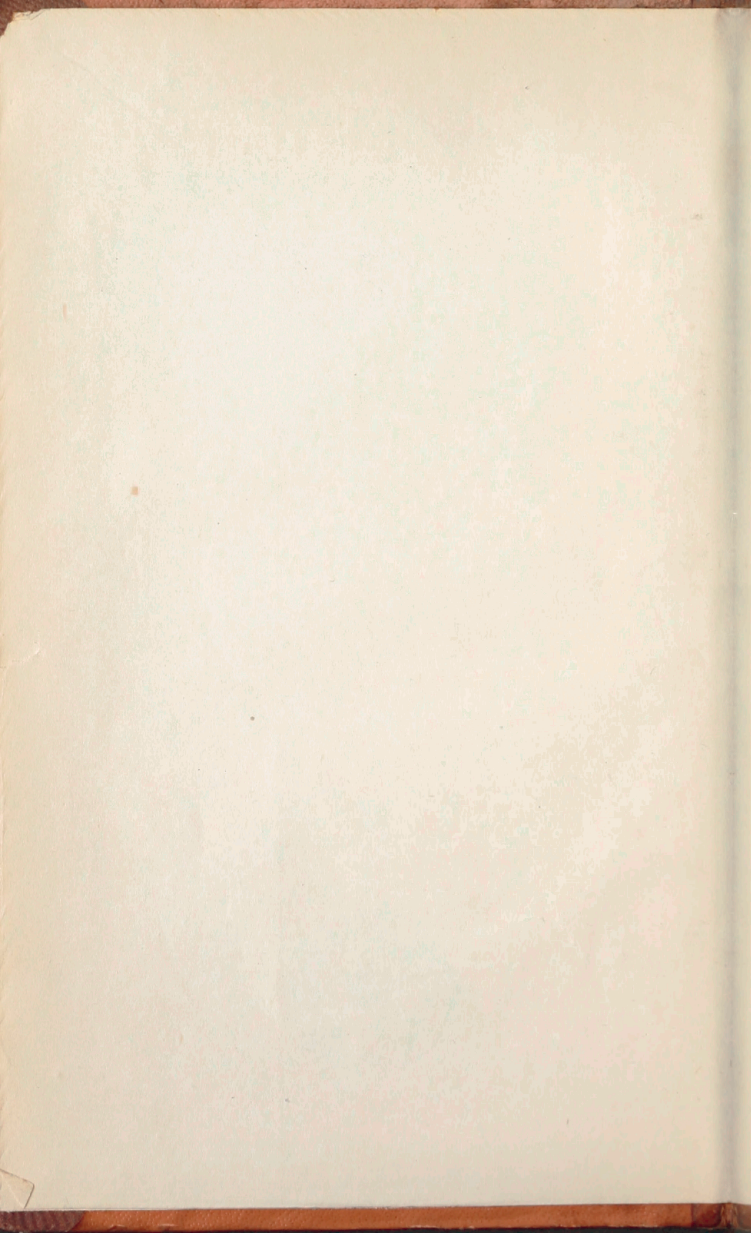

1 1 53 0 8 02163 8

Rex/s

Sangbog

for

den danske folkehöjskole

samlet ved

Jens Bek og N. Johan Laursen.

Femte oplag.

I kommissjon hos P. Hauberg & Co.

«Aarhus Folkeblad»s bogtrykkeri.

1894

Syng, når du alene går!
syng, når fler skal sammenbindes!
Uden sang er ingen vår,
og i sang den siden mindes!

Syng dig sammen med dit folk,
gennem det med hele Norden;
bliv så siden selv en tolk
for den tro, som din er vorden!

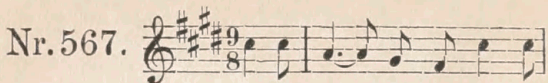

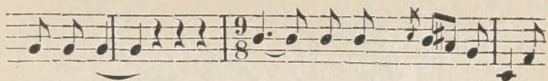
*Formålet med udgivelsen af denne sang-
bog har været at give en samling af vore
bedste sange, samlede i en bekvem form og
billigere i forhold til udstyr og omfang end
nogen anden samling af lignende art. I
denne udgave er der medtaget nogle ny sange
efter vink fra bogens venner, men den gamle
ordning af stoffet er bevaret, så at den ny
og de ældre udgaver uden ulæmpe kan
bruges sammen. Ved at benytte en prisbe-
lønnet skoleskrift er det lykkedes at forene
et rigt indhold med letlæselighed uden at
gøre bogens omfang meget større.*

N. Johan Laursen.

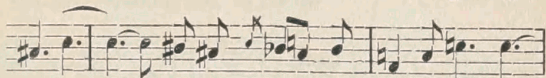
Drømmende, temmelig langsomt.

Johan Selmer.

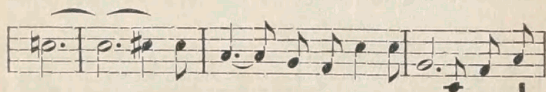

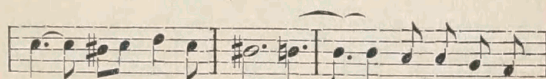
syn til syn gen-nem de lange døgne-

ne frem — til hun op-slog öj-nene, frem.

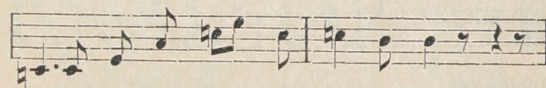
— Han, som skældtes for ond og vred, lever for

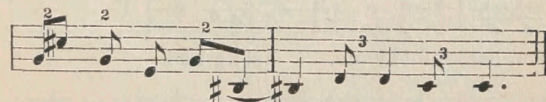
det, han ej får se; han, — som skældtes for

morder, han skærmer og toer hvert år vort land,

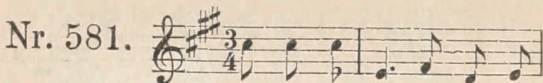
gæmmer sig så i fjæl-le-ne,

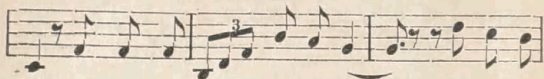
til det blir kalt om kvæl-le - ne.

Bevæget og varmt.

Johan Selner.

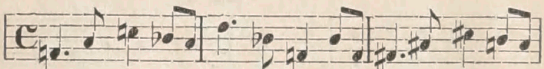
Min un- ge elskov bæ- rer

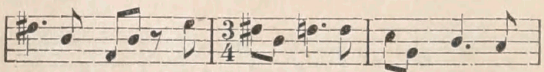
slør. For mig hun løfter det og ler — av öjne,

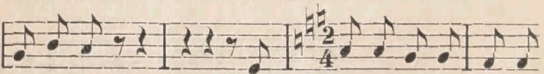
ingen, ingen annen a- ner. de

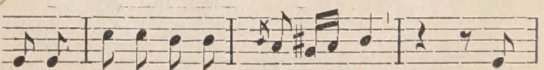
stråler, smelter, sværger, maner, de stråler, smelter,

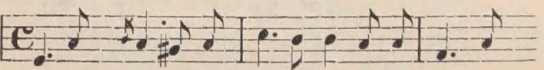
sværger, maner; men sløret for, men sløret for, straks

nogen ser! Alt godt, som to er e- ne

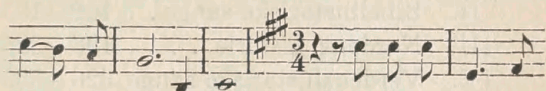
om, har tvefold ynde, hel- lig- hed. At

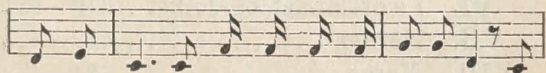
livets lan- ge længsler mødes i to, som

sjæl i sjæl genfø-des, er størstelykke, er største

lyk- ke, jorden ved. Men hvorfor bæ-rer

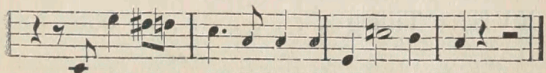
hun så slør, og hulker i det uden lyd, som

skulde briste hendes hjærte? for- di det væ-vet

er af smærte, for- di det væ- vet er af smærte,

isavnog angst, i angster al- vor fryd.

I.	Salmer og gudelige sange	1—101
II.	Bibelhistoriske sange . .	102—195
III.	Nordens historie	196—325
IV.	Verdenshistoriske sange	326—332
V.	Menneskelivet	333—378
VI.	Fædrelandet og folket .	379—411
VII.	Norden	412—423
VIII.	Norge	424—432
IX.	Sverige	433—435
X.	Skolen	436—445
XI.	Fædrenes minde	446—447
XII.	Frihed og folkelighed .	448—467
XIII.	Flaget	468—470
XIV.	Modersmålet og sangen	471—476
XV.	Skyttesagen	477—481
XVI.	Blandede sange	482—518
XVII.	Folkeviser	519—534
XVIII.	Tillæg	535—581

Melodier til «Sangbog for den danske folkehøj-skole», samlede af **Niels Vad** og **Anders Kirkegård**, og udgivne af *Sens Bek* og *N. Johan Laursen*, fås i enhver boghandel og på «Aarhus Folkeblad»s kontor. — Pris 3 Kr. — Melodisamlingen er rosende omtalt i mange blade.

Indhold.

	Nr.		Nr.
A nden lignedes allerb.	227	Blomst kan visne . .	154
Ånden opgav enkes.	156	Blomstre som en . .	131
Åndesyn fra gamle .	198	Brat af slaget ram. b	325
Årene skride	423	Brede sejl over nord.	232
		Byg på sletten, ej på	572
A braham sad i Ml.	109		
Agnis, min dejlige b	499	D a barnet sov ind .	490
Aft'nen er stille . . .	506	Dagen er oppe . . b	10
Alderdom er ingen .	215	Dagen går med raske	21
Alfader! du hvis . . .	386	Dagen gryr og hanen	196
Al Jeriko så Vorhr.	160	Danmark dejligst . .	229
Alle mine kilder skal	543	Danmark delt ved h.	557
Alle morgenens porte	536	Danmark dine kæm.	447
Alle småfugle i . . .	252	Danmarks guld og .	257
Alt, hvad som fuglev.	1	Danmarks ungdom b	478
Alt solen gik tilsenge	537	Danmark vor moder	556
Altid frejdig, når du	13	Dauskerfolk, hvor . .	394
Alt står i Guds faderh.	90	Datter af kong Attrd.	249
Anders han var en .	511	Da var løst den v. .	278
Apostlene sad i J.	175	De bølger, deskyll b	517
At nær ved kirke . .	236	De bølger komme .	265
B arndommens vang	552	Dejlig er den himmel	141
Barnelivets favre a	347	Dejlig er jorden . . .	16
Betragt mit svage s.	377	Dejlige Øresund . . .	554
Bisp Villum stod i .	237	Dej vil altid klaga og	566
Blandt alle vårens .	486	Den bonde som vil .	440
Blev nu til spot . . .	558	Den danske bonde .	462
Bliv hos os, når du	19	Den gång te di ve .	282
Blomster i vår . . .	366	Den gamle nattergal	474

X

	Nr.		Nr.
Den gang jeg drog .	299	Der v. en kæmpe stor	129
Den jomfru tog . . .	526	Der var en tid, da b	347
Den kedsom vinter .	507	Der var et folk . . .	392
Den konning kalder	311	Der var på jord en .	145
Den lyse dag forgan.	20	De sige, at mit spr.	574
Den norske sjømand	430	Det bødes der for i	359
Den signede dag med	2	Det er er under . . .	328
Den skønnejordens a	33	Det er hos os et . .	306
Den sømand han må	574	Det er så yndigt at	75
Den største påske . .	163	Det er så yndigt . .	101
Den ti, te do drow	322	Det haverså nylik. b	324
Den trænger ud til .	571	Det haver så nyligen	354
Der ånder en tindr.	483	Det hændte sig Jefta	120
Der er en bøn på . .	95	Det hørt es sige, da b	393
Der er en vej, som .	88	Det lifligt er for os .	172
Der er et himmelsk .	65	Det lyser over Nord.	355
Der er et land, dets	380	Det lød fra gamle . .	220
Der er et land så . .	404	Det raske folk, som	403
Der er et yndigt land	379	Det store ord, som .	92
Der er håb i vort a	393	Det som lysner over	391
Der er vel dag til s.	562	Det tordned overland	117
Der flyver en due b	509	Det var de sidste . .	280
Der flyver så mange	545	Det var en Lørdag .	504
Der fløj fra Holstens	298	Det var en sommerk.	303
Derfor kan vort øje	553	Det var en yndig m.	253
Der går et stille tog	411	Det var så stille ved	123
Der går dans på Rib.	247	Det var sig hr. Ask.	238
Der ganger sagn så .	142	Det, vi véd, at s: a	372
Der gik en hyrde . .	115	De vog dem a	325
Der gik et sagn i l.	205	Dig vandre vi så . .	51
Der gynged en v. . .	218	Dronning Dagmar . .	245
Der, hvor vi stred .	443	Dronning over D. . .	314
Der klang en livlig .	288	Droslen slog i skov.	389
Der kom en vår til	463	Du brune hjort ved b	513
Der ligger en stad .	189	Du gamla, du friska	419
Der ligger et land .	425	Du nat, hin mørke .	4
Der pløjed en bonde	297	Du, som har sorg b	487
Der skinner en sol .	436	Du, som våged	207
Der står et slot i . b	33	Du var den unge . .	289
Der strømmer en flod	369	Dybt forneds skal	93
Der toner et kvad .	116		
Der vandred en yng.	149		
Der var en gammel .	192	Eja, hvor man nu t.	320
Der v. e. gl. præstesøn	133	Ej bjærgene mødes .	422

XI

	Nr.		Nr.
Ej skansen blot . . .	409	Frihedens hjemer . .	448
Enfoldige sind . . .	349	Frihed er det b. g. .	449
En kæmpe han var .	318	Frihed er det b. o. .	450
En skål for de blink.	564	Frit at tænke, tro og	453
En skærtorsdag . . .	301	Fuglen har rede . . .	148
En stormvind går . .	358	Fuglen sit øje lukker	538
En sædemand gik . .	151	Fædreneland	385
En søndagmorgen . .	170		
En ung birk står . .	370	G amle Jylland, hvor	563
En vise nu ville vi .	234	Gamle ven og	269
Er lyset for de lærde	439	Giv mig, Gud, en s.	542
Er skolen for andre	438	Gold er den jord b	404
Er vor trældomstid .	465	Gossan min bor i al.	494
Et jævnt og munt. .	343	Grøn er vårens hæk e	485
Et lidet barn så . . .	138	Gud, du som lyset .	14
Et sorgens budskab	292	Gud Helligånd, vor	62
Et undres jeg på . .	37	Gud herren så til . .	77
		Gud nåde mig	113
F å var de Sønner .	130	Gud planted en . . .	103
Farvel du liden r. b	485	Guds fred er mer . .	44
Fjorton år tror jag .	493	Guds fred, hvor I . .	312
Flyv, fugl, flyv . . .	579	Guds-huset i kong. .	185
Flyv ud, mit korn, i	340	Gud ske tak og lov	11
Fo ajle di smaabl. b	507	Guds menighed på .	66
Folkeånder rejse sig	420	Guds Ord, det er . .	85
Folkekraft er frih. .	452	Guds profet i gamle	176
Folkeligt skal alt nu	457	Gyldenlak, för du . .	291
Foragtet af de store	456		
For anker er Gyl. b	270	H abor kom fra N. .	206
For bønder himlens	278	Hans dag blev den .	317
Fordum syntes D. . .	310	Han sidder til bords	161
Fra afguders altre .	107	Han, som har hjulpet	36
Era fjærne lande kom	244	Han tvær over bæk.	492
Fra Gemen kom . .	251	Han var ingen m. . .	228
Fra himlen kom den	56	Han var kun en . . .	275
Fra himlen kom en	140	Har hånd du lagt på	361
Fred hviler over ld.	23	Har vi toppet, må vi	339
Frelseren er mig en	52	Hedelærken, den . .	294
«Fremad» er verdens	97	Hejmskringlas panna	216
Fremad, fremad . . .	456	Helgen her og	74
Frem bønder, frem .	442	Helligånden trindt .	57
Fremtidens land . . .	565	Hell dig, du höga b	433
Frihed bedre er end	71	Helligånd vor sorg .	61
Frihed, du Nordens	451	Hellig Olav stod ved	235

XII

Nr.	Nr.
Hel trang er nu t. . . 324	I alle de riger og . 223
Helt tungt han efter 406	I al sin Glans nu . . 55
Herlig en sommern. 515	I Danmark er jeg f. 381
Her er så stille, her 331	I D. er j. f. og båren 382
Herop herud, nu . . 212	I fjærne kirketårne . 24
Herren han har bs. . 70	I Gud-faders himmer 40
Herren moder Eva . 135	I hundred år satte . 281
Herrens hus var l . 134	Ikkun mellem skjald. 295
Herrens røst er . . . 86	I kvæld blev der . . 168
Herrens røst, som . . 87	I Morten Luthers . . 255
Herren taler, øer h. 315	I Nasaret i trange k. 344
Herrens venner ingen 100	Ind under jul 368
Herre tag i din st. . 348	Ingen har guldtårer 342
Hil dig, frelser og . 49	Ingrid Sletten af S. . 496
Hil dig, vor fane . . 468	I Norderhov sig . . . 272
Hjærter og løver i sit 399	I rosenlund under . . 446
Holder du af mig . . 509	I sagnet spejler sig . 326
Hr. Oluf han rider . 521	I Skanderborrig eng. 254
Hr. Sinklar drog . . 261	I sne står urt og b. 363
Hr. Villemand og . . 520	I tider saa lange . . 466
Hu, hej, kor er det . 428	I verden gives der s. 546
Hun er så skær . b 516	I Wittenberg i Sax. 194
Hun Venevil . . . a 499	I østen stiger solen . 5
Husker du i høst, da 503	J ag vet en vrå im. 516
Hvad kvidrer I om . 313	Ja vi elsker dette ld. 424
Hvad sjunger de . b 415	Ja vist er her trangt 445
Hvad solskin er for 437	Jeg førte ret et . . . 226
Hvad synger du om 476	Jeg er en simpel . a 408
Hvad vindes på vrd. 376	Jeg gerne vil dig l. 547
Hvem er den drot . 162	Jeg gik mig ud en . 398
Hvordan skal jeg . . 197	Jeg gik mig ud en . 336
Hvo planted hist . . 274	Jeg gik mig ud en . 534
Hvor de hvide bræer 417	Jeg gik i marken og 124
Hvorfor svulmer V. b 411	Jeg har båret lærke. 83
Hvor vittige dværge 263	Jeg kører frem gen. 362
Hvo, som har lyst . 410	Jeg lå ved det s. . . 191
Hvor trives noget . . 454	Jeg mindes et sted b 502
Hyggelig, rolig 17	Jeg rutter med . . . 467
Här stå vi på toppen 418	Jeg så ham som barn 350
Höje Nord, friheds a 415	Jeg så kun tilbage . 82
Höjt op i mod Nord. 243	Jeg spørger solen . . 321
Höjt over bøgens . b 482	Jeg tjente mig i kg. 525
Hör, hur herrlig s. . 435	Jeg tør ikke tale til 497

XIII

	Nr.		Nr.
Jeg var en munk i .	193	Land, som har adlydt.	323
Jeg var mig en fattig	531	Langt højere bjærge	387
Jeg ved en kilde så	357	Lette bølge, når du	575
Jeg ved, hvor der f.	559	Ligesom vølven i . .	316
Jeg vil værge mit ld.	423	Lille Guds barn, hvad	42
Jeg vælger mig april	514	Liflig fløjter Vælskl.	578
Jert hus skal I bygge	360	Ljud sång om Torgny	233
Jesus, frelser og bef.	47	Lovsynger Herren, m.	544
Johannes var Vorhrr.	183	Lyksalig, lyksalig . .	25
Jord, i hvis favn . .	38	Lyksaligt det folk . a	63
Julebudet til dem . .	139	Lynildsmand, som .	284
Julen har englelyd .	45	Lyset ej blev i J. . .	128
Jyden han æ stærk .	405	Lyset og livet er . b	63
Jylland mellem tv. h.	560	Lysets engel går m.	6
		Lytter I, som end .	208
K ajn pløjed rask . .	104	Længe var Nordens	413
Kanske vil der gå . .	508	Lær mig nattens stj.	373
Kimer, I klokker . .	137	Lær mig, o skov, at	81
Kimer, I klokker, nu	319	Løft dig sjæl a	10
Kirkeklokke ej til h.	26	Løft dit hoved, du .	352
Kirken er som him.	179	M ads Doss han war	512
Klokken slår, tiden .	15	Manddom, mod och	433
Klynke og klage . . .	78	Man må rejse til fods	482
Kolombo leged . . .	332	Marsk Stig han . . .	246
Kom en yngling fr.	231	Medkristne på den .	178
Kom Gud Helligånd	59	Med lov skal land .	461
Kommer hid, Ipiger	286	Med sin allabasterkr.	159
Kommer, sjæle	174	Med strålekrans om	157
Kom, sandheds ånd .	58	Mellem brødre kaldt	125
Kong Farao var en .	114	Mellem disse grønne	143
Kong Kristjan stod .	262	Menneskelivet er . .	335
Kong Vermund den	210	Mennesket er et v. .	333
Konning havde sig .	264	Mens Nordhavet br.	431
Kristelig frihed i . .	195	Mer ej mindes	211
Kvindelig! din tro . .	155	Midt iblandt os er .	67
Krist stod op af døde	48	Midt i en jærntid . .	416
Kung Karl den unga	270	Midt under Istedsla.	304
Kvinden på sin kr. .	152	Mindes vi en fuldtro	164
Kærlighed fra Gud .	34	Min Jesus! lad mit .	50
Kærligheds og sand.	60	Min mund og mit . .	89
		Min unge elskov bæ.	581
L ad lykkens gang . .	39	Mit fagre hjem, hvor	561
Lad vaje højt vort .	69	Mit fødeland er ly. .	402

XIV

Nr.	Nr.
Moders navn er en . 471	Og d. v. ung. Svegder 293
Mod Herren i det . . 346	Og jeg vil ha' mig . 513
Mod vesten har jeg . 108	Og ræven lå under . 500
Morgendug, der sagte 384	Og så gik jeg til . b 494
Morgenhanen atter . 8	Og skön så er hun l. 522
Morgenstund har g. . 3	Og sneen den fæg . 517
Moses var gammel . . 118	O, hør os, Jesu m. . 53
	O kristelighed 72
	Om Danmarks kvide 248
Når du vil på fjælde. 485	Op al den ting, som 35
Når en gang i fjærne 99	Op dog, Sion! ser du 73
Når solen ganger til 31	Op, I kristne, ruster 68
Når somrens sang b 362	Opløft din røst . . b 193
Når vi ser på him. . 338	Oppe i Norge en . . 209
Nabots vingård gr. . 127	Op, sjung og glæd dig 390
Nat i østen er ej . . 136	Ordet var fra arilds. 341
Nat, sövn og slum . 12	Ord, som kan flagre 356
Nej, hvad var det . . 498	O, sad jeg, som M. . 158
Nordens ånd er Nor. 200	Over vidt udstrakte. 407
Nu blev mit hus v. 290	
Nu eller aldrig, du . 396	P å det jævne 444
Nu han sväfvade kr. 217	På holmen Herluf . . 258
Nu I tvende snart . 551	På sin ligseng ligger 296
Nu lukker sig mit . 29	På söndag aften . . 491
Nu løftes laft og lofte 489	Påskeklokken kimed 300
Nu mørket bryder . 30	På sletten ved Evf. 106
Nu ringer alle klokk. 540	På solen jeg ser, det 487
Nu skal det åbenb 395	På Tave bondes a. a 256
Nu sol i øst oprinder 7	På Vossevangen, der 484
Nu tabte vor konge 308	Petrus, Paulus og Jh. 184
Nu tak for alt, ifra . 353	Prinsessen sad höjt . 501
Nu titte til hinanden 535	Prinssssen sad i höjen 527
Nu vågne alle Guds 9	Prinss. sad i h. (Gr.) 400
Nu vågner blomsten 580	
Nu vågner Holger . . 225	R olfs skattekong. . 214
Nu velkommen . . . 480	Roselil' og hendes m. 530
Nødig sige vi «farv.» 98	Rosen blusser alt i . 535
	Rugen bølgér over . 568
O ch liten Karin tj. 533	Rundet har sig årets 307
Og bor du histoppe b 490	
Og d. v. liden Gudrun 204	S å længe Danmark . 458
Og d. v. me. Ole Vind 260	Så længe fiskerlejet 276
Og det var om en lv. 529	Så mange sad der r. 528
Og d. v. r. Runegård 523	Sakse Lange 241

XV

Nr.	Nr.
Salighed det er i g. 548	Til klart Guds åsyn 79
Saligt prises skal dit 186	Til rosegården gik 222
Salomons Visdom . . 126	Til sagn og sange . . 221
Sangen har lysning . 475	Til våben, brødre . . 477
Sara var død 110	Til vor lille gerng. a 32
Se Norges blomsterd. 427	Torarin bueskytte . . 510
Se, nu stiger Solen b 14	To engle små 549
Ser du ham på fisk. 150	Tre folk som disse . 327
Se sländan hon går . 495	Trindt i Norden og . 273
Sig mig den gamle . 364	Trods længselens . . 91
Sig nærmer tiden . . 518	Træet stod færdig . . 502
Skabt er både jord . 337	Tungt kongedatrens . 266
Skal atter vi til forår 570	Tvang til tro er . . . 181
Skyerne gråne og . . 367	Tænk, når en gang . 80
Skön Freja hun . . . 201	
Slaverne rådtte på . . 240	U di de dybe dale . . 519
Slumrer sødt i Slesv. 305	Udrundne er de gml. 378
Solen sank bag gr. 259	Uforsagt hvordan . . 365
Sol er oppe 213	Uforsagt, vær på v. . 54
Som forårssolen . . 169	Undervejs var til . . 188
Sommerdag i efterh. 277	Undrer mig på, hvad 351
Somren sovned i vint. 567	Ungdommens drøm . 421
Som ørnen sidder . . 112	Unge genbyrdsliv i N. 414
Sov, mit barn, sov l. 345	Ung Saulus rider . . 187
Sov sødelig, sov bl. 27	Urolige hjærte 43
Sov sødt, barnlille . 28	Utallige blomster . . 180
St. Peder han ligger 190	
Stenen i Stefanens . 375	V ågner op nu alle . 199
Store helgen også h. 166	Vårens budskab . . . 459
Stræk din fod 481	Vårt land, vårt land 434
Syng højt, min sjæl 167	Vaj højt, vaj stolt . 473
Syng med os både . 41	Var I ikke galilæer. 182
Syng nu, gutter små 271	Var jeg en stjerne . 334
Sælland, Sælland . . 401	Ved Babylons floder 132
Søde Gud, din 22	Ved Frederits blev . 302
Söner af ett folk som 287	Ved Jordans færge . 146
T ag det sorte kors . 171	Ved Kristianssand . 285
Takt, takt, pas på b 408	Ved Solbjærgslag. b 32
Thomas Kingo er . . 268	Velkommen fra de . 219
Til fjælds over 429	Velkomm., Idunne . 203
Til himlene rækker . 539	Velkom. hver, hvis . 441
Til himmels fór den 173	Velkommen i den gr. 473
Til kamp da, o ven. 412	Velkommen igen . . 46

XVI

	Nr.		Nr.
Velkommen lærkelil	371	Visselulle nu, barn b	518
Velk. morgenrøde, t.	94	Vor fader over . . .	96
Velk. morgenrøde af	432	Vor Gud er død . . .	330
Velsignelse al jordens	18	Vorherre han var a	143
Venner, hvor er v. .	464	Vort jordliv er kun	374
Vidt sorgen udsp. . .	309	Vort land, vort land	388
Vidunderligst af alt	64	Vort modersmål er .	472
Vi elske vort land b	388	Vær glad, når faren	505
Vi fik ej under t. a	479	Vær hilset, mit g. . .	224
Vift stolt på Kodans	469		
Vi har et gammelt .	383	Y derst mod Nord .	230
Vi har sagt det så t.	550		
Vi kan ej prale af v.	569	Ø jeblikket for hvert	488
Vikinger af moders.	329	Øjne! I var lykkelige	76
Vi mennesker spørg.	541	Öm över ældgamle .	242
Vinden vifter, løvet	576	Ønsket er lig en yn.	202
Vingede skarer . . .	577	Østerlide! Østerlide.	84

1. Salmer og gudelige sange.

1. Morgen- og aftensange.

Mel. af L. Nielsen eller: Som forårssolen morgenrød.

ALT, hvad som fuglevinger fik,
alt, hvad som efter fugleskik
med sanglyd drager ånde,
lovsynge Gud, for han er god,
han i sin nåde råder bod
på støvets vé og våde.

Min sjæl, du har af alt på jord
i tanken og din tungs ord
de allerbedste vinger,
og friest er dit åndefang,
når dybt du drager det i sang,
så höjt i sky det klinger.

Hvad er vel og på jorderig,
der sammenlignes kan med dig
i trangen til Guds nåde?
og det var dig, den ledte om,
da med Vorherre hid den kom
på underligste måde.

Så vågn da op, min sjæl, bryd ud
med lovsangsroster og pris din Gud,
din skaber og genløser,
som så til dig i nåde ned
og over os sin kærlighed
med trøsteren udøser!

Og sig det til hver fugl på jord
og sig til alle englekor,
hvis sang livsaligst klinger,
at du med dem i væddestrid
vil prise Gud til evig tid
for ånde, røst og vinger.

Grundtvig.

2.

Mel. af Weyse.

DEN signede dag med fryd vi ser
af havet til os opkomme;
den lyse på himlen mer og mer
os alle til lyst og fromme;
det kendes på os som lysets börn,
at natten hun er nu omme!

Den signede stund, den midnatstid,
Vorherre, han lod sig føde,
da klared det op i østerlid
til dejligste morgenrøde,
da lyset oprandt som jordens bold
skal lysne udi og gløde.

Om levende blev hvert træ i skov,
og var så hvert blad en tunge,
De mægted dog ej Guds nådes lov
med værdelig røst udsjunge;
thi evig nu skinner livets lys
for gamle og så for unge.

Thi takke vi Gud, vor fader god,
som lærken i morgenrøde,
for dagen, han os oprinde lod,
for livet, han gav af døde;
den signede dag i Jesu navn,
os alle vort liv forsøde!

Nu sagtelig skrid, vor höjtidsdag,
med stråler i krans om tinde!
hver time til Herrens velbehag
som bække i eng henrinde,
til frydelig sig til sidst de sno
op under de grønne linde.

Som guld er den årle morgenstund,
når dagen opstår af døde,
dog kysser os og med guld i mund
den liflige aftenrøde,
så tindre end må det matte blik,
de blegnende kinder gløde.

Så rejse vi til vort fædreland,
der ligger ej dag i dvale,
der stander en borg så prud og grand
med gammen i gyldne sale,
så frydelig der til evig tid
med venner i lys vi tale.

Grundtvig.

3.

Mel. af Barnekow.

MORGENSTUND har guld i mund,
for natten Gud vi love,
han lærte os i Jesu navn,
som barnet i sin moders favn,
vi alle sødt kan sove.

Morgenstund har guld i mund;
vi til vort arbejde ile;
som fuglen glad i skov og vang,
udflyver med sin morgensang,
genfødt ved nattehvile.

Morgenstund har guld i mund,
og guld betyder glæde,
og glædelig er hver en dag,
som leves til Guds velbehag,
om end vi måtte græde.

Gå da frit enhver til sit
og stole på guds nåde!
da få vi lyst og lykke til
at gøre Gavn, som Gud det vil
på allerbedste måde.

Sol opstår og sol nedgår,
når den har gjort sin gerning;
Gud give os at skinne så,
som himmellys, skönt af de små,
da randt for os guldtærning.

Grundtvig.

4.

Mel. af Rung og Winding eller: Folkemelodi.

Du nat hin mørke forgangen er,
og dagen oprinder så vide

med morgensol over mark og kær,
de fugle de sjunge så blide;
— Gud give os lykke og gode råd,
sin nådes lys os tilsende.

Gud være lovet i al evighed!
han kan og han vil os bevare;
han lyser over os himlens fred,
han frier os ud af al fare.

Om påskemorgen, i gry af dag,
Vorherre opstod fra de døde,
med liv og lys til Guds velbehag,
at frelse os alle af møde.

Ræk os, vor Jesus, din frelserhånd,
oprejs os til faderens ære,
genløs os alle af mørkets bånd
til tjenere dine at være.

Da hver gang dagen forgangen er,
med tak vort knæ vi skal bøje,
i Jesusnavnet, Vorherre kær,
og blidelig lukke vort øje.
— Gud give os lykke og gode råd,
sin nådes lys os tilsende.

Sthen.

5.

Mel. af Weyse.

I østen stiger solen op,
den spreder guld på sky,
går over hav og bjærgetop,
går over land og by.

Den kommer fra den favre kyst,
hvor paradiset lå;
den bringer liv og lys og lyst
til store og til små.

Den hilser os endnu så smukt
fra Edens morgenrød,
hvor træet stod med evig frugt,
hvor livets væld udflød.

Den hilser os fra livets hjem,
hvor størst Guds lys oprandt,

med stjærnen over Bethlehem,
som østens vise fandt.
Og med Guds sol udgår fra øst
en himmelsk glans på jord,
et glimt fra paradiset's kyst,
hvor livets abild gror.
Og alle stjærner neje sig,
hvor østens sol går frem,
den synes dem hin stjerne lig,
som stod ved Bethlehem.
Du soles sol fra Bethlehem,
hav tak og lov og pris
for hvert et glimt fra lysets hjem
og fra dit paradis! *Ingemann.*

6.

Mel. af Weyse.

LYSETS engel går med glans
gennem himmelporte,
for Guds engels strålekrans
flygte alle nattens skygger sorte.
Sol går over verden ud
med Guds lys i øje:
Se! Vorherres sendebud
går på gyldne skyer i det høje.
Englen spreder over jord
glansen fra Guds himmel;
i sin kåbes stråleflor
favner han al verdens glade vrimmel.
Sol ser ind i slot og vrå,
ser på drot og tigger,
ser til store, ser til små,
kysser barnet, som i vuggen ligger.
Os han også favne vil,
englen i det høje;
os han også smiler til,
englen med Guds himmelglans i øje.
Os har og Vorherre kær:
Ingen sjæl han glemmer;
i hvert solglimt Gud er nær
og vor glade morgensang fornæmmer. *Ingem.*

7.

Mel. I østen stiger solen op.

Nu sol i øst oprinder mild,
min sjæl til Gud dig skynd,
bed, han i dag dig frelse vil
fra skade, skam og synd.

Vor tunge stå han nådig bi,
den fly fra løgn og tvist,
vort øje frelse han og fri
fra fjendens argelist!

Han rense ud hvert hjærte godt
i hver en lønlig vrå,
at kødets lyst i stort og småt
ej magt skal med os få.

Så vi, når dagen svinder hen
for nattens skygge bred,
må synge glad Guds pris igen
og tage mod hans fred.

C. J. Brandt.

8.

Mel. Til vor lille gern. eller: Danevang ved.

MORGENHANEN atter go'l,
slog med dugget vinge,
lykke os den gyldne sol
vil med lyset bringe,
når vi takke ham i løn
over alle sole,
som gör morgenrøden skön,
signer livets skole.

Dagen har han skabt til dåd,
skumringen til hvile,
ingen målte livets tråd,
derfor lad os ile,
göre gavn, mens dagen går,
prøve vore kræfter,
visse på, at gode kår
rette sig der efter.

Ord i mund og skrift i bog
skal vor ungdom lære
ret at bruge kraft og sprog,
livet til Guds ære;
da vor manddom, klog og stærk,
svare skal til navnet,
krone skolens ungdomsværk,
vise, det har gavnet. *Grundtvig.*

9.

Mel. af Weyse.

Nu vågne alle Guds fugle små,
de flyve fra reden og sjunge;
de prise Vorherre så godt de formå;
de takke for livet og lyset med fløjtende tunge.

Nu kvidrer svalen på kirketag,
og spurven ved menneskers huse;
de synge: godmorgen! de synge: goddag!
de synge: Guds fred! Gud ske lov! og i
luften hensuse.

Småfuglenes sang Vorherre forstår;
han kender hver sjæl i sit rige!
de fattiges lovsang han ikke forsmår;
han ser, hvad de målløse skabninger alle
vil sige.

Os ser du også, du kære Gud!
du hører vor røst i din himmel;
når fuglene flagre fra rederne ud,
du hører småbørnenes pris i din jublende
vrimmel. *Ingemann.*

10 a.

Mel. Jesus, frelser og forsoner.

LØFT dig, sjæl, på lysets vinger,
glad ved dagen, født på ny,
som sig morgenlærken svinger,
glad med sang i højen sky! -
Løv den Gud med liv og ånd,
som har lys til klædebon!
tak din Gud, som dig på tunge
lagde mer end engle sjunge!

I begyndelsen fra oven
ordet lød, og lyset blev;
sand oplysning, det er loven,
som Guds egen finger skrev.
Hvor sig spreder lys i ord,
der er altid hellig jord;
når med lyst vi det annamme,
da er skolen livets amme. *Grundtvig.*

10 b.

Mel. af H. Rung og Lindeman.

DAGEN er oppe, glæden tændt,
mismodets skyborg stormet og brændt,
over de glødende fjælde
lyskongens hærskarer tjælde.
«Oppe, oppe!» fugl i lund,
«oppe, oppe!» barnemund,
oppe mit håb med solen. *Björnson.*

11.

Mel. af Weyse.

GUD ske tak og lov!
vi så dejlig sov!
barnet lå med varme kind på puden.
Nu som fuglen frisk!
rask som havets fisk!
morgensolen titter gennem ruden.

Med hin glans fra sky
kom der lys i by,
kom der glimt af sol i alle sjæle.
Alle haner go'l,
hilsed glad Guds sol;
alle vævre tunger små fik mæle.

Ej den mindste mus
savner tag og hus,
fattigst spurveunge har sin rede.
Ej den mindste fugl
savner ly og skjul;
vi skal heller ej om fristed lede.

Lystig hanen go'l,
hilsed glad Guds sol,
for hver sjæl er liv og lys oprunden.
Nu som fuglen frisk!
rask som havets fisk!
vi har kærlighedsasylet fundet. *Ingemann.*

12.

Mel. af E. F. C. Bojsen eller: Folkemelodi.

NAT, søvn og slum og sæng, far vel,
det dages fluks i øster,
til bön, til bön, min kære sjæl,
suk til den Gud, dig trøster!

O, lysets fader, livets sol,
med sön og ånd tillige,
se fra din høje himmelstol
ned til vort jorderige!

Lad lyset i din kirke bo,
lad ordets lys og støtte
ledsage os i Kristi tro,
til vi til himmels flytte.

Lys og, o Jesus, for min fod,
at jeg skal ikke falde,
men at jeg varer kød og blod,
for syndens sukkergalde!

Lad dine engle mig ved hånd
igennem verden lede,
og udi sygdoms hårde bånd,
mig lægedom berede.

Gid jeg således leve må
i hver en tid og lykke,
jeg kan mod livets aften få
det evig lysens smykke! *Th. Kingo.*

13.

Mel. af Lindeman, Heise og Kirkegård eller: Dagen går.

ALTID frøjdig, når du går
veje, Gud tör kende,
selv om du til målet når,
först ved verdens ende!

Aldrig ræd for mørkets magt!
stjærnerne vil lyse;
med et «fadervor» i pagt
skal du aldrig gyse.

Kæmp for alt, hvad du har kært!
dø, om det så gælder!
da er livet ej så svært,
døden ikke heller. *Chr. Richardt.*

14 a.

Mel. af A. Winding.

GUD, du som lyset og dagen oplod,
selv er du lysenes kilde,
nat sig ej nærmer din kongestols fod,
sol er der årle og silde.

Nu drager skyggerne skumle på flugt,
dagen oprinder, den klare,
stjærnerne blege det blus nu har slukt,
tyst gennem mørket de bare.

Karske fra lejet vi glade opstod,
tak dig med sange at sige,
natten den blinde bortdrive du lod,
solen med daglys opstige.

Lad nu ej smitte os kødets sans,
verdens lyster og lader,
tænd i vort hjærte din helligheds glans,
hellige, kærlige fader!

Vreden ej vækkes, den volder kun nød
alle, der true og trodse!
Fattigmand finde det daglige brød!
Rigmand i vellyst ej frådse!

Styrk du og støt os, da faste vi stå,
stride og sejre i striden!
Frelser og fører, du æren skal få,
nu og evindeligt siden!

C. J. Brandt.

14 b.

Mel. af L. Nielsen.

SE, nu stiger solen af havets skød,
luft og bølge blusse i brand, i glød;
hvilken salig jubel, skönt alt er tyst,
medens lyset lander på verdens kyst.

Jeg vil ånde luften i fulde drag,
syng Gud en sang for den lyse dag,
takke ham, at morgnen mig end er sød,
at mig dagen fryder, trods synd og død.

Takke ham, som gav mig, når sol står op,
selv at føle morgen i sjæl og krop,
at al mørkhed svinder og sjælevé,
blot jeg trygt vil sige: Din vilje ske!

O, at jeg tør favne dig, skære dag,
kalde dig med navne, min sjæls behag,
alle gode navne, som bedst jeg ved:
Moder, søster, elskte, min kærlighed!

Lysvæld bag ved lysvæld i himlen ind,
did, hvorfra den kommer nu morgnens vind,
ret, som om det ånded' af lyset ud — —
o, du milde fader, min skaber, Gud!

Lad mig nu kun drage ad natmørkt hav,
lad mig ikkun stævne imod min grav:
livets Gud mig skærmer, jeg er hans barn,
ud hans hånd mig river af dødens garn.

Se, da stiger solen af hav på ny,
alle dødens skygger for evig fly,
o, for seiersjubel, for salig lyst:
Lyset stander stille på livets kyst!

Jakob Knudsen.

15.

Tysk julemelodi.

KLOKKEN slår, tiden går,
troen på ordet sin prøve står;
er det faldet i hjærtemuld,
overstår det vel vinterkuld,
bærer sin evighedsfrugt.

Klokken slår, tiden går,
håbet Guds børn dog fejl ej slår;
det har vinger af engleart,
flyver til himmels med bönnens fart,
kommer tilbage med svar,

Klokken slår, tiden går,
kærligheden ej tæller år;
den kan gøre det gamle ungt,
gøre det let, der synes tungt,
vand den omskaber til vin.

Klokken slår, tiden går,
ene Guds nåde urokket står,
den os fører så tryggelig frem,
bygger os hisset og her et hjem,
fyldt med den sejrrige fred.

Klokken slår, tiden går,
her har den bygget i tusend år,
hjærter husvalet i Daners vang,
kimet til kirke og løftet med sang,
fanen med korsets træ.

Klokken slår, tiden går,
aldrig udrinder evigheds år,
aldrig afblomstrer Guds paradis,
aldrig forstummer hans nådes pris!
Amen! Halleluja! Tak! *C. J. Brandt.*

16.

Schlesisk folkemelodi.

DEJLIG er jorden!
prægtig er Guds himmel,
skön er sjælenes pilgrimsgang!
Gennem de favre
riger på jorden
gå vi til paradis med sang.
Tider skal komme,
tider skal henrulle,
slægt skal følge slægters gang,
aldrig forstummer
tonen fra himlen
i sjælens glade pilgrimsgang.

Englene sang den
föirst for markens hyrder;
skönt fra sjæl til sjæl det lød:
Fred over jorden!
menneske, fryd dig!
os er en evig frelser født! *Ingemann.*

17.

Mel. af Gether og Lindeman.

HYGGELIG, rolig, Gud! er din bolig,
inderlig schön!
o, hvor mit hjærte længes med smerte,
sukker i lön,
 efter at gæste din helligdom prud,
 efter at bo hos den levende Gud!
Godhedens kilde! årle og silde
gæstmild er du!
ved dine sale spurv møder svale,
kom det ihu!
 som ved dit alter den kvidrende fugl,
 und i dit tempel din tjener et skjul!
Hos dig at bygge højeste lykke
kaldes med ret;
der lyster tunge altid at sjunge,
bliver ej træet,
 til ikke lægger og tager ej fra
 glædens det evige halleluja.
Alt dog her nede lykkelig hedde
skal, hvo dig tror;
i himmerige tör han indkige
frit på dit ord,
 ja, i hans hjærte fra tårernes dal,
 trappe du bygger til himmerigs sal.
Lykkes og trives, styrkes, oplives
skal dine små,
vokse i kræfter stige der efter,
höjeloft nå,
 himle, hvor öjet, som græder ej mer,
 gudernes Gud i sin herlighed ser!

Tusende døgne verdslige, søgne,
gyldne for kød —
kan de vel ligne en dag af dine,
som vi dem nød,
når under sang, med dit vingede ord,
sjælen af by over stjærnerne fór.

Ej vil jeg bytte, Gud, i din hytte
betlerens plads
bort for det sæde, stolte beklæde,
højt i palads:
godt ikke fattes, hvem Gud haver kær!
lavt er ej bænket, hvem du sidder nær!
Grundtvig.

18.

Tysk folkemelodi.

VELSIGNELSE al jordens tarv,
velsignelse er kristnes arv,
velsignelse af himlens Gud
er vinen i hans gæstebud!
Velsignelse, af Gud tilsagt,
var perlen i den gamle pagt,
men kun med «sæden» som Guds ord
velsignelsen slog rod i jord!
Velsignelsen som dug og regn,
nu falder i hver himmelegn,
Guds menighed tilbuddt, tillagt,
med pagten ny, med dåbens pagt,
Velsignelsen i Herrens stad,
gör *dåben* til et åndebad,
gör *nadveren* ved Herrens bord,
til hjærtets himmerig på jord.
For Guds velsignelse opstig
taksigelse til himmerig!
velsignelsen da strømmer ned
i skybrud til Guds menighed. *Grundtvig.*

19.

Mel. af Weyse.

BLIV hos os, når dagen hælder,
du kære fader og Gud!

bliv hos os, når mørket vælder
af nattens sluser ud.

Henspred over dal og høje
dit stjerne-klædebons flig!
så lukke vi trygt vort øje
og slumre sødt hos dig.

Bliv hos os, og vi vil drømme
om englebørnenes fred;
din ånd gennem himmelstrømme
vil suse til os ned.

Og kongen i livets rige
vil favne alle de små:
på englenes himmelstige
skal barnesjæle gå.

Bliv hos os, når dagen hælder,
du kære fader og Gud!
og paradiset vælder
af nattens sluser ud! *Ingemann.*

20.

Mel. Nat, søvn og slum.

DEN lyse dag forgangen er,
den blanke sol forsvundet,
og natten med sin skyggehær
den har nu sejer vundet.

I al den ganske kristenhed
vi tro dog og bekende!
vi har en sol, som ej går ned,
en dag, som ej får ende.

For os det store lys oprandt,
hvorom profeter tale,
som gennemstråler uden tant
selv dødens skyggedale.

Så far da vel, du travle dag,
når trætte lemmer værke,
sin trang til nattens ro og mag
enhver hos sig kan mærke.

Til lys vi har Guds egen sön,
til vagt hans engleskare,
et skjold er os vor aftenbön
imod al frygt og fare.

Gud, lad os kun i nattens stund
foragte nattens kåbe
og elske ret af hjærtens grund
det lys, hvorpå vi håbe!

Da hvile vi i fred og ro,
ja, smilende vi sove,
og vågne hver en morgen fro,
vor Gud i sang at love. *Grundtvig.*

21.

Mel. af Weyse.

DAGEN går med raske fjed,
dagens börn må ile,
aftenrøden bringer fred,
nattens stjærner hvile.

Lykken gækker store, små,
leger med guldtærning :
lykkeligst at hvile på
er fuldendte gerning.

Lidt dog store, mindre små,
kan til gavns fuldbringe;
viljen ser Vorherre på,
giver kraften vinger.

Lykkens lunefulde spil
leger ej med sjæle,
alting föjes, som Gud vil,
her er trygt at dvæle.

Blomst skal bære frugt en gang;
høst skal følge sommer;
dag er ej så travl og lang,
aftenstund dog kommer.

Lad ved dag kun op og ned
lykkens tærning rulle,
fandt ved kvæld kun sjælen fred,
gik det, som det skulde. *Ingemann.*

22.

Mel. af J. P. E. Hartmann og Barnekow.

SØDE Gud, din engleskare
alle dine små bevare!
Ja, forlad os, fader milde,
hvad vi gjorde, som var ilde!
Hjælp os, så vi vorde fromme,
så vi i din himmel komme,
smile sødt i englefavn!
Hør du os i Jesu Navn.

Grundtvig.

23.

Mel. af R. Bay.

FRED hviler over land og by,
ej verden larmer mer,
fro smiler månen til sin sky,
til stjærne, stjærne ser.
Og søen blank og rolig står
med himlen i sin favn,
på dammen fjærne vogter går
og lover Herrens navn.
Der er så stille og så tyst
i himmel og på jord,
vær også stille i mit bryst,
du flygtning, som der bor!
Slut fred, o hjærte, med hver sjæl,
som her dig ej forstår!
Se, over by og dal i kvæld
nu fredens engel går.
Som du han er en fremmed her,
til himlen står hans hu;
dog i det stille stjerneskær
han dvæler her som du.
O, lær af ham din aftensang:
Fred med hver sjæl på jord!
Til samme himmel går vor gang,
adskilles end vort spor.

Fred med hverthjærte, fjærn og nær,
som uden ro mon slå.
Fred med de få, som mig har kær,
og dem jeg aldrig så.

Ingemann.

24.

Mel. af Weyse.

I fjærne kirketårne hist
nu aftenklokkerne ringe,
snart sover liden fugl på kvist
med hovedet under sin vinge.
Nu samles frænder könt igen
som fagleunger på grene,
men den, som har slet ingen ven,
han sidder ved kvæld alene.

Snart ruller ud den stille nat
sit skyggeflor over himlen,
men den, som sidder mest forladt,
ser op imod stjærnevrímlen.
Og gennem himmelsløret ud
der skinner öjne fuldklare;
Mildt ser den kære, store Gud
her ned med sin stjærneskare.

Han ser til sine börn da vist,
han ser til höje og ringe,
selv til den lille fugl på kvist,
med hovedet under sin vinge.
Til dem, som sove, ser han hen,
han vugger fuglenes grene;
og den, som har slet ingen ven,
han lader ej sidde ene.

Det barn, der synes mest forladt,
Gud-fader selv vil bevare.
Han sender i den stille nat
til jorden sin engleskare,
De sprede deres vinger ud,
når alle öjne sig lukke;
selv våger hele verdens Gud
ved skabningens store vugge.

Ingemann.

25.

Mel. af Berggreen.

LYKSALIG, lyksalig hver sjæl, som har fred!
dog ingen kender dagen, för solen går ned.
God morgen, god morgen! sang fuglen på kvist,
tit så den aftensolen bag fængselets rist.
Tit dufted, tit nikked småblomster ved gry;
för aften lå de knust under hagelvejrets sky.
Tit leged småbarnet i morgensol rød;
ved kvæld det lå på lejet så stille og død.
På jorden ej lever så salig en sjæl,
jo lykken kan omskiftes fra morgen til kvæld.
Lyksalig dog sjælen, som kender Guds fred,
skönt ingen kender dagen, för solen går ned.
God morgen! vi synge med fuglen helt fro,
skal selv i mørke fængsel til natten vi bo.
Guds børn kan sig glæde som blomster ved gry,
skal selv de ligge knust under aftenens sky.
Som barn kan jeg frydes i morgensol rød,
om også jeg för aften er stille og død.
Guds fred og god aften! vi sjunge ved kvæld:
Vorherre selv bevare hver flygtende sjæl!
Lyksalig, lyksalig hver sjæl, som har fred!
Guds fred er sjælesolen, som aldrig går ned.
Ingemann.

26.

Mel. af Rung og Winding.

KIRKEKLOKKE! ej til hovedstæder
støbtes du, men til den lille by,
hvor det høres trindt, når barnet græder
og inddysses blidt ved vuggesang.
Mens som barn på landet jeg var hjemme,
julemorgen var mit himmerig;
den du mældte mig med englestemme,
kimed klart den store glæde ind.

Højere dog stemte dine toner,
når de med «den gyldne sol frembrød»,
kimed: Støv! oprejst er din forsoner,
stat nu op i påskemorgengry!

Lifligt dog det klinger, helst om høsten
i den stille, svale aftenstund;
gennem jorderig går himmelrøsten,
kalder sjælen til sin hvile ind.

Derfor nu, når aftenklokken mælder:
Solen sank, og fuglen slumred ind,
da mit hoved jeg med blomsten hælder.
nynner sagte mellem bedeslag:

Kirkeklokke! når til sidst du lyder
for mit støv, skönt det dig hører ej,
mæld da mine kære, så det fryder:
Han sov hen som sol i høst går ned.
Grundtvig.

27.

Dansk folkemelodi.

Sov sødelig, sov blødelig,
luk dine øjne til,
Gud-fader udi himmerig
din vogter være vil.

Dig Kristus gav et evigt håb,
han og for dig er død,
og til hans liv du i din dåb
ved Ånden er genfødt.

Han sender sine engle ned
om vuggen kreds at slå;
thi luk dit øje, barn, med fred!
Guds øjne åbne stå.

28.

Mel. af Cora Nygård og Nutzhorn.

Sov sødt, barnlille,
lig rolig og stille,
så sødelig sov
som fuglen i skov,
som blomsterne blunde i enge!

Gud-fader har sagt:
stå, engle, på vagt,
hvor mine de små er i sænge.
Gudsfigrene grande
slog kors for din pande;
Guds enbarnes røst,
slog kors for dit bryst;
thi skal ingen djævel dig skade;
ved korset i ro
livsblomsterne gro
og dufte med paradisblade.
Dit hoved du bukke!
din sjæl du neddukke
— for aldrig at dø —
i livskilde-sø,
hvor rosen på rand ikke falmer!
Ved dåben opgror
af paradisjord
de dejlige evighedspalmer.
Læg hænderne sammen!
da lægger sig amen
til Frelserens bön,
som stiger i lön
og lyder, hvor englene kvæde;
i himmerigs kor
det lille Guds-ord
da favne Guds engle med glæde.
De råbe, de sjunge:
«På jordklimpens tunge,
et ord af Guds sön
er blevet til bön,
svang hid sig på åndedræts-vinger
Gud-fader i lön,
sig ja til den bön!
I Jesu navn yndig den klinger.»
Og alle de købte,
i Jesu navn døbte,
som striden har stridt,
som døden har lidt
og gik til den evige hvile,

— istemme så lydt
halleluja nyt,
at englene tie og smile.

Da drypper som duggen
der manna på vuggen
til barnet på jord
fra englenes bord,
du finder med smil det i morgen,
og klaröjet brat
du siger god nat
til tvivlen og frygten og sorgen.

Sov sødt, barnlille!
lig rolig og stille
og nyn på det navn,
med nåden i favn,
al jorden til salighed givet!
Nyn: Jesus er min
så favr og så fin
min Jesus er lyset og livet!

Grundtvig.

29.

Mel. af Krossing eller: Nu hviler mark.

Nu lukker sig mit öje,
o, Fader i det höje,
i varetægt mig tag!
Fra synd og sorg og fare
din engel mig bevare,
som ledet har min fod i dag!

Foersom (efter tysk).

30.

Mel. af Nutzhorn.

Nu mørket bryder på,
de klare stjærner skinne;
hos dig, Gud-fader, må,
vort lys og skjold vi finde.
— Lad tro og håb og kærlighed
neddale til os med Guds fred!

Hjælp os, at dåbens pagt
kan tro i hjærtet tænde,

og lær os bönnens magt
i «fadervor» at kende!
Vor tvivl og frygt jag bort,
frimodighed du sende;
os sorgens nat gör kort,
men glæden uden ende!
O, stil vor hjertes trang,
så glade vi kan sjunge;
læg lov og pris og sang
os brændende på tunge!
Nu dermed Gud i vold;
vi tryggelig skal hvile.
Din nåde mange fold
ned til os nu skal smile.
— Lad tro og håb og kærlighed
neddale til os med Guds fred!

Nutzhorn.

31.

Mel. af Sofie Dedekan.

NÅR solen ganger til hvile,
og dagens syssel er endt,
når himmelens stjærner smile,
og nattens måne er tændt,
når stilhed breder sig over
den larmfuldt forvirrede jord,
når hele naturen sover,
indhyllet i nattens flor, —
da bliver også mit indre
forunderlig fredeliggjort,
da synes sorgerne mindre,
skönt savnet er lige stort;
mens tanke til tanke kædes,
— jeg lukker mit øjenpar —
forglemmende, hvor jeg stedes,
erindrer jeg kun, hvor jeg var.
Jeg drömmer mig da tilbage
til fortidens gyldne land
og lader min tanke drage
så vidt over fjæld, over strand.

Jeg her til hjemmet er bundet,
men tanken flyver så let;
den standser, thi den har fundet
sin kære, sin elskede plet.

Den plet er ikke her neden,
her bruser så stormfuldt et hav,
her røver synden mig freden,
i kamp jeg går til min grav.
Hos dig, min Jesu kære,
mig vinker så sikker en havn;
o, måtte min længsel bære
mig hen i din kærligheds favn!

Men længsel har ingen vinge,
ej kræfter til himmelflugt,
og dog skal støv sig opsvinge
og smage Guds haves frugt.
Den sag er verden en gåde,
men hjærtet en skat så stor,
og vingen er idel nåde
os skænket i troens ord. *V. Thisted.*

32 a.

Mel. af Weyse.

TIL vor lille gerning ud
gik vi små fuldglade,
viljen så den kære Gud,
hjalp os, som vi bade.
Nu er dagens lys udslukt;
lukt er snart vort øje.
Giv vor lille gerning frugt,
fader i det høje!

Du, som viser dag og nat
sol og stjærner veje!
livets underfulde skat
gav du os i eje.
I hver barnesjæl på jord
har du lagt en kærne
til en blomst med himmelsk flor,
herlig som en stjerne.

Lad den kærne underfuld
vokse i vort indre,
når der skinner sol på muld,
og når stjærner tindre!
lad det frø opvokse smukt,
med din börnevrimmel
til at bære evig frugt,
i din høje himmel! *Ingemann.*

32 b.

Mel. af Malling.

VED solbjærgslag,
når vinden ånder de køle drag,
når lunden glinser i fyrstedragt,
når himlen stråler i gylden pragt,
når sol tilvinker al verden brat
et mildt godnat.

Ved solbjærgslag,
da toner lunden af fugleslag,
og det er solens det varme bryst,
der synger afsked med fuglerøst;
dens vemod tolker i aften sval
en nattergal.

I morgengry,
da stiger solen igen bag sky;
da hilser livet på ny sin ven,
hans smil nu lyser til dåd igen,
og på sin ligvogn nu ruller bort
den nat så sort.

I morgengry, ved aftensky
Gud-faders nåde er altid ny,
han giver kræfter den lange dag,
til kæmpedåd og til fugleslag;
sidst ved hans hjærte vi slumre ind
til dagens skin.

Anton Nielsen.

33 a.

Mel. af Weyse.

DEN skønne jordens sol gik ned,
mens stjærneskarerne finkle;

en större verdens herlighed
nedglimler nu i det dunkle.
Al verden som en kirke stor
bag sky sig hvælver mod oven;
i templets krog Guds grønne jord
er skjult som et blad i skoven.
På mindste blad, i største skov
har glade skabninger hjemme;
hvor liv sig rörer til Guds lov;
det mindste han aldrig vil glemme.
Gud! i din hånd alt stort er småt,
men kært det mindste tillige;
den barnesjæl er bjærget godt,
som skjuler sig i dit rige. *Ingemann.*

33 b.

Mel. af Weyse.

DER står et slot i vesterled,
tækket med gyldne skjolde;
did går hver aften solen ned
bag rosenskyernes volde.
Det slot blev ej med hænder gjort,
mageløst står det smykket;
fra jord til himmel når dets port;
Vorherre selv det har bygget.
Fra tusend tårne funkler guld;
porten skinner som ravet;
med strålestøtter underfuld
sig borgen spejler i havet;
Guds sol går i sit guldslot ind,
skinner i purpurklæder;
i rosensky på borgens tind
står lysets banner med hæder.
Solenglen svinger lysets flag,
vandrer til fjærne lande,
ham følger liv og lys og dag
bag nattens brusende vande.
Lig solen farer livet hen,
går til forklaringskysten;
med glans opdukker sol igen
fra paradís i østen. *Ingemann.*

2. Gud-fader.

34.

Mel. af L. Nielsen eller som den engelske mel.

KÆRLIGHED fra Gud
springer lige ud
som en kilde klar og ren;
i dens stille bund,
i dens dybe grund
gemmes livets ædelsten.

Kærlighed fra Gud
som en yndig brud
kommer smykket til os ned;
luk dog op din favn!
kom i Jesu navn!
himlen bringer du jo med.

Kærlighed fra Gud
er det store bud,
er det eneste, jeg ved;
bliv i kærlighed,
og du har Guds fred;
thi Gud selv er kærlighed.

Schörring.

35.

Mel. af Berggreen.

Op al den ting, som Gud har gjort,
hans herlighed at prise,
det mindste, han har skabt, er stort,
og kan hans magt bevise.

Gik alle konger frem i rad
i deres magt og vælde,
de mægted ej det mindste blad
at sætte på en nælde.

Det mindste græs jeg undrer på
i skove og i dale,
hvor skulde jeg den visdom få
om det kun ret at tale.

Hvad skal jeg sige, når jeg ser,
at alle skove vrimle,

de mange fuglesving, der sker,
op under Herrens himle?

Hvad skal jeg sige, når jeg går
blandt blomsterne i enge,
og fuglesangen sammenslår
som tusend harpestrænge?

Hvad skal jeg sige, når mit sind
i havets dybe grunde
dog kun så lidt kan kige ind
og ser så mange munde?

Hvad skal jeg sige, når jeg ser,
hvor stjerneflokken blinker,
hvor mildt enhver imod mig ler
og op til himlen vinker?

Hvad skal jeg sige, når jeg op
til Gud i ånden farer,
og ser den store kæmpetrop
af blide engleskarer?

Hvad skal jeg sige? — Mine ord
vil ikke meget sige;
o Gud! hvor er din visdom stor,
din godhed, kraft og rige!

Op, stemmer alle folk på jord,
med frydetoner sammen:
Halleluja, vor Gud er stor!
Og himlen svare: Amen.

H. A. Brorson.

36.

Mel. af L. Jastrau eller: Som hönen klukker.

HAN som har hjulpet hidindtil,
han hjælper nok herefter,
han altid kun det bedste vil,
og han har almagtskræfter,
og han så grundig alting ved,
at selv til bunds i kærlighed
ser klart hans forsynsöje.

Den öde örk, det vilde hav,
den hårde vinterkulde,

den dybe sorg, den mørke grav,
de kære under mulde,
for alt hos Gud er gode råd,
til frydesang han vender gråd,
så let som vind og vove.
Thi når vor sjæl er i Guds hånd,
Guds ord i mund og hjærte,
da briste for os alle bånd,
som pine kan og smerte,
da åbner sig som aldrig før
gudsrigets port, gudshusets dør,
og livets kilder alle.
Om end vort støv er lige tungt,
så får vor sjæl dog vinger,
så den med ordet evig ungt,
sig let til himlen svinger
og ser så fra det høje ned
med smil på verdens usselhed,
med trøst på jordens möje.
Vi føle, at hvordan det går,
hvad verden gör og lader,
så gav os Gud dog børnekår,
så er dog Gud vor fader,
så er vor død dog kun et blund,
og støvet om en liden stund
får også ørnevinger.
Min sjæl, hvi bruser du da så,
og krymper dig i støvet,
og gruer for de skyer grå,
for vindens pust i løvet?
du ved jo dog, trods vind og sky,
du skue skal de himle ny,
som Gud gör evig klare!
Og du mit støv, hvi sukker du
som under fjælde knuset?
du hører jo, der skaffes nu
dig plads i faderhuset;
din frelser vidner: ej et hår
forkommes skal i ormegård
og fattes i Guds rige. *Grundtvig*

37.

Mel. Apostlene sad i Jerusalem.

Er undres jeg på ved morgen og kvæld,
ved højeste midnatstide: |
at dråberne fra Guds nådes væld
som dug nedfalde så vide.

Jeg undres, at nåden den stråler ud
som solen i syd hin milde,
så dybest i dalen blomst får bud
fra lysets evige kilde.;

Jeg undres, hvordan til hver böjet strå
velsignelsens kilder nedrinde,
så livskraften underlig rejses må,
som gemmer sig dybt der inde.

Jeg undres stort, at mit lille strå
så ringe og svagt og böjet,
kan dryp af kærlighedsduggen få
og lys ifra soleöjet. *Marie Wexelsen.*

38.

Mel. Hil dem, som kæmped (Weyse).

JORD, i hvis favn der hades og der myrdes
slægt efter slægt,
blodige jord, med al din syndebyrdes
voksende vægt!

Hvor kan så let din himmelvej du følge
rundt om den sol, der skuer dine sår,
og så lysgrönt bølge
vår efter vår?

Jo, thi den samme, som har bundet jorden
lovenes bånd,
som gav sit folk i ørkenfjældets torden
loven i hånd,
han la'r sin sol hvert fattigt strå forgylde,
han er den Gud, som hører støvets bøn,
som i tidens fylde
gav os sin sön.

Derfor, om al vor lykke skulde falme,
brat stå for fald

altid fra jord en evig takkesalme
løfte sig skal;
derfor, hvor vældig mørkets ånder virke,
aldrig vor bøn skal synke til et suk,
aldrig Herrens kirke
rokkes et fnug.

Lær os da, jord, på Åndens ørnevinge,
trofast som du
os om vort høje himmellys at svinge
trøstig i hu,
hente fra ham alt lys, som vi begærer
hente fra ham livsvarmen i vort bryst,
grønnes Gud til ære,
gyldnes til høst. *Chr. Richardt.*

39.

Mel. af H. S. Paulli eller: Velkommen fra de døde.

LAD lykkens ganger springe
og springe dig forbi,
med gylden trense ringe,
og te sig frank og fri;
og løfte eller slænge,
som var hun uden bånd, —
dog hendes tøjler hænge
i Herrens højre hånd.

Dér sankes skæbnens tråde,
lig væverstolens garn,
med islæt af Guds nåde
selv mod hans mindste barn,
og hver gang støvet tvinger
itu, hvad han bandt fast,
langmodelig hans finger
genknytter, hvad der brast,

Det skærer og det skrammer
vort skrøbelige kød,
når hellig vilje strammer,
hvad syndig vilje brød.

Dog skal en gang vi finde,
når tågen er forbi,
ej skæbnerne var blinde,
men blinde var kun vi. *Chr. Richardt.*

40.

Mel. Herrens røst, som aldrig brister.

I Gud-faders himmerige,
i hans hus og englekreds,
der er glæde uden lige
over nådens underværk.

Dejlig det for os afmaler
Jesus, Guds enbårne søn,
som, når han om himlen taler,
vidner, hvad han selv har set.

Lignelsen er nem at kende,
mindes i al evighed
af hver sjæl, som hjem ad vende,
vil med «den forlorne søn».

Til hver sjæl på veje vilde,
der, som han, går i sig selv,
af Guds faderløst, den milde,
mødes undervejs som han.

Glæde størst, har Gud udgrundet,
faderhjærtet føler da,
når hans tabte barn er fundet,
som var død, men leved op.

Gud i englekreds udbryder:
Glædes alle, glædes nu!
og hans faderhus genlyder
højtidsfuld af sang og klang. *Grundtvig.*

41.

Mel. Lovet være du, Jesu Krist.

SYNG med os, både mark og skov,
Gud til ære og pris og lov,
underlig er hans vej og færd,
altid han er til hjælp dog nær,
o, Gud ske lov!

Syng med os, både land og hav:
hvad vi savned, det Gud os gav!
Synger med os, I stjærner små!
synger med os, I bølger blå:
O, Gud ske lov!

Syng med os, både nat og dag:
Gud forsvarer den danske sag!
Synger med os, I gubber grå!
synger med os, I poder små:
O, Gud ske lov!

Syng med os, hvem der elsker fred,
liv og lys i al kærlighed:
Derfor det danske blod udrandt,
derfor vi stred og sejer vandt;
o, Gud ske lov!

Syng med os, både blomst og fugl:
Lykken leger med Danmark skjul!
Blomstre skal freden her på ny,
kærlighed synge højt i sky!
O, Gud ske lov!

Syng med os, både syd og nord:
Fred os skænker Guds-fredens ord,
vandre det skal fra havn til havn,
byde Guds fred i Jesu navn,
o, Gud ske lov!

Syng med os hvert et hjerte godt:
Gud han ser dog på hjertet blot,
finder han der den gode grund,
glæde han sår der allen stund!
o, Gud ske lov! *Grundtvig.*

42.

Mel. af Joh. Fenger.

LILLE Guds barn! hvad skader dig?
tænk på din fader i himmerig!
han er så rig, han er så god,
ingen kan stå hans magt imod.
— O, Gud ske lov!

Føden og klæden, hus og hjem,
skulde Guds børn gå vild om dem?
Mennesket lever af Guds ord,
hjemme har børn, hvor fader bor.

Fuglen i skov, på mark og fjæld,
synger i gry og så i kvæld,
sover så sødt på kampesten,
som under tag på kvist og gren.

Ikke den pløjer eller sår,
lægger ej op fra år til år,
dog, hvor bønder af hunger dø,
finder den lille fugl et frø.

Yndig er blomsten klædt og boldt,
dejligst at se på fjældet goldt,
ikke den spinder, ej den syr,
dronning er dog dens dragt for dyr.

Blomst kommer op, og blomst går ud,
hvad er vel den for himlens Gud
noget at regne mod de små,
som for hans åsyn evig stå?

Lille Guds barn i verden her!
hold dig da til din fader nær!
spørg om hans magt og kærlighed!
stol kun på ham og hvil i fred!

Føden og klæden nok du får
af ham i morgen som i går,
og når hans sol for dig går ned,
arver du al hans herlighed.

— O, Gud ske lov!

Grundtvig.

43.

Mel. af K. M. Kristiansen og Kalhauge.

UROLIGE hjærte!

hvad fejler dig dog?

hvi gör du dig smerte,

du ej har behov?

Er han ej vor fader, som råder for alt!

er ej vore tårer og hovedhår talt!

har os ej den bedste til venner udvalgt!

Har ej med de færre
vi favreste håb?
hvad sagde Vorherre
til os ved vor dåb?
var ikke det ordet, som passer kun sig
til dem, der indtræde i Guds himmerig:
Fred være med eder! „*Fred være med dig!*“

Hvad kan dig vel skade,
min sjæl, med Guds fred!
Guds engle er glade
for evig derved.
Hun holder for døren, den dejligste brud,
vil ej du mod hende med glæde gå ud,
med favntag udbryde: Velkommen fra Gud!

Sit indtog lad holde
den himmelske brud
med kæmperne bolde,
som stride for Gud!
hvor hun er til huse, Guds engle vil bo,
hvor hun sidder stille, gör ingen uro,
der stiger vort håb og grundfæstes vor tro.

Urolige hjærte!
luk op for Guds fred,
som dulmer al smerte
og smiler derved!
Guds fred er en dronning, han selv giver pris,
hvo hende mon hylde, i sandhed er vis,
hvor hun har höjsædet, er Guds paradis.
Grundtvig.

44.

Mel. af Barnekow.

GUDS fred er mer end englevagt,
den regner aldrig fjendens magt,
er lige dyb og lige blid
ved höjlys dag og midnatstid.

Det er den fred med liv og ånd,
som hjærtet finder i Guds hånd,
så, føler det end dødens pil,
det værger sig kun med et smil.

Det er den fred, vor frelsermand
med angestsved har bragt i stand,
og da han op til himmels fór,
sig efterlod i *fredens* ord.

Det fredens ord ved dåbens bad
den bange sjæl gör barneglad;
det fredens ord hver Herrens dag
gör rolig midt i våbenbrag.

Du ved det godt, Guds menighed!
det ene tjæner til din fred,
at i dit hjærte og din mund
er troens ord i allen stund.

Thi da Guds sön med freden kom,
det var kun tro, han spurgte om,
for den, og ej for verden al
Guds nåde og Guds fred er fal.

«Guds fred» er over alt på jord
Vorherres svar på troens ord,
så har vi tro, da skal med fred
vi indgå til Guds herlighed. *Grundtvig.*

3. Jesus Kristus.

45.

Mel. af Th. Fenger.

JULEN har englelyd,
vi med fryd
os barnlig på Gud-fader
forlader;
vi var i nød så længe,
dog hørte han vor bön,
han ved, hvortil vi trænge,
vor frelser blev Guds sön;
thi vil vi alle sjunge
med hjærte og med tunge
et: Ære være Gud
for sit Julebud!

Ret i en salig tid
kom han hid;
da glemte deres møde
de døde,
da de fik det at vide,
at født var folkets ven
som tog vor sorg og kvide
og gav os fryd igen,
gik ned for os i døden
som sol i aftenrøden
og stod i morgengry
op for os på ny.

Sorg er til glæde vendt,
klagen endt.
I lovsang kendes fryden
på lyden.
Syng med Guds engleskare
på Jesu fødselsdag
om fred og ingen fare,
Gud-faders velbehag,
som vil al sorgen vende
til glæde uden ende!
Bær os på børnevis
ind i paradisi!

Grundtvig.

46.

Mel. af Berggreen.

VELKOMMEN igen, Guds engle små!
fra høje himmelsale
med dejlige solskins-klæder på
i jordens skyggedale!
Trods klingrende frost godt år I spå
for fugl og sæd i dvale.
Vel mødt under sky på kirkesti,
på sne ved midnatstide!
udbære vor jul ej nænner I,
derpå tør nok vi lide;
o, ganger dog ej vor dør forbi,
os volder ej den kvide!

Med venlige öjne himmelblå
i vugger og i sænge
vi puslinger har i hver en vrå,
som blomster gro i enge;
o, synger for dem, som lærker slå,
som hørt de har ej længe!

Så drömme de sødt om Bethlehem,
og er det end forblommet,
de drömme dog sandt om barnets hjem,
som lå i krybberummet;
de drömme, de lege jul med dem,
hvis sang de har fornummet.

Da vågne de mildt i morgengry
og tælle mer ej timer,
da høre vi julesang på ny,
som sig med hjærtet rimer,
da klinger det sødt i höjen sky,
når juleklokken kimer!

Da vandre Guds engle op og ned
på salmens tonestige;
da byder Vorherre selv Guds fred
til dem, den efterhige;
da åbner sig himlens borgeled,
da kommer ret Guds rige.

Grundtvig.

47.

Mel. af Rung.

JESUS! frelser og befrier
er dit dyrebare navn;
for enhver, som på dig bier,
er og frelser du af gavn,
så dit frelsernavn på jord
er det store nådens ord,
i dit navn genfødes sjæle,
i dit navn Guds engle knæle.

I dit frelsernavn her nede
er et *fristed* underfuldt
for al synd og for Guds vrede,
fra al sjælens tørst og sult,

fra al verdens sorg og nød,
fra forkrænkelse og død;
i dit frelsersnavn er *freden*,
troen, håbet, kærligheden.

Derfor *Jesus-frelsernavnet*

— Guds enbårne søns — min tro
har med hjærtets arme favnet,
evig det hos mig skal bo.
Her det som i moderskød
skjuler mig fra synd og død;
hist det som på dronningsæde
skænker mig min herres glæde.

Grundtvig.

48.

Mel. af Rung og Berggreen.

KRIST stod op af døde
i påskemorgenrøde;
— thi synger lydt og sjæleglad
hans menighed i allen stad:
Ære være Gud i det høje!

Krist stod op af døde,
afsonet er vor brøde;
— thi synger o. s. v.

Krist stod op af døde,
i himlen vi ham møde;
— thi synger o. s. v. *Grundtvig.*

49.

Mel. af Hoffmann.

HIL dig, frelser og forsoner!
verden dig med torne kroner;
du det ser, jeg har i sinde
rosenskrans om kors at vinde,
giv dertil mig mod og held!

For dit ansigt vil jeg træde
thi jeg tror, du er til stede;
jeg tilbeder dig i støvet,
fordi ren, som guldets prøvet,
du er dog miskundelig.

I dit røde hav jeg havner,
dine fødder jeg omfavner;
thi ej stolt du mig foragter,
mig fra korsets træ betragter
du med dyb medlidenhed.

Ak, hvor fattig, ak, hvor nøgen!
gruelig er med dig spøgen!
men jeg véd: For det at lide
født du blev ved midnatstide,
selv du valgte korsets skam!

Hvad har dig hos Gud bedrøvet?
og hvad elsked du hos støvet,
at du vilde alt opgive
for at holde os i live,
os dig at meddele hel?

Kærligheden, hjærtegløden
stærkere var her end døden;
heller giver du end tager,
ene derfor dig behager
korsets død i vores sted.

Ak, nu føler jeg tilfulde,
hjærtets hårdhed, hjærtets kulde;
hvad udsprang af disse fjælde,
navnet værdt til at gengælde,
Frelsermand, din kærlighed?

Dog, jeg tror: Af dine vunder
væld udsprang til stort vidunder,
mægtig til hver sten at vælte,
til isbjærge selv at smelte,
til at tvætte hjertet rent!

Derfor beder jeg med tårer:
Led den ind i mine årer,
floden, som kan klipper vælte,
floden, som kan isbjærg smelte,
som kan blodskyld tvætte af!

Du, som har dig selv mig givet,
lad i mig dig elske livet,

så for dig kun hjærtet banker,
så kun du i mine tanker
er den dybe sammenhæng.

Skönt jeg må som blomsten visne,
skönt min hånd og barm må isne,
du, jeg tror, kan så det mage,
at jeg døden ej skal smage,
du betalte syndens sold.

Ja, jeg tror på korsets gåde,
gör det, Frelser, af din nåde!
stå mig bi, når fjenden frister!
ræk mig hånd, når öjet brister!
sig: Vi gå til paradis!

Bernhard af Clairveaux ved Gr.

50.

Mel. af Glæser.

MIN Jesus! lad mit hjærte få
en sådan smag på dig,
at nat og dag du være må
min sjæl umistelig!

Da bliver nådens tid og stund
mig sød og lystelig;
thi du mig kysser med din mund
og tager hjem til dig.

Mit hjærte i den grav, du lå
til påskemorgen rød,
lad, når det kvælder, hvile få
og smile ad sin død!

Før så mig arme synder hjem
med din retfærdighed
til dit det ny Jerusalem,
til al din herlighed! *Gl. salme.*

51.

Mel. Jeg ved et lille himmerig.

DIG vandre vi så gerne med,
opstandne Jesus lille!
med dig til himlens hvilested
vi gerne følges ville.

O, kom til os og slip os ej,
men drag os, når vi ikke
er raske nok på himlens vej,
hvor torne foden stikke.

Vor aftenstund er altid nær
i hver en livets alder,
o, vær vort lys med lifligt skær,
når aftenduggen falder!

Når da vor dunkle pilgrimsfærd
ved målet er til ende,
vi skal med himmelsk klarhed der
dig og din fader kende.

Kingo ved Gr.

52.

Mel. af Barnekow.

FRELSEREN er mig en hyrde god,
hos ham skal jeg intet savne;
lammet hviler ved hyrdens fod,
nævnes med kærlige navne.

Såret jeg flyed fra ulvens tand,
mit blod til hans fod er rundet,
selv han bar mig til kildens rand,
der har jeg lægedom fundet.

Hovedet hviler jeg i hans skød,
jeg læskes af livets vande;
palmen køler mig dagens glød,
svaler min brændende pande.

Skal jeg end vandre til ormes land
og gå gennem dødens skygger,
hos mig vandrer i skyggen han,
lyser, hvor rædselen bygger.

Ud fra forrådnelsens hjem jeg går,
forbarmelsens hånd mig kvæger,
hos mig kærligheds fyrste står,
rækker mig saligheds bæger.

Ingemann.

53.

Mel. af Kinck eller: Nu ledet er min lille.

O, hør os, Jesu milde!
o, dan vort hjærte så!
at årle det og silde
dit tempel være må,
hvor du er selv til stede
i ordet af din mund
med lys og liv og glæde,
nu og i allen stund! *Grundtvig.*

54.

Mel. af P. G. Båge eller: Klokken slår.

UFORSAGT, vær på vagt!
Jesus haver det alt fuldbragt.
Han har vundet det store slag,
Satan bundet til dommedag,
åbnet os himmerigs port.
Uforsagt, vær på vagt!
Jesus haver det alt fuldbragt.
Snart han kommer og henter sin brud
fra det fremmede land til sin Gud,
hjem til sin himmelske fred.

Uforsagt, vær på vagt!
Jesus haver det alt fuldbragt.
Har du kun olie i dit kar,
brænder din lampe kun lys og klar,
kan du ham møde med fryd.

Uforsagt, vær på vagt!
Jesus haver det alt fuldbragt.
Aldrig han fældes med magt eller list,
bier han længe — han kommer dog vist,
glæder dig så desto mer.

Uforsagt, vær på vagt!
Jesus haver det alt fuldbragt.
Han kan dig trøste i al din ve,
han er dig nær, som Guds engle se,
Jesus, din trofaste ven.

Klokken slår, tiden går,
evigheden os forestår;
lad os bruge den kostbare tid,
tjæne Vorherre med al vor flid,
så skal vi nok komme hjem. *Agerbæk.*

4. Helligånden.

55.

Mel. af Rung.

I al sin glans nu stråler solen,
livslyset over nådestolen,
nu kom vor pinseliljetid,
nu har vi sommer skær og blid,
nu spår os mer end englerøst
i *Jesu* navn en gylden høst.

I sommernattens korte svale
slår højt fredskovens nattergale,
så alt, hvad Herren kalder sit,
må slumre sødt og vågne blidt,
må drømme sødt om paradís
og vågne til Vorherres pris.

Det ånder himmelsk over støvet,
det vifter hjemlig gennem løvet,
det lufter liflig under sky
fra paradís, opladt på ny,
og yndig risler ved vor fod
i engen bæk af livets flod.

Det volder alt den ånd, som daler,
det virker alt den ånd, som taler
ej af sig selv, men os til trøst,
af kærlighed med sandheds røst,
i *ordets* navn, som her blev kød
og fór til himmels hvid og rød.

Opvågner, alle dybe toner,
til pris for menneskets forsoner!
Forsamles, alle tungemål,
i takkesangens offerskål!

Istemmer over Herrens bord
nu menighedens fulde kor.

I *Jesu* navn da tungen gløder,
hos hedninger så vel som jøder;
i *Jesus*-navnets offerskål
hensmelter alle modersmål!
i *Jesu* navn udbryder da
det evige halleluja.

Vor Gud og fader uden lige!
da blomstrer rosen i dit rige;
som sole vi gå op og ned
i din enbårnes herlighed;
thi du for hjærtet vi gav dig,
gav os med ham dit himmerig.
Grundtvig.

56.

Mel. Et barn er født i Bethlehém.

FRA himlen kom den :: Helligånd ::
og løste jordens tungebånd.

— Halleluja.

Han kom som *Jesu Kristi* tolk
med tunger ny til alle folk.

Han kom med ild og kraft fra Gud
til alle Herrens sendebud.

Hvor frit de tale trindt på jord,
dér ånd og liv er *Jesu* ord.

Dér mærker øret Herrens røst,
dér føler hjærtet Åndens trøst.

Dér sjælen ser i spejlet klart
sin frelsers glans og himmelfart.

Dér skaber og, til Herrens pris,
Guds åndepust et paradís.

Dér er Guds stad og hus på jord
med Herrens bad og Herrens bord.

Dér løfter sig en lovsang ny
på englevinger höjt i sky.

For ild og kraft og lys og fred
da synger Kristi menighed.

Da holder med sin :|: høje gæst :|:
Guds folk en liflig pinsefest.

— Halleluja. *Grundtvig.*

57.

Mel. Alt står i Guds faderhånd.

HELLIGÅNDEN trindt på jord
er Guds røst med livets ord;
hvem der har for Ånden øre,
i Guds nådes røst kan høre
guddoms-faderhjærtet slå.

Livets ord af guddomsrod
kilden er til livets flod;
lysets børn deri sig bade,
de af dåben sjæle glade
dukke op til evigt liv.

Livets træ ved flodens rand
vokser op i troens land,
så Guds-folket mad og drikke
midt i ørken savner ikke,
lever højt ved Herrens bord.

Det er sandt, og det er stort,
det har *Jesus Kristus* gjort,
det har Herren som vor næste
kærlig gjort til fælles bedste:
evigt liv med salighed. *Grundtvig.*

58.

Mel.: Det kimer nu til julefest.

KOM, sandheds ånd, og vidne giv,
at *Jesus Kristus* er vort liv,
og at du ej af andet ved
end ham vor sjæl til salighed!

Kom, *lysets* ånd, og led os så,
at vi på klarheds veje gå,
så aldrig vi fra troens grund
et hårsbred vige nogen stund!

*Gud-faders ånd! kom til os ned
med himlens ild: Guds kærlighed!
Læg på vor tunge nådens røst
med livets ord til evig trøst!*
Grundtvig.

59.

Mel. af Barnekow.

KOM, gud Helligånd, kom brat,
gennembryd den mørke nat
med Guds morgenrøde!
i vort hjerte lærkeslag
hilse Herrens klare dag!
Vore tunger gløde!

Sjælesörger aller bedst!
hjærtekamrets ædle gæst!
vær hos os til stede
med Guds fred i storm og strid
evig trøst i trængsels tid!
sluk vor sorg med glæde!

Saligheden, tvivl til trods,
gör indlysende for os,
som ved ånd os trøste,
føle dybt, at uden dig
tomt er alt på jorderig,
avner kun at høste.

Styrk og böj os med din arm!
gör den kolde kundskab varm!
dæmp og luer vilde!
rens os med dit hjertesuk!
kvæg os med din morgendug:
dryp fra livets kilde!

Lad for os, som på dig tro,
livets blomster overgro
gravens mørke tilje;
og ved kirkegårdens port
vift fra os hver skygge sort
med din hvide lilje!

Grundtvig.

60.

Mel. af Barnekow eller: På Jerusalem det.

KÆRLIGHEDS og sandheds ånd!
jord og himmels hjærtebånd
knytter du alene;
os forlene dejlig røst,
os opløde, dybt i bryst,
dine flammer rene!

Hvor du lyser, mørket flyr,
al uterlighed dig skyr,
spotter med din nåde;
sandhed, som den klare dag,
kranser i dit vennelag
kærlighedens gåde!

I det store sjælebad
og i hjærtets drik og mad
du er guddomskraften,
i hver gren og i hver kvist
på det sande vintræ: *Krist!*
du er levesaften!

Med en god samvittighed
til de små du daler ned,
skaber rene glæder,
lyser op og renser ud,
til de stå for lysets gud
i snehvide klæder.

Du, som af den «liden flok»,
svag og bly og bange nok,
gjorde kæmper stærke,
skab nu og af os en hær,
som tør svinge åndens sværd
under korset mærke!

Kærlighed til denne jord,
ser du, ak, er såre stor,
vildt dens lue brænder,
sluk den ud med duggen mild!
lad os blusse af den ild,
du for himlen tænder!

På vort eget nat og dag
stirre vi med velbehag,
det forstyrrer freden;
lad os *Jesus*, én og hver,
som vort liv og lys få kær!
Det gör enigheden!

Grundtvig.

61.

Mel. Glæser og Hoffmann eller: Jesus Kristus, frelserm.

HELLIGÅND, vor sorg du slukke!
al vor dunkelhed gör klar!
livets kilde du oplukke!
Davidsnøgelen du har.
Giv os, trøster i al nød,
lys for mørke, liv for død!
Du, den nye verdens skaber,
vis på os, hvad du formår!
kæmp, så verdens fyrste taber!
kæmp, så Jesu ord består!
byg dit tempel i vort bryst!
fyld Guds hus med himmelyst!

Grundtvig.

62.

Mel. af Glæser og Kallenbach.

GUD Helligånd, vor trøstermand!
med rette du må klage:
du blev hos os i støvets land
århundreder som dage,
du blev hos os i *Jesu* navn,
i hans, som dig udsendte,
er tit dog i hans fødestavn
den store ubekendte.
Du er Guds røst på livets vej,
al himlens taleævne,
så uden dig vor *Jesus* ej
«Vorherre» vi kan nævne;
men blev det klart for os endnu,
at du kan os husvale?
Og bede vi: Guds ånd! vær du
vor tunge og vor tale?

Ak nej, vi næppe tænke på,
at så det skulde være:
skal du i faders sted os stå,
vi søge må din ære;
skal *Jesus Kristus* hemmelig
os gæste og berige,
vi og må tro, han er i dig
og du i ham tillige.

Vi skal ej råbe: Kom til os!
som du var i det fjærne,
men sukke: Synd og død til trods,
Guds ånd! bliv hos os gærne
for *Jesu* skyld, som dig har sendt
til sine faderløse,
vil over dem, i dig erkendt,
sin kærlighed udøse!

Ja, bliv hos os, vor trøstermand,
vor talsmand og ledsager!
opliv hos os, hver tale sand,
så Gud den vel behager!
Thi han er ej de dødes Gud,
og leve kun vi *mene*,
til du går fra Gud-fader ud
og vækker os som stene.

Hver gang du hører Herrens ord
fra vore dødninglæber,
som det blev mumlet under jord,
skönt det til himlen stræber;
o, tag det op, udtal det ret,
så vi det kan fornemme:
til os kom godt fra Nasaret,
den gode hyrdes stemme!

Hver gang en ærlig sjæl på jord
vil sine hænder folde
i *Jesu* navn, men bönnens ord
vil dø på læber kolde:
Forbarm dig over støvets kår!
vis, du på alt kan bøde!
og hvisk til os dit *fadervor*,
så vore tunger gløde! *Grundtvig.*

5. Menigheden.

63 a

Mel. af Lindeman.

LYKSALIGT det folk, som har øre for klang
her oven fra

det nynner alt her på den evige sang:

Halleluja!

så alle Guds engle forundres på,
hvor himmelsk de jordiske klokker slå,
når Ånden med støvhjærtets tunger
dets dybeste længsel udsjunger.

Lyksaligt det støv, som i skaberens hånd
kom Gud så nær,

oplivet af ham med en kongelig ånd
til heltefærd,

begavet i nåde med hånd og mund
til gavn og glæde i allen stund
at ligne sin Gud på det bedste
og tale med ham som sin næste.

Lyksaligt det hjerte i menneskebryst
med fryd og håb,

som liflig bevæges ved himmelens røst
og Åndens råb!

det værelse har i sin hytte lav
til længselens dyb som det store hav,
til håb, der sig højere svinger
end ørne og engle på vinger.

Lyksalig den tunge i menneske mund
med liv og røst,

som slår sine rødde i hjærtelig grund
til evig trøst,

som skinner af lyset i livets ord,
som gløder af ilden på nådens bord
og skænker de hjerter, som græde,
Guds fred og den himmelske glæde!

Lyksalig det folk, som har *Jesus* til drot,
Marias søn,

som søskende hans har de alle det godt
i lys og lön:

Gud-fader i hjærte, Guds ord i mund,
med herlighedshåbet i allen stund;
thi de, som Gud-faders udkårne,
har barnekår med hans *enbårne*.

Lyksalig hver sjæl, som i Frelserens navn
af nådens hånd
fik bod for sin vånde og for alt savn
med liv og ånd;
med faderens ånd og med Sönnens liv,
med palmernes dyd i et skud af siv,
med kraften som klarhedsbeviset,
med nøglerne til *paradiset*! *Grundtvig.*

63 b.

Mel. af J. P. E. Hartmann og Lindeman.

LYSET og livet er tvillinger bolde,
døden alene kan skille dem ad;
lyset fra oven og livet i trolde
kun til hinanden bær dødeligt had,
for de tilhøre to fjendtlige riger,
som i al evighed ingen forliger,
himmel og helved med sandhed og løgn.

Lyset og livet, som de er til skue,
mødes hver morgen, når solen opstår,
yndigst, når höjt under himmelens bue
lærken sig svinger og trillerne slår;
rigtig her nede, som glansen og varmen,
mødes de dog kun i menneskebarmen
og på de glødende tunger i mund.

Lyset og livet, som trøster i vånden,
det er Guds nådes det levende ord,
det er guddommelig *Sönnen* og *Ånden*,
hjärternes elsker og trøster på jord,
og hvad end døden adskiller her neden,
de kun adskiltes langfredag forleden,
kun da den enbårne opgav sin ånd.

Lyset og livet i Frelserens kirke,
som de gör ét i *Guds mundtlige ord*,
tidlig opstod for end sildig at virke
og med de glødende tunger nedfór;
begge forene, som glansen og varmen,
Faderens ånd nu i menneskebarmen
og på de glødende tunger i mund.

Lyset og livet, hvor tungerne gløde,
fødselsdag holde hver uge på jord,
söndag det var, de opstod fra de døde,
söndag det var, de med Ånden nedfór.
söndag det var, da de sammen på jorden
vandred fra østen i vest og til norden;
lysday og livday er ingen som den.

Lyset og livet i Frelserens kirke
mødes hver söndag som tale og sang.
Så skal i ånden med præst sammenvirke
menighed frit uden knur eller tvang:
lyset skal tale med livet for öje,
livet i sangen skal lyset ophöje,
begge skal ære den levende Gud.

Lyset og livet i dagene søgne
synes adskilte, men er det dog ej;
læse og skrive med livet for öjne,
det lære præster på bibelens vej;
vandre i lyset og lysende virke
det lære alle i Frelserens kirke;
kærligheds ånd er de levendes lys. Grundtvig.

64.

Mel. af Barnekow.

VIDUNDERLIGST af alt på jord
er *Jesu Kristi rige*;
dets herlighed er og så stor,
at det har ingen lige.

Usynligt vel som sjæl og sind
det nemt dog er at kende,
alt som en stad på bjærgetind,
der ses til verdens ende.

Dets gåde er et guddomsord,
som skaber, hvad det nævner,
som fylder dale trindt på jord
og klipperne udjævner.

Med det indvies Jesu dåb,
velsignes Jesu bøger,
så hist udspringer livets håb,
og her det vederkvæger.

Med ordet skabes gode kår
for barnekæmper lave,
så de kan le ad banesår
og springe over grave.

Med det der skabes vin af vand
og paradis af ørke;
med det der skabes lys om land,
mens verden går i mørke.

Med sølv og guld sin kæmpetrop
ej Sions-kongen fæster,
men siger blot: Guds fred! stat op
og sid blandt kongens gæster!

Lad hvisle kun i ormegård,
at riget er lagt øde!
Gud kroner ligefuldt dets år
med frugtbarhed og grøde.

Dets glans opstår som aks i vang
som maj i bøgeskove,
ja, prægtig under fuglesang
som gylden sol af vove.

Det er den store konges glans,
som kun på korset døde,
for at med livets rosenkrans
jordklampen ham kan møde.

Ja, når han kommer i det blå,
er kristnes kamp til ende:
hvad troende i spejlet så,
skal salige erkende.

Da riget er med solekår
til syne og til stede
i evighedens gyldenår
med ret og fred og glæde.

Grundtvig.

65.

Mel. Vidunderligst af alt på jord.

DER er et himmelsk gæstebud
beredt for os her nede,
og værten er den gode Gud,
som dug for os vil brede.

Han giver alt, som han har sagt,
af kærlighed alene,
men kun til dem i höjtidsdragt
med hænder himmelsk rene.

Ak, til at rense os fra skarn
forstår ej verdenshavet,
og til at klæde et Guds barn
ej guldets alt opgravet.

Ej smagte vi da englemad
i åndens himmerige,
hvis ej der var et himmelsk bad
os forberedt tillige.

Men dåben tvætter hvid som sne,
og klart er kristentöjet,
så frit vi os tör lade se
for fader-guddomsöjet.

Så æde vi det himmelbrød,
som vinde kan og vare,
og drikke himmelvinen sød,
som skal vort åsyn klare.

Så takke vi i Jesu navn
vor Gud for mad og drikke;
han, som ej ved af trang og savn,
vor tak forsmår dog ikke.

Grundtvig.

66.

Mel. Sin vogn gör han af skyer blå.

Guds menighed på denne jord,
den var og er og bliver
de småfolk, som Guds ånd og ord
i tidens løb opliver
til åbenbring af sit råd
og af sin nådefulde dåd
til frelse for de fromme.

Guds-folket så fra arilds tid
var *Israel* den kære
udkåret visselig med flid
til *lovens* åg at bære,
utåleligt for andre vel,
men ej for ham i tidens kvæld,
som skulde kød genløse.

Guds menighed, som den er nu
og skal bestandig være,
den kender både jeg og du,
om troende vi ere;
thi med sit stærke: «Gud med os»
den byder sandheds fjende trods
i tro på Jesus-navnet.

Da i Guds-menighedens skød
vi vokse op til bruden,
som Frelseren i liv og død
ej være kan foruden,
som bærer frugt og bliver ved
i tro og håb og kærlighed,
skal evigheden arve.

Ja, Jesus Kristus! i dit navn
er lykkens stjerne funden,
der indløb er til himlens havn
med evig sejer vunden;
her er i himlens ånd og ord
et evigt himmerig på jord
med fred og trøst og glæde.

Her er Guds fred i allen stund
med kærlighedens glæde,

Guds lovsang i vor folkemund
med os vil engle kvæde,
og af vort kvad til Jesu pris
i ørken og i paradis
skal himlene genlyde.

Så sving dig op på lærkevis
i sommer-aftenrøden
til Jesus-Kristus-navnets pris
vor sang, til skam for døden!
thi født er nu på jorderig
den sang, som i Guds himmerig
Guds-livet evig glæder. *Grundtvig-*

67.

Mel. Kirken er som himmerige.

Midt iblandt os er Guds rige
med Guds ånd og i Guds ord,
i Guds menighed tillige:
Gæster ved hans nådebord!

Synligt ej er her til stede
det med Guds retfærdighed,
med Guds fred og Herrens glæde,
kommet til os oven ned.

Men når os med Herrens stemme
Ånden kalder, hver især,
kan vort hjerte dog fornemme,
at Guds rige kom os nær.

Og når vi med tro modtage
ord og ånd i Jesu navn,
rigets frugt vi forud smage
i det søde frelsernavn.

Guds retfærdighed i nåde
ser til os fra himlen ned,
og, skönt os det er en gåde,
smager hjærtet dog Guds fred.

Og når Herrens himmelglæde
råbes ud med ånderøst,
virkelig den er til stede,
gennemstrømmer os med lyst.

Blomstre op da skal Guds rige,
midt iblandt os dag for dag,
bære Åndens frugt tillige,
fader vor til velbehag.

Thi den gode jord her nede:
tro og håb og kærlighed,
rense vil Gud selv og frede
for en himmelsk frugtbarhed.

Og når vi med ham forklares,
som os fødte her på ny,
skal Guds rige åbenbares
synlig som han selv i sky.

Grundtvig.

68.

Egen melodi.

OP, I kristne! ruster eder!
Kristi kæmper, ud på vagt!
fjenden sig til strid bereder
og udbyder al sin magt.

Op enhver!

drager sværd!

helved trodser himlens hær.

Følger eders fyrste efter,
stoler på hans stærke arm!
Satan bruger alle kræfter,
fnyser nu i al sin harm;

for os går,

med os står

helten dog, som alt formår!

Op, i Jesu navn at vinde!
vis er sejren, glæden stor;
om vor pande vil vi binde
vidnesbyrdets faste ord.

Lad det gå,

som det må!

ordet evig skal bestå.

Er vort liv i Gud forborgen,
smuldrer støv i graven hen,

på den store påskemorgen
sol for os står op igen,
viser grandt,
det er sandt:

Jesus døden overvandt.

Da skal Kristi hær optræde,
om hans trone stille sig;
livets krone, lysets klæde
gör os da vor frelser lig;
sejrens sang,
harpens klang
varer evig, tænk en gang!

Brorson ved Gr.

69.

Mel. Vidunderligst af alt på jord.

LAD vaje höjt vort kongeflag,
lad flyve korsets banner!
til heltedød på sejrens dag
det sine kæmper danner.

Påmind os kun, vort sejerstegn,
om Herrens død og pine,
thi under hver en himmelegn
derved han frelser sine.

Afbild os kun det korsets træ,
hvorpå vor frelser hængte!
derunder kun det ly og læ
vi fandt, hvortil vi trængte.

Korsfæstelsen af synd og død
er heltedåd til livet;
til trøst og håb i al vor nød
er tro derpå os givet.

Så vaj da höjt vort kongeflag!
spred vinge, korsets banner!
til heltedød på sejrens dag
du dine kæmper danner.

Ved Grundtvig.

70.

Mel. af Balle.

HERREN, han har besøgt sit folk,
natten hun blev til morgen,
menneskens søn, Gud-faders tolk,
slukket nu har al sorgen.

Frelseren lå i sorten jord,
nætter så vel som dage,
men det opstandne livsens ord
døden ej mer kan smage.

Kirken hun sad i enkestand
sörged for den enbårne,
glemte, at han i gravens land
stormede dødens tårne.

Deraf udsprang den bitre sorg,
ligfærd med gråd og klage,
hulken for sang på Sions borg,
nætter så vel som dage.

Herren han er dog sine tro,
også når de mistvi'le;
roser han lod på torne gro,
lærte os så at smile.

Blegt som et lig var livets ord,
dødt det os lå på tunge,
ånd dog fra Herren i det fór,
engle derom skal sjunge.

Synger da med i højen sky:
Ordet stod op af døde,
lyder i Åndens kraft på ny,
tænder, så tunger gløde!

Lever nu op, I kristne små!
nu er her godt at være;
alle Guds engle med os stå,
vil jer på hænder bære.

Frelseren lå i sorten jord,
sidder på ærens trone;
ånd er og liv til os hans ord,
glæden vor salme-tone.

Grunddivig.

71.

Mel. Dejlig er den himmel blå.

FRIHED bedre er end guld,
var end verden deraf fuld,
og vor frihed af Guds nåde
den for verden er en gåde,
er dog af al frihed bedst.

Frihed følger med Guds ånd;
brister alle trællebånd!
hvad med Gud os frit forbinder,
som med venner og veninder,
det er tro og kærlighed.

Frihed for al lovens band,
truende med bål og brand,
frihed for alt, hvad der nagler
hånd og fod til lovens tavler
hos Guds børn i allen stund.

Som i verden blodets bånd
brødre binder hånd i hånd,
binder søster og til broder,
begge til den søde moder,
så er livet i Guds hus.

Og som ægte børn på jord
lyttende til faders ord
gøre frit, hvad ham til ære
og til glæde bedst kan være,
så er ånden hos Guds folk.

Kærlighedens lov og ret
gör os åg og byrde let;
kærlighedens liv og ånde
råde bod på ve og vande
i vort himmerig på jord.

Som Guds egen søn er vi
med hans ånd i sandhed fri,
blive dog hos Gud med glæde,
fordi kærlighedens kæde
er fuldkommenhedens bånd.

Folket frit som fugl i sky
fristes ej til udflugt ny;
ej til ørken, ej til heden
stunder folket fra Guds Eden,
frydes ved at blive dér. *Grundtvig.*

6. De helliges samfund.

72.

Mel. af Lindeman.

O, kristelighed!

du skænker vort hjærte, hvad verden ej ved;
hvad svagt vi kun skimte, mens øjet er blåt,
det lever dog i os, det føle vi godt!

Mit land, siger Herren, er himmel og jord,
hvor kærlighed bor.

Lyksalige lod:

at leve, hvor døden har mistet sin brod,
hvor alt, hvad som blegned, opblomstrer på ny,
hvor alt, hvad der segned, opfarer i sky,
hvor kærlighed vokser som dagen i vår
med roser i hår.

Livsallige land,

hvor glasset ej rinder med gråd eller grand,
hvor blomsten ej visner, hvor fuglen ej dør,
hvor lykken er skinnende klar, men ej skør,
hvor dyrt ikke købes til krone på bår
de snehvide hår!

O, vidunder-tro!

du slår over dybet din gyngende bro,
som isgangen trodser i brusende strand,
fra dødnings-hjem til de levendes land;
bo lavere hos os, det huger dig bedst,
du højbårne gæst!

Letvingede håb,

gudbroder, nyfødt i den hellige dåb!
o, lån os den fjederham, Ånden dig gav!
så tit vi kan flyve til landet bag hav,

hvor evigheds-sol skinner klart allen stund
på saligheds grund.

O, kærlighed selv!

du rolige kilde for kræfternes elv,
du fylder med Frelserens gavmilde ord
velsignelsens kalk på det kristne Guds-bord;
o, vær du vor livdrik på jorden og bliv
vort evige liv.

O, kærligheds ånd,
det evige liv i fuldkommenheds bånd!
o, smelt du vort hjerte ved højaltrets ild,
og klar du jordklimpen i solglansen mild,
så glade vi føle, os skabes i bryst
de levendes lyst. *Grundtvig.*

73.

Mel. af J. P. E. Hartmann.

OP dog, Sion! ser du ej
sejrens palmestrø'de vej
til Guds hus i himmerig!
den er og beredt for dig.

Korset vel for öje står,
langs med svælget vejen går;
men hvor Herren har sin gang,
der er englevagt og sang.

Klippegrund gör foden fast,
frygten flyr for håb i hast,
troen står, hvor tvivlen faldt,
kærlighed forsøder alt.

Troens ord med sandheds ånd
os ledsager hånd i hånd,
Åndens glød og Herrens røst
skænker os en evig trøst.

Paradisets vin og brød
styrker os i liv og død;
kæmpeskridt vi gör op ad
til den hellige Guds stad.

Dér er gammen, fred og ro,
dér vi skal for evig bo,
gå, som under grønne lind,
til Vorherres glæde ind.

Grundtvig.

74.

Mel. Herrens røst, som aldrig brister.

HELGEN her og helgen hisset
er i samme menighed,
derom haver sig forvisset
han, som alle dybder ved.

Helgensamfund af Guds nåde
er vi i hans kærlighed,
her og hist er Sönnens gåde
steget op og dalet ned.

Sammen bo vi i Guds-haven,
skilt kun ved det lille bælt;
til at flyve over graven
vinger låner os vor helt.

Hæren, som vor hövding danner,
talrig af det samme blod,
stammevis med korset banner
sættes over Jordans flod.

Alt utallige bebygge
ønskelandets palmestad;
vi end gå i Basans skygge,
Herrens folk i Gilead.

Næste gang vor flok dog følger,
Josva brat os kalder ad;
hvor sig åbne Jordans bølger,
banet se vi arkevad.

Til at samles efterhånden
ret i livets kildevang
mødes her og hist i ånden
daglig vi med Moses' sang.

Grundtvig.

75.

Mel. af Weyse.

DET er så yndigt at følges ad,
hvor banet vejen er på det jævne,
og vejen går til Guds-fredens stad
med al den herlighed, mund kan nævne.

I Davidsstaden
∴ er guld på gaden ∴
kun overfladen.
∴ O, Gud ske lov! ∴

Der er så lifligt hos Gud at bo
med søskendhjærte i fælleshjemmet,
hvor himmelglæder som roser gro,
hvor hjertesorgen som synd er fremmed,
hvor kærligheden
har plantet Eden
med himmelfreden.
O, Gud ske lov!

Ja, det er saligt at følges ad
med Jesus selv, i sit navn os givet,
til kærlighedens guldprude stad,
hvor Gud er lyset så vel som livet,
hvor troen hviler,
hvor håbet smiler,
kun evig iler
vort Gud ske lov! *Grundtvig.*

76.

Mel. af Nutzhorn.

ÖJNE! I var lykkelige,
I, som så Guds søn på jord;
øren! I blev hovedrige,
da I lytted til hans ord,
for hvis tunge sammen råde
kun Guds sandhed og Guds nåde.

Konger og profeter mange
længtes efter eders kår,

hjärtesuk og englesange
spåed om det gyldenår,
da Guds lys med liv og styrke
sejrer over død og mørke.

Held os, kristne på det jævne!
nådens tid er ej forbi;
som oplyst på kirkestævne,
lykkens skødebörn er vi:
öjne se, og øren høre
ham, som har Guds ord at føre.

Han, som lys og liv uddeler
med sin ånd og med sit ord,
han, som alt det brudte heler
i sit bad og ved sit bord:
Jesus Kristus med vor glæde
er lyslevende til stede.

Han, skönt verden ser ham ikke,
troen dog for öje står,
og i alle öjeblikke
ordet hans til hjærte går,
tænder lys i gravens mørke,
planter paradís i ørke.

Blindfødt var det ömme hjærte,
ser dog nu hans guddomsglans,
død var sjælen til vor smerte,
lever nu i ånden hans;
igenfødte til Guds rige,
vi det ser i lys tillige.

Öjne, I er lykkelige,
I, som ser Guds sön på jord;
øren! I blev hovedrige,
da I hørte livets ord;
hjærte, da du ordet trode,
livets træ randt op af rode.

Grundtvig.

7. Syndernes forladelse.

77.

Mel. af L. Nielsen eller: Som hönen klukker.

GUD Herren så til jorden ned
fra höje himmelsale
og ledte om retfærdighed
på bjerge og i dale;
men trindt på jord ej fandtes én
for Gud uskyldig, hjærteren,
af verden ubesmittet.

Thi stod jeg som en synder her,
min skaber! for dit öje,
om end for verden ren og skær
jeg turde mig ophöje;
men ak! jeg ved ej heller tal
på mine fejl og mine fald,
de dunkle med de klare.

Men du vil ingen synders død,
og råd har du udgrundet;
derfor det over jorden lød:
Den rene har jeg fundet,
det er min sön, men dog en mand,
og blive skal for mig som han
enhver, som tror på Sönnen.

Nu Jesu tro er al min tröst;
dog er din store nåde,
som du i Jesu navn gav röst,
for syndere en gåde,
så lukke må med flid jeg tit
for verdens klarhed öjet mit,
når hjærtet skal husvales.

O du, som skabte hjærtet mit,
det dybe, underfulde!
o, dan det efter hjærte dit
til himmelspejl i mulde,

så jeg langt mer, end selv jegved,
kan lære af din kærlighed
om nådens rige fylde.

Da skal jeg ret med Åndens sans
i lyset fra det høje
få syn på støvets himmelglans
i Jesu Kristi øje
og finde min retfærdighed,
som af din dybe kærlighed
i ham til mig udspringer.

Når da, som vinden skyer blå,
din ånde blidt mig driver,
da skal mit hjerte godt forstå,
hvordan du synd tilgiver,
og i det samme Jesu navn,
som råder bod på alle savn,
skal salighed jeg finde. *Grundtvig.*

78.

Mel. af Wiborg og Gether.

KLYNKE og klage
nætter og dage
må, hvem der vågner på afgrundens rand,
hører kun loven
tordne fra oven:
Dø! eller gör, hvad en synder ej kan.

Sjunge og kvæde,
græde af glæde
må, hvem der hviler i Frelserens favn,
finder sig trøstet,
føler i brystet
nåde for nåde og bod for alt savn.

Smilende döje
trængsel og möje,
juble ved korset i Frelserens spor.
Det efterhånden
lærer os Ånden,
lærer os forsmag af himmel på jord.

Grundtvig.

79.

Mel. Sin vogn gör han af skyer blå.

TIL klart Guds åsyn vi skal se
og ret hans hjærte kende,
Guds gærning hos os dyder tre
begynde og fuldende:
med Kristus kom de oven ned,
og tro og håb og kærlighed
er navnet på de trende.

Vor tro er ej på, hvad som helst
man kristendom vil nævne,
men på, hvad os har skabt og frelst
og fører på det jævne,
og så på alt, hvad troens ånd
os leder til med kærlig hånd
alt efter hjærtets ævne.

Vort håb er ej på drömme bygt,
i luften ej det svæver,
men hviler på Guds-ordet trygt
og på, hvad hjærtet kræver;
at hvile sødt hos Gud i fred
og frydes ved hans herlighed,
det håb i sky os hæver.

Vor kærlighed ej blusser vild,
i røg sig ej indsvøber,
men brænder klar med lue mild
for ham, som dyrt os køber;
den lever af hans læbers ord,
opvokser til ham ved hans bord,
og i hans dyd sig øver.

Som skrevet står, kun kærlighed
evindeligt skal vare;
vort hjærte ömmer sig derved
at lade håbet fare,
og selv den fromme barnetro
til evigheds lyst og ro
vil kækt sin ret forsvare.

Men Ånden smiler ad de små,
som øre til ham böje;

mon nogen tror og håber på,
hvad klart ham står for øje!
Når hvad I tror og trøstes ved,
I får til arv i kærlighed,
I lader jer vel nøje!

Om julen synger *troen* bedst
med engletoner søde,
og *håbet* har sin høje fest
i påske-morgenrøde,
og *kærligheden*, klar og mild,
den er vort hjertes pinseild,
når vore tunger gløde.

Grundtvig.

8. Kødets opstandelse og det evige liv.

80.

Mel. af Berggreen.

TÆNK, når engang den tåge er forsvunden,
som her sig sænker over livet ned,
når dagen, evig klar, er hist oprunden,
og lys omstråler hvert af mine fjed!

Tænk, når engang er løst hver jordisk gåde,
besvaret hvert «hvorfor?» jeg grunded på,
men kunde ej med al min grublen råde,
tænk, når jeg Herrens vej skal klart forstå!

Tænk, når engang hver hjertesorg er slukket,
hver vunde lægt, og stillet hvert et savn,
hver smerteståre visket af, og sukket,
det dybe, kvalt i kærlighedens favn!

Tænk, når engang med utildækket øje
jeg ham skal se, som her jeg trode på!
Tænk, når jeg hist mit knæ skal for ham böje,
når jeg med tak skal for hans åsyn stå!

Tænk, når engang jeg uden synd skal leve,
hver tanke ren, hver gerning uden brøst,
når *aldrig* jeg behøver mer at bæve
for muligheden af en syndig lyst!

Tænk, nårengang hverthjærtebånd, som knyttet
til mennesker mig her i støvets land,
har jordens kår med himmerigs ombyttet,
og intet sjælene adskille kan!

Tænk, når engang i himlens lyse sale
jeg med den ven, jeg her på jorden fandt,
i lyset om et evigt liv skal tale
og om det liv, der som en dröm forsvandt!

Du blide tanke, tal du til mit hjærte,
hver gang mig vejen tykkes lang og slem!
Du sødt skal dæmpe hver en bitter smerte
og lokke smilet gennem tårer frem. *Wexels.*

81.

Mel. af C. Bull.

LÆR mig, o skov! at visne glad
som sent i høst dit gule blad,
et bedre forår kommer,
da grønt mit træ skal herlig stå
og sine dybe rødder slå
i evighedens sommer!

Lær mig, o lille trækfugl! du,
at svinge mig med frejdig hu
til ubekendte strande!
Når alt er vinter her og is,
da skal et evigt paradys
mig hisset åbent stande.

Lær mig, du lette sommerfugl!
at sønderbryde tunge skjul,
som nu min frihed tvinger!
En orm jeg kryber end på jord,
snart flyver højt med lette flør
de gyldne purpurvinger.

Du, som fra skyen smiler hist,
min Herre, frelser, Jesu Krist,
lær mig at tvinge sorgen!
Sving for mig håbets grønne flag;
langfredag var en bitter dag,
men skön er påskemorgen. *Øhlenschläger.*

82.

Mel. af J. Jørgensen.

JEG så kun tilbage. Mig livets lyst bortklang;
da toned mig i sjælen så trøstelig en sang:
se frem, men ej tilbage! — hvad hjærtet attrår,
måske dog en gang under solen du når.

Lad bølgerne bortrulle, lad løvet flagre hen!
rask bruser dog strømmen, frisk skoven
står igen.

Lad solen formørkes og månen tage af!
dog sol og måne stige fuld karsk over hav.

Lad rulle det svundne i tidernes elv!
det liv, der ej bortfarer, er sjælen dog selv.
Har sjælens liv ej ende, så er der ingen død,
og vi er dog så godt som i paradiset født.

Der springer en kilde ved livstræets rod,
i verdenshavet strømmer udødeligheds flod;
og havet ej ældes, og jordens grønne ø
hver sommer står forynget i livsgrønne sø.

Endråbe kun af kilden, hvor først den udsprang!
en blomst kun afgrenen, hvor livets æbler hang!
og håret aldrig gråner, og sindet bli'r ej tungt;
og hjærtet gløder evig lyksaligt og ungt.

Hvor livskilden springer, did hen står min hu,
hvor livstræet blomstred, der blomstrer det
endnu.

Se frem, men ej tilbage! — hvad sjælen attrår,
måske dog en gang under solen du når.

Men når under solen ej sjælen, hvad den vil —
så er der andre sole og andre stjærner til.
Og slukkes alle sole og stjærner en gang —
dog livets kilde springer, hvorevigt den sprang.

Ingemann.

83.

Egen melodi.

JEG har båret lærkens vinge,
jeg har sunget højt dens sang,

jeg har følt, jeg skal mig svinge
ind i paradís en gang.

Jeg har følt, jeg har kun hjemme
dér, hvor sang og glæde bor;
genlyd af min ungdoms stemme
altid følger mig på jord.

Lad kun gråd mit øje blinde,
har min sjæl sin vinge blot,
skal jeg atter vejen finde
til min ungdoms lyse slot.

Når jeg frem med hævet pande
syngende i mørket går,
ved jeg, at i dødens lande
springer atter ud en vår,

M. Rossing.

84.

Mel. af Reichardt.

ØSTERLIDE! østerlide!

det var vore drømmes land.

Når vi red ved bjærgets side,

når vi sang ved havets strand:

Østerlide! østerlide!

klang det over hav og land.

Oriente! Oriente!

højt fra sjæl til sjæl det klang,

når vi stod på bjærgeskrænten,

når vi hørte valfartsang —

Oriente! Oriente!

did sig længselsfuglen svang.

Lyslandsbjærge! solglansdale!

al min hu til eder stod —

højlandskyst med palmer svale!

land med Aser-stammens rod!

Lyslandsbjærge! solglansdale!

under Himalayas fod!

Cederskove! palmelunde!

engle sang i verdens støj,

dal, hvor livets væld oprunde!
bjærg, hvor arkens due fløj!
Cederskove! palmelunde!
myrrabjærge! virakshøj!

Paradiset! Paradiset!
land, hvor liv og lys oprandt!
sjælens vugge, højt lovpriset!
guddomshave, som forsvandt!
Paradiset! Paradiset!
vejen til dets port jeg fandt!

Ingemann.

9. Ordet og troen.

85.

Mel. Vor Gud han er så fast en borg.
GUDS ord det er vort arvegods,
det skal vort afkoms være,
Gud giv os vor grav den ros,
vi holdt det højt i ære!
det er vor hjælp i nød,
vor trøst i liv og død,
o Gud! i hvor det går,
lad dog, mens verden står,
det i vor æt nedarves! *Grundtvig.*

86.

Mel. af Barnekow, Winding ell.: Ånden opg.

«HERRENS røst var over vandet,»
Herrens røst med ånd og liv,
Herrens røst og intet andet
var det store skaberbliv;
deraf skinne sol og måne,
deraf sky og bølge blåne,
deraf blomstre mark og eng.

Herrens røst var over støvet,
da han skabte mand af muld,
aldrig vorder overdøvet
efterklangen underfuld:

klart den toner fra vor tunge,
når som mennesker vi sjunge:
«I Guds billed skabtes vi.»

Herrens røst er over vandet,
Herrens røst i dåbens ord,
Herrens røst og intet andet
igenføder liv på jord;
nyårslivet af Guds nåde,
kristenlivet, dåbens gåde,
salighedens visse pant.

Herrens røst er dulgt i bönnen
af Vorherres egen mund,
æsker barnlig nådelönnen
for hans dyd af hjærtens grund,
for hans kærlighed til sine,
for hans kors og for hans pine,
for hans dybe ydmyghed.

Herrens røst er over bordet
i sin kraft og herlighed,
i sin fylde dér livsordet
som Guds manna drypper ned;
kærlighed og sandhed sammen
nydes dér med lyst og gammen
som Guds vin og himlens brød.

Grundtvig.

87.

Mel. af Lindemaa.

HERRENS røst, som aldrig brister,
lært mig har, hvad og jeg tror:
alt, hvad for hans skyld jeg mister,
får igen jeg på hans ord.

Kunde over ham jeg glemme
med mig selv mit eget nu,
hos min Gud jeg da var hjemme,
kom som mit hans liv i hu.

Var kun altid sjælens öje
stadig til Vorherre vendt,
da på evighedens höje
pinseblus for mig var tændt.

Da vidåben stod Guds Eden
for mit öje og min fod,
i Guds-haven med Guds-freden
lys jeg drak af livets flod.

Vilde jeg af intet vide
uden Kristi kærlighed,
da var mine kår så blide
som min Guds, der alting ved.

Fik mit hjærte ret at finde,
uden ham er alting dødt,
da var han i hjærtet inde
med Guds-livet evig sødt.

Dog i *Jesus-Kristus-navnet*
alt er skænket den, som tror;
deri hjærtet bod for savnet
finder med Guds ånd og ord.

Grundtvig

88.

Mel. af Barnekow.

DER er en vej,
som verden ikke kender:
den «livets vej»,
som ej er gjort med hænder,
en löngangssti
hver sten forbi
til livets land med glædens kilder.

Sig åbne må
de tykke, mørke skove,
os bære må
den skøre, falske vove;
det høje fjæld,
det skumle Hel
kan livets vej for os ej spærre.

Just for de små
er löngangsstien lavet
til trygt at gå
i ørken og på havet,

på troens grund
i allen stund,
ved midnatstid som midt om dagen.

Den vej på jord
til himlens høje sale
sig sælsomt snor
igennem skyggedale;
som solsprængt sky
af dagen ny
på Herrens vej er hver en skygge.

Vel tornestrø't
er stien somme steder,
men rosenbødt
som sorgen er med glæder;
af Jesu røst
opvokser trøst,
med rosen læges tornestikket.

Den vej på jord
til livets land og lykke
er Jesu ord
med stråleglimt i skygge;
de strække sig
til himmerig,
hvor de kom fra, hvor de har hjemme.

Med Jesu ånd,
Guds menigheds af nåde,
vi hånd i hånd
på kærlig børnemåde
gå trøstig frem
til lysets hjem,
til faderhuset i det høje.

Alt som vi gå,
vi dog af Gud oplæres
til at forstå,
vi hæves, og vi bæres
i ledebånd
af livets ånd
og af vor faders engleskare.

Grundtvig.

89.

Mel. af Lindeman.

MIN mund og mit hjærte
de gjorde en pagt:
I fryd og i smerte
af al deres magt
hinanden at følge
og aldrig fordølge,
hvad i dem er levende lagt!

I hjærter og munde
med ildtungen rød,
har han, som det kunde,
har faderen sød
lagt bod for al vånde
med kærlighedsånde,
lagt ordet, som frelser fra død.

Thi frydes ved pagten
nu hjærte og mund
og mødes i takten
af sang allen stund
om evighedslivet,
som Gud os har givet,
og ordet, vor saligheds grund!
Grundtvig.

90.

Mel. af Rung.

ALT står i Guds faderhånd,
hvad han vil, det gör hans ånd,
— af Guds nåde, til Guds ære,
evig glade vi skal være
i Vorherres Jesu navn.

Sikre på vor arv og lön
er med Guds enbårne sön,
— af Guds nåde o. s. v.

Fælles om hans liv og fred
lys og kraft og herlighed,
— af Guds nåde o. s. v.
Grundtvig.

91.

Mel. af Lindeman og Mathison-Hanson.

TRODS længselens smerte
sig ej i dit hjerte:
Hvem farer i afgrunden ned
min frelser, den søde,
mig op fra de døde
at hente til fryd og til fred!

Det könnere klinger:
Hvem vil dog på vinger
opfare til himmerigs slot
til os at nedhente
den herre, vi vente!
det er for Guds-ordet dog spot.

Vi ere, vi bleve,
vi røres, vi leve
i Kristus, Guds levende ord;
tag ordet i munden
og elsk det fra grunden!
da hos dig i navnet han bor.

Ja, tro og bekende
til dagenes ende,
det er saliggörelsens vej;
på den lad os sjunge
med hjerte og tunge:
vi har ham, vi slippe ham ej!

Han hjærtet tiltaler,
han hjærtet husvaler,
han svarer som Gud til sit navn;
når hjærtet med varme
om navnet slår arme,
vor Frelser vi tage i favn!

Grundtvig.

92.

Mel. En sædemand gik ud at så.

DET store ord, som bjærgets fugl
fra höjen sky slår ned i dalen;
det lille ord i løvtags skjul,
det fløjter sødt som nattergalen.

Det store ord går ud på rov
og kan de stærke overvinde;
det lille ord i lavlands skov
tillokke alt som Edens kvinde.

Det store ord er åndens røst,
hvoraf al verden må genlyde;
det lille ord er hjærtets trøst,
hvorved sig jord og himmel fryde.

Grundtvig.

93.

Mel. Blomstre som en rosen­gård.

DYBT fornedres skal enhver,
som sig selv ophøjer,
højt ophøjes skal enhver,
som sig selv nedböjer;
det er börnelærdom fin,
som Vorherre kalder sin,
har og klart beseglet.

Sönnen i Guds herlighed
var sin faders lige,
vilde dog i ydmyghed
til os små nedstige,
hente os fra afgrund op,
løfte os til livets top,
himmelbjærgets tinde.

Hører dog den stores ord,
alle små her nede!
hvem der på sin moderjord
Jesus vil tilbede,
uden lön ham for en bön
skænker Guds enbårne sön
med sig livets krone! *Grundtvig.*

94.

Mel. Hjælp, Gud, at jeg nu kunde.

VELKOMMEN, morgenrøde,
til salighedens dag!
Nu stå de op af døde,
som tro med velbehag,

de leve af Vorherres ord,
som Åndens førstegrøde
meddeler os på jord!

Guds ånd er kraftbeviset
på dåbens gyldighed
i barneparadiset,
hvor vi deraf ej ved;
vort sjælebad i livets flod
— Guds nåde være priset —
sin prøve godt bestod!

Han, som på jorden bejler
til troskab uden svig,
når vi kun vil, besegler
sin pagt om himmerig;
han døber med den Helligånd
på ord, som aldrig fejler,
han rækker os sin hånd!

Den hånd, som fra afgrunden,
hvor syndens sold er død,
os fører ind i lunden,
hvor livets lyst er sød,
den fører os til Herrens bord,
med hjærtet og med munden
at smage nådens ord!

Den hånd med bibelstaven
os trøster i al nød,
den lukker op Guds-haven
for os i liv og død;
en gang den bryder gennem sky
og vinker op fra graven
vor krop med kjortel ny!

Den hånd hvert hoved kroner
med evighedens guld,
som Jesus, vor forsoner,
på jord var tro og huld,
med frydesang der skabes da
et hav af himmeltoner,
et fuldt halleluja!

Halleluja for hånden,
som Herren os har rakt!
halleluja for Ånden,
som livet os har bragt!
Halleluja for ærens krans,
for hvilen efter vånden,
for glæden i sin glans!

Grundtvig.

10. Fadervor.

95.

Mel. Nu skal det åbenbares.

DER er en bön på jorden,
som, bedet ret med fynd,
kan dæmpe mer end torden,
udslette skyld og synd,
ja, drage ned Guds rige
til os og vore lige
med al dets herlighed.

Den bön har ene hjemme
hos Guds enbårne sön,
som låne vil sin stemme
til hele Adams kön,
vil det med sig forene,
så Gud får børn af stene
og evig pris af støv.

Af alle bönnens grader
er ingen høj som den
at kalde Gud sin *fader*
og sig hans børn igen;
det tør på tro og love
vi syndere kun vove
i sönnens, Jesu, navn.

Men virkelig kun bede
vi kan i Jesu navn,
når sjælen allerede
fandt hvile i hans favn,

når han og vi herneden
i kraft af kærligheden
ej mer er to, men ét.

Ved «badet» og ved «bordet»
os lægger i vor mund
Vorherre bønneordet
på barnetroens grund;
det fremmes, som det fredes,
det høres, som det bedes,
i Jesu Kristi navn. *Grundtvig.*

96.

Mel. Guds fred er mer end englevagt.

VOR fader over skyer blå
i himle, som ej støvet så,
sambårne med din ældste søn
vi bede frit hans egen bøn!

Han er Guds-ordet, som blev kød,
gav os sit liv, tog selv vor død,
han byder os med børnekår
at bede: Abba! Fader vor!

Dit fadernavn, livsalig sandt,
lad helliges foruden tant,
retfærdigöres åbenbart
af hjærtedybet soleklart!

Dit faderrige mageløst,
med al velsignelse udøst,
lad komme som din sol opgår
med salighedens gyldenår!

Din fadervilje ejegod,
som ondskab kun har knur imod,
lad ske på jord så fuldelig
som evig i dit himmerig!

Da himlens lys til gavns har brændt,
da tidens løb er godt fuldendt,
höjsaligt alt, hvad du har skabt,
kun løgn og synd og død fortabt!

I verden mellem liv og død
til da giv du os dagligt brød
og eftergiv os al vor gæld,
som næsten vi gör samme skel!

Indled os aldrig, søde Gud,
i fristelse, men riv os ud
og frels os, som du har bestemt,
fra hvad for dig er ondt og slemt!

Dit ja og amen, Fader, da
opelsker vort halleluja!
Thi med dit rige og din magt
har æren gjort en evig pagt.

Halleluja i Jesu navn,
din egen söns i faderfavn!
Halleluja med Åndens röst,
som udgår fra dit faderbryst!

Halleluja i Herrens fred,
som hviler på hans menighed!
Halleluja med saligt håb,
hos os genfødt i barnedåb!

Halleluja i fællesskab
med alle dem fra hav til hav,
som sandheds ånd med nådens ord
forsamler om Vorherres bord!

Grundtvig.

11. Afskedssange.

97.

Mel. af M. Eskesen.

«FREMAD» er verdens vilde röst
med damp og med vind til vinge.

«Hjemad» er hjærtets milde tröst,
den hvisker så varmt her inde.

«Fremad til ære» er verdens råb,
mens bølgen mod stavnen bruser.
Hjemme at være er hjærtets håb,
som sjælen igennemsuser.

Hjemme at være på kendte strand,
hvor savnet til dels kan stilles;
hjemme at være i livets land,
hvor aldrig mere vi skilles.

Hjemme at være, hvor sol og sky
går ned bag de vante tinder —
hjemme at være i himmelby,
hvor solen evindeligt skinner.

Derfor skal savnets tunge tid,
som friste vi må her neden,
smelte som sne for solen blid
ved håbet om gensynsglæden.

Derfor kun fremad i Jesu navn,
så går det og hjemad tillige,
da er hver glæde og hvert et savn
et trin på vor himmelstige.

O. Arvesen.

98.

Mel. af A. Vinding.

NØDIG sige vi: «farvel!»
men «velkommen!» o, hvor gærne!
har vi rigtig kær en sjæl,
er den nær dog i det fjærne.

Mødes blik med blik ej mer,
er de kære smil bortfløjne,
blik og smil, som ingen ser,
mødes dog med sjæleøjne.

Morgensol! genlys i kvæld!
Ungdom! lev i alderdommen!
Ånden i hvert skönt «farvel»
gemmer dog et sødt «velkommen».

Ingemann.

99.

Mel. af fru Borch.

NÅR en gang i fjærne tider
med vemodig lyst
åndens blik tilbageglider
mod vor ungdomskyst,

da vil mindet om hvert møde
med en ungdomsven
smile som en morgenrøde
over livet hen.

Mildt, som aftenklokken ringer
i den tavse kvæld,
genlyd gennem sjælen klinger
selv i hvert farvel.

Mødets fryd som savnets smerte
smelter stille hen
i det håb i kristnes hjærte:
snart vi ses igen.

Ja, det lyder lydt her inde
med en liflig klang:
«Kristi venner ingen sinde
sees sidste gang.»
I den store morgenrøde
samles ven med ven.
I det store vennemøde
skal vi ses igen.

O. Arvesen.

100.

Sællandsk folkemelodi.

«HERRENS venner ingen sinde
mødes skal for sidste gang;»
når til afsked tårer rinde,
dette ord har liflig klang.

Ses vi aldrig mer her nede
under dette stjærnetag,
i den store helgenkæde
mødes vi på Herrens dag.

Må vi end med smerte bringe
kære venner vort «farvel»,
hisset skal dog atter klinge
et «goddag» til liv og sjæl.

Når til afsked tårer rinde,
syng det ud med liflig klang:
«Herrens venner ingen sinde
mødes skal for sidste gang!»

Jens Schjörning.

101.

Mel. af Weyse.

DET er så yndigt at følges ad
for to, som gerne vil sammen være,
da er med glæden man dobbelt glad
og halvt om sorgen så tung at bære:

Ja, det er gammen
:|: at rejse sammen, :|:
når fjederhammen
:|: er kærlighed! :|:

Det er så hyggeligt allensteds,
hvor små og store har ét i sinde,
og det, som drager det store læs,
i hjertekamret er inderst inde;

ja, det er gammen
at holde sammen,
når ja og amen
er hjærtets sprog!

Det er så herligt at stole på,
vi har en herre, som al ting mægter,
han os ej glemmer, når vi er grå,
hans nåde rækker til tusend slægter;

ja, det er gammen,
at alle sammen
er ja og amen
Guds nådes ord!

Det er vemodigt at skilles ad
for dem, som gerne vil sammen være.
Men Gud ske lov! i Vorherres stad
for evig samles de hjærtenskære;

ja, det er gammen
at leve sammen,
hvor ja og amen
er kærlighed!

Hvert ægtepar, som med kærlighed
i Jesu navn holder bryllupsgilde,

skönt alt i verden går op og ned,
skal finde tidlig og finde silde:

Det er dog gammen
:|: at sidde sammen, :|:
hvor arneflammen
:|: er kærlighed. :|:

Grundtvig-

II. Bibelhistoriske sange.*)

103. Edens have.

Mel. af Lindeman eller: Apostlene sad i Jerusalem.

GUD planted en have fra øst til vest
til jordklimpefolket her neden,
der roserne duftede først og bedst
med alle småblomster i Eden.

Den have sig strakte fra hav til hav,
hvor jævndögn og vår haver hjemme,
og floderne fire den kvægning gav
med yndighed ej at forglemme.

Og midt i den have stod livsens træ,
på det var Guds mildhed at kende;
han vil ej, at folk de skal dø som fæ,
men leve med ham uden ende.

Men kundskabens træ på godt og ondt
des værre faldt dejligst i öje;
et lysteligt syn det er tit usundt,
det lækreste hårdt at fordöje.

Da, tænker jeg, lærken var rød og gul,
så dejlig som Føniks at sige;
end grå synger könt dog den lille fugl,
når sol monne dale og stige.

*) Disse er af Grundtvig, når ikke andet er bemærket.

Hvor Eden var dejlig, slet ingen ved,
de lærde har kiv om dens leje;
for nu er på alting vendt op og ned,
i midten går hvalernes veje.

I palmernes hjem kun, som her til lands,
er levninger fine til skue,
i skyen kun glimt af den første glans,
når tordneren spænder sin bue.

Det kommer deraf, at den jordklimp fin,
Gud lavede op med sin ånde,
har levninger nu kun af lykken sin,
nedsunken i ve og i vande.

For sølv fik vi stålet og bly for guld,
det ene må ligne det andet,
så spejler sig lykken for mand af muld
i sky som i hav og på landet.

For synden er kommen i verden ind,
har mer vi af ørk end af Eden,
men bedst også bære kan nu vort sind
det ringe og grimme her neden.

Så lad os i verden om Edens lyst
ej spejde fra bjærgenes toppe,
men elske det billed, vi har i bryst,
og paradís søge hist oppe!

104. Kain og Abel.

Mel. Dagen går med raske fjed.

KAIN pløjed rask i vår,
tænkte på det næste;
Abel gik og vogted får,
tænkte på det bedste.

Begge, takkende i høst
Gud for vinterføde,
ofrede med lovsangsrøst
hver sin førstegrøde.

Kain ofrede sit neg,
Abel dæggelammet;

Kains tak var tungeleg,
Abels hjærte flammed.
Herren så af himlen ned,
strålen kyssed lammet;
Kain blegned harm og vred,
skulde rød sig skammet.

«Kain! Kain!» sagde Gud,
«hvi den mørke mine?
synd i mørke ruges ud,
dages brat til pine!

Avind banker, vogt dig vel!
er hun först der inde,
hun er drønning, du er træl,
får det besk at finde!»

Abel gik og vogted får,
skued solen dale;
Kain gav ham banesår
under vennetale.

«Kain! Kain!» sagde Gud,
«hvor er nu din broder,
du gik med på marken ud:
sönnen af din moder?»

Skarnet svared: «Ej ved jeg,
derpå tör jeg sværge,
hvorhen Abel drog sin vej,
var og jeg hans værge!»

«Lögner!» sagde Herren god,
«udåd har du övet;
råber ej din broders blod
lydt til mig fra støvet!

Bandsat være jorden nu,
for hun drak det dyre!
bandsat fremfor jorden du,
fuleste uhyre!

Hvor du plöjer, klinte gro,
mer end byg og hvede!
trindt på jord om sjælero
du forgæves lede!»

«Hu! det brænder mig som ild,»
hvinede den fule,
«fare må jeg fra dig vild,
hvor jeg mig kan skjule!»

Uden anger, uden bod
Kain gik til grunde,
flygtende fra Gud til *Nod*;
han var af den onde.

Abel slumred sødt i lön,
Gud ej glemmer sine!
håbets lund er immer grön,
der er ingen pine.

106. Babelstårnet.

Mel. af Barnekow eller: Vorherre han var et lille barn.

På sletten ved Euftrat i Asialand
hvor nu kun bor tiger og løver,
der kæmperne fordum med dværgeforstand
sig flokked for kunster at prøve;
— men Vorherre han var deres mester!

De sagde: «Hvad aldrig man hørte tilforn,
og ingen skal göre os efter;
af tegl lad os bygge til himlen et tårn,
et mærke på menneskekræfter!

Og lad os om tårnet så bygge en by,
der rummer os alle til hobe;
om floden da går over bjærge på ny,
en dyst vi på sletten tör vove.»

Så ælted de ler, og så brændte de tegl,
og lim kogte ret de med gammen:
de tænkte, det kunde nu aldrig slå fejl,
det hængte jo ypperlig sammen.

Da havde end alle det dejligste sprog,
en levning fra paradisdage,
det mennesket gjorde på verden fuld klog
og spared ham megen umage.

Da sagde Vorherre: «Nej holdt, ikke så!
forvirre lad os deres tale!»

Da kunde ej mer de hinanden forstå,
end heste kan haner, som gale.

Kun Babel, forvirring, kom alle i hu,
de skyldte hverandre for skaden,
og Babel blev navnet og er så endnu
på tårnet såvel som på staden.

Nu hver sine veje med nag og med sorg
udvanded som lige med lige,
kun Nimrod af tårnet sig laved en borg
og stifted det babelske rige.

Så tit sig de kloge nu flokke i by
og tårne sig op imod himlen,
da skaber Vorherre et Babel på ny,
som avner adspreder han vrimlen;
— for Vorherre han er deres mester!

107. Abrahams kaldelse.

Mel. af Barnekow.

FRA afguders altre slog røgen i sky,
Vorherre så ned fra det høje.
En fader han søgte til folket det ny,
på Abraham faldt da hans öje.

«Ebræer!» han sagde, «bind op om din lænd,
gak ud fra dit land og din hytte;
følg med, hvor jeg vinker, så er du min ven,
mit land jeg dig giver til bytte!

Jeg gi'r dig et land, og jeg gör dig et navn,
som aldrig sig taber i vrimlen;
jeg giver dig sønner at tage i favn
så mange som stjærner på himlen.

Velsignet du være! så være og de,
som hilse dig vide om lande;
bandsatte af mig skal for öjne man se,
er alle, som dig vil forbande!

På jorden, ombølget fra bred til bred,
i tidernes løb, som de skride,
velsignelsen ene hos Abrahams sæd
skal findes af sorte og hvide! »

«Far vel,» sagde Abraham, «fæderneland!
far vel, mine venner og frænder!
jeg følger min Gud, for min glæde er han,
min hjælper til jorderigs ender.

Kom, Sara! kom Lot! kommer mange og få,
som dele vil Abrahams lykke!
I Kanaan lad os vor bopæl opslå,
vort telt i den højestes skygge!»

108. Kanaans land.

Mel. af Lindeman.

Mod vesten har jeg det store hav
og Jordansfloden mod østen,
i syden Gomorras og Sodomas grav,
i graven sank glæden og trøsten.

Mit navn end lyder på jorderig
som navnet på landenes dronning;
men sukke jeg må, når det siges mig:
du flyder med mælk og honning.

Alt som en kvinde af kongeæt,
fornedret til kværnen at drage,
med falmende kinder, forskudt, forgrædt,
jeg mindes min ungdoms dage.

Jeg mindes egen i Mamrelund,
hvor Abraham lysted at bygge,
hvor Herren ham gæsted en middagsstund,
og himmelens fugle fandt skygge.

Da Jordans bølger for Herrens ark
sig tårned, som havfruer danse,
da blomstred for den min jævne mark,
af palmer jeg fletted den kranse.

Jeg mindes harpen i Davids hånd,
den dejligste fugl uden fjedre;
beplantet jeg blev under Salomon
med balsam og Libanons cedre.

En fimbul-vinter fuld barsk og hård,
til ørk mig forvandlede så fage,

men atter oprandt dog et gyldenår
med liflige nætter og dage.

Da kom Guds engle til jord på ny
for Bethlehems hyrder at kvæde:
om Frelserens fødsel i Davids by,
om jorderigs fred og glæde.

Guds søn da smiled ved moderbryst
blandt mine småblomster i enge;
da hørtes den himmelske faders røst,
hvor brystne var harpens strænge.

Da himlen talte på jordens vis,
så hjerterne hopped af glæde,
de stumme udbrød i Guds nådes pris,
så helvede måtte vel græde.

Guds søn, som døde på Golgata,
stod op som en fugl i min have;
af stråler i kors, som udgik derfra,
det lysned i mange grave.

Men ak! det lysned i min dog ej,
på mig styrer mulmet sin harme.
Kan lyset ej finde tilbagevej?
vil Gud sig ej mer forbarme?

En ørk er landet med Herrens grav,
men druerne modnes i ørken;
Kong David slår harpen hinsides hav,
hos mig tuder uglen og Tyrken.

Fortvivl dog ikke, Jerusalem!
dig såred den ypperste læge;
har jorderigs frelser mig kaldt sit hjem,
da vil han mig og vederkvæge.

Besøg da atter. o Herre min!
dit fødeland, som du har lovet!
og drik med dit følge den klare vin,
hvor glæden og du har sovet.

Rind op, min stjerne! af gravens skød,
som Herren opstod i min have!
Istemmer, Guds engle, en sang så sød,
at briste må alle grave!

109. Abraham.

Mel. af L. Nielsen og Lindeman.

ABRAHAM sad i Mamrelund,
han var en hyrdekonning,
salvet af Gud med egen mund,
og Sara hed hans dronning.

Rig på kameler, køer og får
det var den drot med ære,
gammel derhos, snart hundred år,
og hvis skal det så være?

Gud havde sagt: «Jeg sandelig
vil i din æt velsigne
menneskenes kön på jorderig,»
og løgn kan ham ej ligne.

Abraham sukked dog i lön:
«Til graven brat vi stunder;
føder mig Sara nu en sön,
det er et stort vidunder.

Dagen var hed, men Herrens ven
sad svalt i egeskygge;
hisset da kom tre vandringsmænd
at ønske ham til lykke.

Gæstmild er og den hyrdedrot,
vil rejsen dem forsøde,
byder dem til sit grønne slot
at hvile sig af møde.

Herren det var med engle to,
de lod sig det behage
hyrden at gæste, som var tro,
og jordens brød at smage.

Herren da siger til sin ven,
alt som han bryder brødet:
«Når om et år vi ses igen,
har Sara sön på skødet.

Sara hun stod bag dör og lo,
så faldt det hende fremmed;
Abraham tog det ord med tro,
hans håb ham ej bekæmmed.

Ordet udgik af kongens mund,
som haver alt at råde;
Abraham sad i Mamrelund
med sønnen af Guds nåde.

110. Elieser.

Mel. af Lindeman.

SARA var død; i sin enlighed
sad Abraham stille tilbage,
nu ad sit liv og sin rigdom ked,
for lange var alle hans dage.
— For kvinden hun er livet i huset.

Isak var alt i de fyrre nu,
men end ingen hustru han favned,
ikke til lystighed stod hans hu,
men Sara, sin moder, han savned.

Abraham sagde til oldsvend sin:
«Far nu til min hjemstavn så fage!
hent mig en hustru til sønnen min,
og sværg, du vil ej mig bedrage!

Kanaans døtre ej se jeg vil
i Saras pavluner at hvile,
afguder fule de ofre til,
og falskelig monne de smile.»

Svenden han svor, rakte hånd i sky;
kamelerne ti kom på fode,
hurtig de traved til Nakors by
at hente en viv af de gode.

Snart de sig lejred ved Nakors brønd,
og solen var just ved at dale;
Svenden da gjorde sin aftenbön
om bruden til Isaks løysale.

«Hør mig!» han sagde, «min herres gud!
ved brønden er piger i vente!
vis mig i nåde den væne brud,
jeg kommer i kvæld for at hente!

Det være den, som med yndigt blik
uskyldige gaver meddeler,

rækker mig brat en læskedrik
og drager til mine kameler!»

Mens i sit hjerte han talte så,
kom Betuels datter Rebekke,
dejlig var pigen med öjne blå,
med blyhed, med liv og med tække,
— for kvinden hun er livet i huset.

112. Jakobs nattekamp.

Mel. af Nutzhorn eller: Apostlene sad i Jerusalem.

SOM ørnen sidder på höjen hald
og fylder med rov sin rede,
så Edom troned på Sejers bjærg,
han var ikke god at bede.

Som lammet hviler i engens skød,
hvor rislende bækken rinder,
så hviled Jakob ved Jaboks bred,
omblånet af bly kærminder.

I tyve år var han udenlands,
han længtes nu efter hjemmet,
og hjemmet efter så lang en tid,
det er både kendt og fremmed.

Det bud han skikked til broder sin
med bön om hans gunst og nåde,
igen var kommen med kort besked;
det var ham kun slet til måde:

«Din broder sadled sin höje hest
ham følger så fager en skare,
ham følger fire gang hundred mand;
hvo tör vel for skytten svare?»

Da sukked Jakob: «Min faders Gud!
hvad kunde vel mer jeg forlange?
jeg gik fra hjemmet kun med en stav,
og drot jeg er nu for mange!

Höjlovet være din miskundhed!
dit ord er som guld det rene,
men ej jeg havde så bange kår,
den tid, da jeg var alene.

Så frels mig, Herre! af broders hånd,
som spænder den stærke bue,
urørt af barnet i moders skød;
mit hjærte det må vel grue.»

Det var så dejlig en sommernat,
han vidste knap, hvad han gjorde;
han brødes længe med himlens helt,
forunderligt, hvor han turde!

«Nu blegne stjærner, det gryr ad dag,»
så mæled den stærke kæmpe,
«nu slip mig, hyrde! nu er det nok,
dit flammende mod du dæmpe!»

«Jeg dog ej slipper,» var Jakobs svar,
«föör kraftig du mig velsigner!»
«Velan! dit navn være Israel!
Guds fyrste i kamp du ligner.»

Så endte kampen, og sol opgik
for himmel og jord at stråle;
men halt var hyrden, i dysten hård
af led gik hans hofteskåle.

På ganger stolt under gyldenhjælm,
i spidsen af kæmper ranke,
i solskin strålende Esau nu
sig nærmed med blodig tanke.

Syv gange sig bukked Jakob dybt
for broderen tvillingbåren,
det röre måtte selv stål og sten,
af öjjet udperse tåren.

Da sprang af hesten den bjærgedrot
og løb mod den lamme hyrde
og hængte hulkende om hans hals,
som han havde tænkt at myrde!

Hvo sig fortröster på himlens Gud,
ham skal ingen fare skrække,
for alle hjærter stå i Guds hånd,
han leder dem som vandbække!

113. Jakob og hans sønner.

Mel. af Lindeman og L. Nielsen.

«GUD nåde mig stakkels gamle mand!

jeg fostred mig sønner fuld mange,

men sidder nu ene i hedningeland

sörgmodig og kroget og bange!»

— Men lykken hun vender sig ofte om.

Så klagede Jakob med isgråt hår,

for borte var alle hans sønner;

han talte da hundred og treti år,

utallige vare hans bønner.

«Vor fader! vor fader! Guds fred! god dag!»

så lød det nu brat om den gamle,

og næppe for tårer og favnetag

han kunde sig tankerne samle.

Fra elleve Munde omkap det lød:

«Til lykke med år og med ælde!

vor broder, din Josef! han er ej død,

han troner i magt og i vælde.

Den nådige Herre, vi talte om,

Ægypternes hjælper i nøden,

det er vores broder, så god og from,

vor frelser fra hungersdøden.

Han sender det budskab til fader sin:

«Kom snarlig at dele min lykke!

jeg giver dig føde og odel fin:

i Gosen med fred skal du bygge!»

Han kyssed os alle med tåre varm,

lød helligdagsklæder os bringe;

han hulkede lydt ved Benjamins barm,

ham pryde nu fagre guldringe.»

Den gamle han stod som en marmorblok,

hans tanker de vanked så vide;

om vidunder hørte han vidner nok,

men turde derpå ikke lide.

Nu Faraos kuske med skrald på skrald

omringede Israels telte,

med kongeligt spand og med tegn og tal
Ægypternes herre de mældte.

Nu öjnene måtte den gamle tro,
nu gløded hans kinder de blege,
han takked, han kyssed, han græd, han lo,
han vilde som börnene lege.

«Min Josef,» han sagde, «i live end
skal ansigt til ansigt jeg skue,
og når jeg har kysset hans mund igen,
vil ikke for døden jeg grue.»

Nu Israel ofred til Isaks Gud,
og til ham kom ord fra det høje:
«Vær trøstig; jeg følger dig ind og ud,
din æt har jeg altid for öje!»

Hvad glæde der blev i Ægyptens land,
i paradis ej at forglemme,
det pennen vel ikke beskrive kan,
men kærlige hjerter fornemme.
— Så lykken hun vender sig ofte om.

114. Moses og Farao.

Mel. af Nutzhorn.

KONG Farao var en ugudelig krop
han sagde: «det varer for længe
med svøben at slide Ebræerne op,
smid ud deres nyfødte drenge!
Ja, smid dem i Nilen trods kællingesnak,
så får vi dog endelig has på det rak!»

Det skulde han sige så sagte,
man ved ikke, hvad man kan magte.

Der fødtes nu Amram leviter en sön,
for skön til at fare så ilde,
hans moder ham fostred tolv uger i lön,
men turde ej mer, hvad hun vilde;
i arken af rör og i vuggen af siv
han måtte på floden nu friste sit liv.

Den herre, som bor i det høje,
dog også på dybet har öje.

Kong Faraos datter var bedre end han,
hun havde dog hjærte i livet,
hun kom som en drønning alt efter sin stand
og så, hvad sig rørte i sivet.
Hun sukked, hun så i den kølige sæng
med blødende hjærte den grædende dreng.

Selv midt i Ægypten man finder
til lykke dog hjærte hos kvinder.

En søster til drengen på timen sprang til,
hun stod der på lur for det samme:
«Befaler prinsessen, straks bringe jeg vil
den lille Ebræer en amme.»

Og knap hendes højhed fik jaet udsagt,
för pigen var borte og moderen bragt.

Når mænd er som dyrene vilde,
til lykke er kvinderne snilde.

Så slumped den Moses til højbårne kår,
der skulde som konge befale,
så vokste han op i kong Faraos gård,
som skulde tyrannen betale;
Ebræernes høvding blev ikke omsonst,
oplært i Ægypternes vidskab og kunst.

Vil nogen Guds forsætter hæmme,
han nødes til selv dem at fremme.

115. Moses i ørken.

Mel. Apostlene sad i Jerusalem.

DER gik en hyrde og vogted får
i Midians land i ørken,
ved firsindstyve var hyrdens år,
dog minked det ej med styrken.

Den fårehyrde var Amrams søn,
opvokset i kongeborgen;
landflygtig bar han sin kraft i lön,
så bar han og hjærtesorgen.

Han sig forivred i ungdoms år
og tæmmed ej kæmpemodet;
men Gud ham lærte med trange kår
den kunst at slå vand i blodet.

Hver prinsenykke fra kongesal
i ørken han lod og fare,
med öjet klart og med kinden sval
på hjorden tog godt han vare.
Da slog *hans* time, som slumrer ej,
men lytter, når hjerter bede;
han førte Moses på visdoms vej
igennem et vilderede.
I tornebusken slog ned hans lyn;
den blussed, men dog ej brændte.
Det var for Moses et undersyn,
nu tyktes ham nyt i vente.
Fra tornebusken en røst udfór,
en torden, som støv kan tåle:
«Du stander, Moses! på hellig jord,
besmit den ej med din såle!
Mig Jakob, Isak og Abraham
påkaldet som Gud alene;
at deres fjender jeg er fuld gram,
skal mærkes i dage sene.
Bind op omkring dig nu som en mand!
mit ærende skal du røgte.
Udfør mit folk af Ægyptens land!
du har ikke grund til at frygte.
Din Gud er med dig, ihvor du går,
mit ord dig er lagt på tunge;
dit folk skal knæle, hvor nu du står,
i ørken mit navn lovsjunge,
Om ret jeg kender kong Farao,
han lyder mig ej med læmpe,
men skal dog lære, det kan du tro,
han måler sig med en kæmpe.»

116. Moseskvadet.

Mel. af Barnekow.

DER toner et kvad over tidens hav,
som Guds-folket kan aldrig forglemme,
det stiger fra Moses' den skjulte grav,
det til låns fik hans navn og hans stemme:

«Jeg havde min vugge ved Nilens bred,
i et hår hængte døden og livet,
jeg vidste det ikke, men dog jeg græd,
for jeg frøs under flægen og sivet.

Min vugge blev flyttet til kongens gård,
der jeg smilte ad døden og livet,
jeg drömte mig salig i ungdomsår,
dog var lykken som flægen og sivet.

Det skrev med min kæp jeg i ørknens sand,
da gråhærdet jeg så mig tilbage,
og vogtede får i et fremmed land
efter ungdommens kronede dage.

Min kæp blev dog bedre end kongevånd,
det kong Farao måtte vel sande;
han dukked for hyrden med kæp i hånd
som en sten i de mægtige vande.

Hvor hjorden jeg vogted, mens hår blev gråt,
som en konge mit folk jeg gav love;
det aldrig kan glemmes, mens hav er blåt,
og mens fuglene sjunge i skove.

Jeg kom ikke ind i det favre land,
måtte lade med synet mig nøje.
Men sank mine ben i ørkens sand,
som syvstjærnen dog tindred mit øje.

Ebræernes leder til Jordans flod
gennem havets de brusende bølger,
den kæmpe, som bedst under solen stod,
det er navnet, som evig mig følger!»

117. Loven og forjættelsen.

Mel. Jeg ved et evigt himmerig.

DET tordned over land og sø:
Elsk Gud og elsk din næste!
gör du det ej, du brat skal dø!
ufødt var da det bedste.

Da sukked dybt af hjærtensgrund
det bedste under solen:

«Det lov og dom er af Guds mund,
men hvor er nådestolen?»

Der kvidred sødt dog fugle små
i palmelundens skygger;
de turde om Guds nåde spå
som jorderigs indbygger.

Det klang derpå med englerøst
om Frelseren fra skyen:
han ligger svøbt til folketrøst,
nyfødt i Davids-byen!

Nu dalet er fra himlen ned
med nåde over nåde
guldregnen af Guds kærlighed,
barmhjærtighedens gåde!

Det råbes ud fra øst til vest
og til det høje norden:
For mennesket en julefest
oprandt med fred på jorden!

Guds ånd til kød er dalet ned
i Jesus-Kristus-navnet
med tro og håb og kærlighed
af hjerterne omfavnet.

Det hvisker i hver kristens barm:
Elsk mig, du dyrekøbte,
dindrot, som med Guds ånde varm
til evigt liv dig døbte!

Så priser Gud sin kærlighed,
sit liv og lovens fylde,
han med sin ånd os sendte ned,
hvad hjerterne ham skyldte.

For Guds den store kærlighed,
som skænker, hvad den kræver,
for liv og lys og trøst og fred,
lovsangen lydt sig hæver.

Og åndepustet af Guds mund
det er i lovsangs-røsten,

og glæden er af hjærtens grund
som glæden om vinhøsten.

Det lovens er og nådens Gud,
som kærlig os har givet
sit kendetegn i lovens bud,
sig selv i nådelivet.

118. Moses' eftermæle.

Mel. Jeg gik i marken og vogtede får.

MOSES var gammel; af verdens uro
var han ked og af onskabens pile;
seks snese år blev den arbejder tro,
i den syvende gik han til hvile.

Ørken lå bag ham; udbredt for sit blik
så han landet fra Jordan til havet;
korteste vej han til fædrene gik
på en sti, som for engle er lavet.

Prøvet til gavns, siger Ånden for sand,
er kun den, som får pris af Vorherre;
Moses det fik, den tålmodige mand,
så for ham ingen djævel kan spørre.

Ansigt til ansigt han talte med Gud,
som en mand under sol med sin næste,
da fra Guds herlighed strålen gik ud,
i hans åsyn med glans sig at fæste.

Derfor han gik gennem verden med slør,
alt på jorden med himlen forbunden;
ikkun på skrömt den forklarede dør,
intet under hans grav blev ej funden.

Himmerig vis han på bjærget opsteg,
hvor ham ventede lyse udsigter,
lovet af ham, der, om klipper end sveg,
så dog aldrig i evighed svigter.

Herlig han endte sin pillegrimsfærd
over toppen af Gileads høje;
Kanaan dog, skönt han kom det så nær,
han kun målte med funklende øje.

Vidunderstaven, som var i hans hånd,
han misbrugte en gang i sin vrede,
som ikke nok var Guds ord og Guds ånd
til af klippen et væld at udlede.

Klippen han slog, og der sprudede vand,
ej til Guds, men til krumstavens ære;
derfor ej heller til Kanaans land
måtte fod over Jordan ham bære.

Höjt han opför, men århundreder svandt,
för det undtes ham Tabor at gæste,
hvor med Elias den herre han fandt,
som i örken ham kaldte sin næste.

Moses nu lever i himmerigs sal,
er med Jesus oprejst og forklaret,
navnet og lever i jorderigs dal,
har det brusende hav overfaret.

Moselovs-kristne er ej i Guds ånd,
kan i kirken med fynd ikke roses;
men som en engel med pennen i hånd
var dog Luther en kristelig Moses.

120. Dommeren Jefta.

Egen melodi.

DET hændte sig Jefta, den Gileads mand,
en helt, ikke vant til at sove,
med hær han uddrog fra sit fædreneland
en kamp imod Ammon at vove.

Den tid han drog ud,
da gjorde han Gud
et løfte, som ej var at love.

Han sagde til Herren: «Så sandt, som jeg får
en sejer af Ammon at hente,
hvad först af min husdör i møde mig går,
det gives skal Herren til rente.

I hvad det end er,
hvad navn det end bær,
det har du til offer at vente.»

Så drog han da ud, den mandhaftige helt,
mod fjenden med våben at væрге,

de mødtes i marken; men Ammon blev fældt
og flyed blandt bakker og bjærge;

han slog, hvad han fandt,

den sejer han vandt,

og byerne monne han hærge.

Han slog som en løve, han var ikke sen,

det fik Ammoniter at finde,

han jaged dem bort over stok, over sten,

de kunde mød ham ikke vinde.

De faldt for hans hånd,

det voldte Guds ånd,

han kan de halstarrige binde.

Da Jefta drog hjemad med sejerens krans,

hans datter med gyldene smykke

gik glad ham i møde med sang og med dans,

sin fader at ønske til lykke.

Men ak! dette syn,

slog Jefta som lyn,

han kunde sit løfte ej rykke.

Han sled sine klæder i sønder med gru,

og råbte med jamrende klage:

«Min eneste glæde i livet var du,

nu barnløse er mine dage.

Min datter og mø!

ak, skal du nu dø!

mit løfte kan ej gå tilbage.»

Hun svared med blide: «Oplod du din mund

til Gud, som gav sejer og lykke,

som frelste vort folk i fornedrelsens stund,

det løfte du ingenlund' rykke;

men giv mig blot ro

i måneder to,

för du mig til offer vil smykke.»

Med møerne sine hun, stille for Gud,

uddrog da på bjærgene øde,

men vendte tilbage, så glad som en brud,

der vandrer sin brudgom i møde.

Til pris for den mø,

som så måtte dø,

jomfruernes lovsange løde.

P. Dass.

123. Samuel.

Mel. af H. Rung og Lindeman.

DET var så stille ved midjenat,
ej rørte sig blad for vinden,
i tabernaklet Guds lampe mat
oplyste dog alt for inden,
dér Samuel lå, en dejlig dreng,
og slumrede sødt i sin lille seng,
så lydhør var han i lette blund,
som fugl i lund.

Alt som i vindfang en harpestræng
det lød fra Kerubimen,
der kaldtes klart på den lille dreng,
han hørte det og på timen,
og ud af sængen han sprang dernæst,
han tænkte, det var den gamle præst,
og for ham stædtes den lille ind
alt som en vind.

Den gamle Eli var svag og blid,
ja meget for blid desværre
mod sønnerne sine, hvis niddingsid
afskyelig fandt Vorherre;
han öjnene gned og sagde: Nej,
jeg blunded, sönlille, jeg kaldte ej,
end gol ej hanen, så vidt jeg ved;
læg dig kun ned!

Den lille gjorde, alt som han bød,
og lukked med flid sit öje;
men snart det atter for øret lød,
han hørte sit navn fuld nöje;
og ud af sængen han sprang dernæst,
han tænkte, det var den gamle præst,
og for ham stædtes den lille ind
alt som en vind.

Den gamle Eli sin pande gned,
han var ej af de letnemme,
og aldrig siden han blev så fed,
han lytted til himlens stemme;

thi svared han sövnig: Hvad er der fat?
det er jo en farlig urolig nat;
pas godt på lampen, den går ej ud!
Sov så med Gud!

Lidt bange så sig den lille om,
end stadig Guds-lampen brændte;
den lille lå i Guds helligdom,
Guds røst dog endnu ej kendte;
han lå og lytted og hørte grandt,
hans navn blev nævnet, det var ej tant;
for Eli stædtes han atter ind
alt som en vind.

Den gamle Eli sit hoved brød
og fandt det dog ud omsider:
i tabernaklet og fordum lød
Guds stemme ved nattetider.
Han sagde: det har en egen klang,
og hører du røsten endnu en gang,
da svar: Jeg hører! til tjæner din
tal, Herre min!

Da røsten kaldte, og svaret lød,
og Herren sig lod til syne,
han sagde: Jeg råder for liv og død,
og tordne jeg kan og lyne;
jeg taler et ord, som torden skal
det runge i hytte og så i hal,
det ord jeg taler mod Elis hus:
Synk du i grus.

Ja, Elis sønner drev med mig spot,
de turde mit ord forkaste;
min gamle tjæner det vidste godt,
han nænned dem ej at laste;
den synd med offer afsones ej,
til afgrund sikker går frækheds vej,
i øret runge som himlens dom
skal sagn derom!

Den lille stod op i morgengry,
oplyst ved nattens ordskifte;

for Elis ansigt han var vel sky,
men måtte dog sandhed skrifte;
den gamle han hørte på ordet spag
og svared: Det er jo en afgjort sag,
jeg böjer mig for Vorherres ord,
hans magt er stor.

Som natten spæd, en dommedag
oprandt over Elis sønner,
med Herrens ark gik de frækt i slag
og stoled på falske bønner;
den gamle med sorg i grav nedfór,
da for hans øre fik lyd de ord:
Filisterne dine sønner slog,
Guds ark de tog!

Som lampen skinned ved nattetid
i Kerubimens skygge,
så med den lille en stjerne blid
opgik til Guds-folkets lykke;
i Samuels dage på ny Guds ark,
blev funden i Josvas hvedemark;
fra seerlæben i ord som lyn
for sagn gik syn!

124. David.

Mel. af C. Barnekow og Lindeman.

JEG gik i marken og vogtede får,
slog min harpe i skyggen af palmer,
glad som en fugl i den favreste vår
hopped rundt jeg og nynnede på salmer.

Da kom der bud fra min fader som bedst:
Skynd dig hjem! klæd dig på! kom til gilde!
seeren siger, der fattes en gæst;
det er dig, kom nu ikke for silde!

Rødmusset blev jeg da mere end för,
som en fugl, som en vind var jeg hjemme,
blegnet kun flygtig ved højelofts-dör,
da jeg hørte de vældiges stemme.

Bæger af guld med det skummende vin
rakte seeren brat mig i salen,
salved mit hoved med olie fin,
som en dugg over græsset i dalen.

Mange i salen så skævt til mit held,
ikke vidste dog nogen min lykke,
lönlig udsprang der i barmen et væld,
som en kilde i palmernes skygge.

Kongeligt blev da mit sind og min hu,
for min hjord turde alting jeg vove,
løver og bjørne, dem trodsed jeg nu,
trodsed mer, trodsed falskhed ved hove.

Goliat praled med hjælm og med skjold,
imod ham så jeg ud som græshoppen,
dog med min slynge jeg fældte den trold,
skilte godt også hoved fra kroppen.

Træde jeg måtte fuld mødige fjed
over stok, over sten, i det øde,
för jeg fik kronen at fryde mig ved,
under den måtte hjærtet end bløde.

Konge dog blev jeg, navnkundig som få,
i Jerusalem godt jeg blev hjemme,
og medens troner på jorderig stå,
Davidsharpen går aldrig af glemme.

125. Davids sejerssang.

Mel. af J. P. E. Hartmann.

MELLEM brødre kaldt den lille
og der hjemme yngst af år
vandrede i vang jeg stille,
vogtede min faders får.

Pønsende jeg gik og snitted,
fingernem med lyst til sang,
på en strængeleg jeg hitted:
harpe sær med orgelklang.

Til min herre i det høje
hvem mon haver det fortalt?

Skjult er intet for hans øje,
men hans øre mærker alt.

Engelen, som han udsendte,
tog mig fra min faders får,
salved mig til stort at vente:
kroneguld i kongens gård.

Var de smukke, var de høje,
brødrene til pogen kræng,
nåde fandt dog for Guds øje
kun den lille hyrdedreng!

Siden voved jeg at møde
jætten både lang og bred;
han ved sine guder døde,
banded mig i helved ned.

Sværdet af hans egen skede
trak jeg dog og fældte ham;
livet mistede den lede,
Israel afstrøg sin skam.

126. Salomo.

Mel. Abraham sad i M. eller: Jeg gik i marken og v.

SALOMONS visdom blev ordsprog på jord
fra Tyrus til øerne fjærne,
menneskets hjærte og åndernes spor
sig spejlede klart i hans hjærne.

Alt som en have da blomstred i fred
fra Dan til Bersaba hans rige,
glimrende templet sig rejste derved,
af magen man ved ej at sige.

Sølvet og guldet da tabte sin pris
og perler var ikke kostbare,
alt blev fordunklet af kongen fuld vis
med talerne gyldne og klare.

Ordsprog og gåder af vidskabens hav
opstege som perler på snore,
lignelser fine som guld og som rav
oplyste de små med de store.

Men hvilken skam af den viseste mand!
af kvinder lod han sig bedåre,
ånden med kødet ombyttede han,
besmittet sin afkom fuld såre,

Dårskaben fødte den vismand en sön,
og sorg den ham fødte tillige,
kløvet blev Salomons krone fuld skön,
og mægtigst guldkalvenes rige.

Miskundheds-kilden i tusende led
udtörres dog ej hos den gode,
evigt det stamtræ skal grönnes derved,
som randt med kong David af rode.

127. Nabot.

Mel. af Barnekow.

NABOTS vingård grænsed tæt
op til kongens have,
var en lille frugtbar plet
mellem fædres grave,
dér han i sit ansigts sved,
lykkelig ved nøjsomhed,
åd sit brød med ære.

Nu han gammel var og grå,
guld han agted ringe,
turde på sin ret dog stå,
lod sig nødig tvinge,
kun forgæves kongen bød
guld ham for hans drue rød
og hans fædres grave.

Syg af ond begærlighed
efter blomsterstøvet
kongen sank på lejet ned,
bitterlig bedrøvet
over Nabots odelsret,
over savnet af den plet
til en køkkenhave.

Det var dronning-Jesabel,
dristig til det onde,

hun, som trodsed ret og skel,
til hun gik i hunde,
hun for sængen gik at stå,
hvor med sorgen Akab lå
uden mad og drikke.

Du er mig en herlig drot,
listig sagde skarnet,
for en trodsig undersåt
græder du som barnet!
Skam dig dog, stå op og spis,
Nabots vingård til den pris
sælger dig din dronning.

Budt blev Nabot da til gæst
alt som offerlammet,
købte munde ved den fest
vidned uforskammet:
«Nabot synes gild og gæv,
er dog kun en gammel ræv,
majestætsforbryder.»

Stenet blev den mand så from,
misted liv for hytte;
kongen brat med glæde kom,
synede sit bytte,
mødte på den dyre jord
som et lyn dog Herrens ord,
sank i sæk og aske.

Ja, Elias for ham stod
med Guds ord fuld rene:
«Der, hvor hunde Nabots blod
slikket har af stene,
der de slikke skal og dit,
stammen din, jeg siger frit,
rykkes op med rode!»

Så uskyldighed på jord
tit endnu må bløde;
dyrt, det vidner dog Guds ord,
falskheden skal bøde;
sandhed lever op på ny,
falskhed synker som et bly
evig i afgrunden.

128. Elias og Elisa.

Mel. Abraham sad i M. eller : Jeg gik i marken og v.

LYSET ej blev i Jerusalem slukt,
og selv i guldkalvens rige
asken med gnist bar en strålende frugt,
i blusset man så den opstige.

Blusset Elias, med læbe som glød,
opsteg i de mørkeste dage;
tale som torden med lynilden rød
da hørte i sky man at brage.

Tørke udsprang af hans brændende ord,
afsvidt blev alt grönt over tue,
bundløse revner slog bristende jord,
som kobber var himmelens bue.

Sendte i sky han sin brændende bön,
nedregned der ild på hans fjender,
kyssed han enkens den stendøde sön,
da blussed de brændende kinder.

Flammende heste for strålende karm
den höjeste efter ham sendte,
deraf end gløder de troendes barm
ved tanken, hvad støv har i vente.

Lykkelig var dog og vennen, som så,
da herlig til sky han blev hævet;
til ham, endog det er svært at forstå,
med kåben lysånden nedsvæved!

Derfor, Elisa! dit liv blev så klart
af glansfulde jærtegn omlynet,
derfor det blev i din grav åbenbart,
du havde opstandelses synet.

129. Naman.

Mel. Sin vogn gör han af skyer blå.

DER var en kæmpe stor og stærk,
en gang i gamle dage,
i krig han gjorde underværk,
bar dog spedalskheds plage,

til i en sær lyksalig stund
han hørte ord af barnemund
om jødefolkets læge.

Elisa hed den seer from,
iført Elias-ånden,
hvori var kraft til lægedom
med munden og med hånden;
og Naman, syrerækampen stolt,
til vogns for seerporten holdt
med bøn om gunst og nåde.

Profetens ord til kæmpen lød:
«I Jordan du dig bade!
da brat fornyer sig dit kød
som rene rosenblade.»
«Jo vist!» genmæled kæmpen grå,
som om ej floder himmelblå,
trods Jordan, vi har hjemme!»

«God' herre stræng!» er det ej så
— tog køresvend til orde —
om svare ting dig lagdes på,
du alt for Sundhed gjorde;
hvi da ej, hvad er barnelet?
o, prøv i Jordans flod den tvæt,
Gudsmanden dig tilrådde.»

Som sagt, så gjort, den stolte mand
nu aksled barneskrudet,
og baded sig i Jordans vand,
syvfold på seerbudet;
og brat han fik, som ordet lød,
for sin spedalskhed barnekød,
så rent som rosenblade.

Spedalsk er sjælen syndefuld,
om end dens kraft er megen,
på barneordet, tro som guld,
kun Israel har lægen!
han møder os med vand og blod,
med dåben, som den Jordans flod,
hvori vi os skal bade.

Lad derfor Naman for os stå,
når stolthed os vil friste,
lad ydmyg os til Jordan gå
med ham som alting vidste!
lad daglig os på barnefød
neddukke dybt i dåbens flod!
dér findes sundhedspærlen.

130. Kong Esekias.

Mel. Abraham sad i M. eller: Jeg gik i marken og v.

Få var de sønner, som vandrede smukt
ad konningefaderens veje,
ikke blev dog i Jerusalem slukt
natlampen ved stolkongens leje.

Kong Esekias var én af de få,
for ham gik og solen tilbage,
efterskin øjet med jubel da så
af Davids de kronede dage.

Klipper udbored den herre med pren,
med mure sin by han omringed,
kilder udløkked den konge af sten,
og aldrig med fjenden han tinged.

Det var Senakerib, hedningedrot,
stor kvide på Sion han voldte,
Israels værge bød trods han og spot,
som Goliat brasked den stolte.

Murene rysted og vogterne med,
for mod var der ikke i barmen,
folket blev rådvildt, og kongen blev ræd,
for kraft var der ikke i armen.

Kongen han vidste dog levende råd,
opløfted de synkende hænder,
bad til den helt, som er herlig i dåd
og bladet med åndepust vender.

Ordet udfór: Jeg har givet dig sejr,
for trods skal Senakerib bøde,
engel! slå ned i Asyrernes lejr,
så ej han kan tælle de døde!

Held da Esajas! den herlige skjald,
som Gud lagde spådom på tunge;
Guds-ordet hans om Senakeribs fald
de små skal med jubel udsjunge.

Ånden var over ham, vældig og stor,
den Israels tindrende stjerne,
derfor med glans i hans vingede ord
end spejler sig tiderne fjærne.

Sorgen på Sion blev mild ved hans trøst,
og natten blev lys ved hans syner,
over hans gravhøj, som gennem hans røst,
til dages ende det lyner.

131. Esajas.

Mel. af J. P. E. Hartmann.

BLOMSTRE som en rosengård
skal de øde vange,
blomstre i et gyldenår
under fuglesange;
mødes skal i stråledans
Libanons og Karmels glans,
Sarons yndigheder.

Ryste mer ej noget knæ!
ingen hænder synke!
skyde hvert udgået træ!
glatte sig hver rynke!
rejse sig det faldne mod!
rinde let uroligt blod!
frygt og sorg forsvinde!

Herren kommer, «Gud med os,»
troen på ham bier,
byde skal han fjenden trods
som sit folks befrier;
alt betales på ét brædt:
fjenden sker sin fulde ret,
folket dobbelt nåde!

Skæres for den sorte stær
skal de öjne mange,

døve øren fjærn og nær
høre frydesange,
som en hind da springer halt,
stammer, som for målløs gjaldt,
løfter klart sin stemme.

Så i Herrens helligdom
Esaias spåde;
tiden randt, og dagen kom
med Guds lys og nåde,
med den Guds og Davids sön,
som gör end i lys og lön
paradis af ørke.

Ære med vor høje drot,
med hans ånd tillige!
sammen de gör alting godt
i vort himmerige;
døve selv på gravens bred
øren får at høre med,
stummes læber sjunge.

Höjt bebude gyldenår
glade nyårssange!
Blomstre som en rosengård
skal de øde vange;
mødes skal i stråledans
Libanons og Karmels glans,
Sarons yndigheder.

132. Landflygtigheden i Babel.

Mel. af Nutzhorn.

VED Babylons floder
vi sörgende sad
og græd for vor moder,
den hellige stad,
lod harperne hænge
med springende strænge
i pilenes top.

Da maned' for sange
os kæmper med flid,

som tog os til fange
og førte os hid;
med gammen og glæde
de bad os at kvæde
Jerusalems sang.

Ak, hvad skal vi sjunge?

Kan, Herre, din sang

få tone på tunge

i fjendernes vang!

Udlændigheds dage

til suk og til klage

kun røre vort sind.

O, kunde jeg glemme,

Jerusalem, dig,

min «höjre» sig glemme,

henvisne på mig!

Og, mens jeg dig mindes,

o, Sion, der findes

kun sorg i min sang!

Ja, hvad skal jeg kvæde

og komme ihu?

Min højeste glæde,

o, Sion, er du!

Vil andet jeg sjunge,

da vokse min tunge

til ganen mig fast.

Du huske, o Herre!

Jerusalems dag!

da ondt gjordes værre

til Edoms behag!

Da lød det: O jævner!

o sletter! o lævner

ej sten over støv!

O, Babylons datter

med kvidefuldt kår!

den tanke mig gotter:

din time dog slår!

Du undgår det ikke

den skål at uddrikke,

du skænkede for os!

133. Esekiel.

Mel. Sin vogn gör han af skyer blå.

DER var en gammel præstesön,
i Babels gyldne dage
hans sangerløst fandt verden kön,
hans ord var den til plage;
mens sköntforstummet hans røst,
dog Herrens folk end suger trøst
af ordets billedstave.

Han enlig stod på foden ren
i seerland på slette,
hvortrindtomkring af dødningben
lå dyngerne fuld tætte;
der rundt han gik af Åndens drift
og stirred på hver dynges stift,
de ben var mosbegrøede.

Da lød det til ham: Moders sön!
kan disse ben oplives?
og brat han svared: Herre skön!
du véd, om det kan gives.
Ja, sagde røsten, prøv det dog!
tag over dyssen til dit sprog!
spå liv de mosbegrøede!

Da böjed han sig dybt til jord
og råbte, som han skulde:
Hør, dødningben, Vorherres ord:
«Jeg giver bod for kulde,
jer alle brat jeg blæser på,
da röres I og sammen nå,
forbindes og beklædes!

Ja, hud og kød og senebånd
er ej endnu det hele,
i kroppen jeg indblæser ånd,
da lever alle dele,
da kende mig de törre ben
og råbe ud: Den sag er ren,
vor drot er dødens bane!»

Som sagt, så gjort; ved Herrens hånd
de ben kom brat på fode,
af jordens skød med liv og ånd
de mylrende opstode;
som Herren bød, så Ånden fór
fra øst og vest, fra syd og nord,
det døde at oplive.

Så på den store kirkegård,
en gang i morgenrøden
skal Herrens folk med gode kår
få evig bod for døden;
og derom taler dag med dag
nu klarlig som en afgjort sag
i den opstandnes rige!

134. Sernubabel.

Mel. af H. Mathison-Hansen eller: Öjne, I var lykkelige.

HERRENS hus var lagt i støvet,
glemt al Davids herlighed,
Israel, sin kraft berøvet,
sank i spot og trældom ned,
sörged dybt ved Babels floder
over Sion, folkemoder.

Under Kyros håbets stjerne
for os dog oprandt på ny,
hjemlov fik vi fra det fjærne,
hyttetag i Davids by,
og trods alle dem, os hade,
helligdom på tempelstade.

Tarveligt var alt til visse,
snævert, fattigt, lavt og småt,
oldinger med sne på isse,
kinden bleg og öjet vådt,
sukked dybt: ak, mer ej findes
herligheden, vi kan mindes.

«Græder ej, I gamle svende!»
råbte brat en seer prud:

«Herrens lampe kækt I tænde!
han er alle slægters Gud!
Hans er sølvet, hans er guldets,
hans er solen, hans er muldet!
Herren siger: Trods det förste,
lille-templets herlighed
blive skal på jord den störste,
der neddaler himlens fred!
derfor, gamle, ej I vrage
hyttetag til höjtidsdage!»

135. Jomfru Marie.

Mel. Navnet over alle navne.

HERREN moder Eva loved,
da så bitterlig hun græd:
træskheds råd i slangens hoved
knuses skal af kvindens sæd.
Tidens fylde var nu kommet,
igenløsnings-timen slog,
miskundhed vandt herredømmet,
hjærtet englekys modtog.
I løvhytten sad Marie,
tænkte: saligt er det bryst,
der skal give *ham* at die,
som er alle slægters trøst!
Gabriel fra himmelsale
daled ned med Guds far vel;
hos ungmøen hans tiltale
var: Du yndige, hilsæl!
Det Maria var en gåde,
han den løste med de ord:
«Du for Gud har fundet nåde,
himmelbrud du er på jord.
Føde skal du sön med glæde,
Jesus er hans heltenavn,
himlen er hans kongesæde,
jorden er hans fødestavn.»
Da med kinder rosenrøde
hun udbrød i jomfrustand:

«Hvordan skal vel sön jeg føde
som en pige uden mand?»
Svaret lød da: «Pris din lykke!
for dig bære engle blus,
ånders Ånd skal overskygge
moderen, hvis sön er Guds.»
Dybt sig böjed da Marie,
som trælkvinde for sin drot,
sagde: «Jeg vil tro og tie,
ske mig efter ord så godt!»
Engelen forsvandt som lynet,
men hans ord lå godt i gem:
møen efter englesynet
moder blev i Betlehem.
Nu, så længe sol oprinder,
kaldes skal den ungmø skön
den velsignede blandt kvinder,
moder til Gud-faders sön.

136. Jesu födsel.

Mel. af Rung, Lindeman, Mathison-Hansen og Jastrau.
NAT i østen er ej så lang
som her ved juletider,
ej det fyger som her i vang,
og ej på is man skrider,
dog trækker køligt til marks det der,
som i det tidlige forår her.
Køligt trak det på marken vild
ved Betlehem fra norden;
hyrder otte sad om en ild
og våged over hjorden;
da talen faldt på de gamle ting,
og hvordan alt dog går sært omkring.
Talen faldt på kong Davids by
og på hans vovestykke;
stort det gamle og småt det ny
i sang, i dåd og lykke,
det fandt de unge, det så man grandt,
det var en sorg, men det var dog sandt.

«Davids sön,» sagde én af dem,
«vi ventet har så længe;
nys jeg mødte i Betlehem,
omringet af byens drenge,
en Davids sön med sin venneviv,
af rejsen træt og af kulde stiv.

Hedningherren i Rom det bød:
til mandtal hver sig mælde!
Davidssönnen som træl adlød,
i hvad det end tör gælde:
to liv kanske för det gryr ad dag;
thi bleg var kvinden og såre svag.

Husvild stod han på Davids grund,
så op til himlens bue,
klart på faldende fode hun,
det var en ynk at skue;
jeg kvalte i mig da knap det råb:
Forældet storhed, forlorent håb!

Englesyner og seersrøst
de læses op af bogen,
råd til frelse og ord til trøst
de peges på bag tågen;
men vinternatten er kold og mørk
og livet øde som Etams ørk!»

Grå og gammel var Jonatan,
han hørte ungdomstalen;
fast i troen på gravens rand,
han blussed i midnatssvalen:
«Så bruser,» han sagde, «den unge vin,
den sprængte mangel en kande fin!

Hvor var du eller jeg den gang,
da lys blev født i mørke?
kan vi stjernernes morgensang,
og har mod Gud vi styrke?
kan dårskabs ord som en tågesky
fordunkle ordet: Bliv lys på ny!

Judabjærget genlød i fjor
af sang om englesyner,

stumme læber fik stærke ord,
så lysner det og lyner,
bebudes højt med en tordenrøst:
Nu syvdagslyset opgår i øst!

Betlehem er der peget på
i skriften med Guds finger,
hvad i dvale som fugl der lå,
skal fare op på vinge;
den Davids søn med sin venneviv,
kanske det gælder al verdens liv.»

Alle lytted; men gubben tav,
og alles öjne stirred;
trindt omkring var et strålehav,
så bålet sank og dirred;
hvor nys det blussed, en engel stod
og dølged ild med sin strålefod.

«Venner!» sagde Guds engel blidt,
«hvorfor er nu I bange?
kildevæld kun er budskab mit
til lutter frydesange;
thi han, som jorden gör sjæleglad,
er født til verden i Davids stad.

Jesus Kristus, den Davids søn,
vor frelser fra al fare,
født er han, ligger svøbt i lön
i krybben, tag det vare!
Fra himlen højt kommer julebud;
nu ære være den guders Gud!»

«Ære være den guders Gud!
nu daled fred til støvet.
Glæden springer af svøbet ud
som blomsten og som løvet!»
Så lydt og sødt under sky det klang
som alle stjærnernes morgensang. ;

Himmelklarhed og englesang,
dem gav os Gud med freden,
efterskin de og efterklang
har trindt i kristenheden,

hvor ånd og mæle og sang har væld,
hvor öjne tindre hver julekvæld.

Kirke! du er vort Betlehem,
og alle små der inde,
efter som det er sagt til dem,
skal deres frelser finde
med juledags evangelium,
i hjertekammerets krybberum!

137.

Mel. af Rung.

KIMER, I klokker, ja,
kimer för dag i det dunkle!
tindrer, I stjærner, som
englenes öjne kan funkle!
fred kom til jord,
himmelens fred med Guds ord.
— Æren er Guds i det höje.

Julen er kommen med
solhverv for hjerterne bange;
jul med Guds-barnet
i svøb under englenes sange,
kommer fra Gud,
bringer os glædskabens bud.

Synger og danser og klapper i eders småhænder,
menneskebörnene alle til jorderigs ender!
født er i dag
barnet til Guds velbehag.
— Æren er Guds i det höje.

138.

Mel. af Balle.

Et lidet barn så lysteligt
blev af en jomfru båret,
ej för, ej siden hørtet sligt,
men kun i jubelåret,
i tidens fylde, da Guds sön
på jord sig fandt en moder skön,

lod uden synd sig føde,
fornedrede sig til de små,
så de kan ham til broder få,
den himlens morgenrøde.

Højlovet i al evighed
skal Jesus Kristus være,
og når for ham vi knæle ned,
det er Gud-faders ære;
og når vor lovsang, altid ny,
fra jord sig svinger let i sky
med glade juletoner,
vort fattige halleluja
med salig fryd istemmes da
af engles millioner.

139. Julebudet.

Mel. af J. P. E. Hartmann.

JULEBUDET til dem, der bygge,
her i mørket og dødens skygge,
det er det lys, som, aldrig slukt,
jager det stigende mulm på flugt,
åbner udsigten fra det lave,
trøster mildelig mellem grave.

Julebudet i vinterens vånde,
det er Gud-faders varme ånde,
menneskefaldet til frelse vendt,
menneskets adel på ny erkendt,
hjærtets ret til at kæmpe og vinde
evig slået fast trods hver en fjende.

Julebud under storm og torden
mælder og giver fred på jorden,
fred til at stride vor strid med mod,
fred til at vente på enden god,
højt under medbør og dybt i sorgen
fred for både i går og i morgen.

Julebudet til dem, der græde,
det er vældet til evig glæde.
Glæd dig da kun hver menneskesjæl,
stinger end ormen endnu din hæl!
Favn kun trøstig, hvad Gud har givet,
løft dit hoved og tak for livet! *C. Hostrup.*

140. Englesangen.

Mel. af E. Hartmann eller: Her kommer Jesu dine små.

FRA himlen kom en engel klar,
for hyrders öjne åbenbar,
han sang så sødt: Nu giver agt
på barnet, svøbt, i krybben lagt.

I Betlehem, i Davids stad,
som tegnet stod på spådomsblad,
der fødtes nu den herre bold,
som være vil jer sol og skjold.

Det er den herre Jesus Krist,
og juble må I ganske vist;
til ét er blevet Gud og mand,
så eders broder er nu han.

Hvad mægter nu vel synd og død,
når hjertet er Guds modersköd!
lad storme nu al helveds magt!
Guds sön med eder står i pagt.

Slår nu til ham kun al jer lid!
han svigter ej til evig tid;
byd dem kun trods, som prøve på
imellem bark og træ at gå!

Lad fnyse her, lad rase hist!
Guds slægt dog sejre må til sidst!
o, tak da Gud af hjærtens grund
tålmodig, glad i allen stund!

141. De vise fra østen.

Egen melodi.

DEJLIG er den himmel blå,
lyst det er at se derpå,
hvor de gyldne stjærner blinke,
hvor de smile, hvor de vinke
os fra jorden op til sig.

Det var midt i julenat,
hver en stjerne glimted mat;
men med ét der blev at skue
en så klar på himlens bue,
som en lille stjernesol.

Når den stjerne lys og blid
sig lod se ved midnatstid,
var det sagn fra gamle dage,
at en konge uden mage
fødes skulde på vor jord.

Vise mænd fra østerland
drog i verden ud på stand,
for den konge at oplede,
for den konge at tilbede,
som var født i samme stund.

De ham fandt i Davids hjem,
de ham fandt i Betlehem,
uden spir og kongetrone,
der kun sad en fattig kone,
vugged barnet i sit skød.

Stjernen ledte vise mænd
til Vorherre Kristus hen;
vi har og en ledestjerne,
og når vi den følge gærne
komme vi til Jesus Krist.

Denne stjerne lys og mild,
som kan aldrig lede vild,
er hans guddomsord det klare,
som han os lod åbenbare
til at lyse for vor fod!

142. Simeon.

Mel. Vor alderdoms trøst, eller: Som hønen klukker.

DER ganger sagn så vidt om land
i syden og i norden
alt om en from, retfærdig mand
i Herrens stad på jorden;
han gik i Herrens ledebånd,
og med ham var den Helligånd,
han bød på Guds time.

At se Guds Krist var Simeon
al hjærtets lyst og længsel;

ham svared mildt den Helligånd
og trøstede ham i trængsel:

«Dig vides bøn, som den er bedt;
når du Guds salvede har set,
i fred du heden fare!»

De dage sent med nætter randt,
han længedes så såre,
han sukkede, når året svandt:
den kommer vel ad åre!
I sorg og strid, i ventetid
blev hårets krone sølverhvid.
Han bød på Guds time.

Da slog hans stund, og glad blev han,
hans ventetid var omme,
han vidste ikke selv hvordan,
men troede dog, den fromme;
thi han fornam en røst fra Gud,
der sender dem sit visse bud,
som bød på hans time.

Som Ånden hviskede ham i lön,
han gik i helligdommen,
der kom Maria med sin søn,
nu var Guds time kommen!
De fattigfolk fra Betlehem,
de bare bud fra englehjem,
de kom med fredens duer.

Den gamle rakte hænder frem,
det brændte ham i barmen;
med takkerøst han mødte dem
og tog Guds søn på armen:
«Nu har jeg, Gud, din frelse set;
besøget hos dit folk er sket;
lad nu i fred mig fare!»

Den lille lå på Gubbens arm
med guddomsmilde lader;
ved siden, rørt med tåre varm,
stod Josef plejefader;
Maria så på barnet huld,
hun gemte hvert et ord som guld,
den Herrens tjænerinde!

De ord om tegn, om trøst og fald,
de milde med de strænge,
om sværdets od, som en gang skal
i moderhjertet trænge.

Fru Anna kom med lokker grå,
hun stemmed i med tak; hun så:
nu var Guds time kommen.

Det var en dag i Jesu navn,
en nyårsdag med nåde,
med barnet i den gamles favn,
hvorom profeter spåde.

Den gruppe under kirketag
i billedstil med kunstnersmag
har hellig Lukas malet.

Der stod den gamle Simeon,
det var en fryd at skue,
med seerblik og spådomsånd
og så mod himlens bue.

han havde biet på Guds kald,
nu gik han ind i glædens hal,
hans håb blev ej beskæmmet.

Vær stille, hjærte, bi på Gud!
hans time nok skal komme,
da sender han dig englebud,
din ventetid er omme;
da glemmer du, at den var lang,
da bliver og dit suk til sang
om freden, som dig favner.

C. J. Brandt.

143. Flugten til Ægypten.

Mel. af J. P. E. Hartmann og Berggreen.

VORHERRE han var et lille barn,
han leged med gyldne ringe;
Herodes han var det største skarn,
han vilde Guds søn ombringe.
— Men vor fader i det høje, han lever!

Han sagde til østens vise mænd:

«I barnet med flid oplede!

og bringer mig så besked igen,
at Herren jeg kan tilbede!»

Hvad Gud har forlovt, det sker dog ej,
om konger på jord end byde;
de vise drog hjem en anden vej,
så lærte dem Gud at lyde.

Herodes han svor med fynd og klem:
«Den skifting jeg nok skal ramme,
om også hvert barn i Betlehem
forbløder sig med det samme.»

Vorherre han var en lille dreng,
hans fader han var des større;
Guds engel han stod ved Josefs seng,
kom ind gennem lukte dørre.

Han sagde: «Vågn op nu, Josef, brat,
tag barnet og tag Marie,
og giv dig på vej endnu i nat,
det er ikke tid at bie!»

Herodes han er en grum tyran,
han sværd over barnet svinger,
men skjule dig skal Ægypti land,
til atter jeg bud dig bringer!»

Uskyldige børn i Betlehem
de måtte i vuggen bløde;
Vorherre han var dog ej blandt dem,
han leged med roser røde.

Al helvedes fryd er stakket dans,
des længer er helvedes pine,
Herodes han gik fra vid og sans,
han døde i synder sine.

For Josef nu stod Guds engel brat,
til orde han tog så fage:
«Herodes, det skarn, er død i nat,
tag du nu kun frit tilbage!»

Med barnet og med din venneviv,
til Israels land du stunde!
de bødler, som trued barnets liv,
de have nu muld i munde!»

Vorherre han er en konge stor
og troner i himmerige,
dog mellem de kristne små på jord
usynlig han er tillige.
Og kvaltes i barnemund Guds ord,
da toges Guds søn af dage;
men de, som gå i Herodes' spor,
dem møder da og hans plage.
Guds engle endnu, så vel som før,
gør alt, hvad han vil beslutte,
og låse man kan slet ingen dør,
så de jo derind kan smutte.
Guds engle de stige op og ned,
hvor Herren som helst er inde;
hans venner de bringe god besked
og skyde dem råd i sinde.
Nu lystig og glad i Jesu navn!
vor konge han er med ære,
og tjæne må alt de små til gavn,
hvis broder han vilde være.
— thi vor fader i det høje, han lever!

144. (143 b.) **Nasaret.**

Mel. af L. Nielsen.

MELLEM disse grønne høje
vogted ham hans moders øje,
trådte han sin barnesko,
gik med kvinderne til brønden,
slumred ind ved bækkens nynnen,
hvor de høje palmer gro.
Og når Tabors eg var fældet
gik med Josef han på fjældet
til den faldne kæmpeslægt,
så med ynke de grønne grene
tørne mod de skarpe stene,
vilde gerne såret lægt.
Og når hjordens får og geder
søgte til de stejle steder,
har han fulgt dem også did;

tit på tornebuskens tænder
har han såret sine hænder
for at fri det lille kid.

Har han leget? Hvorfor ikke!
leget under hyrdens blikke,
tegnet Sions mur i sand,
og i figentræets skygge
lært af spånerne at bygge
tempelbuen med forstand.

Bjærget, om hvis grønne sider
karavanen langsomt glider,
svinder, dukker frem på ny —
det har sikkert set ham vandre
med Maria, med de andre
på besøg i Kana by.

Der har ofte han sig bukket
og af markens liljer plukket
og sin kære moder bragt
grönt af vårens førstegrøde
og granatens luerøde,
morgenfriske blomsterpragt.

Og ved aftenstid på brinken
har hun vist ham havets blinken
fjernt i Karmelbjærgets læ,
Karmel, i hvis egesale
for Elias' tordentale
folk og konge sank i knæ.

Men når dagens fakkel slukkes,
og det trætte øje lukkes,
og han slumrer på sit strå —
flokke sig ad tusend veje
til en vagt om Jesu leje
vingede Guds engle små.

Da sig himlen højt oplader,
og han løftes til sin fader,
og han ser sin guddomsmagt;
og med tømmermandens hytte
vil han himlens sale bytte,
til hans gærning er fuldbragt.

Og Marias hjærte banker,
og med underlige tanker
står hun hos sin lille søn.
Solen stiger, alt er rede,
og hun hører barnet bede,
han, som er al verdens bön. *Richardt.*

145. Døberen Johannes.

Mel. af J. P. E. Hartmann.

DER var på jord en Guds engel så fin,
som lynet Vorherres forløber,
men dog vor næste med kød og med ben,
og det var Johannes den døber.
— Englene pege på Jesus.

Det var en lyst, når han tog til sit sprog
og taled med englenes tunge,
da kom der liv selv i stok og i sten
kom ild der i gamle og unge.

Abrahams, Isaks og Jakobs pavlun
da skinned som linet på blegen,
himlenes Herre med englene to
besøgte sin ven under egen.

Moses igen var på bjærget hos Gud,
hvor ham blev i lön åbenbaret
Guds tabernakel hos menneskens börn,
og åsynet hans blev forklaret.

David slog harpen med strænge af guld,
Guds ånde gød liv i hans salmer;
Salamons-templet stak atter i sky,
guldblade på ny skød dets palmer.

Atter Elias på skyerne fór
og styred de flammende heste,
for han åd kager af Edens korn,
drak vand af livskilden hin bedste.

Atter lød kviden ved Babylons flod
fra Israels folk i elende,
blev dog til lovsang ved Daniels syn,
for han så til ugerne ende.

Ånden så blæste på Israels ben,
opvakte den fagreste skare;
hyrder og konger og seernes kor,
omringet af englene klare.

Skønne er alle de himmelske syn,
og så er de himmelske røster,
sødt, når det vifter fra Eden i kvæld,
det kvæger, det dulmer og trøster.

Det var Johannes, ved strømmen han stod
og talte, så bølgerne lytted,
taled om Herren, som herlighed sin
med usselhed vores ombytted.

«Røsten, som råber i ørken, er jeg,
bereder ham vej efter ævne:
synker, I bjærge, i dalenes skød!
vor drot farer helst på det jævne.

Dåben i vand gör en sjæl ikke ren,
på læberne spiller kun voven,
dåben i ånd er en hemmelighed,
med den kommer duen fra oven.»

Jesus fra Nasareth, ydmyg og from,
sig dybt for sin engel nedböjed,
engelen rødmed som rosen i svøb,
dugperlen stod klar ham i øjet.

Stift som en stjærnes blev døberens blik,
som pilen udfór da hans finger,
peged på Jesus med fart og med flid;
man så, den sig ønskede vinger.

Ordet, som har sine vinger beholdt,
udfløj da med tonerne søde:
«Se!» sagde engelen, «se det *Guds lam*,
som bærer al jorderigs brøde!»

Længe forstummet er seernes kor,
fra Moses og indtil Johannes;
dårlig forståes kun englenes mål,
når snart det med dyrs sammenblandes.

Til os dog kom over fjæld, over hav,
let båret på åndedræts vinger,

ordet, der peger på Jesus med flid
så klart som Guds-engelens finger.

Og hvor Guds finger i Ånden udfør
ved dåben i vand og med hånden,
jærtegn man så og skal se endnu fler,
thi der døbte Herren i Ånden.

Der og Johannes i Ånden opstod
og taled med englenes tunge;
der hørte himmerigs klokker man gå
og julenats-englene sjunge.

Der blev et nyår for Abrahams sæd,
skönt den syntes død og begravet;
Davids og alle profeternes røst
man hørte fra «øer i havet.»

Der skal i Ånden da også en gang
opleves det himmelske møde,
engelen juble: «O, se det Guds lam,
som bærer al jorderigs brøde!»
— Englene pege på Jesus.

146. Jesu dåb.

Mel. af Lindeman eller: Med strålekrans om tinde.

VED Jordans færgesteder,
med røst som skyens døn,
i grove vadmelsklæder
stod Arons yngste sön.

Ham svæved over isse
Guds Ånd i moders skød,
med tidender fuld visse
hans tordenstemme lød.

Han var en røst i ørken,
omsonst den lød dog ej,
den selv med kæmpestyrken
beredte Herrens vej.

Da kom en mand til floden,
en fattig kvindes sön,
den ydmygst på kloden,
som morgenrøden skön.

Han var fra gamle dage,
han var fra englehjem;
kun tretti år tilbage
dog født i Betlehem.

Han var Johannes' frænde
for Gud og folk på jord,
og god var han at kende,
for sandt var hvert hans ord.

Han sagde: «Jeg vil døbes!»
Johannes råbte: «Nej,
det bedre kan behøves,
om du vil døbe mig!»

«Derom vi ej vil tale,
men ret er, hvad jeg vil,
lad mig kun dybest dale,
så går det rigtig til!»

Sig må vel dybt nedbøje
en mand med byrde svar;
og for Guds klare øje
al verdens synd han bar.

Den vilde han udsone,
til bunds den sank med ham;
det klang fra ærens trone:
«Tilbeder det Guds lam!»

Johannes det ej vidste,
at Jesus var Guds søn,
för han så himlen briste
i kraft af Herrens bøn.

Igennem skyers hære
Guds faderstemme brød:
«Du er min søn, den kære,
ja, du er evig sød!»

Og fra den brystne bue
til helten efter bad
kom faderens brevdue
med fredens oljeblad.

Det blad var til os alle,
men nærmest til de små,
som græde, når de falde,
og le, når op de stå.

Til dem det bringer duen
ved barnedåbens elv,
hvor engle holde huen,
og Herren døber selv!

Og når de blive store,
Vorherres sødskend små,
da høre englekore
de under himmel blå.

Da føle Guddoms-kræfter
de røre sig i ler,
da længes de kun efter,
hvad intet øje ser.

O, Gud ske lov for dåben
i Jesu Kristi navn!
Nu står os himlen åben
i den enbårnes favn!

148.

Mel. Du, som går ud fra den levende Gud.

FUGLEN har rede, og ræven har grav,
sneglen bær huset på ryggen,
stodderen han har kun pose og stav,
leder om lejet og lykken;
så går Vorherre med nådens ord
husvild og fattig omkring på jord!

Hvem skulde tænkt, at fra himmerigs fryd
selv sig fornedred Vorherre,
for med sit ord, som er himmerigs lyd,
blandt os at glæde de færre,
men hos de fleste på viden jord
utak kun fås for gode ord.

Den gang Vorherre gik synlig omkring,
kaldte på alle de trætte:

«Kommer og slår om Guds nåde en ring,
da får I hvilen den rette!»
utak han fik mod al ret og skel,
til han på korset blev pint ihjel.

Siden nu i atten hundrede år,
da han usynlig i ånden
rundt om på jorderig kommer og går,
bod råder immer på vånden;
ulvene tude i løvens spor,
hundene gø ad Guds nådes ord!

Men hvor han banker på port og på dør,
altid med ordets guldhammer,
der kommer glæde som aldrig før
ind i de mildes lønkammer;
der går til hjærtet med englelyd
nåden og freden med himlens fryd.

Sammen de vandre i *Frelserens* navn,
Jesus den Kristus! de kvæde.
sødt hviler Sønneren i Faderens favn!
svare Guds engle med glæde;
saligt det hus, hvori han indgår,
der er det evige livs nyår!

Fuglen har rede, og ræven har grav,
sneglen bær huset på ryggen, ^{der}
verdslig Vorherre har intet deraf,
han har dog livet og lykken,
deler den ærlig med hver, som tror:
Ånden og livet er i hans ord!

149. Natanael.

Mel. af Barnekow.

DER vandred en yngling så tankefuld,
han ledte om himlen på jorden,
om røsten fra oven, livsalig, huld,
gudsøster til himmelens torden;
han ledte i verden, han ledte i bog,
han ledte i hjærtets den inderste krog,
men fandt dog ej dér, hvad han savned.

Natanael var den ynglings navn,
fra Kana-by i Galilæa,
beskrevet han fandt sit dybe savn
af mesterlig pen i Judæa;
betegnet var dér af profetens stav
Guds-ordet, som mennesket lever af,
men selv var det ikke at finde.

Det vifted så sært fra et figentræ,
Natanael sank ned i dets skygge;
med tårer han böjed så hjertelig knæ
og bad om den himmelske lykke:
om Herren at finde, hvis ord er et bliv
for sjæl og for hjerte med ånd og med liv,
den døber med himmelske luer.

Gak frem i Guds navn og spørg ikke, hvorhen
Gud fører på jord de udvalgte!
Natanael mødte sin gamle ven,
ham kendte Filippus og kaldte:
«Natanael, kom! nu udfundet han blev,
hvem Moses og alle profeter beskrev,
den store fra Nasaret: *Jesus!*»

«Fra Nasaret storhed! vil du mig bele?
hvad godt skulde der vel oprinde?»
«Kom!» svared Filippus, «kom selv da og se,
om støv noget bedre kan finde!»
Han kom, og til ham sagde Herren så blidt:
«Velkommen! her ser I en Israelit,
i hvem ingen svig er at finde!»

«Hvordan,» sagde ynglingen, böjende knæ,
«kan, rabbi, du kende mit indre?»
«Jeg så dig nys under et figentræ
og kendte dig ikke des mindre!»
«O, rabbi!» han svared, «nu ser jeg det godt,
Guds søn, det er du, og den Israels drot,
som fædrene ventede med smerte.»

«Fuld næm,» sagde Herren, «er du til at tro,
kun for jeg dig skimted i skygge;
nu lyset på jorden som pilen skal gro,
langt mere at se er din lykke;

i lys skal det ses, hvad jeg mælder i lön:
Guds himmel opladt over menneskens søn,
jordklimpen af engle omsvævet.»

150. Den himmelske taler.

Mel. Öjne, I var lykkelige.

SER du ham på fiskerbåden!
det er Jesus, gud og mand,
sandheden han er og nåden,
livets lys i dødens land;
for ham sjunge englehære:
lov og tak og evig ære!

Ser du ham med skabermagten
hos en fattig mand om bord!
ser du ham i tjænerdragten!
hører du hans guddomsord!
de kan hjerter sødt husvale,
ånd og liv er al hans tale.

Ser du hist den folkevrimmel!
stort og småt i tusendtal
lytter under åben himmel
til det klare tonefald;
himmeriges klokke kime:
nu er salighedens time.

Herren tier, alle sukke:
himlens porte, nys på klem,
sig med Herrens læber lukke,
støvet til sig selv gik hjem;
Simon fisker, som så ofte,
grædefærdig sad på tofte.

Herren fra den store skare
vender sig som fjerer let,
siger: «*Simon!* nu du fare
ud på dybet til en dræt!
fulgt har du min tales bølger,
nu til gengæld jeg dig følger!»

Hør, hvad *Simon* har at mælde:
«Slidt vi har forgæves kun,

kære mester! fra i kvælde
til den lyse morgenstund;
dog (læg mærke til Guds-barnet!)
på dit ord jeg kaster garnet.»

Hører du, hvor Simon stønner,
råber höjt om hjælp i hast:
«Kommer Sebedæi sönnar!
under vægten garnet brast.
Hid med eders båd I lægge,
her er ladning til os begge!»

Ser du nu, hvor Simon blegner,
mærker, hvem han har om bord!
ser du, hvor i knæ han segner!
hører du hans kvalte ord:
«Herre! se, du bort dig skynder
fra mig arme, grove synder!»

Klart det må sig her stadfæste,
synden har os skilt fra Gud,
vil som broder han os gæste,
bedes ej han ind, men ud;
i hans selskab, engles glæde,
bitterlig må syndre græde.

Ser du, sandt er Herrens rygte!
mild er han og ejegod,
siger himmelsk: «Ej du frygte!»
Simon smiler, fatter mod,
kender glad Guds søn på freden,
næste sin på miskundheden.

Så endnu på jorden findes
Jesus Kristus, gud og mand,
hvor hans ord og gærning mindes,
hvor hans *dåb er livets vand*,
hvor hans ånd til pagten svarer
og i liv sig åbenbarer.

151. Sædemanden.

Mel. af J. P. E. Hartmann og Winding.

EN sædemand gik ud at så
og strøde rundt med begge hænder,

for over alt det skulde nå
imellem begge agerender.

Der faldt en del på alfarvej,¹
hvor ingen sæd kan fæste rødder:
hvad luftens fugle raned ej,
det trådtes under hestefødder.

Der faldt en del i jordlag tyndt,
som solen alt i blad forbrændte,
så væksten, pludselig begyndt,
med visning hovedkulds sig endte.

Der faldt en del i tjørnekrat,
kom op, men havde kår fuld trange;
thi i sin vækst blev strå forsat,
og aksene blev hardtad svange.

Men resten faldt i vennevold,
i muldjord dyb, den favnedybe:
den ypperste gav hundred fold,
den voveste gav ti og tyve.

Den samme skæbne og Guds ord
har under alle himmelegne;
så mange slags, som der er jord,
er der og hjerter alle vegne.

Hvor hjærtet er som alfarvej,
så stenhårdt og så ligegyldigt,
der troen sig indfinder ej,
men ordet er deri uskyldigt.

Hvor hjærtet vel som voks er blødt,
men dog til verden solgt i grunden:
når verden truer, fluks er dødt
det håb, der leved kun i munden.

Hvor hjærtet vel er halvvejs godt,
men delt for oven og for neden,
der torne kronens ærens drot,
thi halte kan ej *kærligheden*!

Hvor hjærtets lyst er *liv* og *fred*
som perlen, der for alt må købes,
i tro og håb og kærlighed
det mål opnås, hvortil der løbes.

Med gradsforskel i herlighed
vor faders hus har sale mange,
men over alt er liv og fred
og evig søde frydesange.

152. Den blodsottige kvinde.

Mel. af Nutzhorn.

KVINDEN på sin krykke
med den blege kind,
hvor de stærke trykke,
kæk sig vover ind.

Efter sundheds bæger
rakte hun omsonst,
prøved mange læger
med forløren kunst.

Hun i velstand leved,
gav dem sølv og guld,
fattig er hun blevet,
dobbelt pinefuld.

Nys om Jesus hørte
hun et ord fuld sært,
dybt det hende rørte,
faldt og hjærtet kært.

Ham i folketrængsel
kvinden søger fro,
stærk er hendes længsel,
stor er hendes tro.

Trængsels-trykket stiger
for hvert sagte skridt,
ved sig selv hun siger:
«Værre går det tit.

Kan jeg sömmen röre
på hans klædebon
gavn det mig vil göre
som hans höjre hånd.»

Det var hjærtets tale,
det var kvindens tröst,

höjt i himmelsale
høres hjærtets röst.

Kvinden på sin krykke
rækker ud sin hånd,
rörer og til lykke
Herrens klædebon.

For al spot og plage
kvinden fik nu bod,
som i ungdomsdage
blev hun mælk og blod.

Op til Gud i himlen
sendte hun sin tak,
dybt i folkevrímlen
bly hun sig forstak.

Grandt dog kvinden hørte
Herrens stærke ord:
«Hvem var det, mig rörte,
da min kraft udför?»

Frygtsom og forvirret
ned på knæ hun faldt,
som et løv hun dirred,
men bekendte alt.

«Kast nu bort din krykke,
trøstíg, datter min!
fredsæl for din lykke
tak du troen din!»

Det var Herrens tale,
röst fra paradís;
over bjærg og dale
klinger *troens* pris!

154. Jairi datter.

Mel. af J. P. E. Hartmann og A. Kirkegård.

BLOMST kan visne, för sol nedgår,
udsprunget i morgenrøden;

rosenblommen på tolvte vår,
forældrenes fryd, lå for døden.

— Det hændte sig i Kapernaum,
hvor Frelseren dvæled.

Kirkeværgen i Herrens stad,
Jairus, var pigens fader;
tit fra kirke så hjærteglad
han gik gennem stille gader.

Nu ved sængen han sad forgrædt;
han kunde det godt fornemme,
døden var i hvert åndedræt,
og Jesus han var ikke hjemme!

Bud da kom der med il fra havn,
at Jesus var vendt tilbage,
op han fór da ved Jesu navn
og fløj som en fugl så fage.

På sit ansigt for Herrens fod
Jairus han bad i nøden:
«Hjælp i nåde, o, mester god!
min eneste ligger for døden!»

Folkestimlen var tæt og tvær,
den brød sig kun lidt om vånden;
sent det gik, som til jordefærd,
men pigen hun opgav ånden.

Snart gik rygtet fra mund til mund,
ulykker de spørges så fage;]
Jesus siger dog: «Tro du kun!
med mig skal slet ingen forsage!»

Grædekviser om båren stod,
men vist er, hvad Jesus lover:
«Stille!» siger han, «fat kun mod!
for død er hun ikke, hun sover!»

Grædekviser i latter brast,]
de græd kun for guldets det røde;
Jesus driver dem ud i hast,
han lider ej levende døde.

Jesus griber den kolde hånd,
det lyder: «Sid op, min pige!»

Brat sig rejser med liv og ånd
et rov fra de dødes rige.

Jesus siger: «Giv pigen brød,
og skænk hende vin i bæger!
liljen bliver da rosenrød,
og hjærtet sig vederkvæger!»

Ord der skal af det jærtegn gå
ustandset i verden så vide,
til af graven vi selv opstå
og juble ved Frelserens side.

— Det hændte sig i Kapernaum,
hvor Frelseren dvæled.

155. Den kananæiske kvinde.

Mel. af Berggreen og Lindeman.

«KVINDELIL! din tro er stor,
ske dig, som du vilde!»
I det rige nådens ord
sprudler livets kilde.

Det var Herrens ord en gang
til den hedningkvinde,
som, mens klokkerne har klang,
aldrig går af minde.

Det er stadig Herrens ord
til hvert hjerte lille,
når han ser, dets tro er stor
til hans öjne milde.

Gærne det ved hunde små
sig som kvinden ligner,
når kun smuler det kan få
af, hvad Gud velsigner;

smuler af det livets brød,
som fra himlen kommer,
det er lægedom fra død,
sæd til evig sommer!

Syng da, hjerte hvert, som tror
på Guds sön, den lille!

evig tak for trøstens ord:
Ske dig, som du vilde!

Når det sker, hvad hjærtet vil,
som er livets sæde,
da er sorg og død ej til,
men kun liv og glæde.

Det vil og vor Frelsermand;
sorg og død han hader,
liv og glæde lover han
evig hos sin fader.

Selv er han det livsens brød,
hvem deraf vil æde,
skal indgå, trods synd og død,
til Vorherres glæde.

156. Enkens sön af Nain.

Mel. Med sin alabasterkrukke.

ÅNDEN opgav enkesönnen,
moders håb og moders trøst,
sygt hun stammed aftenbönnen,
gråden kvalte hendes røst;
enken dog, som sig forlader
på de faderløses fader,
har til værge himlens Gud.

Sörgekaren med den døde
skred igennem Nains port,
skulde dog på vejen møde
åsyn klart og under stort.
Død! hvad kan dig graven nytte,
glip du går dog af dit bytte,
her er livets kildevæld.

Jesus med sit soleöje,
med sin faders kærlighed,
han fra Galilæas höje
kom med lys og liv og fred;
rørt af ynk han løfted røsten,
og med hans: «Græd ikke!» trøsten
slog i enkehjærtet rod.

Enken var ej mer at ynke,
Jesus mildt til hende så:
sorte mænd lod båren synke,
han lod enkens søn opstå;
Jesus med Guds ord på tunge
sagde: «Rejs dig op, du unge!»
Han sad op med «Gud ske lov!»

Jesus ham med røde kinder
lagde i hans moders favn;
den lyksalige blandt kvinder
fik da himmelsk bod for savn;
alle råbte med hinanden:
Storprofeten er opstanden,
nu har Gud besøgt sit folk!

Ja, vor frelser er opstanden,
og sit folk besøger han,
Jesus Kristus, guddomsmanden,
er vort liv i dødens land;
han os kærlig går i møde,
gör de blege kinder røde,
törrer alle tårer af.

157. Forklarelsen på bjærget.

Mel. af Winding, Madsen-Stensgård eller Weyse.

MED strålekrans om tinde
forklaret Jesus stod;
det varmer os her inde
ved dybest hjerterod.

Thi når han åbenbares
i støvets egn på ny,
skal vi med ham forklares,
ham møde højt i sky.

Han stod på Tabors høje,
den Guds og Davids søn,
som solen var hans øje,
som lys hans klædning skön.

Med venner fra Guds bolig
vor frelser skifted ord
om kors og død fortrolig,
om sæng i sorten jord.

«O, hør mig drot, du kære!»
udbrød da Peder glad,
«her er så godt at være,
ej mer vi skilles ad!»

Vi sidder i det lave,
vor frelser over sol;
vi sidder mellem grave,
han på Guds kongestol.

Dog godt er her at være,
det volder Herrens ord,
som Ånden til hans ære
os trøster her på jord.

Som venner i Guds bolig
med ham vi skifter ord
om kors og død fortrolig,
om sæng i sorten jord.

Vort kors er uden jammer,
vor død er uden brod,
vor grav et sovekammer,
Vorherres liv vor lod.

Hans ånd er i vor kæde,
hans ord er i vor mund,
ham selv vi ser med glæde
nu om en liden stund.

Til Jesu Kristi ære
det tone højt i sky:
O, her er godt at være
i Herrens kirkeby!

158. Maria, Lasarus' søster.

Mel. af Winding eller: Som forårssolen morgenrød.

O, sad jeg, som Maria sad,
med troens blik så barneglad
op i min frelsers øje,

sad så ved morgen og ved kvæld,
inddrak hans ord med tørstig sjæl —
jeg glemte al min möje.

Var det min bedste morgendrik,
var det, når jeg til hvile gik,
min dug og aftensvale,
da lærte jeg vel mer og mer
om al min trang, min sjæls begær,
med frelser min at tale.

Da blev det vel og mere let
at vandre glad og virke ret,
da blev mig visdom givet;
da kærlighed i hjærtets grund
og lovsangs toner i min mund
udsprang til lyst for livet.

Her er jeg, Herre, hjærtensven!
tal du, så taler jeg igen,
skönt jeg er lav og ringe
og du almægtig, høj og stor!
Jeg giver dig dit eget ord,
selv kan jeg intet bringe.

Du siger, jeg har barnekår
evindeligt hos Fader vor,
du selv det til mig købte!
Du siger, at din egen ånd
udløser mig af dødens bånd,
til livet han mig døbte.

Livsaligt ord er i din mund!
Livsalig er hver stille stund
hos dig på barnesæde!
der får vi mod, der får vi lyst
udi dit navn og ved dit bryst
til «Fader vor» at bede! *Marie Wexelsen.*

159. Synderinden.

Mel. af Berggreen eller: Ånden opgav enkesönnen.

MED sin alabasterkrukke,
fuld af salve dyrebar,

hun som måtte skamfuld sukke:
Herre, ynkes! Herre, spar!
kom med hjærtet sønderknuset
ind i farisæerhuset,
hvor til bords den *rene* sad.

Synderinden kom med rødme,
krukken brat hun sønderbrød;
salven dyrebar med sødme
over Herren hun udgød,
lod og sine tårestrømme
Herrens fødder oversvømme,
törred med sit hovedhår.

I min barm, som denne kvinde,
hjærtet føler banghed stor,
sniger, som den synderinde,
sig til dig ved nådens bord,
rødmer, blegner, føler vånden,
eftergör det alt i ånden,
sukker: Herre! ynkes, spar!

Som min Gud jeg dig vil dyrke,
som en sol for mig oprind!
i min sjæl er mulm og mørke,
midnat uden måneskin;
se dog til mig fra det høje!
spejle sig dit soleöje
i min stille tåreflod!

Himlen sig til jorden bukked,
den gang du blev støvets sön;
böj dig nu til hjärtesukket,
øre dit til angers bön!
dine fødder jeg med glæde
vil i dine fodspor væde,
törre med mit hovedhår.

For din røst i kvæld fuld bange
skjulte sig i Paradis
Eva med de lokker lange;
jeg dem giver nu til pris;

mig ej mer jeg vil undskylde,
men med al min kunst forgyldte
korset på din kongevej.

Mine synder, dine domme,
bundløst dyb at tænke på,
lad din nåde til dem komme
og i dybde overgå!
når af den jeg er oplivet,
hun, som meget er tilgivet,
elske vil dig evig ömt!

Lå du under moderhjärte,
har du diet moderbryst,
kender du og kvindens smerte,
kvindehjærtets liv og lyst!
O, *Marias sön*, du bolde,
döm mig ej med læber kolde!
skjul mig i din kærlighed!

160. Sakkæus.

Mel. af J. P. E. Hartmann og A. Kirkegård.

AL Jeriko så Vorherre,
Sakkæus sig løfted på tå;
men han var så lille des værre,
han kunde slet ikke nå.
— Hil det hus, Vorherre gæster!

Dog hurtig så sad han oppe
i et af de store træ'r,
hans hjærte det måtte hoppe,
nu så han ham ganske nær.

Han gik som en konge ophöjet,
skönt kronen i lön han bar;
da løfted Vorherre öjet
og sagde med stemme klar:

«Sakkæus! skynd dig til hjemmet,
i dag vil jeg være din gæst!»
Den tolder kom ned fra gemmet
i fart, som han kunde bedst.

Og kaldtes han för den rige,
nu var han det, kan jeg tro;

det vil jeg for sandhed sige,
på én gang han græd og lo.
Ej græd han for spottegloser
af skinhellig hyklers mund;
han vandede kun de roser,
som spired af hjærtens grund.

Dem vilde fra nu han pleje,
så godt som han fik forstand:
«O, Herre! mit halve eje
jeg skænker til fattig mand.

Og har jeg bedraget nogen,
jeg lader det ej gå hen;
ak, slet mig det ud af bogen,
firdobbelt jeg gi'r det igen!»

Han var Vorherre til måde,
han gjorde sig selv ej god:
«I dag dit hus times nåde,
du skud af Abrahams rod!»

Så toned hans guddomstale
til trøst for den tolder arm,
hans ord kan endnu husvale
en såret menneskebarm.

Thi menneskens søn, den milde,
han siger i dag som i går:
«Jeg kom for på stier vilde
at søge fortabte får!»
— Hil det hus, Vorherre gæster!

C. J. Brandt.

161. Jesus i Betania.

Mel. af Rung.

HAN sidder til bords i de kæres stad,
den herre, som døden tvinger.
Hans døde ven lever karsk og glad;
velsignelse gæsten medbringer.
— Men selv mod døden går livets drot.

Fra vennernes hus han i aftenglans
kan se, hvor hans blod skal rinde.

Om livets evige sejrskrans
han taler til ven og veninde.

— Men snart mod døden går livets drot.

Blandt gæsterne huslige Marta går,
hun sysler med kærlig iver.
I skødet ruller Marias hår,
ved mesterens fødder hun bliver.

— Ak, snart mod døden går livets drot.

Til mesterens tale ved vennens bord
disciplene lytte stille;
kun én ej hører de dybe ord,
som over hans gudlæber spille.

— Men snart mod døden går livets drot.

Glad Lasarus åndens genkalder ser,
højt fryder ham Herrens tale;
som ej de så ham i verden mer,
vil søstrene gæsten husvale.

— Ak, snart til døden går livets drot.

Der strømmer i huset balsamisk luft,
der kongelig nardus flyder;
Maria salven med liflig duft
på mesterens fødder udgyder.

— Men snart til døden går livets drot.

Hun tvætter hans fødder med fagre hår,
hun hører ej smålig anke;
hvad Judas dadler, hun ej forstår,
men grunder på mesterens tanke.

— For os til døden går livets drot.

Det ord, der fra mesterens læber fór,
skal slægter til slægter sige:
han salvet var til sin gang fra jord,
den konge til himlens rige.

— For os i døden gik livets drot.

Ingemann.

162. Indtoget i Jerusalem.

Mel. af A. Kirkegård eller en folkemelodi.

HVEM er den drot med ære,
som drager mod Davids by?

ham følge folkehære
med jubel højt i sky:
— Hosianna den Davids søn!

Imod ham skarer ile
fra staden med glædeslyd,
selv børn på armen smile
og hoppe med af fryd.

Hvor vejen nedad glider
mod Oliebjærgets fod,
sagtmodig frem han rider
på et asen, den Herre god.

Kun fattig er hans forde,
han har ej hus og hjem,
hans første seng på jorde
var en krybbe i Betlehem.

Han, som de gyldne sole
har fæst' på himlens blå,
har måttet lånt sin fole;
det kan jeg knap forstå.

Og dog er det den samme,
profeter spåde om,
den drot af Davids stamme,
som gæster sin helligdom.

Derfor hver kind må gløde,
og skarer over vang
ham festlig gå i møde
med sommergrönt og sang.

Hosianna! lydt det klinger,
velsignet i Herrens navn!
du liv for døde bringer
og bod for alle savn.

Og de, som efterfølger
den drot i tjænerdragt,
de kan ej glæden dølge,
de synge med i takt.

St. Jakob, Hans og Peder,
de følge med sejrsskridt,

mens klæder mængden breder,
hvor fremad går hans ridt.

Enhver har sit til rede,
den lille på bare ben
har ingen klæder at brede,
han strør sin palmegren.

Han sig en anden bryder
og går på vejen foran;
når kor fra skaren lyder,
istemmer også han.

Slig barnesang må skurre,
hvor hjærtet er koldt som is,
de lærde stå og knurre,
dem harmer de spædes pris.

I dårer ved det ikke,
at fik I tavs de små,
de sten, i støvet ligge,
på stedet råbe må.

I kan ej standse sangen
til Herrens velbehag,
I kan ej døve klangen,
som lyder end i dag.

Den fulgte ham i vrimlen,
til Davids by han red;
den følger ham i himlen,
i evigheds evighed:
— Hosianna den Davids sön!

C. J. Brandt.

163. Den stille Husbond.

Mel. af Rung.

DEN störste påske, verden har set,
var nær med sin kval og fryd:
i Jorsal sidder en stille husbond
og lytter tavs til hver lyd.

— O, saligt det hus, som Vorherre gæster!

Hans hus er smykket, festligt og rent,
og höjtidens hal beredt;

men gæsterne, som i hans hus vil glædes,
hans øjne aldrig har set.

Ej ven og frænde bød han til gæst,
fast ingen han ejer mer;
dog bares ham for, der på vej var venner,
og vist ved kvæld han dem ser.

Ved gry han sendte huskarlen ud
med krukke til fodtvæt-vand;
med huskarlen kommer til stille husbond
en svend og en fiskermand.

Den ungersvend i åsyn og blik
er favreste jomfru lig,
og fiskeren synes som klippen trofast;
ved tærskelen neje de sig.

De spørge kun i *mesterens* navn
om herberg til påskefest;
glad husbond viser dem store højsal,
beredt til herligste gæst.

Den stille husbonds navn er forglemt:
dog saligst han blev hin dag:
hin aften den evige verdens-frelser
holdt nadver under hans tag.
— O, saligt det hus, som Vorherre gæster

Ingemann.

164. Nadveren.

Mel. af J. P. E. Hartmann.}

MINDES vi en fuldtro ven,
i det fjærne alle dage,
ønskende, han snart igen
vende må med fryd tilbage;
Frelser! i dit vennelag
mindet er en hovedsag.

For vor trang du sank til jord,
gik for vores skyld i døden;
til vor gavn du højt opfør,
kommer os til hjælp i nøden,
bad os selv udtrykkelig:
Venner mine! mindes mig!

Når da om dit nadverbord
trindt og tæt vi tage sæde
med den tro, at i dit ord
du er sandelig til stede.
Minde dit er glød i bryst,
har på læben englerøst.

Jesus Kristus! fuldtro ven!
skab da i os hjerter fromme,
som, til snart vi ses igen,
så dig altid ihukomme,
søge livet i dit navn,
finde glæden i din favn!

166. Peders fald.

Mel. Jesus dine dybe vunder.

STORE helgen også haver
Adams kød og klæder på,
deres høje himmelgaver
de i lerkar bære må;
kom og se, hvor Peder faldt,
der det om hans troskab gjaldt!
Jesus da hans løfter savner;
de fløj bort som røg og avner!

Han ved ilden, når han gyser,
vêd sig vel at gøre varm;
men Guds kærlighed dog fryser
i hans hjærte, bryst og barm;
når en pige spørger ham,
om han kender det Guds lam,
han tre gange Jesum nægter
og med synd mod døden fægter.

Hanen galder og forkynder
nattens gang; men Peder ej
kender gang i sine synder,
han er på den brede vej;
han forbander sig og svær,
at ham Jesum fremmed er,
og midt i hans synd og laster,
Jesus øje på ham kaster.

Peder! est du da den klippe,
som Guds kirke bygges på?
hvor kan du da sådan glippe
og i storm ej bedre stå?
Nej, vor *Jesus* klippen er,
og hans ord, som alting bær,
det står fast og aldrig rygges;
på *hans* ord Guds kirke bygges.

Ingen sorrig og elende
dig, o *Jesus*! hindre kan
fra dit öje at henvende
på den usle, faldne mand!
han dog mærked, at du så
alt, hvad i hans hjerte lå,
og hvad skyld, der i ham findes;
så med gråd dit ord han mindes.

Peder faldt og blev oprettet
ved din nådes stærke arm;
o, min *Jesus*, det har lettet
syndestenen i min barm!
Nåde og hos mig du så
lade vil for retten gå,
være med din trøst til stede,
når, som Peder, jeg vil græde.

Th. Kingo.

167. Jesu død.

Mel. af G. Mathison-Hansen eller: Op alle, som på jord.

SYNG höjt, min sjæl, om Jesu død!
han faldt ej sejerløs,
thi hans «fuldbragt» så mægtigt lød,
:|: at helved skjalv og gøs! :|:

Den er fuldført, det fejler ej,
den nådens verden ny,
og banet er hans kongevej
til tronen over sky.

Det kors, der rødmer af *hans* blod,
som vidste ej af svig,
en trappe er til tronens fod,
som står urokkelig.

Syng højt, Guds folk : Det er fuldbragt,
min frelser prisen vandt;
al verden ham er underlagt,
hvis blod på korset randt!

For Jesu navn hans fjender fly
og styrter for hans sværd;
men kronen vinker over sky
:|: den mindste, ham har kær ! :|:

168. Jesu nedfart.

Mel. Apostlene sad i Jerusalem.

I kvæld blev der banket på helvedes port,
så dundred den rullende torden,
herolden var stærk og hans budskab fuld stort;
thi lyttede alt under jorden.

Fra himlen jeg mælder nu helvedes kryb :
«Fra jorden nedstiger en kæmpe,
han springer i gry over svælgende dyb,
for gråd selv i helved at dæmpe.

Han vandrer på gløder som jomfru på gulv,
han tramper på øgler og drager,
hugormen han knuser, og helvedes ulv
han binder, mens afgrunden brager.»

På albu sig rejser hver fange så brat,
det kunde ej djævla afværge;
som storme de hylede i bælgmørke nat
og fnøs som ildsprudende bjærge.

På albu sig rejste hver fange så brat,
ej för blev i helvede lyttet;
de lured om dag, og de lured om nat,
de ændsed ej ilddrage-spyttet.

Og tredje-dagen, da helhanen gol
og genfærd kom alle tilbage,
da skinned i helvede himmerigs sol,
i drømme slet ingen så mage.

Som skyerne hvide med stjernebob bleg
gik englene foran den bolde,

og brat som en sol han fra dybet opsteg
med guldrøde skyer til skjolde.

I helved skinned Guds herligheds glans,
guldfarved de djævle kulsorte,
og murene rævned for stråler i dans,
af hængsel fløj helvedes porte.

Sig rejste nu alle de fanger på stand,
men dog kun for dybt at nedknæle:
«velkommen, velsignet, vor frelsermand!»
det lød fra utallige sjæle.

«*Adam!* hvor er du?» blev hørt med en røst
som lærkens en pinsedags-morgen;
da fødtes i helved den evige trøst,
sin helsot fik menneske-sorgen.

Da *Eva* tog ordet, gik Frelseren nær
og sagde: «Min søn og min herre,
jeg ene det voldte, at vi ligge her;
for jeg lod mig dåre des værre.

Den slange, som krymper i flammer sig nu,
sig bugted om kløgttræets grene;
den glimred som guld, og den skød mig i hu:
vi rådde for verden alene.

I råde for himmel, I råde for jord,
så hvisled den smigrende stemme.
Da blege og blå de til helvede fór,
langt andet vi fik at fornemme.

Men est du den sæd, mig blev lovet til bod,
undfanget og født af en kvinde,
da falder ej moder omsonst dig til fod,
forlades ej grusomt her inde!»

Fra soløjne milde to tårer nu faldt,
og underligt er det at skue,
med dejlige farver i kronegestalt
sig dannet om *Eva* en bue.

Så kyssed sin moder Guds herligheds glans,
til under for alle de døde,
og op stod som dronning med regnbue-krans
skön *Eva*, som angred sin brøde.

Ti tusende mile end dybere ned
sank djævla, da Eva sig hæved;
de turde ej hyle, i læbe sig bed,
og sitred, så jorderig bæved.

Fra helvede steg nu den herre så bold,
ham fulgte så fager en skare;
som solen på skyer han sattes på skjold,
profeterne alle ham bare.

Triumf blev der nu, hvor kun gråd hørtes för,
kun død sad i helved bedrøvet;
keruben oplod den forseglede dör,
skjoldvagten sig kasted i støvet.

Så herlig opstod på den tredje dag
vor Frelser, uskyldig korsfæstet;
thi det er på jord nu en saligheds sag:
Guds sön haver helvede gæstet!

169. Opstandelsen.

Mel. af Hartmann og L. Nielsen.

SOM forårssolen morgenrød
stod Jesus op af jordens skød
med liv og lys tillige;
derfor, så længe verden står,
nu efter vinter kommer vår
livsalig i Guds rige.

Som fuglekor i mark og lund
lovsynger vår i allen stund
med deres toner søde,
så alle tunger trindt om land
lovsynge dødens overmand
i påske-morgen-røde.

Som blomster alle stå i flor,
mens skoven grönnnes, kornet gror
ved vårens kræfter milde,
så blomstrer alt til folkegavn
og bærer frugt i Jesu navn,
som årle så og silde.

170.

Mel. Et barn er født i Betlehem.

EN söndag morgen kvinder tre
til Herrens grav så ginge de.
— Halleluja!

De kom med salve dyr og fin,
hans lig at salve under lin.

Det var en tung, dog liflig gang,
de gik af kærlighedens tvang.

Den store sten, de anked på,
bertvæltet alt ved graven lå.

Der sad en engel, klædt i lyn,
det var et herligt morgensyn.

Han sagde: «Bort med frygt og gru!
han, som var død, han lever nu!

Her ser I stedet, hvor han lå,
ligklæderne, han havde på.

Disciplene I mælde brat:
Fordreven er nu dødens nat!

En lys og hellig påskedag
har klaret hele jordens sag!

Nu byder frit kun døden trods
og synger højt i sky med os:
— Halleluja!»

171.

Mel. af Rung.

TAG det sorte kors fra graven!
plant en lilje, hvor det stod!
ved hvert skridt i dødninghaven
blomstre spire for vor fod!
englevinger på vor grav
for den brudte vandringsstav!
palmeugl for askekrukke!
frydesang for hule sukke!

Solen sortned, da han blegned,
som for os udgød sit blod;

graven lyste, mørket segned,
da forklared han opstod.
Ton vor lovsang, højt i sky
sødt i påske-morgengry:
Jesus Kristus er opstanden!
evig lever guddomsmanden!

Se Marie Magdalene!
hænder nys hun vred i gru,
sukked til at røre stene?
Hvor? ak, hvor er Herren nu?
Se, af øjets tåreflod
morgensolen mildt opstod:
i den grav, hvor han har hvilet,
han har fundet englesmilet!

Blomstre alle helgengrave!
Herrens røst i dæmring sval
lyder i de dødes have,
skaber lys i skyggedal;
Herren kalder, men ej nu:
«Synder, Adam, hvor er du?»
Sødt det toner, engle tie:
«Her er Frelseren, Marie!»

Ja, han er her, guddoms-manden,
sprængte er nu dødens bånd;
han er visselig opstanden,
og hans ord er liv og ånd;
nu en forårmorgen skøn
rinder op for os i lön,
og som påskesalmen klinger,
vokser sjælens fuglevinger.

172. Diciplene i Emaus.

Mel. Vidunderligst af alt på jord.

DET lifligt er for os at gå
med Jesu ord i munde
hans liv og død at grunde på
og klare nogenlunde.

Med sorg i hu disciple to
dog talte med hinanden

derom, mens ej de turde tro,
den døde var opstanden.
De glade kvinders morgenbud
dem kunde ej husvale;
til Emaus de vandred ud,
da sol var ved at dale.

Om Jesu kors, hans død og grav
de skifted ord med kvide,
om livets sol og dødens hav
faldt tankerne så stride.

Men han, hvis liv de strede om,
var ganske nær til stede;
som tredjemand til dem han kom
med liv og lys og glæde.

Han skammede dem venlig ud,
for de til tro var trevne
på spådomsord, som himlens Gud
i bog dem gav beskrevne.

Han lærte dem, hvordan det lød
om Frelseren her neden,
som skulde gennem kval og død
indgaa til herligheden.

Så tågefuldt var deres syn,
at de ham ikke kendte;
men ved hvert ord som lyn i lyn
dog deres hjerter brændte.

De kærlig ham til sig indbød
og blev så brat hans gæster;
thi da han brødet til dem brød,
de kendte deres mester.

Opstandne Frelser! kom også
til os som for dig sjunge,
og tal, så hjærtet brænde må
af gløden på vor tunge!

Lær os at overse vor død
med livet i det høje!
og når du til os bryder brød,
stå selv os klart for øje!

173. Himmelfarten.

Mel. Et barn er født i Betlehem.

TIL himmels fór den ærens drot,
som gjorde alt på jorden godt.

— Halleluja!

Hvad er hans navn, den kæmpe skøn?
det Jesus er, Marias søn.

Med kød og ben, som Gud og mand,
opstod, opfør og troner han.

Nu opfyldt er kong Davids sang:
hans søn på tronen sig opsvang.

Højlovet være Herren god
med død og djævel under fod!

Han ved Gud-faders højre hånd
tilsender støv den Helligånd!

Guds engle stige op og ned
med folkets sang og kongens fred.

I morgen kommer han på ny
med strålekrans på rosensky.

— Halleluja!

174.

Mel. af J. P. E. Hartmann.

KOMMRR sjæle, dyrekøbte,
og til mer end engle døbte,
søskende til Davids søn!
lad os med Guds engleskare
og med ham til himmels fare,
se den frommes store løn.

Hører I de toner søde
stigende, som liv af døde:
himmelhærens velkomstsang
til den ædle stråleskytte,
som med sejer, pris og bytte
kom fra Hel og blomstervang!

Trindt det lyde ham i møde:
Vær velkommen fra det døde,

alle djævles skræk og gru!
Over dem gå flammebølger,
folket igenløst dig følger,
nys fortabt, men fundet nu.

Kæmper! I, som borgen værne,
borgen over sky og stjerne,
åbner brat den høje port!
sejerrig fra dybet kommer,
verdens frelser, verdens dommer,
navnet hans er evigt stort.

Møder ham med gyldne kroner,
ham og mange millioner,
dyrekøbte med hans blod,
stigende fra jammerdale
nu med ham til frydesalé!
Takker ham, for han er god.

Mellem engle mænd nu tælles,
har med Herren alt tilfælles:
ånd og støv og liv og blod.
troen, håbet, kærligheden,
lyset, glansen, glæden, freden,
livets træ og livets flod.

175. Pinsedagen.

Mel. af Lindeman eller: Folkemelodi.

APOSTLENE sad i Jerusalem
og bød på Herrens time,
for øren da brat det ringed dem,
som tusende klokker kime.

Det rørte dem alle så underlig,
det var ikke för oplevet:
der taltes om dem i himmerig,
dér blev deres navne skrevet.

Der taltes om dem, som livets ord
nu skulde med kraft forkynde,
om himmelglæden ved Herrens bord,
som skulde på jord begynde.

Gud-fader han sagde: Er det ej nok
til fred og fryd der nede.
jeg sender din kirke en engleflok
at syng med folk og bede?

Vor Frelser han svared: Du ved det bedst,
hvorfor jeg på korset døde:
det var for en glædelig pinsefest,
så hjerter og tunger gløde.

Gud-fader han sagde: Velan min sön!
skal hjærtet for himlen brænde,
livsånden, som luer hos os i lön,
må ilden på jord optænde.

Den ånd, som nu kun er min og din,
vi må da med småfolk dele
og skænke dem lidt af den søde vin,
som fryder os i det hele.

Da hørtes på Sion der sus og brus,
det bølgede som et lagen:
med kraft fra det høje det lave hus
opfyldtes på pinsedagen.

Da sås der tunger som ild og glød,
Guds venner de fløj i munden:
på alle folks tunger Guds ord genlød,
mangfoldig, men ens i grunden.

Så tændtes på jorden det lys fra Gud,
der haver som solen strålet;
hvor levende røster Guds julebud
forkyndte på modersmålet.

Og har vi til nu på det store ord
som börnene små kun stammet,
af himmelens ild, som kom til jord,
vi har dog en gnist annammet.

Den gnist den ulmer hos os endnu,
opblusser og i Guds time;
så gladelig rinder det os i-hu,
at himmerigs klokker kime.

176.

Mel. Jesus er mit liv i live, eller: Kærlighed er lysets.

GUDS profet i gamle dage,
Daniel ved Babels ström,
så hans rige uden mage
spejle sig i kongens dröm
som den *sten*, der sært oprinder,
alle malme overvinder,
vokser til i syd og nord,
fylder op den hele jord!

Guld og sølv profeten kaldte
rigerne i østerled;
godt han så, og ret han talte,
siger den, som al ting ved;
kobberød og kobberklinger
var den græske vættes finger,
og som jærnet skarp og kold
Romerfolkets vid og vold.

I den samme jærnets alder
dog opretted himlens Gud
riget nyt, som sit han kalder,
breder vidt i verden ud;
det hans kraft skal åbenbare,
det skal vinde, det skal vare,
volde alle troners fald,
siger sandhedsåndens skjald.

I det rige han er konning,
Kristus, født i Betlehem;
kirken kalder han sin dronning,
hendes stad Jerusalem;
kongelig dog kun i ånden,
alle trælles træl for hånden
var han för, og er endnu
kirke hans med dronninghu.

Jødekonge uden trone,
men med purpurkåbe mør,
med en snæver tornekrone
og til septer kun et rör,

det var navnet, det var dragten,
som ham undte Romermagten,
et «hil være dig» med spot
skatten til Guds riges drot.

Sandheds ånd han sender sine,
derfor har de sandheds kår,
her i verden spot og pine
til det store gyldenår,
da al verden skal vansmægte,
det kun adles, som er ægte,
det kun stå, som har sin rod
i den sandhed: Gud er god!

178.

Mel. Gud Helligånd, vor trøstermand.

MEDKRISTNE på den hele jord!
enstemmig lad os sige:
Vort modersmål er Kristi ord,
vort fædreland hans rige,
vor herre ved Guds højre hånd
er Faderens enbårne,
Guds livskraft er vor folkeånd,
Guds engle vore tårne.

Som arilds-menighedens æt
i helgen-fødelandet,
Guds ånd os giver indfødsret
med ordet og med vandet;
vor drot, med kalken i sin hånd,
velsigner og befæster
i blodet slægtskabs hjærtebånd
hos alle sine gæster.

Medkristne! derfor mod i bryst!
Lad det os ej anfægte,
om fjenden og med tordenrøst
vil folkenavn os nægte!
vi dog for Gud og for hver ånd
har alle folkemærker
og har bevist med mund og hånd
vor kraft i mesterværker.

Vor avindsmand er mørkets drot,
og han er løgnens fader,
som driver fræk med sandhedspot,
som lyset skyr og hader,
som gjorde af den ganske jord,
et helved, om han kunde;
hans dåd er tyveri og mord,
hans lyst er at misunde.

Som Abraham i Kanaan
betalte af sin lomme,
med løfte på det hele land,
sin grav i dyre domme,
så sælge dyrt fra hav til hav,
os for vort liv et leje,
skönt jorden os vor skaber gav,
til evig arv og eje.

Velan, det alt er forudsagt,
i Herrens bog optegnet,
derfor det har slet ingen magt,
vor drot har alt beregnet;
forgår kun himmel, hav og jord!
det har kun lidt at sige;
thi ej forgår dog Herrens ord
og kristnes himmerige.

179.

Mel. af Balle.

KIRKEN er som himmerige,
meget kan den lignes ved,
skönt på jord den har ej lige,
som Guds nåde og Guds fred.

Mest dog lig en barnemoder,
Herren kalder den sin brud,
ved dens mælk opvokse poder
som ved bække piles kud.

Kirkens favn og derfor kaldes
rettelig et moderskød;
når der sørges, når der faldes,
altid der er hvilen sød.

Kastes vrag på kirkens goder
af den sjæl, som dem har smagt,
da forhåner søn sin moder,
og hans dom er forudsagt.

Angres det med ærlig smerte,
vendes om med ydmyg bøn,
kirken vel med moderhjærte
favner den forlorne søn.

Til så mange, som vi ere,
siger dog hun moderlig:
«Føler, her er godt at være,
bliver alle tro hos mig!

Mit er Povel, mit er Peders,
alles herre, han er min,
og alt mit, det er jo eders,
nyde hver med troen sin!»

Hele verden ej opvejer,
hvad vi tror, og hvad vi ved:
himmerig på jord vi ejer
i vor Frelzers kærlighed.

180. Tro, håb og kærlighed,

Mel. af G. Mathison-Hansen.

UTALLIGE blomster på jorderig gro,
men ingen mon dufte som kærligheds tro;
i ordet af sandhed, som aldrig forgår,
fuld dybt sine rødder den slår;
med duft af hans ånd
vor skaber den planted med egen hånd
i Guds-haven.

Utallige fugle med vingerne slå,
men ingen som *håbet* kan himmelen nå;
til troen det daled, som duggen fra sky,
opstiger med duften på ny;
Gud-fader i lön
gav troen i håbet sin egen søn
som en brudgom.

Utallige frugter mon vokse på træ,
kun et er guldæblet i paradis-læ;

og han, som livskærnen dertil har i favn,
guldæblet gav *kærligheds* navn;
til ét de gör to
og er af Gud-fader til håb og tro
brudegaven.

181.

Mel. Med sin alabasterkrukke, eller: Ånden opgav enkes.

Tvang til tro er snak i tåget,
hjærtet værger sig med fynd:
tvang til skrömt, som paveåget,
det er tvang til løgn og synd;
kun til helved kan man tvinges,
mens til himlen blot der ringes;
frihed følger sandheds ånd!

Fjenden byder bånd og lænker,
truer os med død og dom;
Frelseren os livet skænker,
bryder for os mur og bom,
kommer for at løse fanger,
kvæder, som en kronet sanger,
højt om friheds gyldenår.

Jesus, som den gode hyrde,
leder om fortabte får,
vinker hver, som under byrde
syg i sind nedböjet går,
beder dem til sig at ile,
byder dem den sande hvile,
mildheds åg og byrde let.

Nægtes end hans ord og tale
indpas, sted og hjerterum,
ej vil ondt med ondt betale
fredens evangelium,
kalder aldrig ild fra skyen,
går, som han, fra uvensbyen
stille til et bedre sted.

Og, så vidt som rygter fare,
ej for sjælefriheds sag

kæmped nogen helteskare
boldt som under korsets flag,
den fra Stefanus til Luther,
som med kransen kæden slutter,
sejerherren over Rom.

Ak! at herren skal behøve
til sit folk at råbe end:
«Ser I blinde! hører døve!
Frelseren er friheds ven!
hvem er det, som mig forvandler
trods mit navn, til slavehandler?
det er fjenden, jag ham ud!

At hos mig er godt at være,
millioner sang tilforn;
af mit hus, mig til vanære,
I har gjort et fangetårn;
lukker op og lader løbe
hver, som ej har lyst at købe
guld hos mig for alt sit gods!

Lukker op og lader fare!
nøle I, så farer jeg,
siger til min engleskare:
«Op nu, lad os gå vor vej!
længe nok vi gjorde prøve,
længe nok for øren døve,
sødt I sang om himmerig!

182. Apostlene.

Mel. af Balle eller: Kommer sjæle, dyrekøbte,

VAR I ikke galilæer?
kaldte eder farisæer
ej med hån ulærde mænd?
I, som bragte først på tale
ham, som lå i dødens dvale,
men stod herlig op igen!

Jødelands apostelskare!
hvad i verden kan forklare
kraften i det gamle ord,

som endnu gör underværker,
har til stolte mindesmærker
kirker alle trindt på jord!

Ja, hvor kan, skönt sproget døde,
eders ord på tunger gløde,
trodse vind og blok og bål!
Hvor kan eders ånd i norden
i hver stad og vrå på jorden,
tale folkets modersmål!

Påskemorgen, pinsedagen,
ikkun de forklare sagen,
gav jer alle tengers ånd:
Ånden, som kan alt udvirke,
som i Jesu Kristi kirke
løser alle tungebånd.

Ikke *jer* det er, som tale,
siger han, som kan befale,
men det er min faders ånd;
derfor, skönt I tidlig døde,
eders taler evig gløde,
smelte alle sjælens bånd.

Sandelig det var Guds finger,
som gav bruden ørnevinger,
midt i ørken hus og gård,
som gav korsets ord fra østen
sangerstemmen, kæmperøsten
gennem atten hundred år.

Derfor gløde vore tunger,
derfor sødt det i os sjunger,
når vi prise Jesu navn,
og vor sjæl i kirkeordet,
smeltende ved nådebordet,
synker sødt i Jesu favn.

Modersmålet dybt sig böjer,
let og liflig det sig föjer
efter herrens tankegang;
yndigst selv, men blødt derefter,
låner ånd og ild og kræfter
det af Sions heltesang.

183. De syv menigheder.

Mel. af Lindeman eller: Sin vogn gör han af skyer blå.

JOHANNES var Vorherres ven,
han havde store syner,
ej som de vel kan times end,
når det i sjælen lyner,
mensom, når Herrenshjærte næst
i himmerig man er til gæst,
har dog i støvet hjemme.

Det var en söndag, som han sad
på holmen gold og øde
og sagtens höjt til Herren bad
for levende og døde,
da så han, som han har fortalt,
grangivelig og fremfor alt
syv gyldne lysestager.

Jeg mener, det er ligefrem,
den förste lysestage
var kirken i Jerusalem,
der sank i grus så fage,
men skalen gang ved livets flod
dog vist for bane fange bod
som templet i Guds have.

Den anden let som himlens vogn
mig tykkes er at kende,
thi end det græske kirkesogn
er til trods sin elende,
bar længe falske jøders åg,
men tålte ondt og troed dog,
skal ej sin krone miste.

Den tredje er og klarlig Rom;
thi det kan aldrig glippe,
at Satans stol med pavedom
stod der på kirkeklippe;
der dages mellem helgenben
vel også snart den hvide sten,
når afgudsaltret styrter.

Den fjerde står med spørgsmålstegn,
så derpå må man gætte,

det høje spir i bølge-hegn
er sikkert dog det rette;
i folkelivets høje sø
stod klarlig over Anguls ø
nykirkens morgenstjerne.

Den femte har til kendingsnavn
den levende i graven,
og det er Luthers fødestavn
med lys i dødninghaven,
det hørte dér blev hartad glemt,
men huskes dog igen bestemt,
når folkeånden vågner.

Kun seer-pen kan skrive ret
om de uvordne dage,
men sikkert ser dog vores æt
den sjætte lysestage,
ja ser den åbne kirkedør,
og kongens nøgel, aldrig för
til labyrinten fundet.

Den syvende sig dølger end,
er klarlig dog den sidste;
da banker på hos lunkne ven
han, som ej sit vil miste;
da holdes nadver under sky
en time kun för morgengry
i Guds vor faders rige.

184. Petrus, Paulus og Johannes,

Mel. Ånden opgav enkesønnen.

PETRUS, Paulus og Johannes,
efter deres mund og pen
skal Guds-mennesket uddannes,
hvor Guds-ordet kommer hen;
thi hos dem hver folketunge,
som halleluja kan sjunge,
mælede sit förste ord.

Petrus! i den årle morgen
du bekendte Herrens navn,

derfor troes-klippeborgen
kalder skal din fødestavn,
og hos dig som klippeboen
læres bedst at kende troen
i dens svaghed og dens kraft.

Saulus, Paulus! du er manden,
som oplyser håbet bedst,
hvor det står på afgrundsranden,
hvor det holder påskefest.
hvor det som en boble springer,
og hvor det på englevinger
kiger ind i paradisi.

Du, Johannes! som dig hviled
op til Herrens bryst så trygt,
hvor hans kærlighed bortsmiled
hver din tvivl og al din frygt,
du den bedste part: Guds Eden,
kårede i kærligheden,
troens rod og håbets frugt!

185. Den jødiske menighed,

Mel. Sin vogn gör han af skyer blå.

GUDS-HUSET i kong Davids by
med troen på det jævne,
det stak med håbets spir i sky,
var himmelhöjt at nævne,
og der, ved Herrens nådebord,
med kærlighedens ånd og ord
var himlens lyst og glæde.

Ja, dér hver Herrens helligdag
var himlens fryd og gammen,
når tungemål og hjærtelag
i ånden smelted sammen,
så alt blev enigt, som tilforn,
för sten man strög til Babels tårn,
för slangen kom i barmen.

Dog kort var paradiset's fryd
i ånden som i haven,

men kærlighed som åndens dyd
den sank i hjertegraven,
og fra sit sted i Davids by
op til Jerusalem det ny
blev flyttet lysestagen.

Så høstede Gud i Jødeland
sin agers förstegrøde
derpå blev vangen lyst i band,
og himmelhåbet døde,
og skriften blev dets bavgasten;
et pennestrøg for palmegren
betegner sejersglæden.

Ej mer fra gyldne offerskål
som virak bönnen luer,
ej mer på Davids tungemål
i sky slår salmen buer,
thi stumt er, som den stille bog,
til Kristi pris profetens sprog,
apostel-hjærtets tunge.

Dog lævninger skal samles ind
så vel som förstegrøden,
når af den kolde nordenvind
oppustes himmelgløden,
og atter da med genfødt klang
skal tone engles takkesang
på Kristus-modersmålet.

186. Stefan og Saulus,

Mel. Ånden opgav enkesønnen.

SALIGT prises skal dit øje,
Sions kristen-menighed!
for Guds-staden fra det høje
med al himlens herlighed;
saligt øret for Guds-røsten,
som dit håb om Edens-høsten,
livet i Guds åsyns lys!

Ugræs vil her under spire
midt i Herrens rosengård;

Ananias og Safire
visned dog som lig på bår;
brat i dine himmelegne
sandhed blomstre, løgnen blegne
måtte for Guds åndepust!

Hvad der vokste i dit Eden
under livets sol og dug,
modnedes for evigheden
under hjærtets sang og suk,
det med Stefan kom for dagen;
før og siden sås ej magen
til Guds-havens cedertræ!

Han, som Moses, hos den bedste
var til gæst fuld mangel dag,
og som manden med sin næste
taled Gud med ham i mag,
derfor som en engels åsyn
klart blev hans i alles påsyn,
mens i støv han end var klædt.

Han, lyksaligst under solen,
nærmest Guds enbårne søn,
i sit bryst bar nådestolen
med Guds kerubim i lön;
derfor med forklaret øje
ham alt så han i det høje,
Jesus ved Guds højre hånd!

Og som faderen i himlen
hørte sin enbårne søn,
da han bad for syndervrimlen,
hørte og han Stefans bön;
vitterlig han fra det høje
for al menighedens øje
viste det med stråleglans.

Det var, da fra nådestolen
Jesus Kristus, Gud og mand,
strålerne af søndagssolen
lege lod i dødens land,

sanke sig om synderpanden,
der vel mer end nogen anden
farved sig med Stefans blod.

Ja, da Saulus, Stefans bane,
rejstes op med strålekrans
for at bære korsets fane
højt i himmellysets glans,
da tilregnet blev af sønnen
synden ej, men helgenbönnen
ham, som fnøs mod Herrens folk.

Så til Jesu Kristi ære
trådte klart i kraft Guds ord,
at, som han er, hans skal være
lænkeløsere på vor jord.
Helligånden, tornekronen,
himmelglansen, nådetronen,
delte han med Stefanus.

187. Saul.

Mel. Vorherre, han var et lille barn.

UNG Saulus rider sin gangter rask
trods middagsstråler, som brænde.
«Nu staden jeg ser, hist ligger Damask!
så er vi ved målet, svende!»
— Men Vorherre i det høje han råder!
«Mit løfte jeg gav, og en ed jeg svor,
så præsterne loved mig lykke;
den sekt, som på den korsfæstede tror,
vil her jeg med rode oprykke!»
Da knitred det brat i det høje blå,
det rulled som nære torden,
da alle med skræk det lyshav så
og styrted med Saul til jorden.
— Thi Vorherre i det høje han råder!
«Forfølger du mig? — der lød en røst,
som nævned hans navn fra oven —
det oksen vorder til tiden trøst
at stampe mod brod med kloven!»
— Men Vorherre i det høje han råder!

«Hvo er du Herre?» — med stemme mat,
der dirred som æspeløvet,
fremstammed Saulus i mulm og nat,
mens blind han famled i støvet.

— Thi Vorherre i det høje han råder!

«Den Jesus er jeg, hvem med harm og had
du, Saul! forfølger så såre;
du selv mig søgte i denne stad,
nu vil jeg til vidne dig kære.»

Så rejste sig Saulus, de ledte ham;
men Herren dog bedst ham ledte,
aftoed hans synd og borttog hans skam,
hans syn og hans hjærte helbredte.

Damaskus ham blev en moderfavn,
han kærlighed fik for hadet,
og nys ham skabte med bod for savn,
Guds ord i genfødelsesbadet.

Men ikke endnu var hans rejse endt,
og målet ej der han nåde;
nu først blev ret han på rejse sendt,
ufødte til fryd og både.

Ham sværdet blev rakt til den stærke strid
og skjoldet mod gloende pile,
hvor sejersfruen med fanen hvid
ham vinked til kamp og hvile.

Og folket, som på den korsfæstede tror,
han værnede for konge og kejser,
så hedninger selv i det høje nord
lovpriser St. Pauli rejser.

— Thi Vorherre i det høje han råder!

C. J. Brandt.

188. Peders syn.

Mel. Anden opgav enkesönnen.

UNDERVEJS var til St. Peder
fra en hedning ord og bud:
«Kom og lær mig, som jeg beder,
ret at takkes himlens Gud!

englerøst fra klarheds-skyen
viste mig til jødebyen,
og til dig om livets ord.»

Peder tænkte, kun til Jøder
sendtes dåb og kristendom,
måtte stået som på gløder,
når en Hedning bad derom,
havde Gud ej sagen klaret,
nådens rigdom åbenbaret,
skillerummet revet ned.

Syn for sogn i vågne drømme
Peder fik fra nådens Gud,
som kun nødig vil fordømme,
heller slette synder ud,
gærne alle smerter dulme,
alle gnisterne, som ulme,
puste op til glædes ild.

Peder så fra skyen dale
ned en kæmpedug snehvid,
hvori med og uden hale
vrimled fugle, dyr og kid,
rent og urent, sammenblandet,
mens det lød fra ord til andet:
«Rejs dig, Peder slagt og æd!»

Peder, öm for lovens ære
og sin læbes hellighed,
svared: «Langt fra mig det være
svinekød at synke ned.»
Røsten dog ham, dyd uænset,
svared kort: «Hvad Gud har rensset,
kom ej du og kald urent!»

Trende gange dugen daled,
droges atter op i sky;
trende gange røsten taled
just de samme ord på ny;
Peder faldt i tanker dybe,
røsten, som ej kunde lyve,
tungt det faldt dog ham at tro.

Ånden af hans dybe tanker
vakte ham med spådomsord:
«Bud her kommer, hør, det banker,
efter dig de gå på spor;
tre dig kalde, véd at nævne,
selv her dem jeg satte stævne,
følg dem uden knur og tvivl!»

Lovens åg blev sønderknuset
af Guds ånd med nådens ord;
dåben kom til hedninghuset,
dækket der blev Herrens bord.
I Guds-ordets vandbad rensed,
rent er, Moselov uænset,
alt, hvad Gud med ord har skabt.

Vov da hjærte, vov det tunge,
hedningbårne, som vi ved,
höjt dit Gud ske lov at sjunge
for Guds store miskundhed!
Kalder under Nörrelide
kun Guds engle *alfer* hvide,
paradiset *gladhjems* vang.

Eders gyldne barnedrömmen
lad ej kaldes løgn og tant!
alle rörelserne ömme
ved, hvad hjærtet kalder sandt,
hjärtesorger, hjærtensglæder,
renere end munkesæder
tvætter Gud i nådens bad.

Lægges hjærtet, lægges livet,
folkets ånd og tungens mål,
som af Gud den os er givet
i den gyldne offerskål,
trods al deres lak og lyde,
ej sit værk vil Gud forskyde,
han gör alting godt igen.

Når med tro vi os tilegner
ordet, som til os det lød,
synd ej Herren os tilregner,
men sin dyd og heltedød;

os på hjærte Ånden falder,
som i nådens gyldne alder :
nyårsdagens morgengry.

189. Antiokia.

Mel. af Barnekow.

DER ligger en stad i det tyrkiske land,
som kristne bør ej at forglemme;
derfra gik vor tro over bølgende strand,
og der har vort kristennavn hjemme;
den stad ligger dejlig og svinger sig op
ad bjærget fra floden til borgen på top,
afbilder, hvad kristne skal gøre.

Ja, så er den bygget, den hellige stad,
som Gud kalder byen på bjærget,
som floden gör frugtbar og vandrigh og glad,
som Ånden med almagt har værget.
Som tårnet på tind, ligger huset på hald,
der syntes at hælde og true med fald,
men trodser dog helvedes porte.

Den hellige stad, med sin løve i skjold
og vægtene, som ikke slumme,
ej vindes med list og ej tages med vold
af fjenderne mange og grumme,
den tæller nu godt atten hundrede år
og lovsynger ham, der i dag som i går
kan døden og djævelen tvinge.

Vor hjælm er vort håb, og vort skjold er vor tro,
Guds-ord både sværdet og luren,
vor bön i den enbårnes navn er vor bro,
tålmodighed kalde vi muren,
vor dåb er vor flod og vor Nilström så fin,
på bordet vi fattes ej brød eller vin,
så trodse vi hungerens plage.

Lad vittighed spille og glimre på skjold !
vort skjold slukker gloende pile.
Lad grumheden rase, mod lavgærde-vold !
som engle dens murtinder smile.

Lad hjælmen nedsænkes til storhavets bund,
ja, lad den nedmanes til helvedes grund!
den himler dog ikke des mindre.

O, hvem kan vel døve det lynende sværd!
det klinger, så skyerne brage,
og hvem kan vel slå den usynlige hær,
der kæmper for os alle dage!
Ja, hvem er hans lige i styrke og mod,
som troner i himlen, til under hans fod
af fjenderne lægges den sidste!

Besmitte kan tyrker den hellige stad,
hvor kristendom havde sin vugge,
men aldrig for grumhed, for hån eller had,
dog «byen på bjærget» skal bukke.
Vor tro og vort håb med Guds levende ord
trods helvedes porte skal trone på jord,
til himmerigs porte oplades.

190. Peders fængsel.

Mel. af L. eller: Apostlene sad i Jerusalem.

SANKT Peder han ligger i bolt og jærn,
det er stor ynk og kvide,
i morgen Herodes ham fører ud
for Jesu navn at lide.

Den tidende løber fra hus til hus,
hvor kristne folk er inde,
da samles de alle i Jesu navn
til bön med sorg i sinde.

I fængselet rolig St. Peder sov,
Guds fred var i hans hjærte,
han vågnede op ved et venneklap
og så en månelys kærte.

Det var en Guds engel, ham vakte så
og tændte lys der inde,
og næppe han sagde: «Stat op i hast!»
før lænken brast som tvinde.

Guds engel han sagde: «Bind såler på,
bælt op om dine lænder,

kast om dig din kappe, og følg mig brat,
og gak, hvor Gud dig sender!»

St. Peder han lå mellem stridsmænd to,
de sov som kampestenene;
men porte og døre sprang alle op
så let som løv på grene.

Så op og i gik den fæstningsport
med skodder og med stænger;
Guds engel han havde nu gjort sin flid,
blev ej til syne længer.

St. Peder han tænkte, det var et syn,
endskönt han gik på gaden;
omsider han kom dog af drömmen ud
og så, han stod i staden.

Så gik han til brødrenes bedehus,
om de var der at finde;
han bankede på i den stille nat,
det hörtes brat der inde!

Den pigelil, Rose, hun spurgte bly:

«Hvem banker på så silde?»

St. Peder han svared: «Luk du kun op,
for jeg vil ingen ilde!»

Hun lukked ej op, thi hun blev så glad,
det hende gik ad glemme;
tilbage hun hastede med den besked:
Det er St. Peders stemme.

Det tyktes dem alle for underfuldt,
så tvivle troens helte;
de gættede på, med St. Peders röst
hans död en engel mældte.

St. Peder han nåed dog ind til sidst,
da bleve de alle glade
og takkede Herren, som tændte lys
langt bedre, end de bade.

St. Peder gik mangt et mødigt fjed
med fredens ord på tunge,
og så med Guds engle til paradisi
i mag Guds pris at sjunge.

Det himmelske lys i den mørke vrå,
Guds engels røst, den blide,
omskinne, husvale hver kristen sjæl
i fængsels bånd og kvide.

191. Jakob, Herrens broder.

Mel. Apostlene sad i Jerusalem.

JEG lå ved det samme moderbryst,
som died Guds søn, den kære!
At han var os skænket til evig trøst,
det kunde først sent jeg lære.

Hvad moder fortalte om englesyn
og faders de stærke drømme,
det lysned for mig kun som fjærne lyn,
jeg mægted det ikke at gemme.

At fader og moder og brødre små
de skulde for ham sig böje,
ej fatte jeg kunde, selv når jeg så
solglansen ham stråled i øje.

Den dag, da på korset i dødens strid
med smil han trøsted sin moder,
da følte jeg først, den herre så blid
han var min Gud og min broder.

Så kom han til mig en aftenstund
opstanden og gennemboret,
og ordet jeg hørte af sandheds mund
om livs- og dødningsesporet.

Usynlig han kom og usynlig han svandt,
jeg var som i himmerig hjemme;
sin livskraft han gav mig til saligheds pant,
den stund kunde aldrig jeg glemme.

Hans hyrde jeg blev i den hellige by,
retfærdig jeg kaldtes af fjender;
når fjenderne fnyste, hans ord gav mig ly,
hans broder så hed jeg blandt venner.

«Retfærdig» jeg vandred i Mose spor,
det var dog ej jøder til måde,
at trolig jeg holdt den korsfæstedes ord
og trøsted mig kun ved nåde.

Så lagde de op et råd med list,
de havde så tænkt mig at blænde:
«Retfærdig du er, det ved vi for vist,
lær du os sandhed at kende!»
De tænkte, jeg skulde fornægte ham,
som ydmyg opgav sin ære
for ene at bære min synd og skam
og evig min broder være.
Så steg jeg på tempeltinden med bøn,
jeg vidste, hvad der mig ventede,
bekendte min tro på menneskens søn
og martyrkronen mig hentede.
«Den Jesus,» jeg sagde, «I spørger mig om,
han er fra de døde opstanden,
i himlen ved faderens højre hånd,
der sidder nu guddomsmanden.»
De fjender styrted mig ned med harm
Guds engle mig bar i grunden,
dog følte jeg lampen brænde i barm,
og bøn mig lagdes i munden:
«Min Gud og fader! den bitre skål,
de bød mig, tilregn dem ikke!
de skænkede den i til bredfuldt mål,
jeg vilde den gerne drikke!»
Så fik jeg bane af kølleslag,
— end dybere måtte jeg dale —
Guds engle bar mig til gildeslag,
jeg vågnede i himmerigs sale. *C. M. Kragballe.*

192. Polykarp.

Mel. Med strålekrans om tinde.

DER var en gammel hyrde
for Herrens folkehjord,
han bar med gråhårskrone
halvfemsindstyve år.

Hans tro var som en klippe,
hans håb som lærken grå,
hans kærlighed som havet,
med klare bølger blå.

Hans tale var som floden,
der vander hede gold,
så grøde den kan give
med frugter mange fold.

Hans navn er og der efter,
det står i livets bog,
hans navn er «den frugtbare»
på alle jordens sprog.

Den gamle gik i ilden
for Jesu navn og tro,
som engle gå til hvile
med himlens fred og ro.

Han var slet ikke bundet
om hånd og ej om fod,
men frit, som han bekendte,
han mellem luer stod.

Han folded sine hænder
og takkede sin Gud,
som kalken med hans frelser
ham gav at tømme ud.

Han gav de røde luer
en ægte strålekrans,
kun Stefans martyrkrone
kan overstråle hans.

Han var den sidste hyrde
af apostolisk art,
den sørgelige ære
gid han må tabe snart!

Det er de gode hyrder
på denne verdens ø,
som lever kun i Herren
og vil for hjorden dø.

193 a. Morten Luther.

Mel. af Barnekow.

JEG var en munk i Saksenland,
hvor malmen gror i fjælde,

jeg brød mig ej om pavens band,
ej om St. Peders vælde.

Jeg fór dog ej med lærdom ny,
skönt paven det tör mene,
men stred for Herren over sky
og for hans ord det rene.

Jeg præked på mit modersmål
og sang, så godt jeg kunde,
og de, som trued ord med bål,
fik skam på deres munde.

Jeg grundede på Vorherres bog,
som årle så og silde,
og præntede den på folkets sprog,
alt som Vorherre vilde.

Jeg drogen gang til Worms ved Rhin
min gærning at forsvare.

«Som Husses hals af kød er din,»
man sagde, «tag dig vare!»

«Det blive må Vorherres sorg,»
så faldt mig ord i munden,
«vor Gud han er så fast en borg,
men Satan feyg i grunden.

Gik djæвле dér da end i lag
så mange og så røde,
som teglene de er på tag,
jeg tör, jeg må dem møde!»

I riddersalen høj og stor
for kejser Karl på tronen
jeg trådte frem med sandheds ord
og ventede martyrkronen.

Den lange snak er lidt beventt,
det gjaldt kun om at sige:
«Vorherres ord er jeg bekendt,
vil ej et hårsbred vige!

Jeg, som en lydig undersåt,
vil jer til fode falde,
men ej mit ord om himlens drot
jeg kan tilbagekalde.

Hans ord og skrift er over os,
de høje med de lave;
ustraffet dem ej byder trods
selv kejser eller pave.

Og kan med dem om kætteri
mig ingen overvinde,
da er min trøst: Guds mund er fri,
den kan slet ingen binde.»

Halvanden snes af år randt hen,
så grå jeg blev i striden,
og fandt, at både mund og pen
de slides op med tiden.

Men frihed vandt Guds rene ord,
brød ud i sang og tale
hos alle frændefolk i Nord
på bjerge og i dale.

193 b.

Mel. Udrundne er de gamle dage.

OPLØFT din røst ved Luthers minde
og syng det ud med tone sød:
Lyksalig er den ægte kvinde,
hos hvem han fandt sit moderskød!
Lyksaligt er det moderbryst,
hans læber diede med lyst!

Syng sødt om ham med læber røde,
han en Guds engel var på jord;
han aldrig knuste hjerter bløde,
skönt der var torden ved hans ord:
den svage gnist af håb til Gud
han pusted op, ej slukte ud.

For hjærtets krav og kvindens ære
han kæmped djærvt med åndens sværd,
henvejrede den mørke lære,
at kvinden ej var manden værd,
skönt under hjærte bar i lön
Marie Guds enbårne sön.

Han råbte ud Guds ord det rene:
Det er ej godt, som skrevet står,
at manden er på jord alene;
thi enlighed gör bange kår:
Lad mand og kone sammen bo,
om glæden og om sorgen to !

For hjærtets sprog på modersmålet
han kæmped og med løvemod;
var livet end fra ordet stjålet,
vi fik dog ved hans sejer bod;
Guds ord er på vort modersmål
guldæbler ligt i sølverskål.

Guds ord, han sagde, klarer sagen,
som skrevet står i Herrens bog:
Apostlene på pinsedagen
de talte alle hjærtesprog,
så hver en mand på sit fornam,
at Herren talte højt til ham.

Lyksalig, hvo Guds-ordet hører,
(så vidned Luther, Herrens præst)
når det til tro hans hjærte rører!
Höjsalig, hvo det gemmer bedst,
og tager kvindeligest i favn
Gud Helligånd i Jesu navn !

194.

Mel. af Matthison-Hansen.

I Wittenberg i Saksenland
der er en grav til skue,
dér hviled sig en from Guds mand
alt under kirkebue!
Hvad her han hed, det ved enhver,
som har sin Gud og bibel kær;
men hvad han hedder nu hos Gud,
skal engle for os sjunge ud,
når vi med ham forsamles.

Han lukked op den bibelbog,
som var så fast forseget;

han så, på Herrens syner klog,
Guds herlighed i spejlet;
han lånte biblen folkets mål,
han trodsed band og stål og bål,
og hvad der stred mod Herrens ord,
det sank på bål, det sank i jord,
thi Herrens ord har kræfter.

Trods list og vold, trods band og bål
gik ordet vidt om lande,
det talte folkets tungemål
alt op til nörre-strande;
det lød ved Donaus kildevæld,
det höjt genlød fra Dovrefjæld;
ved Bloksbjærg og ved Hekla klang
det liflig sødt i kirkesang;
da var det lyst at leve.

Da gik han hjem den fromme mand
til Fader i det höje,
da sørged kristne vidt om land
med suk, med gråd i öje;
han fulgtes til sit hvilested
af læge og af lærde med,
ja, mangel ridder, gæv og bold,
med tårer salvede sit skjöld;
men Herrens ord dem trøsted.

Når Herren sår sin gode sæd,
sig fjenden ej forsømmer;
han klinte strør på samme sted,
mens folket rolig drömmer.
Mens folket sov, de lærde mænd
om bogen stred med mund og pen;
da gik det, som det måtte gå,
at klinten vokste höjt på strå,
og kornet krøb i jorden.

Lutherus! på det höje Nord
profetisk har du peget!
Dér, sagde du, skal bo Guds ord,
når det fra os er veget!

Ak! vil dit folk Guds ord forsmå,
da gid det ses, du kunde spå!
Bli'r ordet husvildt trindt om land,
gid aldrig dog af bøg og gran
det fattes her en hytte!

195.

Mel. Kirken den er et gammelt hus.

KRISTELIG frihed i Guds ånd,
det er Vorherre til ære,
frihed for synds og dødens bånd
til kun Vorherres at bære.
Dog kun, hvor frit han nægtes kan,
åbenbart frit bekendes han;
ordet vil Herren ej binde.

Kærligheds ånd Guds nådes ord
prædiker for alle sjæle;
salig er den, som ordet tror,
ve dem, som ordet vil kvæle!
Frit, som det tales, frit det tros,
derfor er tro Guds nådes ros,
hjærtet er frihedens arne.

Sandhedens ånd det gör os klart:
frihed er kærligheds gåde;
ikke for den Guds bud er svart,
derfor sig selv den kan råde,
ytter ej kiv om mit og dit,
tager og giver alting frit,¹
finder det saligst at give.

Sandhedens ånd er lysets ven,
frihed oplysningens vugge,
derfor i mørket over den
falskhedens ånder kun sukke;
Kristus er solen evig klar,
himmellys små er åbenbar
alle fuldkristne på jorden.

Sandhedens ånd og kærligheds,
som er Vorherres tillige,

er kun med frihed vel tilfreds,
grundlov er den i Guds rige;
og som Guds-ånden, så hans tolk,
og som vor konge, så hans folk,
født af en moder fribåren.

Derfor er hver en pavehånd,
som over troen vil råde,
oprører mod Guds sandheds ånd,
bagtaler kun af Guds nåde;
derfor i kristnes fødestavn
mindes skal Morten Luthers navn,
løftes i sky med højsangen.

Briste nu brat hvert andet bånd,
hvormed til dødningefreden
hænder vil binde ord og ånd,
troen og Guds-kærligheden!
Så mellem os Guds menighed
røre sig frit med liv og fred,
kristelig fri af Guds nåde!

III. Nordens historie.

196.

Mel. af Nutzhorn.

DAGEN gryr, og hanen galer,
derfor, brødre, op til dåd!
trindt os vågne wintersvaler
efter høje norneres råd;
ja, som dvaledøde fugle
myterne stå op i Tule.

Lavt de flyve her på sletten;
fanger dem, I drenge små!
selv i bur om kæmpevætten
de som nattergale slå,
når kun toner, hende kære,
eders søster dem vil lære. *Grundtvig.*

197. Asamålet og Kæmpevisen.

Mel. af Nutzhorn.

HVORDAN skal jeg beskrive
Nordens højsang, asamål,
som fugl Føniks kaldt til live
askefødt af Balders bål?

Kamp i lön for livets krone,
længsel efter evig fred,
asamål, er din grundtone,
tvillingfødt af venlighed.

Skal du skikkelse påtage,
står for os en helteskjald,
slår guldharpen Asa-Brage
tankefuld midt i Valhal.

Kæmpevise i det lave!
hvad skal du så lignes ved,
du, der som en himmelgave
faldt til os fra skyen ned?

Tone din er sorg og glæde,
lovsang est fra dybet du,
alt, som når havfruer kvæde
midt imellem smil og gru.

Skal du storkne for vort öje,
ser vi Iduns æble-dis
dalet ned fra ask den höje
som en dröm fra paradis.

Asamål og kæmpevise!
ja, nu ser jeg, hvad I var:
hjærnens as og hjærtets dise,
ret et yndigt ægtepar.

Höjt og lavt I sang i Norden,
holdt som mand og kvinde takt;
kvad fra sky og nyn fra jorden,
slutted så hos eder pagt.

Ædel kamp og længsler ömme,
fandt i Nord et husligt hjem;

hjærnens syner, hjærtets drømme
lige gode var om dem.

Oltidsgråden over Balder,
Freja-gråden længselsfuld
gennem Nordens middelalder
rulled som en strøm af guld.

Dog, det gik med kæmpevisen,
under Nordens skyer grå,
alt som med guldæble-disen,
skjult som jætterov i vrå.

Den forsvandt fra folkets tunge,
den forsvandt fra skjaldens bryst;
da blev oldinger de unge,
da blev søvnen folkets trøst.

Nu dog ud af glemmebogen
skrives daglig den på ny;
nu dog op af skammekrogen
løftes den med lyst i sky.

Asamålet kæmpevisen
kærlig tage skal i favn,
alt som Brage æble-disen
får da bod for hvert et savn.

Asamål og kæmpevise!
nu i eder for os stå
hjærnens as og hjærtets dise
under skyer lyseblå.

Gid til fjælds, som nu i lunde,
gå som mand og kone smukt
Nordens Brage og Idunne
med guldharpe og guldfrugt.

Gid blandt folk som mellem skjalde-
husligt hjem de få på ny!
da skal gjallerhornet kalde
op til dåd hvert morgengry.

Da skal Valhal og folkvangen
leve op som mark i vår,
rosenblommen, heltesangen
skabe Nordens gyldenår.

Grundtvig.

198. Valhals guder.

*Mel. af Winding, eller: Vikingebalk, eller:
Hvor der vindes laurbærkranse.*

ÅNDESYN fra gamle dage,
Valhals guder, kom tilbage!
drot for stammen,
fylk os sammen!
spænd dit bælte, stærke Tor!
lyse Frej, dit sværd du svinge!
højt lad Hejmdal hornet klinge,
når I skue Surturs lue
nærme sig til eders Nord!

Kom tilbage med det høje
mål for mandens sind og øje,
med de milde
længslers kilde
med bedrifters sejerskor!
kom tilbage med det stærke
præg af stammens modernmærke,
med det rige broderlige
hjærtelag i hele Nord!

Fælles minder, som vi eje,
lyse på vor fremtids veje,
så vi hildes
ej og skilles,
men gå frem i samme spor!
Fælles skal vor stræben være,
én vor tro og én vor ære!
i den gamle ånd vi samle
vil et frit og mægtigt Nord!

C. Ploug.

199.

Mel. af Glæser.

VÅGNER op nu alle hjerter
trindt i fædrelandets dale!
vågner af den dybe slummer,
af den lange vinterdvale!
vågner, vågner op til livet,
I, som drages hårdt med døden,

op af nattens usle drømme,
op at følge morgenrøden!

Vågner da og gransker flittig
dybt i åndens kæmpehøje,
i de store mindesmærker,
den har stillet os for øje!
vågner op med syn og hjerte
for det dejlige og søde,
som kan børn og kvinder smelte,
som kan kæmper selv opløde!

Hør de søde, dybe toner
ifra Nordens barndomsdage,
kæmpeluren, Hejmdalshornet,
sølverharpens klang hos Brage!
Hør kun! det er vuggesangen,
nornen kvad for folkets øre,
og et nordisk barnehjerte
end forlystes ved at høre.

Vågner, vågner! endnu lyder
dybt fra fjældet efterklangen
af den gamle Volas harpe,
kæmpevisen, skjaldesangen,
gådeasken, norneskriften,
minderne fra Balders-bålet,
Odins runer, Frejas tårer,
klinger sødt som modersmålet.

Vågner op og skuer klarlig,
hvordan fædrene i Norden
kæmpede for livets krone,
stred for mer end glans på jorden,
for udødelig at leve
ikke blot i sang og sage,
men i Gladhjems gudebolig
efter livets heltedage!

Ole Vig.

201. Freja.

Mel. af Johanne Fenger.

SKÖN Freja hun havde et :: smykke af guld, ::
der skinned ej mage dertil over muld,
— og det var Brysing, det bedste guldmon.

Den spillemand Loke var snedig og snu,
til Frejas guldsmykke stod legerens hu.

Og det var om natten, skön Freja hun sov,
da listed sig Loke, som ræven, på rov.

Da blev der en jammer i Asernes gård,
som havde ej været i tusende år.

Skön Freja hun var deres glæde og lyst,
det voldte guldsmykket, hun bar på sit bryst.

Forsvunden var nu hendes yndigheds duft
som alle småblommers, når sne er i luft.

Godt råd vidste Hejmdal, den vittige dværg,
han blæser guldhornet på Himlinge bjærg.

Hejmdal kan høre, hvor græsset mon gro,
han hørte og lyden af legerens sko.

Hans sværd kaldes hoved, for han er så klog,
han kan alle runer i Nornenes bog.

Han stredes med Loke ved Spillemands-ør,
guldsmykket han vristede ud af hans klør.

Sig selv er skön Freja nu bleven igen,
og Hejmdal han er hendes trofaste ven.

Og nu er der glæde i Asernes gård,
som ej der har været i tusende år.

Og nu er der gammen i dejligste vang,
for der synger Freja sin guldsmykkesang.

Og Loke forgæves han lister omkring,
han hører vel sangen, men ser ingen ting,
— Og det var Brysing, det bedste guldmon.

Grundtvig.

202. Fylla,

Mel. af H. Nutzhorn.

ØNSKET er ligt en yndig mø
med guldbånd om flagrende lokker,
hun er af dem, som aldrig dø,
en lille livsalig gudinde.
— mens bøgen har blade.

Kaldes hun på, hun kommer brat
og trøster sin ven hele dagen,
sidder ved sængen den lange nat
og lægger sin hånd på hans hjærte.

Stoles hun på, da gör hun blid,
og hun skuffer ingen med løfter,
siger sin ven det selv med flid:
jeg kan ikke nær, hvad jeg ønsker.

Fylla, det er hendes navn i Nord,
for lykken i hele sin *fylde*
ønsker hun alle de små på jord,
som Aser og Vaner de store.

Dybt er hun rørt af Friggas gråd,
som rinder af sorg over Bælder,
er og betroet hvert löndomsråd,
som Friggas udkårne veninde.

Moderlighed! du ved det godt,
hvad ellers du ikke tör nævne,
bly, som du er, for verdens spot,
du Fylla betror i det stille.

Fylla hun sad i Fensal tro,
mens Hermod til Hel red på Slejpner;
få kun det ved, hvad da de to
i enrum betroed hinanden.

Alle dog i det gamle Nord
derom vidste nyt at fortælle,
hvad til de to med venskabsord
skön Nanna gav Hermod at bringe.

Fylla da fik en guldring schön,
og godt har den ring at betyde:
ønskernes mø fik ønskelön;
det *bedste*, hun vil, skal opfyldes.

Times det skal, vel sent, men sødt,
det bedste af ønskerne alle,
tidlig det lød om liv i dødt:
gid Balder må komme tilbage!
Ønsker det går som folk på jord,
de fødes, de færdes, de dåne,
fødes igen på Fyllas ord,
når selv hun dem bar under hjærte.

Fælles vi har med fædres kön
det ønske, som aldrig skal briste,
ønsket for Odins bedste sön:
livsalig han Hel overvinde!

Fælles vi har med mødres kön
det ønske, som tit blev til latter:
gid vi må se en dattersön
af Fredegod vokse på marken!

Tit har vi holdt det dødt i favn,
men nænte det ej at begrave,
bar det om land med bittert savn,
som dannemænd gamle kong Frode.

Tit fik det liv og smil på ny;
det voldte, skön Fylla! din ånde;
der af vi véd, at höjt i sky
det hvilet sig har ved dit hjærte.

Fredegods tid med hjærtets guld
ej glemmer den grådfagre dise,
ønsket derom i sorten mæld
ej synker, mens hun føder sönnerr.

Ønsket trods død har gode kår;
for Fylla igen det opvækker,
indtil i Danmarks gyldenår
livsalig det stedes til hvile,
— mens bögen har blade.

Grundtvig.

203. Idun.

Mel. Langt höjere bjærge så vide på jord.

VELKOMMEN, Idunne, fra jættens gård!
du svale bær sommer til lande,

og vared det længe, för det blev vår,
så lad det nu spørges om strande,
at, alle turser til lidt behag,
du varsler sejer for Nordens sag!

Velkommen, Idunne, til stråtakt hus!
sid hos under bjælkelofte!
du presse din most i det simple krus
for ham i den vadmelskofte!
Bed Brage melde med harpeslag,
at bonden blev varm for Nordens sag.

C. J. Brandt.

204. Liden Gudrun.

Svensk folkemelodi.

Og det var liden Gudrun,
hun stod i fremmed land,
hun græd de salte tårer
alt ved det ferske vand.

— O, hvem kan dog forglemme sin kæreste ven!

Hun var en kongedatter,
en rosenblomme rød,
hun tvættest og hun trælled
dog for den sorte død.

I Sællands grønne lunde,
på kærlighedens ø,
der sad en drot med sorgen,
hun var hans fæstemø.

Hun rænet var og røvet,
da han var ikke nær,
forgæves vred kun hænder
da hendes moder kær.

Hun dejlig var som dagen,
når den står op i øst,
så sød som nattergalens
og klar var hendes røst.

Og det var vikingdrotten,
han sagde: «Rose prud,»
sörg længer ej så såre,
for du var kongebrud.

Jeg byder dig guldkrone,
jeg selv er kongefødt;
ej brast det bånd i verden,
som ej med guld er bødt.»

Det var for døve øren:
hun sukked: «Jeg dog ved,
at ikke for al verden
kan sælges kærlighed.»

Og det var liden Gudrun,
hun fik så bange kår;
hun trælled som en tærne
i fulde tretten år.

Hun blev dog ved det samme,
hun sukked: «Jeg dog ved,
at ikke for al verden
kan sælges kærlighed.»

Hun stod ved tvættstedet
i kuld og regn og slud.
«Gud nåde mig,» hun sukked,
som jeg blev kongebrud!»

Da kom en båd på søen,
deri sad kæmper to,
den ene gav hun årle
sit hjærte og sin tro.

Og det var Gudruns broder
og hendes fæstemand,
de ledte om den kære
med flid i fremmed land.

De kendtes ved hinanden
på ringe og på røst,
de klappedes, de kystes
derpå med liv og lyst.

De kom og svandt, de kære,
hun ene stod på ny;
men dages skulde hjælpen
med næste morgengry.

Det lakked hardt ad aften,
arbejdet var forsömt;

ej sovet havde Gudrun,
men sødt hun havde drömt.

Da tog hun så til orde:
«To konger har mig kyst,
til andet end at trælle
har jeg nu mod og lyst.»

Hun tog de brede lagen,
hun tog de duge små,
hun smed dem ud i søen,
så langt hun kunde nå.

Hun sagde til hvert lagen,
hun sagde til hvert lin:
«Flyd frit! ej mer du trælle!
flyd efter vilje din!

I skal det alle mærke,
en dronning er jeg lig;
I skal det alle nyde,
at fri jeg føler mig.

Med frihed vil jeg kære
at leve eller dø!
Gud unde mig at hvile
på kærlighedens ø!»

Og det var liden Gudrun,
hun blev en dronning fin,
ved Issefjord i Lejre
hun skænkede mjød og vin.

Hun trofast havde sejlet
med sorg den høje sø,
med glæden sødt hun hviled
på kærlighedens ø.

— O, hvem kan dog forglemme sin kæreste ven!
Grundtvig.

205. Sigríd og Odder Ebbesön.

Mel. Og det var liden Gudrun.

DER gik et sagn i lunden
— det gå sit gamle skud! —
om bejlere så mange
alt til den væne brud,

— og det var kongens datter i dejligste vang.

Hun var en rosenblomme,
hun var en liljevand,
og ord der gik så vide
af Sigrid over strand.

«Kan nogen det udrette,
at öjne hun slår op,
den yndigste af alle
er hans med sjæl og krop!»

Det prøved kun forgæves
så mangel ridder skön,
det prøved dog forvoven
især en bondesön.

Han liflig kunde rime
og mächtig harpen slå,
så klar var og hans mäle,
som kirkeklokker gå.

Det klang i Sigrids öre,
hun sagde ej hvordan;
men aldrig hendes öje
hun letted dog et gran.

Og det var klintekongen,
han var så skadefro;
tyvstjålet blev den fagre,
bortfört til jättebo.

Men Odder var en kæmpe,
og Sigrid var ham kær;
han fældte klintekongen,
som ej var bedre værd.

Han løste Sigrids lokker,
det lange, gule hår,
som klintekongen spejed,
bød hende trællekår.

Men hvad end Sigrid tænkte,
hun talte ej et ord,
og end var hendes öjne
som naglede til jord.

Og det var elfefruen,
hun var det störste skarn,

forlokkede den fagre,
fik hende i sit garn.

Skön Sigrid måtte vogte
de geder og de gæs,
som gå ved nattetide
i elvekrat på græs.

Men Odder var en kæmpe,
og Sigrid var ham kær;
han drukned elvefruen,
som ej var bedre værd.

Da gjorde han en vise
og kvad den höjt i sky;
den nynnede Sigrid efter,
men lige mut og bly.

Det var en söndag aften
i klare måneskin,
da gik i bondegården
selvbuden Sigrid ind.

Alt som en tiggerpige
hun bad om nattely
og bænked sig i kroge,
énd lige mut og bly.

Men Odder og han moder
ej skued hund på hår;
de kendte fluks den fagre,
som gæsted deres gård.

Det tirsdag var derefter,
mens hun gik ind og ud,
de smykked jomfru Drude,
som var hun Odders brud.

De gik til brudekamret;
skön Sigrid fulgte med,
hun skulde lyset holde
og stå i tærnested.

Så længe da på gløder
skön Sigrid monne stå,
til luerne de spilled
på fingerender små.

Da lød fra Odders læber
med klokkespil i takt:
«Skön Sigrid! hjærtenskære!
tag fingrene i agt!»

Da slog hun op to öjne,
det var to sole små;
hvad begge ledte efter,
nu soleklart de så.

Hil være Odder unge!
han var en bondesön;
hans kærlighed, den ægte,
fik yndighed til lön,

— og det var kongens datter i dejligste vang.
Grundtvig.

206. Habor og Signe.

Mel. af Joh. Fenger.

HABOR kom fra Norges fjælde,
Signe sad i Danevang;
uberört af år og ælde
er den gamle skjaldesang
om det dyb, som ingen bunder,
ægte kærligheds vidunder.

De hinanden tro i døden
for hinanden livet lod;
blussende som aftenrøden
Signes bur i luer stod.
Svanesang fra retterstedet
hæved sig i Haborskvædet:

Rask, I svende, nøler ikke,
griber kun i top mig snart!
höjt i vejret nu med strikke
hæver mig kun med en fart!
sødt det er på luftens bølge
fagre brud! dig rask at følge!

Hører I det brag af luer,
ser I hist det røde tag!
ser I, over Hallens buer
vajer troskabs røde flag!

kærlighed fra Signes kammer
blusser ud i røde flammer!

O, hvor det mit hjærte fryder!
ord du holdt, o pige sød!
over hallen højt det lyder:
lige tro i liv og død!
hvad som kvinde sødt du loved,
som en helt du holdt og voved!

Kærlighed kan aldrig dølges,
blussende den bryder ud;
smukt vi ud af verden følges
som en brudgom med sin brud;
aldrig briste, skönt de brage,
rosenbånd fra ungdomsdage!

Held da mig, som vandt i støvet
slig en trofast venneviv!
ensom ikke og bedrøvet
ender jeg mit kæmpeliv;
med en fylgje, som den bedste,
jeg skal Valhals guder gæste!

Knytter mig med korte tømmer
kun til luftens kolde hest!
døden mig til fryd kun dømmer,
bringer, hvad mig huer bedst;
høre skal i grønne sale
brat jeg slag af nattergale!

Lystig, lystig, op ad stige!
dybt jeg føler, vist jeg ved:
selv ej i de dødes rige
dør den ægte kærlighed;
Signelil, min tro veninde,
hisset skal med fryd jeg finde.

Højt i syden som i norden
lyde skal vor bryllupssang.
ja, i himlen og på jorden
tone skal med højtidsklang:
lige tro og lige ömme,
salige de sammenströmme.

Sakse ved Gr.

207. Danmarks engel.

Mel. af Barnekow.

Du, som våged over barnelivet
i den grønne lund fra hedenold!
du, som svæved over lykkeskibet,
da på bølgen blå det bar os Skjold!
du, som daneskjaldene gör glade!
dine vinger er af bøgeblade;
vift med dem fra øjet hver en sky,
så det lille folk dig ser på ny!

Da skal atter lykken Danmark föje,
som sit skødebarn en moder mild;
da skal livet for det danske øje
atter blomstre som et lykkespil!
med guldæblet da i barnehånden
troner atter Skjold som folkeånden;
for ham synge alle glutter små:
Vær velkommen over bølgen blå!

Grundtvig.

208. Kong Skjold.

Mel. af J. Glæser og L. Nielsen.

LYTTER I, som end har lyst
til at høre havfrusangen,
i hvis barm er end et bryst,
hvælvet efter bølgegangen;
i hvis årer end en flod
slynger sig iblandt kærminder
af det danske hjærteblod,
rosenrødt i liljekinder!

Nemmer grandt den förste sang,
som er nøglen til dem alle:
bølgen, der med harpeklang
bælter sig om sit Valhalle,
om det grønne Gudhjems bryst,
hvor i lyse bøgesale
om en gylden Gimle-høst
synge tusend nattergale!

Det er kvadet om kong Skjold,
det er visen om den lille,
der kom hid i hedenold,
hvor som tårer vover triller,
kom fra gudehavn i lön,
styret ud med runde hænder,
bandt, som Danmarks fostersön,
bælte sit om björneländer.

Selv sig styred underfuld
snekken med vor lykkeskipper;
ej han ruged over guld,
hviled kun på gyldne vipper,
förte kun som fragt om bord
sølv og guld og brynjer klare,
for blandt kæmpefolk i Nord
gavmildhed at åbenbare.

I den lilles morgendröm
spejled sig utalte dage;
velbekendt er tidens ström
med den snekke uden mage,
hidindtil fra hedenold
styret godt ved nornens finger,
og med vippen under skjold
båret som på duevinger!

Grundtvig.

209. Hadding.

Mel. af A. Kirkegård.

OPPE i Norge en aftenstund
tog jeg kanske mig et lille blund,
da efter gammel skik i Nord,
bænked vi sad ved drikkebord,
lytted til sagn om våbengny,
kæmpeværker og heltery.

Alle, som bo på det høje fjæld,
vår det den dejligste vinterkvæld;
mig som en sten dog på hjærte lå
lysegrön bøg og bølge blå.
Lige ved gruen nu halvt opsteg
for mine öjne en kvinde bleg.

Venlig hun strakte ud sin arm,
smilende peged hun på sin barm;
der sad en urtekost fuld strag,
frisk, som den bunden var i dag.
Kan, tænkte jeg, på frossen jord
sådanne blomster gro i Nord?

Kvinden smilede yndefuld,
vinkede mig så moderhuld,
at på den gamle jeg led fuld trygt,
fulgte og med foruden frygt,
sad under kåben lyseblå
alt som på moderarm de små.

Sunken, som de med moder sød,
jeg uden suk i jordens skød,
slap gennem mulm og mørke brat
did, hvor i stjerneklare nat
svæved, omkring en sti fuld smal,
kronede skygger i tusendtal.

Let kom vi over fuld strid en å,
hvor med de bølger sortebå
rulled med pile, spyd og sværd
alt, hvad der hører til herrefærd;
rakte så did, hvor ved lys man så
engbunden skjult af kærminder blå.

Der på sletten med våbengny
kæmper sloges, som født på ny,
rejste sig brat, så snart de faldt,
skuespil nyt, men skin dog alt!
Længere frem vi trængte ej;
muren spærred den gamle vej.

Hals på en hane om hun vred,
hovedet lukt over muren stred,
og inden kroppen endnu var sval,
rivelig hørte jeg hanegal,
slutted, det var en afgjort sag:
liv kom i *dødt* der omme bag!

Grundtvig.

210. Uffe.

Mel. Så kæmped de helte af anden april.

KONG Vermund den gamle, af alderdom blind,
men klog på henfarne dage,
ved Ejderen sad med bekymring i sind,
han sørged for Uffe hin spage.

Han havde ej mer end den eneste søn,
og ham kaldte alle den *dumme*.
Et mandighedsord, som han nemmed i lön,
var dog farend ud af den *stumme*.

Og Uffe han stod nu mod Tyskere to
i holmgang, hvor Ejderen strömmen,
og Vermund den gamle han græd og han lo
som barnet, der underfuldt drömmen.

Den gamle han sad på den yderste kant
af Danemarks rige, det gæve,
og det var hans forsæt, om Tyskerne vandt
han vilde det ej overleve.

Han hørte det fløjte i luften som stær,
han hørte det knitre som lynet;
da kendte han Skræp, sit opgravede sværd,
trods skaden, han havde på synet.

Velkommen igen fra de døde! sa' han,
og indad sig flytted en tomme;
han tænkte: Skönt ej på den yderste rand,
tidsnok kan i graven du komme.

Han hørte det fløjte i luften på ny,
han hørte det knitre som lynet;
da sprang han fra tue, da kvad han i sky:
Nu sagnet hos mig går for synet!

Nu Tyskerne begge lå døde som sild,
og Uffe stak sværdet i skede,
og rygtet om sejren det fór som en ild
fra Ejder i nör over hede.

Og Danmark jubled fra hav og til hav,
så bladet sig underlig vender,
og Uffe til tronen, som Frode til grav,
hans bondemænd bare på hænder.

Så gik det ved Ejder i ældgammel tid;
for lang er med Tysken vor trætte,
og der immer så, når lykken er blid,
med Tysken vi komme til rette.

Grundtvig.

211. Hrodgars tak til Bjovulv.

Mel. af Barnekow.

MER ej mindes jeg nu med sorg
mistrøstige ord af de bolde:
Ingen mægter vor kongeborg
at væрге for genfærd og trolde.
— Så times og vel efter vânde.

Ene, kæmpe! du overkom,
udrustet med kraft fra det høje,
hvad vi alle mistvivled om
og mægted end ikke med möje.

Hvis end lever den ædle viv,
som Gud til moder dig kåred,
glæde må hun sit ganske liv
for byrde, som hun haver båret.

Sige må hun, den viv så prud,
som bar dig til verden med smerte:
Nådegave af himlens Gud
var sønnen, jeg bar under hjærte!

Hør det, Bjovulv, du kæmpe skön!
den bedste, mig undtes at kende!
hjærtet siger: Du est min sön,
vær sönlig til døden min frænde!

Mindre kæmper jeg lönned tit
for mindre med guld og med ære:
hvad dig lyster af mit er dit,
for godt skal det bedste ej være.

Ære haver du dig indlagt,
som kender ej år eller ælde:
Gud dig lönned, som han har magt,
for godt, jeg kan ikke gengælde!
— Så times og vel efter vânde.

Af Bjovulvs-drape ved Gr.

212. Hjaltes opråb.

Mel. af Barnekow og C. A. Hansen.

HEROP! herud! nu ret på stand,
hvem gengæld kongen skylder!
herop! hver ægte dannemand,
hvem hjærtet kun forgylder!
herop! hver mand, hver ungersvend,
som kaldes vil sin konges ven!

Herop! hver kæmpesön! herud!
hvor stål i luften blinker!
lad græde mø, lad sørge brud!
til kamp os nønnen vinker!
og skam få den på kærlingmund,
som kysser bort sin heltestund.

Herop! herud! hver dannemand!
om vinen ej I drömme!
nu gælder det at holde stand,
hvor blodet går i strømme;
den kalk er bedsk, den spøg er grov,
som vanker nu i daneskov!

Sig pakke hver blødsøden svend,
til fruerbur og bænke!
men hid hver helt, sin konges ven,
hvor gravøl höjt vi skænke!
o kæmper! kæmper! frygter ej!
det frugter at gå ærens vej.

Nu! hver, som dyd og drot har kær,
kun tænke på sit minde!
thi det går aldrig fra sit værd,
om vi og døden finde!
nej, ros som guld for heltegang
os møntes skal i mindesang!

Sakse ved Gr.

213. Bjarkemålet.

Mel. af Lindeman.

SOL er oppe,
skovens toppe
glimre alt som Gimles tag;

bud os bringer
hanevinger,
hanegal om klaren dag.
Vågner, vågner, danske helte!
springer op og spænder bælte!
dag og dåd er kæmperim.

Höjt det gjalder,
luren kalder
kæmper op af morgenblund,
stolper knage,
luer brage,
blusse over grønne lund.
Vågner! ej til gammens tale,
vin og smil i kongesale!
Hildurs leg er nu for hånd.

Op nu fage!
for Rolf Krage
kækt at løfte skjold og sværd!
vel for luer
ej han gruer,
men for syn af niddingsfærd.
Ring med glans og sværd med ægge
mild han gav med hænder begge;
hvem tör nu slå ring om ham?

Den, som kaldte;
det tör Hjalte,
det tör Sjællands bondeknøs;
det tör Bjarke,
om i marke

Fenrisulv end selv var løs;
lyst han har til med god løve
Bølværk selv at nå og kløve;
Bødvar Bjarke slår til bunds.

Rolf kan blegne,
Bjarke segne,
Hjalte svømme i sit blod,
Lejres buer
kan i luer
synke ned for Hjartvars fod —

han dog marken ej beholde!
för de emmer vorde kolde,
dræber ham den sidste gnist.

Sol er oppe,
skovens toppe
glimre alt som Gimles tag;
bud os bringer
hanevinger,
hanegal om klaren dag.
Vågner, vågner, danske helte!
springer op og spænder bælte!
morgenstund har guld i mund!

Grundtvig.

214. Vigge.

Mel. af Joh. Hartmann.

ROLFS skattekong, feyg og ræd
ved skatten stod;
men Skulde svor: «Jeg følger med
og kræver blod!»
og fejge Hjartvar tog sin skat
og gik om bord
og lagde ind ved mulm og nat
i Issefjord.
— Men Vigge har hævned sin konge.
Dankongen åbned glad og bold
sit Lejre brat;
forrædderhæren, myg og kold,
bar Hjartvars skat.
Rolf mødte dem så gæstefri
med vin og mjød
og skænked — indtil døden i
hans bæger flød
Da hvisked Skulde hjærtegram:
«Ha, Hjartvar, mod!
Rolf fordrer skat; — aftvæt den skam
i danskes blod!»
og Hjartvar svor — men gruede
ved tanken blot,

og dræbte lumsk den sovende
berönte drot.

Da vågnede de danske mænd
forfærdet op,
og slog, — men der var ti mod én
halvnøgen krop;
de hug og vidste næppe, hvem
de hug imod,
og faldt, — og andre vaded frem
i deres blod.

Nu lå de dér, og Hjartvar stod
på danske lig
og sukke: «Rolf, her strømmer blod,
som elsked dig!
o, var der én, kun én igen
så tro mod mig,
o, Rolf, som alle disse mænd
var tro mod dig!»

«Ha, Hjartvar!» råbte Vigge, «se,
jo, jeg er her!
og jeg er tro som alle de;
ræk mig dit sværd!»
Og Hjartvar jubled: «Du endnu!
så sværg mig da!
der er mit sværd; men sværger du?»
— «Jeg sværger! ja!

Jeg sværger, Hjartvars mænd! I står
tolv gange tolv!
jeg sværger, — hører det! — jeg slår
og hævner Rolf!»
og sværdet gennem Hjartvar gik. —
«Ha! lumske flok!
så råbte Vigge, — «slå og stik!
nu har jeg nok,
— thi Vigge har hævnnet sin konge!»

B. Boye.

215. Stærkoddens sang.

Mel. Sol er oppe. (Bjarkemålet.)

ALDERDOM er ingen brøde,
når man blev med æren grå,
selv når kinden ej kan gløde,
højt kan olding hjærtet slå;
helten ej med strømmen følger,
på ham brydes tidens bølger,
over ham vel skummet går,
men forsølver kun hans hår!

För jeg siddet har med glæde
her til bords så mangan dag,
da var mit det bedste sæde,
først jeg gik i kæmpelag;
det var i kong Frodes alder,
andet nu her forefalder;
mer end puf og albustød
minder folk om Frodes død.

Höjt på hynde blev jeg bænket
over folk med hjælm og skjold,
mig blev bægret först iskænket
i den forbigangne old;
andre tider, andre sæder,
stodderbænk nu helten klæder;
nyt i gammel sal og slægt
er som nyt i mål og vægt.

Dog nu løfter jeg min stemme:
Hvad er nyest vel i Nord?
Hvordan står det til her hjemme,
hvoraf går der videst ord?
Hid jeg drog fra fjærne egne
for i hal på rygtets vegne
at udforske, hvad for vist
her sig har tildraget sidst.

Der jeg nu fra Sverigs klipper
stævned hid til Danevang,
da et håb, som, ak! nu glipper,
trøsted mig på svaren gang:

Fort kun over bjærg og dale,
tænkte jeg, til kongesale!
dér mig bier søden lön:
synet af min Frodes sön.

Ak, hvor håbet dog kan svigte,
briste i et öjeblik!
med en skjoldung from i sigte
syn jeg på en frådser fik,
på en drot, med skam at mælde,
som for alt lod bugen gælde,
som udtrykker, ret med flid,
fæiskhed i al sin id!

Dog har jeg end ikke mægtet
at afværge Danmarks spot,
er end Frodes sön vanslægtet
fra hver ædel danedrot;
aldrig dog, det tör jeg love,
Frodes guld og grønne skove,
medens jeg har sværd til skjold,
falde skal i fremmed vold!

Sakse ved Gr.

216. Fridthjofs farväl.

Mel. af B. Crusell.

HEJMSKRINGLAS panna,
du höga Nord!
jag får ej stanna
uppå din jord.
Från dig at stamma
jag yfs med skäl.
Nu, hjelteamma,
farväl, farväl!

Farväl, du höga
Valhalla stol,
du nattens öga,
midsommarsol!
du klara himmel,
lik hjeltens själ,
du stjerne-hvimmel,
farväl, farväl!

Farväl, I fjällar,
der äran bor!
I runo hållar
för väldig Thor!
I blåa sjöar,
jag känt så väl,
I skär och öar,
farväl, farväl!

Farväl, I högar
vid bölja blå,
dem linden snögar
sitt blomdoft på;
men saga dömmar
med rättvis själ,
hvad jorden gömmer:
farväl, farväl!

Farväl, I lunder,
I gröna hus,
jag lekt inunder
vid bäckans sus.
I barndomsvänner,
som ment mig väl,
jag än Er känner,
farväl, farväl!

Min kärlek gäckad,
min gård är bränd,
min ära fläckad,
i landsflykt sänd!
Från jord vi vädje
til hafvet väl,
men lifvets glädje,
farväl, farväl!

E. Tegner.

217. Fridthjofs vikinga-balk.

Mel. af B. Crusell.

Nu han svävade kring på det ödsliga haf,
han fór vida som jagande falk;
men för kämpar om bord skref han lagar
och rätt.

Vill du höra hans vikinga-balk?

- «Ej må tältas å skepp, ej må sofvas i hus!
inom salsdörr blott fiender stå;
viking sofve på sköld och med svärdet i hand,
och till tält har han himlen, den blå.
- «Kort är hammarens skaft hos den segrande
Thor,
blott en aln långt är svärdet hos Frej!
Det är nog; har du mod, gå din fiende när,
och för kort är din klinga då ej.
- «När det stormar med makt, hissa seglen i topp,
det är lustigt på stormande haf;
låt det gå, låt det gå! den, som stryker, är feg;
förr'n du stryker, gå hällre i kvaf.
- «Mö är fridlyst å land, får ej komma om bord,
var det Freja, hon sveke dig dock;
ty den gropen på kind är den falskaste grop,
och ett nät är den flygande lock.
- «Seglar krämare fram, må du skydda hans
skepp,
men den svage ej vägre dig tull!
Du är kung på din våg, han är slaf af sin vinst,
och dit stål är så godt som hans gull.
- «Gods må skiftas å däck genom tärning och lott,
hur den faller, beklaga ej dig;
men sjökonungen själf kastar tärningen ej,
han behåller blott äran för sig.
- «Nu syns vikingaskepp, da är äntring och strid,
det går hett under sköldarne till;
om du viker et steg, har du afsked från oss,
det är lagen, gör se'n, som du vill.
- «När du segrat, var nöjd! Den, som beder om
frid,
har ej svärd, är din fiende ej;
bön är Valhalla-barn, hör den bleknandes röst,
den är niding, som ger henne nej,
- «Sår är vikingavinst, och det pryder sin man,
når på bröst eller panna det står;
låt det blöda, förbind det, se'n dygnet är om,
men ej förr, vill du helsas för vår.» —

Så han ristade lag, och hans namn med hvar dag
växte vida på främmande kust;
och sin like han fann ej på blånande sjö,
och hans kämpar de stridde med lust.

E. Tegner.

218. Nornegæst.

Mel. af Nutzhorn.

DER gynged en vugge i Øresund,
som snekken i vandene smulle,
der hviled skön havfru en aftenstund,
og sang for sin sön visselulle!
— Der er meninger to om en tale!

Der brændte i stager af muslingskal
de vættelys, fagre at skue;
dog tindrede bedre foruden tal
de stjærner på himmelens bue.

Og nornerne dansed om vuggen rundt,
fuld snart havde stakket dans ende;
de sang over barnet: «Sov sødt, min sön!
så længe som disse lys brænde!

Et vættelys slukked den havfru skön,
hun tænkte: Nu løst er den gåde.
Hun sang over vuggen: Sov sødt, min sön!
dit livslys du selv monne råde!

Men nornerne sang, da de svævede bort:
Skön havfru, som danser på vove!
din omhu er smålig, dit vid for kort,
fuld længe din sön nu må sove!

Fra syden til nord og fra øst til vest
gik solen mangfoldige gange,
og aldrig forældet blev Nornegæst,
kun gammel, som hedenolds sange.

Han fyldte med ære sit tusendår,
alt som en fugl Føniks i Norden,
slog harpen endnu i kong Olavs gård
om asers guldalder på jorden.

Men dér, hos kong Trygges den gæve sön,
han selv sin ligfakkel antændte:

— det vættelys blegt, han bar i lön —
indslumred, alt som det udbrændte.
Til strande er rundet fuld meget vand,
mens Nornegæst sov under jorden,
alt storværk hensmuldred for tidens tand,
guldharpen forstummed i Norden.

Men nornerne mæled en morgenstund
ved graven: Se stjærnerne dale,
vågn op, syvsover, af lange blund!
bevis, at din død var kun dvale!

Vågn op, syvsover, i morgengry!
lær selv dig ved solen at kende,
og gör dit bedste i Nord på ny,
så længe som disse lys brænde.

Det spørges i Norden år for år,
det spurgtes ved sundet alt længe:
den harpe, som brast i kong Olavs gård,
nu klinger med nyfødte strænge.

Der ymtes nu atter om havfrudans
i Nord både oppe og nede;
man atter så glimtet af oldtids glans,
hvor Grane bar Guld over hede.

Skön havfru hun synger: Min sön, min sön!
jeg skimter dit guld i det dunkle,
jeg hörer guldharpen du slår i lön,
så öjnene mine de funkle.

Jeg føler din ånde, jeg ved det vist,
usynlig du tæt mig omsvæver;
men til jeg dig ser, som jeg så dig sidst,
dog sukker mit hjerte og bæver.

Ak, hvor er dit åsyn, du nøgne røst?
hvor er dine hænder og arme?
det lufter så koldt om mit moderbryst,
på skyggen det spilder sin varme.

O, hvem har end öre for havfrusang,
og öje for Nordens guldalder!
O, hvem kender Brage på harpens klang,
og hvem har end tårer for Balder.

I give mig alle tilsammenlagt
en gave til bod for den arme:
et blik og en tåre, en lyd, en takt,
et håndtryk med liv og med varme.

Da skikkelse vinder min søn på ny,
al Norden for konning ham kender;
han lever! så lyder det højt i sky,
så længe som disse lys brænder!

Skön havfru! vi række dig kærlig hånd,
det skal ingen jætte forhindre;
imellem os vandrer vort Nordens ånd,
så længe som stjærnerne tindre!

På fjæld og i dale, i mark og skov,
og rundt på de rullende bølger,
med guldharpens toner og kæmpernes løv;
til Gladhjem han trolig os følger.

— Der er meninger to om en tale.

Grundtvig.

219.

Mel. af M. Bredsdorff.

VELKOMMEN fra de døde,
du gamle Nornegæst,
som nys i morgenrøde
stod op til folkefest!
du vandred vidt på jorden;
fortæl os, hvad du så,
og åbenbar os Norden,
så vi os selv forstå.

Du havde jo din vugge
i Danmarks grønne lund,
da Tor med sine bukke
fór over Øresund,
da Odin med sin ganger
red over Østersø,
da Hjarne Frodesanger
blev kronet under ø.

Du kendte dem jo alle,
som strålet har i Nord,

med helte og med skjalde
du skifted gammensord;
du så og, hvad der voldte,
at Nordens helteold,
som Sverigs Karl den tolvte,
blev skudt i åbent skjold.

Tag bladet nu fra munden,
iskænk os vinen klar!
tag op fra harpebunden
det lys, du længe bar!
tænd det, så hvad du siger,
vi på din mund kan se,
og se, at Nordens riger
var altid ét i tre!

I Upsal og i Lejre
og gamle Nidaros
skal over døden sejre
med Nordens ånd din ros;
og hvor du lå begravet
en gang på ånders vis,
fra Island over havet
genlyde skal din Pris. *Grundtvig.*

220. De nordiske riger.

*Mel. Nej, nej, min ædle herre, eller:
Vift stolt på Kodans bølge.*

DET lød fra gamle dage,
der står en ask i Nord,
derom man har en sage,
den og er fra i fjor.
Det er en trillingstamme,
den hedder Ygdrasil,
trods mange fjender gramme,
den er dog gæv og gild.

Det volder norner milde,
som stænker den i lön,
ved dugg fra Urdas kilde
står asken immergrön.

Ej grebet er af luften
den gamle ask i Nord;
os lærer blomsterduften,
den har sin rod i jord.

Os lærer modersmålet,
os lærer sind og hu,
den fældtes ej af stålet,
den gror hos os endnu.
Den gror imellem Daner
omkring ved bøg og el,
den gror imellem graner
og fyr på høje fjæld.

Og stammens hovedgrene
gav hvert et hjærteskud,
ej regninger så rene
kan volde hovedbrud.
Sig Goter selv kan glemme
i storm og våbenbrag,
men dog, hvor de har hjemme,
beviser deres slag.

Os Angler selv fortæller:
I Sli de stanged ål;
det dølges kan ej heller,
dem røber deres mål.
Af deres nåleborge
man ser det, selv på fransk,
Normanner kom fra Norge,
om end de talte dansk.

Imens de kæmper vandred
og lagdes under muld,
vel meget sig forandred
hos hjemmets frændekuld;
de fik og blege kinder,
de tabte lyse hår
og mange gamle minder
i tvende tusendår.

Men dog med fædrelandet
og Nordens modersmål

beholdt de meget andet
end kobber, kridt og stål.
I Nordens hjærtekamre
endnu er tønder guld,
og dejlige små hamre,
som jætter slår omkuld.

I Nordens fruerbure
end fagre vugger gå;
dér blinke, og dér lure
end klare öjne blå.
Når de får lov at hvile
og lukkes rigtig op,
da ser de hundred mile
fra Himmelbjærgets top.

I Nordens bogestuer
end mangt et æventyr,
som börn og skjalde huer,
på skrålet holder styr.
Der sidder mangt et øre
på gryder små i ro
og vænnes til at høre
med Hejmdal græsset gro.

I Nordens glemmebøger,
som her ved hånden blev,
man finder, når man søger,
hvad för i dem man skrev.
Af Nordens gamle minder
om alf og van og as
et skilderi man finder
med ramme og med glas.

Og se, i morgenrøden,
om end besværligt nok,
sig rejste fra de døde
i Nord en kæmpeflokk.
Med aser og med vaner
den gennem Øresund
sig bryder nye baner
på skrå fra mund til mund.

Just nu de sammensvørge
sig i fostbroderlag
til Ygdrasil at værge,
vil Gud, til dommedag.
Dog værket selv må prise
sin mester, om det kan;
forstå halvkvæden vise
og hold for tunge tand.

Grundtvig.

221. Holger Danske.

Mel. af Nutzhorn.

TIL sogn og sange og æventyr
jeg lytted, der jeg var lille;
ret aldrig den gamle sangfugl flyr
fra min skov, min dal og min kilde.

Endnu så ganger her sogn om ø,
og sangen er ej forstummet;
som æventyr, over land og sø
flyver sandhed endnu formummet.

Fuld gerne går jeg i hytten ind,
jeg hviler hos gamle og unge,
hvor sangen trænger til barnets sind
og genklinger på folkets tunge.

Ingemann.

222.

Mel. af N. W. Gade.

TIL rosengården gik jeg i jomfruens bånd;
der stod roser og liljer på enge.
Mer skön dog end liljen var jomfruens hånd,
når fingrene dansed på strænge.

I rosengården kvidred småfugle med lyst;
der var lifligt i sangfuglevrimlen.
Mer skön dog var jomfruens smeltende røst
end fuglenes sang under himlen.

På Tiberstrømmen så jeg, når dagen blev varm,
på dens bølger dvæled mit øje,
Mer skön dog var jomfruens bølgende barm,
når tankerne fløj mod det høje.

I natten stod jeg ene, når månen opgik,
og i floden småstjærnerne glimted.
Mer skön dog var jomfruens tindrende blik
end alle de stjærner, jeg skimted.

Ingemann.

223.

Mel. af Gebaur.

I alle de riger og lande,
hvor hen jeg i verden fór,
jeg fægted med åben pande,
for hvad jeg for alvor tror.
En ørn var mit hjælmemærke,
på brynjen stod korsets tegn;
på skjold bar jeg løverne stærke,
i hjærternes milde hegn.
Når mænd jeg kasted min handske,
opslog jeg min ridderhjælm,
de så, jeg var Holger Danske
og ingen formummet skælm.
Vil Dansken i verden fægte,
men dølger åsyn og navn,
jeg véd hans ånd er ej ægte,
jeg tager ham ej i favn.

Ingemann.

224.

Mel. af N. W. Gade.

VÆR hilset, mit gamle fædreland!
du kender mig vel ej ganske?
En gang jeg var en navnkundig mand;
de kaldte mig Holger Danske.
Med mig drev lykken et underligt spil:
hvert barn mit navn skulde kende;
dog mænd skulde tro, den mand var ej til,
hvis ry fór til verdens ende.
Mit liv blev givet et sælsomt kår:
det aldrig i verden ophører,
og død kan jeg synes i tusend år,
men dog i löndom mig röre.

Jeg lever i Danskens hjærte og sind,
jeg lever på folkets tunge.

Kom ej jeg i verdens-krøniken ind,
dog skjaldene om mig sjunge.

Min ånd med folkets slægter fór hen;
dybt slumred jeg mange gange.
Med folket den vågner og kommer igen
med livet i dåd og i sange.

Mit navn hver bonde kender endnu,
og glad jeg rækker ham hånden.
Mit levned kommer hver dansk i hu,
som glædes ved folkeånden.

Du ved det, landsmand! jeg er ej død;
med kraft jeg kommer tilbage;
jeg er din fuldtro hjælper i nød
på Danemarks gamle dage! *Ingemann.*

225.

Mel. «Partant pour la Syrie» eller: Kung Karl den unga.

Nu vågner Holger Danske
med frisk og frejdig ånd;
til fjenden ridderhandske!
til vennen varme hånd!
Fuld karsk jeg kom til mæle,
med sang jeg kom igen.
God morgen! danske sjæle!
jeg er blandt mine mænd.

Frisk grönnes skal min sommer
trods alle vintres sne,
Hvor gammel Holger kommer,
I skal dog ung ham se.
Kun mismod til mig skotter
med tvivl og klageråb.
Af vejen klynkepotter,
dansk mand har modigt håb.

Mit gamle folk jeg kender
det er så ungt som för;

i Holgers unge venner
det gamle liv ej dør.
Jeg liv og tro forfægter:
ét folk, én drot, én Gud!
Bort, bort, hver kold fornægter!
hin tro kun holder ud.

Nu rider jeg til tinge
og op til kongens gård;
hel djærvt skal ordet klinge,
hvor gamle Holger står.
Djærvt ord, men høvisk tone!
kun ærligt blad fra mund!
Respekt for folk og trone!
ad månen tuder hund.

På røsten blev jeg ofte
af ærlig bonde kendt,
og selv i bondekofte
af krigsmand og student.
På håndtag, blik og mæle
jeg kender trofast ven.
God morgen! danske sjæle!
jeg er blandt mine mænd.

Ingemann.

226. Kong Edvin.

Mel. af Lindemann.

JEG førte ret et kongeliv
i York, mit herresæde,
og Ædelborg, min ægteviv,
hun var min hjærtensglæde.

Hun kom fra syd, hun kom fra Kent,
med bisp og bog i følge,
og aldrig kunde jeg det nænt,
sin tro hun skulde dølge.

«Tro, hvad du vil! vær mig kun tro!
elsk lidt mig, elsk mig længe!»
Det var vor tale begge to,
hvor blomster gro i enge.

Mig huged Nordens lyse håb
om Valhal og om Gimle;
jeg tvivled om, de kristnes dåb
gav kæmper bedre himle.

Jeg sad en gang, som før så tit,
og tænkte på det bedste;
min tanke fløj som fuglen vidt,
men kunde rod ej fæste.

Min dronnings bisp, han hed Paulin,
sad hos i aftenstunden,
han lagde hånd på isse min
og spurgte mig om grunden.

Jeg sank i knæ, som rørt af lyn,
thi mange år tilbage
mig timedes et drømmesyn
i ungdoms prøvedage.

En flygtning var jeg da om land,
forjaget og forvildet,
fortvivlende på gravens rand,
i falskheds snarer hildet.

Da stod der som en himmelsk ånd
en nat for mig i drømme;
han lagde på min isse hånd
og førte taler ömme.

Han sagde: «Liv og lykke stor
dig venter end til visse;
men tro så manden på hans ord
med hånden på din isse!»

Sådan kom dåb og kristendom
til disse landemærker,
og aldrig mer jeg tvivler om,
de gör jo underværker.

Den gamle Kæf, min offerpræst,
en lysalf lig fra Gimle,
svang op sig på den høje hest
og red til kristnes himle.

Grundtvig.

227. Ansgar.

Mel. af Lindeman og C. Hansen.

ÅNDEN lignes aller bedst
her i støvets dale,
ved en sær og fremmed gæst,
underlig i tale,
i hvis stemme dog med fryd
hjærtet hører hjemmets lyd.

Til en frelser Daneskov
trængte da så såre;
fuglen tav, og folket sov,
som et lig på bære;
vække kan af slig en døs
kun en Bjovulv mageløs.

Ved den gote lignes bedst
kæmpen fra det fjærne,
der og som en fremmed gæst,
ledt af Danmarks stjerne,
kom til marken from og prud,
med det store Julebud.

Gotenavn han også bar,
korsets djærve kæmpe:
«asaspyd» det er «Ansgar»,
dog han fór med læmpe;
så, som bøg og bølgegang,
alt er sødt i Danevang.

Sen var marken at beså,
ukrudt og at dæmpe,
«sent, men sødt» det at forstå
lærte korsets kæmpe;
sent, men sødt i Danevang
lyder nattergalens sang.

Hele fyrretyve år
gik han som på gløder,
mødte dog i kongens gård,
hvad alt surt forsøder:
Skjoldungdrotten duehvid,
vennesalig, engleblid.

Er din herre som hans svend?
sagde han med ære,
også Kristi gode ven
gærne jeg vil være;
døb kun du, men far i mag!
troen er en hjertesag.

Siden julegæsten kom
hid til disse lunde,
ofte løv de skifted om,
tusend år henrunde;
dog hvert julemorgengry
kimer sødt det under sky.

Grundtvig.

228.

Mel. Blomstre som en rosengård.

HAN var ingen mægtig ånd,
mark-evangelisten,
dog et redskab i Guds hånd,
ret en hjertekristen:
sund i troen, mild og öm,
i sin dåd og i sin dröm
barnlig Gud hengiven.

Kirke lav han grundet her,
tusend år tilbage,
ej med bram og herrefærd,
men med suk og klage;
for det var så såre småt
her med ondt så vel som godt,
uden martyrkroner.

Snart i fyrretyve år
han til kronen bejled,
og sov hen med bange kår,
som den var forfejlet,
savned dog ej himlens trøst,
stoled på en glædeshøst
efter tåresæden.

Tusend-året nys udrandt,
sæden ej uddøde,

marken dog endnu ej vandt
ros og ry for grøde:
alt gik sent, og alt gik småt,
lidt af ondt og lidt af godt,
ingen martyrkrone.

Kraft dog har på troens grund
badet og Guds-bordet,
i vort hjerte og vor mund
liflig er Guds-ordet;
ved den gode hyrdes røst
hjorden føler Åndens trøst,
følger ham alene.

Kærligheden blev ej kold,
det er hjærtets ære,
derfor sikkert mangefold
marken dog skal bære;
sent, men sødt, det er vor trøst,
som Ansgar, en glædeshøst
kroner tåresæden.

I Guds time da Guds ord,
hjærtelig omfavnet,
videre herfra på jord
går i Jesus-navnet,
går med kærlighedens sang,
med Guds fred fra Danevang,
trøstig gennem ilden.

Gud ske lov, i Jesu navn,
for evangelisten,
som trods åndelynets savn,
var en hjertekristen,
egned sig til mærkesmand
just i vore fædres land:
banen på det jævne! *Grundtvig.*

229. Danevirke.

Mel. af P. E. Rasmussen.

DANMARK, dejligst vang og vænge,
lukt med bølgen blå,

hvor de vakre, danske drenge
kan i leding gå
mod de Tysker, Slaver, Vender,
hvor man dem på tog hendsender —
en ting mangler ved den have,
ledet er af lave.

Ved Guds nådig forsyn hegnes
dog det meste land;
og hvad under Danmark regnes,
nyder værn af vand.
Ingen nabo, som vil vinde,
tör på Danmark gå i blinde;
blev kun ledet hængt til rette,
skulde vel det tætte.

Mejlfarsund os Fyn beskytter;
tryk står Møens klint;
indtil Gedser ingen rytter
ride skal for svindt;
Guldborgsund for Låland genner,
Øresund vort Sælland tjæner;
hvert land har sit eget lukke,
alt må Jylland sukke.

Holster, Vagrer, Lyneborger,
som en farlig flod,
gör os Jylland mange sorger,
tørster efter blod.
Lægges af må slig uvane,
skam det var at lade rane
fra vor mark den mindste tue;
pil vi har og bue.

Sådan talte dronning Tyre,
ret kaldt Danebod:
«I, som stå for Danmarks styre,
fatter frejdigt mod!
Gabet kan vi vel tillukke,
så vi ej os lader plukke
af hver fremmed løbeskytte,
der får lyst til bytte.

Fra moradset vest ved strande
til Mysund ved Sli
vil vi os en vold bemande,
göre snæver sti.
Om Forlov skal hver mand bede,
hvis han agter ind at træde,
nødig skal han atter fare
hjem med stjålen vare!» —

Danemark vi nu kan ligne
ved en frugtbar vang,
hegnet trindt omkring — Gud signe
den i nød og trang!
Gid som korn opvokse knægte,
der kan frisk mod fjenden fægte,
og om *Danebod* end tale,
når hun er i dvale.

L. Koch ved Grundtvig-

230. Island,

Norsk folkemelodi.

YDERST mod norden lyser en ø
klart gennem islag og tåge;
dér ved en bjærgild, som aldrig kan dø,
oldtidens billeder våge —;
der fra går sagnet vidt over sø
som en måge.

Op til det sælsomme ejland drog
først vore herlige fædre.
Med sig fra Norge de højsædet tog
for at oprejse det bedre.
Norröna-mål de i ensomme krog
skulde hædre.

Medens det synkende Nordens magt
deltes og måtte forsage,
blev der på Island bevaret og lagt
livssæd for kommende dage;
dér nu et tegn på stammernes magt
står tilbage.

A. Munch.

231. Ved Norges tusendårsfest.

Mel. af C. A. Hansen og A. Kirkegård.

KOM en yngling frem og sagde:

«Ham jeg tror på, ham som skabte
jord og himmel og os alle!»

Straks Gud valgte ham og sagde:

«Han kan sine frænder samle!»

Harald, Halvdans søn, han var det.

KOM en yngling frem; — de sagde:

«Samler-ætten, Haralds åsyn!»

bød ham riget, blotet med ham.

Men han rejste sig og sagde:

«Kun i Kristus kan I samles!»

Håkon, Haralds søn, han var det.

KOM en yngling frem og sagde:

«Vise vil jeg, hvem er stærkest,
eders guder eller Kristus!»

Og han stod der sejr-sikker,

styrke, skönhed lyste af ham.

Olaf, Trygves søn, han var det.

KOM en yngling frem og sagde:

«Kristmænd, korsmænd, kongsmænd! følger
mig i kamp for Kristi lære!

stort det er for ham at leve,

större dog for ham at falde!»

Olaf, Haralds søn, han var det.

Da, först da blev folket kristnet,

da, först da blev folket samlet.

Undret over Olafs kirke,

arven af hans love gav dem

fælles fædreland og ære.

Kristnet, kristnet, samlet, samlet!

Björnson.

232. Olaf Trygvason.

Mel. af Nordraak og F. A. Reissiger.

BREDE sejl over Nordsjö går,

höjt på skansen i morgnen står

Erling Skjalgsön fra Sole,

spejder over hav mod Danmark:
«Kommer ikke Olaf Trygvason?»

Seks og femti de drager lå,
sejlene faldt . . . mod Danmark så
solbrændte mænd . . . da steg det:
«Hvor bliver Ormen lange?
Kommer ikke Olaf Trygvason?»

Men da sol i det andet gry
steg af hav, uden mast mod sky,
blev det som storm at høre:
«Hvor bliver Ormen lange?
Kommer ikke Olaf Trygvason?»

Stille, stille i samme stund
alle stod; thi fra havets bund
skvulped som suk om flåden:
«Tagen er Ormen hin lange,
falden er Olaf Trygvason!»

Siden efter i hundred år
norske skibe til følge får,
helst dog i månenætter:
«Tagen er Ormen lange;
falden er Olaf Trygvason!»

Björnson.

233. Torgny lagman.

Mel. af Lindeman.

LJUD sång om Torgny lagman väl;
om riket var han mån.
Han var en man til kropp og själ,
det säger Sturleson;
men tiden vändes upp och ner:
en sådan lagman finns ej mer.

Han kraftfull var, men aldrig vild,
gick ej tilbaks, men fram,
i lifvet som en ljusalf mild,
i domen allvarsam.
Det är en konst, som få förstå,
at vara stark, men mild ändå.

Så hög och stor som född till strid,
sin styrke lugn han bar,
och sent i åldrens vintertid
den sköne man han var.
Den, som är skön som gammal än,
var i sin ungdom Balders vän.

Han slöt som Odin eller Frej
all kunnskab i sin famn;
allenast ett han kände ej,
och fruktan är dess namn;
ty fruktan är ej fosterländsk,
hon är för blek att vara svensk.

Du yngling! som så gerna vill
en gång bli Sverges man:
Der visdom hörs, lägg örat till,
blif Torgny, om du kan!
Men dignar du på ärans stråt,
stor sak! du ville dock didåt. *Nicander.*

234. Tym Sællandsfar.

Mel. af H. Kristiansen. J. Malling og H. Nutzhorn.

EN vise nu ville vi sjunge;
hører til både gamle og unge!
— I Hildurs leg,
hvor stål og bly gör kinden bleg,
jeg vover de danske drenge.

Og det var kong Knud hin rige,
han monne på Engelland krige.

Så förte de konger tvende
enhver sine trofaste svende.

Först brugte de sig med pile,
og det foruden al hvile.

Derefter med spyd og sværde,
da först blev der liv på færde!

Men briterne vare så mange,
de gjorde os vejene trange.

Det hældede langt hen ad dagen,
da Danemarks banner blev tagen.

Da tyktes lykken at svige;
de danske begyndte at vige.

«Så hæftig britten han trænger,»
siger Tym, «nu vil jeg ej længer.»

Mod træ så sætter han ryggen:
«Her er en urimelig trykken!»

Han hugger en gren af bøgen:
«Nu først bli'r der alvor af spøgen!»

Så stikker han den på lansen:
«Her frem nu! igen til dansen!»

Og alt som nu sejren var vunden,
Knud konning oplod han så munden:

«Du som skær' banner af bøge,
dit navn det vil jeg nu øge.

Tym Banner vil jeg dig kalde;
det navn dig vel monne tiltalde,
— af Hildurs leg,

hvor mangen en kind blev kold og bleg;
hil sæl mine danske drenge!»

St. St. Blicher.

235. Hellig Olaf.

Norsk folkemelodi.

HELLIG Olaf stod ved fjorden med sin hær;
pinsefesten var for hånden;

alskens løv og blomster artede sig dér
fagert under Folgefonden.

Kongens drage lå og spejled sig ved strand,
bispen stod med korset på det hvide sand,

kongens kæmperad
lå på knæ og bad,

og der gik dem lyn i ånden.

Hellig Olafs åsyn skinned som en sol,
klar sad kronen ham om panden;

mens han knæled, lå hans rige purpurkjol'
som et tæppe over sanden.

Her han vilde atter i en stakket frist
bygge kirke til den stærke herre Krist;
alt fra pinsedag
skulde fra dens tag
korset lyse over stranden.

Og da værket nu var helliget med bön
mured hver en kæmpe trolig;
men i fjældet lød der underlige dön,
dværgeslægten blev urolig.
Höjt fra uren rulled grus og kampesten,
og fra lien kom der rød og bul og gren;
ilde så det ud
for kong Olafs Gud;
ilde freded man hans bolig.

Hellig Olaf med sit luerøde skæg
kyssed hjaltet på sin klinge,
og han holdt det höjt på dværgehallens væg
og han korsede sin bringe.
Se, da rulled alle stene ned i mag,
og de föjed sig ved muren lag ved lag,
og hver stok, der sprang,
blev en bjælke lang.
øksebruget var kun ringe.

O, hvor gram blev da den travle dværgeflok,
fjorden skjalv ved deres mæle;
og de stødte til en vældig klippeblok
med de kobbersko'de hæle.

Hellig Olaf mælte da et lystigt ord:
«Se, der kommer dværgen med vort alterbord!»
Stenen dumped ned
just på rette sted,
dér, hvor kongen plejed knæle.

Snart var kirken med sit skifferdække takt,
klar den stod på pinsedagen;
og i koret var på alterstenen lagt
gyldenstykke og skarlagen.
Bispen stod i bönnen böjet over den,
kongen gik til offer did med sine mænd;

altervinen klar,
guld og farvet glar
bragte han i land fra dragen.
Kirken stod ved strand i mange hundred år;
nu er dog dens mur forsvunden;
men til Olafs ros endnu blandt løvet står
alterbordet over grunden.
Mosetæppet hviler nu på stenen grå,
abildtræet strør sin hvide blomst derpå,
og fra kirkens top
stemmer fuglen op
pinsesalmerne i lunden.
Mangen sommerkvæld, når i den dunkle fjord
trilled dugg fra grønne blade,
vies dog kong Olafs faste alterbord
atter til et helligt stade.
Dalens sön har dér et stævne med sin brud,
og de veksle ringe dér for Olafs Gud,
og de knæle ned
trygt med håb og fred
og i sommerdrömme glade.
Derfor kan kong Olafs minderige ry
ingen sinde gå til grunde;
med hver dalens slægt det hæver sig på ny
fagert fra de friske munde.
Hellig Olaf med sit hjærterøde skjold
dækker klippen, hvor den knejsør mørk og gold,
og hans saga går
gennem Norges vår
sødt som fuglesang i lunde. *Welhaven.*

236. Bisp Vilhelm og kong Svend.

Mel. af A. P. Berggreen.

At nær ved kirke stander slot,
det sagtens kan sig föje,
men hånd i hånd man bisp og drot
kun sjælden ser för öje;
dog Danmark så som ven hos ven
Vilhelmus bisp og konning Svend.

De venner ene lignes kan
ved David og hans Jonatan.

Det var en hellig julefest,
og kongen gjorde gilde,
velbåren var hver julegæst,
men mangan døde ilde;
hver gæst blev hed af mjød og vin,
det bøded mangan ridder fin.

For vin og vrede vogte sig
hver kristen drot på jorderig.

Det ringed efter hellig skik,
det var en nyårsmorgen,
og bispen ind i kirken gik,
han gik derind med sorgen;
o ve! en tidende så ond
ham bar den årle morgenstund.

Og Villum elskede kong Svend,
som Jonatan sin hjærtens ven.

Der var en plet på korets guly,
den var så rød at skue,
den kom, da Knud lod myrde Ulv
alt i den kirkestue;
nu lavet var der rundt omkring
af Ulvens søn så rød en ring.

Vel sørge måtte kongens ven,
thi Ulvens søn det var kong Svend.

Kong Svend han akslede sit skind,
han lod sit sværd omspænde,
han agted sig i kirken ind
med riddere og svende;
der inde lød en nyårssang,
men hult og mat fra kor det klang.

Om mørken bisp og røden flod
de sorte klerke blege stod.

Sig föje stunder kongen gav,
han vilde brat indgange;
men dér stod bispen med sin stav
i messeklæder lange;

han løfted stav, han stødte pig
mod kongens bryst så dristelig.

De frommes kærlighed er sær,
de tugte mest, hvem de har kær.

«Hvad vil du, ulv i fåreflok?»

så mæled Kristi hyrde,

«fikst du endnu af blod ej nok,

har end du lyst at myrde?

nej, gak her fra, du ildværksmand,

og vid, du est i kirkens band!»

Men Villum elskede Kong Svend,

som Jonatan sin hjærtensven.

De hirdmænd gik på bispen ind

alt med de dragne sværde;

men Herrens præst veg ej et trin,

han var ej at forfærde;

Guds engle stod ham bi og nær

og døvede de hvasse sværd;

han tænkte kun på Gud og Svend,

sin kære, faldne hjærtensven.

Alt som en støtte stiv og kold,

og bleg som lig i jorde,

så stod en stund den konning bold,

dernæst tog han til orde:

«O, rør ham ej, han står i Gud!

han står på vagt for Kristi brud!»

Så måtte, mod, den herre bold,

fra kirke gå för messehold.

Bisp Villum står for alterbord,

sit kyrie han kvæder;

kong Svend han kysser sorten jord

i pønitenseklæder;

han skjald for Gud, som hævner blod,

han skrifted for den herre god;

og når der skrifies så på jord,

da vorder fryd i englekor.

«Du angerstårer har udøst,»

så monne bispen tale,

«af kirkens band er du udløst,
og Gud dit sind husvale!»
Så tog han kongen i sin favn,
velsigned ham i Jesu navn,
og Villum elskedes af Svend,
som David af sin hjærtensven.

Kong Svend han stod i guld og stål
med sørgelig gebærde;
så gjorde han sit skriftemål
for læge mænd og lærde:
han kirken gav så rig en bod,
og tårer i hvert øje stod;
men ved det skriftemål i Nord
Guds engle sang et gammenskor.

Grundtvig.

237.

Samme melodi.

BISP Villum stod i kirkekor:
«Nu graver flink, I svende!
og graver bredt; thi brat i jord
skal sænkes kister tvende,
og hvile vil jeg hos kong svend
i graven end, som ven hos ven.»
De venner ene lignes kan
ved David og ved Jonatan.

Det klang så hult i koret hen
alt fra det dybe stade:
«Vi bygge hus til døde mænd
med hakke og med spade.
Er du der oppe død, så ti!
men est du levende, da bi!»
De vidste ej, man elske kan,
som Villum og som Jonatan.

Vilhelmus svang sin bispestav,
da bævede de svende.
«I grave skal i hast en grav,
der rummer kister tvende!
har ormene kanske jer lært,
at alt er tant, som tykkes sært?

min kiste skal i jorden stå,
når de med Svend til graven gå!»

Og det var rigens gode mænd,
de ginge med den døde;
den bisp drog ud med klerk og svend
det konge-lig at møde.
Det blev helt underlig en færd:
han mødtes med den herre kær,
alt som hos Gud man tænke kan,
at David mødte Jonatan.

Den bisp uddrog til jordefærd
med lærde mænd og klerke,
at kongens lig var brat helt nær,
han på sig kunde mærke:
«Hold stille nu, du køresvend!
til fods jeg møde vil min ven.»
De mødtes, som man vide kan,
at David mødte Jonatan.

Han bredte ud sit klædebon
og knælede med smerte,
mod himlen løfted han sin hånd,
til himlens Gud sit hjærte;
han bad så inderlig og tyst,
at engle hørte det med lyst;
de sjælen bar så sagte hen,
hos Gud den fandt sin hjærtensven!

Han hviler blødt og sover sødt,
så hviskede de klerke.
At legemet var koldt og dødt,
til sidst de fik at mærke;
og med sin kåbe, med sin stav
hans lig för kongens kom i grav.
De venner ene lignes kan
ved David og ved Jonatan.

At nær ved kirke stander slot,
det sagtens kan sig föje,
men hånd i hånd man bisp og drot
kun sjælden ser for öje.

Dog Danmark så som ven hos ven
Vilhelmus bisp og konning Svend;
det end har set et andet par
i Absalon og Valdemar! *Grundtvig.*

238. De tvende kirketårne.

Mel. af A. P. Berggreen.

DET var sig hr. Asker Ryg,
hannem lyster i leding at gange;
først træder han ind i den kirke liden
at høre de ottesange.

«Og hør du, kære fru Inge!
du est en kvinde så pur!
ej sömmer det sig at bede til Gud
i sligt brøstfældigt skur.

Hør du, allerkæreste hustru min,
jeg siger dig det for sand:
op skal du bygge kirken af ny
mens jeg er dragen af land.»

Det var sig fru Inge,
hun svared sin husbond med ære:
«Som I siger, min ædelig herre!
så bør det vel sig være.»

«Hør du, kære fru Inge!
du est en kvinde velbårn;
føder du mig en sön så bold,
da giver du kirken et tårn.

Føder du mig en datterlil,
da sætte du kun et spir;
ridderen knejser så strunk og stolt,
for kvinden er ydmyghed sir.»

Det var sig hr. Asker Ryg,
han beder sadle sin hest,
så rider han i det ledingstog
som til en brudefest.

Det stod på udi uger,
ja vel udi måneder ni;

det var sig hr. Asker Ryg,
han sejred i alle de.

Det var sig den gævelig helt,
hannem lyster nu hjem at fare;
hjælmene var af det røde guld,
hannem fulgte så favr en skare.

Satte den herre guldkringlen
dybt udi sin gangers side;
det vil jeg for sandingen sige,
hans tanker de fór så vide.

Over den gule hvedemark
der knejser en bakke grøn,
bag ved ligger Fjennisløvlil,
en by vel stor og skön.

Det var sig hr. Asker Ryg,
han bad vel til vor frue:
give det Gud i himmerig,
at jeg et tårn måtte skue!

Det var sig hr. Asker Ryg,
så listelig da han lo:
der han kom på den grønne brink,
da skued han tårne to.

Den förste af de sönnar to
ham kaldte han Esbern Snare;
han blev så stærk som den vilde bas
og mere snel end en hare.}]

Den anden kaldte han Aksel,
han blev en biskop from;
han brugte sit gode danske sværd,
som paven sin stav i Rom.

Krist signe den ædelig dannekvinde!
hun hviler for altret i kirke,
hun satte tvende mægtige tårne
på Danemarks Danevirke.

240. Valdemarstiden.

Folkemelodi.

SLAVERNE råbte på Østersø,
— skoven står dejlig og grøn —
kvinderne sukked fra ø til ø!
— Den sommer og den eng så godt
kunne sammen.

Nøden var stor, men og hjælpen nær;
det var kong Valdemars herrefærd.

Aksel og Esbern var brødre to,
tvillinger bedre på jord ej gro.

Sammen de bejled til pris under ø,
sammen de sejled fuld høj en sø.

Valdemar fader og Valdemar søn
æred dem begge i lys og løn.

Sammen de sove i Danevang,
sammen de svæve i heltesang.

Valdemar Sejer i kjortel rød
blegnede over de heltes død.

Sejer ham fulgte vel trindt på sø,
venner han savned dog under ø.

Længe han leved, den danedrot,
Danemarks håb blev med håret gråt.

Sammen de sank i kvæld på bår,
sammen de sov i mange år.

Danemarks håb i moderskød
immer dog sover med kinden rød.

Derfor med vemod lys og blid
mindes vi Valdemarers tid.

Mindet vel lader som ingen ting,
er dog et lønligt kildespring.

Immer det risler; en gang på ny
håbet sig svinger som fugl i sky.

Fuglen har sunget og synger end:

— Skoven står dejlig og grøn —

Valdemarstiden oprandt igen!

— Den sommer og den eng så godt
kunne sammen!

Grundtvig.

241. Sakse.

*Mel. Lytter I, som end har lyst, eller.
Sorterup, du kække skjald.*

SAKSE Lange! Sællandsfar!
kæmpesøn fra kongelejren,
som til navnet «Valdemar»
kæded med sit storværk sejren!
Aksel Hvides fostersøn!
Nordens ånd og Danmarks hjerte
dig har lyst i kuld og kön,
du for dem bar blus og kætte.

Når sin rose får hver torn
i de lange sommerdage,
ved hvert stød i Gjallerhorn
sværde blinke, skjolde brage,
sættes på det sorte bræt
fjende hver af Danmarks rige,
men sin pris hver god idræt
får af mund og pen tillige.

Sakse dansker! din idræt
da ej heller rosen mister,
hvortil du har odelsret,
vor guldalders runerister.
Værne om dit hædersnavn
vil skjoldunger og skjoldmøer,
gælde for din fødestavn
alle Danevangens øer.

Hver gang om kong Fredegod
synger lydt i skoven Hjerne,
hver gang Uffes heltemod
priser Danmarks lykkestjerne,
rygtet går fra ø til ø
om din pen af svanevinge,
barnefødt i Urdas sø
til ved svanesang at klinge.

Sagabroder! længe nok
for *latinen* du har bødet,
som om du af sten og stok
var udsprunget og opglødet.

som om fru Gramatika
stendød var din søde moder,
og din *klassiske* papa
stokdøv pen med romer-noder.

Nu, så vist som danske ord
rod i danske øren fæster,
du herefter trindt i Nord
nævnes Sakse Runemester
i din danske fødestavn
kun gengangere og trolde
på dit stygge øgenavn
skal i stilebøger holde.

Hvad ej gennem mange år
lykkedes for Danmarks vætte,
krones under hvide hår
ved dit navn at oversætte,
romertrolden, jættestærk,
først til gavns er overvundet
nu, da til dit mesterværk
vi dit rette navn har fundet.

Grundtvig.

242.

Mel. af L. N. Bojsen.

ÖM over ældgamle Danemarks ære,
Absalons Sakse! det var du som få!
mer end Stærkodder og Frodernes hære
du den udbredte på bølgerne blå:
du den udbredte med heltenes minde,
som i dit vingede ord

vidt over tidernes strømme henhør,
stræber end prisen og kronen at vinde!
Sakse! du følte, det var ikke skvalder,
hvad liden fugl mellem bøgene sang!
tak for de toner fra heltenes alder,
som sig i dig over bølgerne svang!
ja for din kærlighed takket du være!
altid skal pris efter spot
times den mand, der har sørget så godt
for de ufødte til fædrenes ære!

Grundtvig.

243. Snorre Sturleson.

Mel. Så kæmped de helte af anden. eller: Der vanker en.

HÖJT op i mod Norden der ligger et land,
ombæltet af brusende bølger,
med bjærge bekranset; den skovløse strand
bag sne og bag is sig fordølger.

Det ligner en gubbe, der stille og blid
kun taler om ungdomsbedrifter,
der lever end blot i den henfarne tid
og plöjer kun oldtidens skrifter.

Men under det dække af is og af sne
dér ulmer den mægtige flamme:
den lönlige ild du helt ofte vil se
at bryde den stenhårde ramme.

Så ulmer da dér en uslukkelig glød
dybt under det stivnende dække:
de flammer, som vældig isskorperne brød,
sit skin over Norden udstrække.

Blandt Nordpolens storme, blandt bølgenes larm
der lyder de lifligste sange;
og Brage med harpen og svulmende barm
har hjem i de skovløse vange.

Med Saga, sin søster, han flygtende fór
fra Norriges blodstænkte bjærge,
da kæmpernes guder, da Tyr og da Tor
med ild og med sværd dem mon hærge.

Da funde de tvende et tryggere bo,
de fredlige kunster at huse:
de sunge, fortalte og skreve i ro,
mens stormen der ude mon bruse.

Da smelted omsider det ishårde mod,
man sværdet med harpen ombytted;
da flød ikkun Kvasers det honningeblood;
til sagn kun og sange de lytted.

Hil være dig, Island! hil være især
dig, förste blandt islandets skjalde;
som, skönt selv omgjordet med forfædres
sværd,

dog ej lod dig harpen undfalde!

Dens klang lyder sødt gennem bulder og larm
af tidens og Nordhavets bølger,
når, selv du en kæmpe, med skjold på din arm
de kæmper i sagnene følger.

Så længe som Gejser udsender sit væld
og Hekla sin vældige lue;
så længe vi sneen på Raudafjords fjæld
og isen på Vestjökul skue; —

O, Snorre! dit sagn og din herlige sang
blandt Norriges bjerge genlyde!
i Svitiods dale, på Daniens vang
det nordiske hjerte du fryde! *St. St. Blicher.*

244. Dronning Dagmar.

Mel. af H. Rung.

Fra fjærne lande kom hun, dronning Dagmar;
hun var så ung, så fager og fin,
talte med hver mand mildt,
med ridder og med bonde,
med ringeste gangerpilt.

Så vandt de op de silkesejl,
höjt i den gyldne råk,
så fik de bør så blide
og lode til Danmark stå.

Og kongen hende gik igen,
da hun i land blev sat,
og bonden stod på strande
og viftede med sin hat.

Fra fjærne lande kom hun, dronning Dagmar.
Hertz.

245.

Gammel folkemelodi.

DRONNING Dagmar ligger i Ribe syg,
til Ringsted er hun i vente;
alle de fruer i Danmark er,
dem lader hun til sig hente.
— Udi Ringsted hviler dronning Dagmar.

«Vil Gud det have, det så må ske,
at døden han skal mig gæste,
I sende straks bud til Skanderborg
og hilse fra mig på det bedste.»

Kongen han stander på højeloftsbro,
og ser han ud så vide:
«Hisset ser jeg min liden smådreng,
så sørgelig monne han kvide.»

«Dronning Dagmar haver mig til eder sendt,
med eder hun vilde samtale;
hun længes så fast og overbrat,
hun hvener sig lydt i sale.»

Dankonning slog sammen det tavlebord,
så alle de tærninge sjunge:
«Forbyde det Gud i himmerig,
at dø skulde Dagmar hin unge!»

Der kongen han drog af Skanderborg,
da fulgte ham hundrede svende;
men der han kom til Gredsted bro,
kun Dagmars dreng, hin væne.

Der han red over Randbøl hede,
da fulgte ham femten svende;
der han kom over Ribe bro,
da red den herre alene.

Der var stor ynk i fruurbur
og alle de fruer mon græde:
Dagmar døde i liden Kirstens arm,
der kongen red op ad stræde.

«Jeg beder eder alle, jomfruer og møer,
jeg beder eder hver og alle,
I bede en bön for Dagmars sjæl,
at hun måtte med mig tale.»

Så fulde de alle på deres knæ
så mange, som der var inde;
for mindelig bön og kongelig gråd
lod Dagmar sig levende finde.

Dronning Dagmar hun rejste sig op på bår,
hendes öjne var blodig' røde;

«Min ædelig herre, kong Valdemar!
hvi gjorde I mig den møde?

Dog ingen tör ved at ræddes for mig,
jeg haver ej andet misgjort,
end at mine silkeærmer små
jeg haver om söndag snørt.

Den förste bön, jeg beder nu,
den undes mig, som jeg tænker:
alle fredløse mænd dem give I fred,
og løs alle fanger af lænker!

Den anden bön, jeg beder om,
den er eder selv til fromme:
I tage ej *Bengerd* udi favn,
hun er så besk en blomme.

Min ædle herre! nu har jeg talt,
vil mere af mig I vide?
Der sidder Guds engle i himmerig,
de må fast efter mig lide.

Nu er det tid, jeg farer her fra,
jeg må ikke længer dvæle;
himmerigs klokker de ringe for mig,
mig længes til fromme sjæle!»

— Udi Ringsted hviler dronning Dagmar.
Folkevisen.

246. Marsk Stigs dötter.

Gammel folkemelodi.

MARSK Stig han haver sig dötter to,
så tung en skæbne monne de få,
den ældste tog den yngste ved hand,
og de fóre vide om verden.

Den ældste tog den yngste ved hand,
så ginge de dem til Sverigs land:
kong Byrge han kom fra stævne hjem.

Kong Byrge han kom fra stævne hjem,
Marsk Stigs dötter ginge hannem ud igen.

«I skynde eder snarlig af min gård,
eders fader han vog min kære morbror.»
Den ældste tog den yngste ved hand,
så ginge de dem til Norges land.
Kong Erik han kom fra tinge hjem,
Marsk Stigs døtre ginge hannem ud igen.
«Sig, kunne I brygge, og kunne I bage?»
«Vi have ej lært at brygge og bage,
vi kunne ej vor egen sko afdrage.
Vi kunne guld spinde og væve i lad;
men aldrig så bliver vort hjerte glad.»
Den ældste søster væven trendte,
den yngste hun vov den ud til ende.
Og hun vov i den første list
med jomfru Marie den herre Krist.
Og de vov i det andet rør
Norgelands dronning med alle hendes møer.
De vov hjort, og de vov hind,
de vov sig selv med blegen kind.
Og så vov de med fingrene snare
alle Guds hellige engleskare.
Og der de havde den væv frembåret,
da fældte de så modige tåre,
for fader og moder var falden dem fra.

Folkevisen.

247. Riberhus' indtagelse.

Folkemelodi.

DER går dans på Riber gade,
— slottet det er vundet —
der danse de riddere fro og glade
— for Erik, kongen hin unge!
Med dem, som vare der, for hannem så
dansede de!

Og der går dans på Riber bro,
der danse riddere med udhugne sko.

Fore da danser han Riber Ulf,
han var kongen både tro og huld.

Så da danser han Tage Mus,
han høvedsmand var på Riberhus.

Så da danse de ædle Limbække,
og de var kongen alt for stærke.

Så da danser han ridder Rank,
og efter hans frue, fru Bengerd Blank.

Så da danser han rige Valrav
med hans frue, haver intet navn.

Så da danser han Iver Helt;
han fulgte kongen over bælt.

Længe da stod han Ranild Lange,
för end han vilde i dansen gange.

«Var det ikke for mit fagre hår,
så vist jeg med i dansen går.»

Og Ranild Lange udi dansen tråd'
begyndte en vise, og fore han kvad.

Med liste han kvad, så let han sprang,
alle de riddere efter ham sang.

Op da stod hun Spændelsko,
hun gav Ranild Lange sin tro.

Hendes hår det var udi silke flet',
hun trådte den dans for alle så let.

Og de dansed dem på slottet ind
med dragne sværd under skarlagenskind.

Aldrig så jeg en ridderdans
— slottet det er vundet —
vinde så slotte med rosenkrans
— for Erik, kongen hin unge.

Med dem, som vare der, for hannem så
dansede de!
Folkeviser.

248. Niels Ebbesen.

Mel. af A. P. Berggreen.

Om Danemarks kvide der lød en sang
så sørgelig;
der var ingen konning i Danevang,
men borgerkrig.
Dansken var fredløs i mark og på hede,
herrer vi havde af himmelens vrede,
for tyskerne reves om Danmark.
Det voldte en konning så svigefuld
som skum på vand,
det voldte to grever af jættekuld
i Holsterland;
mange om skylden og flere om skaden,
fjenden på borgen og falskhed på gaden,
da tyskerne reves om Danmark.
Grev Gert var en kæmpe, en hals fuld hård,
som stål og jærn,
og krigsmænd der strömmede til hans gård
fra nær og fjærn;
alting han voved for lidet at vinde
spared som nælden ej ven eller fjende,
og tyskerne reves om Danmark.
Grev Hans var en kræmmer, holdt hus i Kiel
med høg og hund,
han kaldtes den milde, for evigt smil
var om hans mund;
ræven i skoven og ulven på hede,
herrer vi havde af himmelens vrede,
da tyskerne reves om Danmark.
Niels Ebbesön var sig en riddersmand
på Nörreris,
og aldrig forstummer i hedeland
den herres pris;
han tog af dage den kullede greve,
fri vilde han enten dø eller leve,
da tyskerne reves om Danmark.
Den kullede greve drog op i nör
i herrefærd,

han rykkede frem, som han plejed för,
med ild og sværd;

jyderne alle fra Randers til Ribe
danse han bød efter holsternes pibe,
for tyskerne reves om Danmark.

«Niels Ebbesön!» sagde grev Gert på jysk,
«din frist er kort;

vil ikke i galgen du lære tysk,
så pak dig bort!

Skam skal du få med hr. Bugge på Halden,
hvor mange heste I så har på stalden,
for nu råder tysken i Danmark.»

Niels Ebbesön svared et ord i hast:

«Hæng tyv og skjælm!
men hæng ingen ridder, för sværdet brast
med skjold og hjælm!

Vogt dig for, hvem du til fredløshed dømmer!
langt ej fra börn og fra hustru jeg rømmer,
mens tyskerne rives om Danmark!»

Med tyskere vrede i tusendtal,

i kammen kry,
den kullede greve drog ind med bral
i Randers by;

ilde han tured, og værre det tegned,
kvinderne bæved, og börnene blegned,
for tyskerne reves om Danmark.

Niels Ebbesön fór da i Harnisk brat
for landefred,

han gæstede greven en forårnat,
og sværdet bed;

fri vilde han enten dø eller leve,
livet han tog af den kullede greve,
da tyskerne reves om Danmark.

Sig hævned de holster ved Skanderborg,
der faldt vor helt,

og sunget der blev om Jyllands sorg
ved sund og belt;

aldrig hans minde dog lægges i mulde,
han stod i spidsen for jyderne hulde,
da tyskerne reves om Danmark.

Forgangen er siden fem hundred år
i lyst og nød,
end Danebrog vajer, og Danmark står
i aften rød;
kappes nu alle småfugle i lunden!
nu er til sang om Niels Ebbesön stunden.]
Lad tyskerne græde for Danmark.

Grundtvig.

249. Dronning Margrete.

Mel. Sommerdag i efterhøst.

DATTER af kong Atterdag,
dronning over Nörreleden,
gærne alle til behag,
snild i råd og kær ad freden:
det var hun, som hed i Nord
«perle» med et fremmed ord!

Hun var födt i *pestens* tid,
vokste op i onde dage,
undgik ej med al sin flid
svien af den store plage:
af sjæl-landets hungersnød,
af den sorte folkedød.

Mindes skal hun dog på jord,
som et perleglimt ophöjes,
mens sig rörer i vort Nord
ønsket om at sammenföjes,
alle tyske vinde kvit,
drage ånde *nordisk frit!*

Og når det en gang opfyldes,
håbe tör vi snart og godt:
når i aftenskær forgyldes
bjærg og skov, mens hav er blåt,
får i Nord et perleminde
den *trekronede spåkvinde*. *Grundtvig.*

251. Rimkrøniken.

Mel. Hel sjælden rörtes pen og bog.

FRA Gemen kom en hædersmand,
han havde nyt at bringe;

den tidende i Daneland
fløj rundt på ryggets vinge,
at kommen var nu også hid
en mester af de sære,
som trykte sort på hvidt med flid,
så tit det skulde være.

Han holdt nu råd i Köbenhavn
med alle dem han kendte,
hvad allerførst til fælles gavn
med flid han skulde prente.
Én rådde halvvejs til latin,
en anden helt og ganske,
én tænkte på lidt nyt fra Rin,
men ingen på det danske.

Mens ivrig så de skifted ord
og det for øren døde,
til bys kom broder Niels fra Sor,
sin lykke dér at prøve.
Lidt hovedkulds han trådte ind
til prenteren nykommen
og trak et røget kalveskind,
beskrevet, op af lommen.

Der rimet var om hedenold
så godt, man kunde samle,
om kongerne fra Dan og Skjold
til Kristian den gamle;
det var så jævnt, det gik så glat,
at alle ægte danske,
som så den bog og fik den fat,
fik lyst deri at granske.

Rimkrøniken da prisen vandt
fra lærde mænd og klerke;
at af den vilde gå galant,
det kunde Gotfred mærke.
Af prentekunsten i vort land
det blev den første grøde,
og atter ved en hædersmand
den nys stod op af døde.

Gid længe blomstre må i vang,
den kunst med frugter slige
og prises højt med skjaldesang
i hele Danmarks rige!
da strömmen ud fra mund og pen
vort modersmål, det søde,
og gennem øret ind igen
til frugtbarhed og grøde.

Grundtvig.

252. Kristian den anden.

Mel. af H. Nutzhorn og C. Bull.

ALLE små fugle, i skoven er,
over høgene føre de klage,
de river af dem både fjer og dun
og vil dem af skoven jage.
— Men ørnen bygger i fjældet ud.

Så fløj de op i egetræ
om råd at spørge og søge,
hvordan de kunde en konge få,
der kunde dem fri for høge.

Derom da sang den lille fugl,
det var den usle krage:
«Vi kejse til konge den gamle ørn,
da få vi gode dage!»

Og det var alle de fugle små,
de gav dertil deres minde,
og fuglekonge da blev den ørn,
en bedre var ej at finde.

Det, svared i hast den stolte høg,
tilstede vi ingenlunde;
skal konning være den gamle örn,
vi alle må gå til grunde.

Der han det spurgte, den gamle örn,
han blev så gram i huen
og slog så til den stolte høg,
som høg slog för til duen.

Derover glædtes de fugle små,
de sang hver med sin stemme;
i lunden var fryd og fuglesang,
mens ørnen selv var hjemme.

Men sammen da fór den høgehær,
de skjulte både mark og enge:
«Nu lader os fare i flok til lund
at lyse den ørn til sænge!»

Vel duen fløj til den gamle ørn,
og vared ham ad hans skade,
Hun sagde: «Nu kommer den høgehær,
du lave den birtingsbade!»

Dertil dog svared den gamle ørn,
mens begge hans øjne runde:
«For mange mus de bide en kat,
thi må jeg rømme af lunde.

Fra skoven da fløj den gamle ørn,
det timedes så ilde,
og alle de arme fugle små
de fore om råd så vilde.

Nu høgen sidder i egetop
og breder vidt ud sin vinge;
men alle de andre fugle små
dem sorrig og nød mon tvinge.

Og kragen sidder på baren kvist,
ej mere den høgen undte,
og uglen flyver i stor uro,
sig skjuler i elletrunte.

Nu viben med sin høje top
han dukker i agerrene,
og alle de fugle, som kvad i lund,
nu tie kvær som stene.

Der er nu sorrig og gråd i lund,
hvor før var fuglesange;
mig ynkes over de fugle små,
de dage dem göres så lange.

Gud hjælpe og ham den gamle ørn,
som flyver på vilden hede!
han ved sig hverken ly eller læ,
hvor han kan bygge sin rede.

— Men ørnen bygger i fjældet ud. *Folkeviser.*

253. Gustav Vasa.

Mel. Eja, hvor man nu tumler.

DET var en yndig majdag, da i de svenske skær
løb ind en købmandsskude med stærk,
skönt liden hær:

en hær af ét par arme,
en pande høj og klar,
et hjerte, men med varme,
som ingen andre har.

Og atter går en bonde i Götlands dunkle skov,
med funklende öjne, som et dyr på ædelt rov.
ved Mælarens kyster,
ved Dalarnes elv,
opmuntrer han og trøster,
skönt sorgnedböjet selv.

Fra kirkegårdshöje, hvor betrængte lytte til,
udsendte han sin tales sødtkvægende ild,
da spørges Stokholms skæbne
hin grumme uvejrsnat:
«Op, brødre! jer at væbne,
lad stålet lyne brat!»

Der kom et andet budskab, da græd den
djærve ånd:
hans fader dræbt med øksen, hans moder
lagt i bånd.

Op råbte han de svage:
Nu følge mig, hvo vil!
for sand, ej mange dage
skal tåles dette spil!»

Da samles alle gæve at redde skændte hjem;
som vinterström, der optør, så stormede de
frem;

snart stod ved Dalelvs bredder,
ved Vesterås igen
i sejrens stråleklæder
ung Gustav og hans mænd.

Trindt volds mænd veg, hvor helten opløftede
sin hånd;
hvert savn i hele landet omfatter hans ånd.

Hans navn med bön og ære
de nævne fjærnt og nær;
de sagde: «Du skal være
vor rigsforstander kær!»

Men den gang alt var rensset, og nag ej
længer kendt,
de sagde: «Vær vor konge! du har det
dyrt fortjænt.

Det var i Strengnæs; klare
solstråler skyen brød;
igennem tætte skare
en glædesmumlen lød:

«Ser I den unge konge! — i höjenloft han står;
hvor vil ej kronen klæde det bølgende hår!»
Som torden jublen dundred;
hvert bryst var frejdig stemt.
— Af år der svandt to hundred;
end er den stund ej glemt.

P. L. Møller.

254. Morten Børup.

Mel. af Berggreen og H. Madsen-Stensgård.

I Skanderborrig enge,
alt ved den blanke sø,
der gå de piger og drenge
at slå og rive hø.

Og i de knøses række
én trasker langt æbag,
han kan ej skåret strække
med sine tunge drag.

Og medens alle de andre
begynde på for igen,
han monne alene vandre
så sent imod enden hen.

Når skåret han færdigt haver,
han stryger ikke sin le,
han står og falder i staver,
til jorden han stift monne se.

Med svøbeskift så krumpen
den foged efter ham fór:
«Hvad fejler dig dovne kumpen?
hvi står du der og glør?»

«Såmænd da, strænge hr. foged!
jeg stod og grundet oppå
den blomstervrimmel så broget,
hvor den kan komme frå,

på alle de favre blommer,
jeg ganger nu her og slår:
de falde hver evige sommer,
og rejses igen hver vår.

Jeg står nu her og grunder
og kan dog ikke forstå
det mægtige store Guds under
udi disse mindste strå.»

«Da skal jeg din slubbert lære
at tænke, når du skal slå;
jeg skal din ryg vel hær'e,
den bliver både brun og blå.»

Den foged løfter sin svøbe,
men drengen kaster sin le;
han giver sig til at løbe,
og fogden mon efter ham se.

Og medens han står og gaber
og tænker: hvor mon han vil hen?
han Morten af sigte taber;
de ses ret aldrig igen. —

— Og øster på udi landet,
höjt over bølgenes sus,
imellem kirken og vandet,
der står det latinske hus.

Der sidder på sit kateder,
blandt peblings skælvende flok,
monarken, som rektor hedder,
med bog og med ris og med stok.

Der sidder, nederst af alle,
på bænken med ryg til væg
en pebling, de Morten kalde,
han haver så dygtigt et skæg.

Og det er den selv samme Morten,
som förre ved høleen krøb,
som udi tröjen og skjorten
fra engen og fogden løb. —

Som fremad tiden mon lakke,
herefter vel en snes år,
det hus oppå skolebakke
en anden rektor får.

Han trænger ikke til stokken,
ej heller til ferle og ris;
så vel regerer han flokken,
men alt på en bedre vis.

Og det er den selv samme Morten,
som förre plöjed og trask,
og måtte så danse på porten
for fogdens slemme krabask.

Og det er den selv samme bonde,
vi för udi engen så
på græs og på blomster at grunde
i steden for dem at slå. *St. St. Blicher.*

255. Kristen Pedersen.

Mel. af Nutzhorn.

I Morten Luthers dage
der var en danemand,
på marken uden mage
og sjælden i hvert land;
men dansken kan ej prale,
han hed i daglig tale
kun Kristen Pedersen.

Han fynbo var for resten,
han var fra Svendborg a',
så skrap som Luther næsten,
når kraften regnes fra;

med den han vilde været,
hvad os var ej beskæret:
en kirke-høvedsmand.

Han knepsed dem på næsen,
hvem tysken hued bedst,
det hele tyske væsen
i Nord var ham en pest;
han ledte selv hos franske
med flid om Holger Danske
og så af ham et glimt.

Han Saksens bog lod prente,
hvor kunsten ret var fin;
den ærlig det fortjænte,
skönt den var på latin;
thi dansk var dog indholden,
som Sakse med sin kolden
var dog en sjællandsfar.

Til mester Kristens ære
i den latinske tid,
med Sakse dansk at lære
han gjorde al sin flid;
men, dansken til ulykke,
den vilde ingen trykke,
den sank med ham i grav.

Fremdeles lod han prente
Per Låles «gamle ord»,
som også godt fortjænte
at lyde over bord;
thi de er guld i munden
fra folke-morgenstunden
i Danmarks grønne skov.

Han derhos oversatte
os nyårspagtens bog,
med alle sine skatte,
på daners hjærtesprog,
og den fik han til lykke
dog tysken til at trykke
for Morten Luthers skyld.

Skönt mellem Sællands præster
kun regnet til de små,
han var en runemester
på modersmål som få.
Og skrives mesterværker
med danske kendemærker
han pennen skar til dem.

Grundtvig.

256. Hans Tavsens.

Mel. Hvad vindes på verdens. eller: Eja, hvor man nu t.

På Tave bondes ager ved Birkende by
der gik en lille plovdræng og sang under sky.
Han messed som klerken og drev på treven
hest:
«Gud give, Hans plovkøring kunde blive
præst!»

Bag ploven nikked bonden, han lytted dertil:
«Hver purk kan blive bisp, når Vorherre
kun vil.

Løb ej Morten Børup fra plov og bondehors?
nu tugter han pilte til lærde mænd i Års.»

Det var hin lille plovdræng i Birkende by,
hans navn fløj over Danmark med folkeligt ry;
en dansk Morten Luther, han stred med
ordets sværd
og sejred med ånden i hjærtetfolkets hær.

Ret aldrig nogen plovkøring drev det så vidt,
han stoled på sin Gud, på sig selv dog
kun lidt:

Den dag han ej kæmped med modgang
eller nød,
han frygted, Guds nåde som för ej til
ham flød.

Den dag de stolte bisper i fængsel blev bragt,
Guds ord var på Guds alter af bondehånd lagt;
da folket var frelst og udslukt det bitre had,
Hans Tavsens i Ribe på bispestolen sad.

Men mer end alle bisper i Danemarks land
hin bondesön har sørget for kvinde og mand.
Ret aldrig hans navn skal i danske hjerter dø,
så længe der ringer en klokke over ø.

Ingemann.

257. Anders Vedel,

Mel. Thomas Kingo er salmisten, eller: Dagen gryr, og.

DANMARKS guld og grønne skove
i latinerbogen lå,
som bag isbjærgmur for vove
gammel Grönland askegrå;
Anders Vedel bærer prisen,
han på gammel dansk brød isen!

Med ham til de grønne sale,
under hvælving himmelblå,
fulgte Danmarks nattergale,
dér til højlysdag at slå.
sødest under nörrelide,
som for Frode og Svanhvide.

Som istappe stod de længe,
både kongen og hans viv,
dog, som blomsterne i enge,
under sangen fik de liv,
synger nu i kor med gammen:
gamle Danmark leve! amen!

Og mens Danmark lever, prisen
Vedel bærer under ø;
krøniken og kæmpevisen
sejled med ham deres sø;
fædres ånd fik lov at styre,
hædersnavn han fik i hyre.

Navnet, han sig efterlader,
tegnes skal på rosenblad:
mærkesmand og fosterfader
for de danske sogn og kvad,
mester gammel for de unge,
som gör stil på Danmarks tunge.

Grundtvig.

258. Herluf Trolle.

Mel. af Barnekow.

På holmen Herluf Trolle gik
i skyggen af sin snekke;
han heled hvert et skud, den fik,
han stopped hver en sprække.
Snart rulled skibet i det blå;
men svanen fik först vinger på,
da ridderen fra Suseå
i brynje stod på dække.

Den lærde hr. Niels Hemmingsen
han kom med bud fra hove:
«Se til, I vender hjem igen,
sæt livet ej i vove!»
Da svared Herluf, stolt og kold:
«Hvi förer jeg da hjælm og skjold?
hvi fik i arv jeg borg og vold
og guld og grønne skove?»

Hvi nyder jeg af gods og gård
de frie herligheder?
hvi gik jeg klædt i flöjl og mår
og bar de gyldne kæder?
Fordi, når Danmark står på spil,
jeg glad skal sætte livet til;
og det er netop det, jeg vil,
kan det forundre eder?»

Så talte rigens admiral
og lettede sit anker,
han skifted lød på slagets val,
men skifted aldrig tanker.
Hans værge hamrede så fast,
at gotens hjælm og hjærne brast,
da sank hver fjendtlig spejl og mast
blandt sønderknuste planker.

En sejr han vandt ved Pommerns kyst,
et navn i Danmarks saga,
og med en kugle i sit bryst,
han vendte först tilbage.

I striden, som en løve gram,
han gjorde fjenden mén og skam;
men from og kærlig som et lam
han endte sine dage.

Med al hans gods og ejendom
en skole blev begavet;
dér med sin hustru, god og from,
han ligger nu begravet.
Dér, hugget ud fra top til tå,
han slumrer under faner blå
på bredden af den stille å,
hin stærke helt fra havet.

O. C. Lund.

259. Tyge Brahe.

Mel. af Weyse.

SOLEN sank bag grønne lund,
og den klare, fulde måne
mellem Sjølund's kyst og Skåne
stråled over Øresund.
Hvælved om Uranienborg
sig den stjerneklare bue,
Tyge stod i månens lue,
monne landet trindt beskue,
tankefuld, med dæmpet sorg.

Og han sagde: «Fædreland!
sig mig dog, hvad var min brøde,
da din søn du bort at støde
fra dit hjærte nænne kan?
Har du glemt, hvad verden ved?
det var mig, som monne bære
op til stjærnerne din ære;
hele himlen kan jo være
vidne til min sønlighed.

Mit Kaldæa her jeg fandt.
Ak! I elskte danske sletter
vise jo i lange nætter
himmelen til hver en kant.
Skønne, lave fædrejord!

fremfor alle verdens lande
må jeg elske dine strande;
just på dem bör templet stande
for det høje stjernekor.

Men Urania sin ven
vil et andet hjem berede,
hvorved hendes kunst kan brede
sig til andre lande hen.
Dunkelt jeg kun vejen ser,
stjærnerne må den betegne.
Lige meget hvad for egne!
er ej himlen alle vegne?
hvad behøver jeg da mer?

J. L. Heiberg.

260. Ole Vind.

Mel. af A. P. Berggreen.

OG det var mester Ole Vind
alt med den skarpe tunge,
med åndens sværd han trængte ind
på gamle og på unge;
det trængte ind til marv og ben,
og ramte det en hjærtesten,
da måtte øren klinge.

De hofmænd ginge spotske ind
alt på de høje stole,
og dobbelt ivrig udi sind
da prækede hr. Ole;
han præked om det bløde skin,
hvori sig dårer svøbe ind,
om mænd i kongens gårde.

«Jo der — så faldt hans hvasse ord —
der skal man kristne finde;
ja, kristne folk om drikkebord
med kande, krus og kvinde,
og så Guds ord i hyldekrog,
hvor, bundet hårdt i spændebog,
det ligger som en fange.

For Feliks vel sankt Povel kom
at stande mange gange;

men hed det: kyskhed, lov og dom,
så blev vor Feliks bange;
så hed det: gå du kun dit skud,
jeg har så travlt; du skal få bud,
når jeg får bedre stunder.

Ja vist, Guds ord skal nok få bud,
når høfligt det vil være,
og strege ind det sjætte bud,
det er så tungt at lære;
ja, derfor blev Herodes vred
på døberen; den høflighed
Guds ord kan aldrig lære.»

Og der kom bud fra kongens gård.
(Nu gælder det, hr. Ole!
et dygtigt tak for sidst I får
nok fra de høje stole.)
Og der han kom for kongen ind,
da hed det: «Mester, Ole Vind!
hvorom er det, I præker?»

«Om hvad der i min bibel står,
om hvad der sker på jorden.» —
«Hvad præked I da om i går?
I slog jo ned som torden.» —
«Om hvad der i min bibel står,
om synderne i kongens gård.» —
«Den præken gad jeg høre.» —

Hr. Ole holdt sin præken om
så brændende i ånden,
og der han hardt ved amen kom,
han slog til lyd med hånden:
«Det var, Guds død! de samme ord
om løgn og leflen, drik og hor,
som i vor frue kirke!»

Og der kom bud fra kongens gård.
(Nu gælder det, hr. Ole!
et dygtigt tak for sidst I får
nok fra de høje stole.)

Og der han kom for kongen ind:
«God dag, vor præst! nu, mester Vind!
nu skal Guds ord til hove!»

«Nej, ellers tak, højbårne drot!
det gör slet ingen gode;
jeg siger sandt og har kalot,
men ingen hofmands-node;
man har for ordsprog her til lands:
hvad vilde spurv i tranedans,
og ugle mellem krager?»

Men det var fjærde Kristian,
og nu tog han til orde:
«I er en dygtig præstemand
og præked, som I burde;
de hofmandsnoder le vi ad,
tag tre kalotter, om I gad,
og sandhed vil vi høre.»

Grundtvig.

261. Hr. Sinklars vise.

Norsk folkemelodi.

Hr. Sinklar drog over salten hav,
til Norrig hans kurs monne stande;
blandt Guldbrands klipper han fandt sin grav,
der vanked så blodig en pande.

Hr. Sinklar drog over bølgen blå
for svenske penge at stride:
hjælpe dig Gud, du visselig må
i græsset for nordmanden bide.

Månen skinner om natten bleg,
de vover så sagtelig trille:
en havfru op af vandet steg,
hun spåde hr. Sinklar ilde:

«Vend om, vend om, du skotske mand!
det gælder dit liv så fage;
kommer du til Norrig, jeg siger for sand,
ret aldrig du kommer tilbage!»

«Led er din sang, du giftige trolde!
altidens du spår om ulykker;

- fanger jeg dig en gang i vold,
jeg lader dig hugge i stykker!»
Han sejled i dage, han sejled i tre
med alt sit hyrede følge;
den fjærde morgen han Norrig mon se,
jeg vil det ikke fordølge.
Ved Romsdals kyster han styred til land,
erklærende sig for en fjende;
ham fulgte fjorten hundrede mand,
som alle havde ondt i sinde.
De skændte og brændte, hvor de drog frem,
al folkeret monne de krænke;
oldingens afmagt rørte ej dem,
de spotted den grædende enke.
Bavnen lyste, og budstikken løb
fra grande til nærmeste grande;
dalens sønner i skjul ej krøb,
det måtte hr. Sinklar sande.
«Soldaten er ude på kongens tog,
vi må selv landet forsvare;
forbandet være det niddingsdrog,
som nu sit blod vil spare!
De bønder af Våge, Læsje og Lom
med skarpe økser på nakke
i Bredeböjgd tilsammen kom,
med Skotten vilde de snakke.
Tæt under lide dér løber en sti,
som man monne Kringen kalde.
Lovgen skynder sig der forbi;
i den skal fjenderne falde.
Riflen hænger ej mer på væg,
hist sigter gråhærdede skytte;
nøkken opløfter sit våde skæg
og venter med længsel sit bytte.
Det förste skud hr. Sinklar gjaldt,
han brøled og opgav sin ånde;
hver Skotte råbte, da obersten faldt:
«Gud fri os af denne vånde!»

«Frem, bønder! frem I norske mænd!
slår ned, slår ned for fode!»
da ønsked sig Skotten hjem igen,
han var ej ret lystig til mode.

Med døde kroppe blev Kringen strøt,
de ravne fik nok at æde; —
det ungdomsblod, som her udflød,
de skotske piger begræde.

Ej nogen levende sjæl kom hjem,
som kunde sin landsmand fortælle,
hvor farligt det er at besøge dem,
der bo blandt Norriges fjælde.

End knejser en støtte på samme sted,
som Norges uvenner mon true.
Ve hver en Nordmand, som ej bliver hed,
så tit hans öjne den skue! *E. Storm.*

262. Kristian den fjærde.

Mel. af D. L. Rogert.

KONG Kristian stod ved höjen mast
i røg og damp.
Hans væрге hamrede så fast,
at gotens hjælm og hjærne brast.
Da sank hvert fjendtligt spejl og mast
i røg og damp.
Fly, skreg de, fly, hvad flygte kan!
hvo står for Danmarks Kristian
i kamp?

Niels Juel gav agt på stormens brag.
Nu er det tid!
Han hejsede det røde flag;
og slog på fjenden slag i slag.
Da skreg de höjt blandt stormens brag:
Nu er det tid!
Fly, skreg de, hver som ved et skjul!
hvo kan bestå mod Danmarks Juel
i strid?

O, Nordhav, glimt af Vessel brød
din mørke sky!
Da tyde kæmper til dit skød;
thi med ham lynte skræk og død.
Fra valen hørtes vrål, som brød
den tykke sky.
Fra Danmark lyner Tordenskjold;
hver give sig i himlens vold
og fly!
Du danskes vej til ros og magt,
sortladne hav!
modtag din ven, som uforsagt
tör møde faren med foragt,
så stolt, som du, mod stormens magt,
sortladne hav!
Og rask igennem larm og spil
og kamp og sejer för mig til
min grav! J. Ewald.

263. Gustav Adolf.

Mel. af H. Nutzhorn.

Hvor vittige dværge
udhamre af bjærge
de gotiske sværd,
som aldrig kan døves,
og silde kun sløves,
med hjælme i færd:
hvor bønderne björnen kan tæmme,
der havde min kæmpetrop hjemme.
Hvor skyerne blåne,
hvor sol og hvor måne
har hver sig et slot,
hvor herlig de funkle
og er dog kun dunkle
mod lysrigets drot:
hvor liv har i löndom sin kilde,
did svang jeg mig årle og silde.
Hvor stridsmænd, som trolde,
så bistre, så bolde,
drak menneskeblod,

hvor börnene fromme
bad Frelseren komme,
som evig er god:
der hen ved et vink fra det høje
vi stævned med funkende öje.

I Wallensteins mærke,
den kolde, den stærke,
stod isbjærg og stål.
I Tillys, den fule,
den gloende, hule,
stod helvedes bål:
han spared ej liv eller lemmer,
han lævned kun gnistrende emmer.

En sky over jorden
med regn og med torden
er troldenes knæk;
den *lejpsiger*-byge
lod bålet kun ryge,
det sluktes i *Lek*.
Kan røsten vel tordneren hæve,
og bjærgene skulde ej bæve!

Nej, bæve de måtte
med troner og slotte,
for dön over dal;
den kejser, med kolden,
for isbærge-trolden
sig böjed i sal;
for hidtil, med torden i törning,
end trodsed den stolte enhjörning.

Som torden med trolde,
så mødtes vi bolde
i blöt-måneds ny;
så stanges, så stødes,
så brydes, så blødes
ej tit under sky;
jeg fandt, jeg mit mål havde fundet,
men *Han*, mig udsendte, har vundet.

Ved *Lytsen* jeg blegned ;
men höjt, för jeg segned,
det runged i fjæld,
og medens mit öje
de evige höje
betragted i kvæld,
da revned de blokke med bragen,
som tordneren trodsed om dagen.

Lad bannere smuldre,
lad bølgerne buldre!
i tidernes elv;
lad falde min støtte!
jeg kæmped og blødte
for mer end mig selv:
jeg brød for en konge min lanse,
som kroner med evige kranse!

Grundtvig.

264. Københavns belejring.

Folkemelodi.

KONNING havde sig :: København,
Frederik var den konges navn; ::
karl for sin hat var Sverigs drot,
mente det ej med Frederik godt.
— Det er så fagert ved sundet at færdes!

Skåne tog han som ingen ting,
korte med Danmark slem i ring;
måneder seks ved Vesterport
spilled han bold, men vandt ej stort.

«København,» sagde han med bral,
«slætter jeg ud af stæders tal;
stikker i sky du stolt og prud,
brat er din glans et stjærneskud.»

Sværde klirred, og kugler peb,
hungeren sved, og hårdt det kneb;
død i sin rede dog vor drot
kåred for liv med skam og spot.

Rygtet bar i en liflig stund
tidender ny fra Øresund:

Danemarks ven har vundet slag,
fjenderne fik det glatte lag.

Klokketårne i København,
tjæne til nød for bjærg og bavn;
Opdam, det lød, med flag i top,
sejler på stads nu sundet op!

Hollands flåde med sejrslag
lagde i havn ved højlys dag;
skibe i flok med kød og brød
bored i sænk al hungersnød.

Skumle stode i uger ti
tårnene tyst med klokker i,
mældte nu lydt med sang og klang
himmelens smil til Danevang.

Gid så længe som :|: Øresund
bugter sig om den grønne lund, :|:
fuglenes sang i København
tone i sund fra hver en stav:
— Det er så fagert ved sundet at færdes!
Grundtvig.

265. Griffenfeldt.

Mel. af C. A. Hansen.

DE bølger komme med brask og med bram,
med sølvspettet ryg og med funklende kam,
i talløs, uendelig række;
da standser holmen dem i deres fart,
da stejle de vældig, da fnyse de svart,
men knuses til støv mod dens vægge.

Der oppe i tårnet af munkenes hus,
i koret til kirken, som ligger i grus,
der sidder ved gluggen en fange;
hans øje blev mat, og hans isse blev bleg,
imedens han stirred på bølgernes leg
i dage, så lange, så lange.

Hvad var da den brøde, hvorfor han led?
hvi styrted i fængelets dyb han ned
fra skamlen ved kongesædet?

hvi blinkede over ham bøddelens sværd?
hvi traf ham en nåde, langt mindre værd
end døden på retterstedet?

I vare jo hædrede danske mænd,
han havde blandt jer jo mangen en ven —
hvor kunde I dømme så ilde?
hvor kunde I ofre for nag og for nid
den største mand i jer tågede tid,
og angre det — først for silde?

Vist stod han blandt eder, myndig og stolt
og vilde, det skulde mærkes, han holdt
i hånd selvherskerens septer,
mens han, der var båren til kongelig magt,
forstod sig på eksersits og på jagt
og snakked sin mester efter.

Men var det dog ikke hans værste synd,
at han kun var født til en lykke tynd
i kældren på Købmagergade?
og var det dog ikke hans største skam,
at eget snille opløftede ham
til livets højeste stade?

Og var det dog ikke hans værste fejl,
at han kunde sejle for fulde sejl,
hvor I ikke hittede løbet?
Og var det ikke hans største last,
at han på den stejleste tind stod fast,
hvor op I gærne gad krøbet?

Og hvad han har villet, er det ej endnu
den ledende stjerne for folkenes hu
og hjerternes drivende flamme:
udslettede hadets og tvedragtens spor,
og broderligt venskab og samfund i Nord —
hvad vilde I mer end det samme?

Og så han ej klart, hvad hver følgende slægt
har sandet igen under ulykkens vægt,
men glemt, når den skifted med lykke:
at øglen, som bider i Danemarks hæl,
som øder dets liv, og som piner dets sjæl,
bag Ejderen rede mon bygge?

De bølger komme med brask og med bram,
med sølvspættet ryg og med funklende kam,
og brydes mod holmens stene:
de tale til slægten om enevældens søn,
om kongernes tak og om storhedens løn;
thi Munkholm er Nordens sankt Helene.
C. Ploug.

266. Eleonore Kristine Ulfeldt.

Mel. af Barnekow, eller: På holmen Herluf Trolle gik.

TUNGT kongedatrens tåre flød
bag fængslets skumle mure,
og alder, kulde, sult og nød
skar pandens dybe fure.
Hr. Korfits og hans sønner gå
i verden om så vide,
og intet frændeöje så
kong Kristjans datter lide.

Og tiden krøb for snegleffjed,
— den løber ej for klage,
hun tænkte på sin herlighed
i længst forsvundne dage.
Tit lod hun lampen utændt stå,
og grubled helst i mørke;
thi alt, som natten den faldt på,
vandt tanken lys og styrke.

Ja, lampen tit udslukte hun,
den harske tran at spare;
til slutteren ved morgenstund
falbød hun den som vare.
Og hendes list var ej omsonst,
han købet ej forsmåde;
så fik hun til baldyrekunst
en nål og silketråde.

Nu sad hun der med stille sind,
og sorgen sig formildet,
trak nålen ud, stak nålen ind,
og sysled med hans billed.

Men da hun brød den sidste tråd,
hun öjet mildt oplader
og stirrer på sin fangedåd —
og ser sin elskte fader.

Med sene skridt henrandt den tid
bag kolde, skumle mure;
den tynde lok, så sølverhvid,
svagt skjulte pandens fure.
Så gik vel tre og tyve år,
da åbnes hendes fængsel;
den gamle fange atter står
som fri i verdens trængsel.

Forundret öjet hun opslår,
slukt var de fordums flammer;
så langt som væg fra væggen står
i fangeburets kammer,
så langt kun hendes syn kan nå —
men gennem tågens mørke
klart ånden i det fjærne så
sin trøst og mod og styrke.

Fra fængselsdör til klostervrå
den matte fod hun vender,
og trøstens ord at læse stå
i, hvad hun selv bekender:
«Min husbond holdt jeg tro min ed
i nød og svar elende;
den viv, hvis sjæl er kærlighed,
hun får en salig ende.»

Wilster-

268. Thomas Kingo,

Mel. af Lindeman.

THOMAS Kingo er salmisten
i det danske kirkekor,
det skal mindes af hver kristen,
mens der synges sødt i Nord,
om hvad det for os betyder,
når «den gyldne sol frembryder».
Her på marken født og båret,
han sin moder havde kær,

godt for tungebånd og skåret
om end skotsk af folkefærd;
sange hans i søndagsklæder,
de er alle höjtidskvæder.

Herrens storværk, død og pine,
hans oprejsning, himmelfart,
hans besøg hos alle sine
og hans råb: Jeg kommer snart!
det var Kingos skjaldeåre,
rig på smil igennem tåre.

Derfor har den danske kirke
under Dannebrog en vold,
som må kaldes skjaldevirke,
mod den kirkebakke-trold,
der, for noget at udrette,
korsets tegn må först udslette.

Thi hvor Kingo-sangen lyder
med Guds julebud i kor,
dér den gyldne sol frembryder
gennem kulsort sky i Nord,
hvor korsfæstet sig mon böje
himmelsk Jesus for vort öje.

Mens de danske tunger blade
er i Kingos salmebog,
skal i solskinsregn sig bade
korsets tegn med Danebrog,
står i Nord den danske kirke
som et kristnet danevirke.

Grundtvig.

269. Peder Syv.

Mel. af H. Nutzhorn.

«GAMMEL ven og gammel vej,»
siger folket, «sviger ej,»
og hvad folk fra slægt til slægt
siger höjt med alle munde,
det har grund, og det har vægt,
må forglemmes ingenlunde.

Dog, som gamle folk på jord,
glemmes og de gamle ord,
så af danske nu vel få
skulde kommet os for øre,
havde ingen tænkt derpå
dem med flid til bogs at føre.

Morgenstund har guld i mund;
tidlig i den grønne lund
Peder Låle fuglen skød,
sanked op og hejed sammen
gamle ord, når godt de lød
som for alvor, så til gammen.

Gemt er ingenlunde glemt,
dog man ser, og det er slemt,
gammelt godt, som sort på hvidt,
skrives let i glemmebogen:
med en gammel skrolle tit
skimler det i skammekrogen.

Låles bog med gamle ord
lå som guldet under jord,
dansken kaldtes bondesprog,
kun latinen var i vælten;
Peder Syv med Låle dog
havde lyst at «så til hælvten!»

Tiden går, og vi går med;
Peder Syv i Hellested
med sin store ordsprogsskat
går dog aldrig mer af minde,
mens man «spytter og ta'r fat»
og gör mer end pølsepinde.

Daglig nu de gamle ord
over skolebænk og bord
op fra bog og skammekrog
krybe ind i folkemunden,
flyve ud som nordlys-sprog
og gör atter lyst i lunden.

Nu, til Tyskerne gör kål
på vort danske modersmål,

om end Tysken sprang i flint,
prises skal i bøgelunden
han, der stod som Stevens klint
for de gamle ord i munden.

Grundtvig.

270 a. Karl den tolvte.

Mel. af O. Westermarck.

KUNG Karl den unga hjelte
han stod i rök och dam,
han drog sitt svärd från bälte
och bröt i striden fram.

«Hur svenska stålet biter,
kom låt oss pröfva på!
Ur vägen, moskoviter!
friskt mod, I gossar blå!»

Och en mot tio ställdes
af retad Vasa-son.
Der flydde, hvad ej fälades,
det var hans lärospån.
Tre konungar tillhopa
ej skrefvo pilten bud.
Lugn stod han mot Evropa
en skägglös dunder-gud.

Der slog så stort ett hjerta
uti hans svenska barm,
i glädje som i smärta
blott för det rätta varm.
I med- och motgång lika,
sin lyckes öfverman,
han kunde icke vika,
blott falla kunde han.

Se, nattens stjernor blossa
på grafven länge se'n,
och hundra-årig moss
betäcker hjeltens ben.
Det härliga på jorden,
förgänglig är dess lott!
Hans minne uti Norden
är snart en saga blott.

Dock, än till sagan lyssnar
det gamla sago-land,
och dvärga-låten tystnar
mot resen efterhand.
Än bor i Nordens lundar
den höga anden kvar;
han är ej död, han blundar,
hans blund ett sekel var.

Böj, Svea, knä vid griften,
din störste son göms der;
läs nötta minnes-skriften,
din hjeltedikt hon är.
Med blottadt hufvud stiger
historien dit och lär,
och svenska äran viger
sin segerfana der. *E. Tegnér.*

270 b. Iver Hvitfeldt.

Mel. af Barnekow.

FOR anker er *Gyldenlövs* flåde lagt,
den hærges af sult og af sot;
da nærmer sig Sverigs svømmende magt;
at plukke den stækkede flok er dens agt;
men forrest i rækken, den farligste vagt
er flagets navne betroet.

Selv lægger sig „*Vaktmejster*“ foran dens bov,
en fjende for hvert af dens bord;
og „*Lejonet*“ brøler i møde sit rov,
og kuglerne slå gennem takkel og tov;
men „*Danebrog*“ svarer på tiltale grov
med lige så fyndige ord.

Af sejl og af stænger den har kun en rest;
thi stormen har raset i går.
Det halve af mandskabet ligger af pest;
men hælvt en er lystig og glad som til fest,
og alle slå fra sig, som de kunne bedst;
sit bytte ej «*Lejonet*» når.

Men under den korte forbitrede kamp
kanonerne gløde af brug:
snart fænge de ældede planker som svamp,
og ilden får næring af tjære og hamp
og indhyller stævnen i kvælende damp
og æder sig ind i dens bug.

Da styrte de op på det øverste dæk
enhver, som kan flytte et ben;
da maler sig dødsfarens lammende skræk
i gutternes hårde, barkede træk;
kun *chefen* alene står rolig og kæk,
som om han var huggen af sten.

Og højere stiger den knitrende brand;
den klatrer i vanter og mærs,
og skrækken får lyd, og de råber hver mand:
«Lad ankeret kappe og styr imod land!
så bjærger enhver sig, som røre sig kan:
hvis ej, gå vi alle til vejrs.»

Men vej gennem larmen *hans* stemme sig brød:
«Nej, börn! jeg til land ikke flyr.
Befal jer til Gud! vi må lide vor død;
hvis ind gennem bugten vi brændende flød,
da tændte vi Danemarks flåde i glød;
den pris for vort liv er for dyr.»

Så folded han hænderne over sit sværd
og bad af sin ærlige sjæl;
og tavse blev gutterne, alle og hver,
og trængte den trofaste hövding sig nær,
mens solen brød frem gennem skyernes hær
og sendte dem livets farvel.

Thi hurtig sig nærmed den dødssvangre stund:
da lyder et drønende brag;
da løfter sig dækket fra sider og bund,
og ildsøjlen hvirvler mod himmelens rund,
og havet oplader sin gabende mund
og sluger det splintrede vag.

Sådan var hans død. Med syvhundrede mand
han sank i den grådige sø;

kun seks af dem alle slap rædde til land
og mældte den undrende flåde, hvi han
mod egen som fjendernes ild har holdt stand
og valgt, fremfor livet, at dø.

Men over hans grav svang hans evige ry
sig på vingen luende rød;
det fløj med vort flag mod himmelens sky
og farved dets dug med hæder ny;
og hjerter skal flamme, mens tiderne fly,
ved mindet om *Hvitfeldts* død. *C. Ploug.*

271. Peter Tordenskjold.

Mel. Holmens faste stok.

SYNG nu, gutter små!
om en viking ud af vælten,
af de raske blå,
Peter Vessel hed han, helten.
Svensken med lidt skræk
husker ham med Grib og Tønder;
Norsken siger kæk,
at han var en ægte trønder;
Danmark har ej pog,
født af bisper eller bønder,
Vessel, ved han, slog
for gamle Danebrog!
— Hurra, hurra, hurra!

Til på skrædderbord
at få tråd i nåleøje
var hans lyst ej stor,
mindre til en banket trøje.
Derfor gjorde kort
han proces med mål og mester.
Peter han løb bort,
fulgte Trondhjems fine gæster
ned til København,
stak så derfra ud i vester
over bølgebavn
med Danebrog i stavn!

Endnu et hurra!

her var Peter Vessel hjemme,
når det blæste bra,
han som förste mand var fremme.
Som en kat galant
klatred han på rær og master,
gjorde klart og kant
trods de gamle, vante gaster.
Sømand stolt han blev,
laded krudt for kræmmerlaster,
og et adelsbrev
med Danebrog sig skrev.

Han var kæmpe bold,
hvormed kugler varmt der knaldes,
derfor *Tordenskjold*,
sagde kongen, skal du kaldes!
Nu så, svor han, skal
tordne jeg for svenskens øre,
og hans tordenskrald
kunde Dynekilen høre;
som ubuden gæst
banked han på gildesdöre,
gjorde selv så bedst
for Danebrog en fest.

Ja, han var polisk,
helst når han bød svensken spiser,
thi han solgte fisk
gærne dem til höje priser.
Marstrand mærked, at
ulkens fisk var dyr, min sandten!
han tog revl og krat,
Karlsten med og kommandanten,
køs ham ud det skrog,
da han nøled ganske vranten,
og på tind udslog
det røde Danebrog.

Vi ved vel en flok
streger, som kan ligne denne;

det skal være nok
ellers får ej visen ende.
Skal vi synge om
den, dragonen fik på handen,
og kaptejnen, som
kugle fik om bord for panden.
Det går glædelig!
sagde Tordenskjold selv anden,
da han muntred sig,
vor Danebrog, for dig.

Som et stjærneskud
skred han over Nordens bue,
funkled, sluktes ud,
blegnet på en blodig tue;
dog ej slukkes kan,
medens vi en vimpel ejer,
heltenavnet, han
vandt på sø med dristig sejer.
Det skal for os stå
stolt i stavn, hvor flaget vajer,
når som gutter blå
for Danebrog vi slå!
— Hurra, hurra, hurra! *C. J. Brandt.*

272. Anna Kolbjörnsen.

Mel. af M. P. Bredsdorff og H. Nutzhorn.

I Norderhov sig hæved en gård,
som end den står, —
der bode kvinden med præsten.
Han frygtsom var i sin gejstlige stand;
men hun var mand
og dygtig kvinde for resten.
Da Svensken kom, han i kældren krøb;
men blodet løb
med kraft i det kvindlige hjerte:
at spildt blev bøndernes ejendom,
når fjenden kom,
det skued Anna med smerte.

Den svenske oberst i stuen tren;
 hun var ej sen,
men bragte, hvad huset formåde;
med pallask, sporer og knebelsbart,
 på rytterart,
så barsk i hallen han trådte.

Hr. Pastor ængstlig i kældren gøs,
 af angst han frøs;
men Anna lued af kraften,
hun spared ej øl, hun spared ej mjød
 så stærk og sød,
hun spared ej druesaften.

Dræbt var hun nær af en svensk soldat,
 en vild krabat.

«Og mon din konning dig sendte,
at myrde kæringer her i nord?»
 var Annas ord.

Da svensken spydet bortvendte.

En pige hun havde, så slu som hun:

 «Tillad mig kun,
hr. oberst! at sende min tærne
et lidet ærend.» Han det tillod:
 det kosted blod;
nordmændene vare ej fjærne.

Og för end svensken fik tömt sit mål
 til denne skål,
skød riflerne gennem ruden:
— «hr. oberst! för end du björnen slog,
 för du den vog,
mig tyktes du solgte huden!»

Der blev en myrden i præstens sal,
 så sommersval
og åben ellers for gæsten;
man gennem vindvet på fjenden skød,
 i blod han flød
og svang sig ej tiere på hesten.
End står den ærværdige præstehal,
 så sommersval,

så gæstfri med sine rifter;
man viser huller i bjælken der;
man har dem kær,
de vidne om Annas bedrifter.

Stor er, o Norge! din gæstfrihed;
det hver mand ved;
men overmod du ej tåler;
den, som på døren dig banker stolt,
du byder: holdt!
og skænker ham beskere skåler.

Ohlenschläger.

273. Ludvig Holberg.

Folkemelodi.

Trindt i Norden og :: vidt om land
Holberg er en navnkundig mand, ::
selv i London og i Paris,
hvor døg dansken står lavt i pris.
— Det er så fagert i Danmark at hvile!

Født i Norge — han selv ej ret
vidste af hvilken folkeæt —
vokste han op, til han blev stor,
stod som et Dovre midt i Nord.

Dovret var fuldt af nåletrær,
lysteligt dog at komme nær,
for dets nåle stak ej tilblods,
killede kun, så de fik ros.

Hele Norden fik ros med dem,
kaldes nu lattermildheds hjem;
somme dog sige, mest til grin
skæmten var mere grov end fin.

Gert Vestfaler og Peder Pårs,
er i vittighed vel til års,
lukke dog næppe munden op,
før jo ler både sjæl og krop.

Ja, ikke blot ad Pårs på rim,
ad Montanus og ad Niels Klim,

og ad paven med hans paryk
Holberg smiler endnu på tryk.

Dårligheden, ej bedre værd,
var den læg, og var den lærd,
strutted af græsk og af latin,
Holberg gjorde den godt til grin.

Trække må selv på smilebånd,
— så stormægtig er Nordens ånd —
tyske doktorer, af hvem kun få
kunde et smil med en vognkæp slå.

Tyske doktorer, man ved jo vel,
slår deres egne smil ihjel,
kalder os fæ fra top til tå,
når ikke vi gör ligeså.

Heller vi le dog tysken ud,
gå med smil så vort eget skud,
prise den skjald med Loke-blik,
som os på ny i lune fik.

Ikke vi dog for Holbergs pris,
Valhal sælge og «Paradis»,
ej til Freja og «Ædelsten»
skyde vi heller mistelten.

Livet finde vi alt for godt
til at slås hen i spas og spot,
mindes det ord med lokker grå:
«Rend med alvor, slå gammen på!»

Lysten driver da værk, :|: som du'r,
fliden bliver da aldrig sur, :|:
da mellem «tid og evighed»,
føres ej krig, men sluttet fred.
— Det er så fagert i Danmark at hvile!
Grundtvig.

274. Hans Egede.

Mel. af A. P. Bergreen og Hejse.

Hvo planted hist, så höjt i Nord,
den gren fra Edens have?

hvo bar den tro i hvalens spor
hen over dybets grave?
Ispolens sön! hvo gav dig fred?
ej steg en engel til dig ned;
Gud en apostel sendte!
I mulm han så et folk forladt:
ham ånden viste dag og nat
den vej, kun døde kendte.

Og ej han havde rast og ro;
den vej han måtte følge,
gik end den over dødens bro
og fjæld og frosne bølge.
Ham fulgte börn og trofast viv,
i Herrens hånd han gav sit liv;
men Ånden ham ledsaged;
den bar ham over store grav,
og bag det dunkle midnatshav
han dunkle kyst opdaged.

I mulm fór blodig dødsharpun
mod hval ved vilde strande;
på kysten stod et fredspavlun,
med lys fra fjærne lande.
Dér hjalp en kærlig hånd i nød;
dér lød en salig trøst i død;
dér Guds apostel bode.
Did tyde hver bedrøvet sjæl
til lysets og til livets væld,
og håbed, elsked, trode.

Hos Gud nu den apostel bor;
hans sjæl Gud evig glæde!
hans mindekvad höjt over jord
forløste sjæle kvæde.
Hans bavgasten er korset hist,
som leder til den herre Krist,
hvor isnet sjælen gyser;
fra bølgebjærg af evig is
det peger mod Guds paradis
og gennem natten lyser.

Ingemann.

275. Ambrosius Stub.

Mel. Apostlene sad i Jerusalem.

HAN var kun en stakkels, fattig student
med luslidt og hullet kjole;
lykken havde ham ryggen vendt,
og livet tog hårdt ham i skole.

Han brødes med kummer, sygdom og nød
som skriverdreng hos de store
og måtte tigge sit nådsensbrød
fra herremændenes borde.

Men dybt i den fattige skrivers bryst
dér luede ungdomsflammen;
han udsang sin sorg, og han udsang sin lyst
til kommende slægters gammen.

Og vårens pris sig mod himlen svang
i toner, liflige, milde;
og visen om krambamboli klang
ved det lystige drikkegilde.

Det brused om verdens vilde hav,
der knuser de stolteste stavne
og fører os alle i skummende trav
fra vuggen til gravens havne.

Mens Holbergs mægtige latter klang
og rensede forårsluften,
henåndede Stub sin melodiske sang
om den dejlige rosenknops duften.

Han var en svale, der, kvidrende sødt,
på pilsnare vinger kommer
og bliver af isnende kulde mødt,
thi, ak! den gör ingen sommer; —

en grå lille lærke, der triiler slår
over snebedækkede dale —
et forbud i den spirende vår
på sommerens nattergale.

Arentzen.

276. Ewald og Thårup.

Mel. af M. Eskesen.

Så længe fiskerlejet står
på Danmarks kyst ved havets tang,
og mens en båd i bølgen går,
forglemmes ikke Ewalds sang.

Skön bandt udødelige skjald
udødeligheds krans af siv,
da højmod trodsed stormens gjald
og frelste brødres dyre liv!

Men heller ikke glemmes din,
vor Thårup! aldrig skal den dø,
så længe luft ved leens hvin
får krydder af det friske hø.

Du ædle védd' i grove bark,
skönt ikke bonde, som du skrev,
kornblomster voksed på din mark,
violær i dit overdrev.

Men stolt og rört din stemme lød
til bondens hæder uden svig,
da Frederik trællelænken brød,
og frihedsstøtten rejste sig.

Og bønder var det og, som bar
din kiste til sit hvilested,
mens dagens skin var sølverklar,
og egnens piger fulgte med.

Og aldrig folder Danmarks flag
fra skibet ud sit purpurhang,
at dansken mindes jo den dag,
da du til flagets ære sang. *Øhlenschläger.*

277. Thomas Thårup.

Tysk folkemelodi.

SOMMERDAG i efterhøst,
den har kvidder kun for sange,
det er kun en fattig trøst
i de nøgne ævredvange,

så er og høstgildets skjald
med sit sommer-tonefald.

Dog så længe Sællands kyst
smiler mildt i Øresundet,
og så længe markens lyst
mildhed er med glans forbundet,
Thårups kvidder findes dog
skal i Danmarks visebog.

Og får man at se i Nord
til de stille vandes ære:
ej blot adelig, men stor,
kongelig kan bonden være,
Thomas, af sig selv belét,
kaldes skal en stor profet.

Grundtvig.

278. Bondefrigörelsen,

Mel. Velkommen i den grönnelund.

FOR bønder himlens fugle mer
end for de store sjunge,
som heller le ad fuglens fjer
end lytte til dens tunge.

Og skjalden er af fugleart,
hans tankering har vinger;
som fugl i luften skyder fart,
han lukt i sky sig svinger.

Man klarlig og på marken så,
hvor sangen var i mode,
da Hjarne sang for bønder grå,
som bar om land kong Frode.

Nu længe dog i Danevang
med dejlig grönnelund
uhørt var hartad skjaldesang
for dem i klæder grove.

Med øre knap for gøgens kuk
gik bondemand bag ploven,
og hørte for sit eget suk
ej fuglesang fra oven.

Men Gud og Danmarks kongesøn
de sørged for den ringe,
så godt kan sang fra skoven grøn
nu i hans øren klinge.

Der står en sten på Vesterbro,
det er en ærestøtte
for hjærtet, som i kongebo
ved bondens lænker blødte.

At løst er nu hans trællebånd,
kan sten dog ej bevise,
men skjaldesang med liv og ånd,
som bondelæber prise.

Så sandt vi er af fugleart
og Hjarnes skjaldestamme,
det kendes må på bønder snart,
at tændt er frihedsflamme.

Igen da lytter menigmand
til kvad og kæmpeviser
og frydes ved sit fædreland
og skjaldesangen priser.

Som fugle i den grønne lund
vi skal for bønder kvæde,
så det kan gå fra mund til mund,
fra slægt til slægt med glæde.

Det være skal vor største fryd
som skjalde barneglade,
når hoppe kan ved sangens lyd
selv bare ben på gade.

Det kaldes skal vor bedste sang
til evig ros og minde,
som løber rundt i Danevang,
når piger negen binde.

Det være skal vor hæderskrans,
når vore toner milde
med pigerne gå let i dans
ved hvert et bøndergilde.

Grundtvig.

279.

Mel. Jylland mellem tvende have.

Da var løst den værste knude,
da kom bod for bundløs nød,
da, som gennem åben rude,
frisk luft ind i huset brød,
da ved et mildt og myndigt ord
menneskerettens banner
blev hejst over Danmarks jord.

Det var kongens søn, den gode,
med et mod på tyve år,
det var mænd, på hvem han trode,
mænd, der led ved folkets kår,
adelsmænd mer af sind end blod.
Sad der kun altid slige
så tæt ind ved tronens fod!

Bag ved dem man så sig lejre
kun en fredsæl borgerhær,
altid Danmarks bedste sejre
købtes uden blod og sværd;
kæmpet der blev, før vi fik fred,
men de, som tabte slaget,
de vandt ikkun selv derved.

Endnu har vi strid og møde,
al vor ydre glans svandt hen;
Danmarks jord kom dog i grøde,
Danmarks folk vil gro med den;
nu er forbi dets lange blund,
alt, hvad der sov som hede,
skal vågne som mark og lund.

Han, som dybt sig måtte neje
i den tunge trællestand,
går som konge på sit eje,
står som borger i sit land;
han, med det bedste liv i pagt,
stå for den fælles frihed
og ret som en fuldtro vagt!

C. Hostrup.
20*

280. Brun og Balle.

Mel. af Johanne Fenger.

DET var det sidste kroneskud,
som nu gik ud,
på gamle træ i Norden,
på stammen, som for Luthers hånd
med hellig ånd
sig hæved højt fra jorden.

Ad åre holdes jubelfest
for Herrens præst,
ja, holdes i Guds rige;
thi skyndte sig de bisper to
nu og så fro
i koret at opstige.

Der skal de stå i højen kor
for alterbord
på danske bispestade,
og sjunge højt med englemund
af hjærtens grund
med Herslev, Brochmand, Plade.

De takke skal, som bud fra Nord,
for Herrens ord
på Morten Luthers tunge;
for røsten som i julesang
på den udklang,
skal Kingo salmer sjunge.

Det er en lyst at tænke på,
hvor de mon stå,
langt mer dog der at være;
det andet er, end over grus
af Herrens hus
at græde for hans ære.

O ve! o hvilken jubelfest
for Herrens præst
kan vi på gruset holde!
Hans ånd forsvandt; hans kraft og tro
mon de vel bo
i hjerter, vantro, kolde?

O, vel da dem, de Luther-mænd!
at de sov hen

för jubelfestens dage!
her tegner kun til slig en fest,
hvor gråd er bedst,
hvor sang er suk og klage.

Dog ånd! hvi bølger, bruser du
så mod i hu?
lad ikkun Herren råde!
ej gælder tegn, ej værger magt
imod hans agt,
og evig er hans nåde.

Er formiddag end sort som nat,
kan sol dog brat
i kraft bestråle jorden;
så dages kan for Herrens præst
en jubelfest,
mens år går om i Norden.

Vi håbe tör: halleluja
skal klinge da
fra hjærte, mund og tunge;
så lov og tak for Wittenberg,
i lund, på bjærg
med Kingo höjt vi sjunge!

Grundtvig.

281. Året 1801.

Mel. Så kæmped de helte af anden april.

I hundrede år satte fjenden ej fod
på Danmarks de dejlige kyster,
og isnet i graven var kæmpernes blod,
som kogte i Tordenskjolds dyster.

Da svømmed af master en skov over sø,
for sang førte med sig den torden,
med løver og tigre den kom under ø
at gæste havfruen i Norden.

I Konningedybet sig fæsted den skov,
med torden og udyr i kanten,

halv løve, halv tiger, hel grådig på rov,
i spidsen bar stolt «Elefanten».

Hvor Dannebrog vajede, der fandtes dog end
af kæmpeæt modige drenge,
og hurtig i våren de voksede til mænd,
som blomsterne vokse i enge.

Så kæmpede de helte af anden april
for fædreland, frihed og ære,
at række dem måtte den stolte fra Nil
en krans, som de bedste kun bære.

De vandt ikke glimrende sejer med rov,
og lykken de lod sig fraliste,
men vandt dog af arrigste fjende det lov,
fra dem var ej sejren at vriste.

Thi blåne kærminde på heltenes grav
til kranse i morgen at vindes,
og Dannebrog vajer med æren på hav,
så længe skærtorsdagen mindes.

Lad freden kun vare i hundrede år!
i Danmark fredsdisen har hjemme;
mens Villemoes mindes som dagen i går,
vi Kongedybs-kampen ej glemme.

Grundtvig.

282.

Mel. De wa en sönda, eller: Velkommen i den grönnelund.

DE gång te di ve Kjøvvenhavn
mæ amrål Nielsen drowes —
de wa en höw skjærto'sda, di
bestelt et ånt end slowes. —

De pust begyndt ve kjerketi,
da di håd ringed sammen;
men klokken den blöw trej så wal,
fa Nielsen han så' amen.

Å de wa mæ å Jens å Pier —
fra jen böj ål trej —
å po et skiv, hed «Prøvestien»,
dæ wa vi åsse mej.

Den ti' te klokken den wa ot,
å vi håd fåt wo dower,
da rovt kaptejnen: «Karle! lad
mig se, I ikke sover!»

Å all di skiv', der dröw fåbi,
di smed dje kuller te wos.
Te sidst så kam der trej mæ jet,
å di blöw leggend' ve wos.

Di skød, å vi skød. Wo kaptejn
— Pe Lassen war'd, di kaldt ham —
han rovt få hver en kul', der kam:
«Den må vi ha' betalt ham!»

Di kuller flöw så tyk som smol
å pev som nowe hjæjler.
Di kam å slow wos øwer end',
som nær di spelle kejler.

Å met po dawen ved en pas,
da tremled Jens å Pier;
a sokked ve mæ sjæl å så':
«No sies vi åller mier.»

Så blöw vi ve å ponses såen,
å de wa rele håt,
få klokken gik te fir', å vi
håd ingen onnen fåt.

Te sidst blöw engelsmanden kyw
åw ål den hie handtiering;
wo lögtnant tart' hans pand' å så:
«Hold inde med sjarsiering!»

Så skrej a i en boed te land
å fek mæ nø'd å bedd o;
a gik å oed, få die wa ett
en plet, te a ku sedd o.

Dje kam da jen, a kindt, å så':
«Hå do wor i labeeten?»
«Ja, lidt,» så a. — «Da æ — så han —
di ander o lassareeten.»

«Hwah? hvem?» så' a. — «I! Pier,» så' han,
«å Jens, di kammeråter!»

«Så er ed ikke waer,» så' a,
«te vi sto hæhr å præter.

A tint, te di wa slawwen ihjel;
a soe jow for mi öwen,
di tremled öwer end', — i! no! —
da var et wal, di æ löwend!» *St. St. Blicher.*

284. Henrik Steffens.

Mel. af Lindeman, eller: Sol er oppe.

LYNILDSMAND! som for vort öje
i det årle morgengry,
lig en engel fra det höje,
vælted stenen bort på ny,
stenen, som i blomsterhaven
lukked, spærred livsords-graven,
også du sank under muld.

Dog den ånd, som slynged lynet,
når det knitrende udför,
ånden, som genfødte synet,
sprængte bavgasten i Nord, —
vandrer nu igen på isse,
som på sky og klippespidse,
klædt i lyn med kæmpeskridt.

Når det knitrer, når det dönner,
når det runger dybt i fjæld,
når I lytte, Nordens sønner!
muntre end i tidens kvæld, —
mindes, det var ham, der blunder,
som i Nord til stort vidunder,
stødte først i Hejmdals lur!

Ja, den fri, den stærke tale,
om, hvad hånden griber ej,
men hvad dog fra dybe dale
baner sig til stjærner vej:
ordet, som af ånden föres,
skaber syn, hvor røsten høres,
vågned, Steffens, her med dig!

Folket sov som lig i kiste,
kæmper sov som kampesten,
brat dog vågned fugl på kviste,
lærke med i ager-ren,
stak i sky til vingeprove,
sang med lyst for øren døve,
for hinanden og for dig.

Det skal spørges, du har levet,
som kun få på denne jord,
levet mest, hvor mindst er skrevet,
levet kongelig i Nord,
talt et ord, som aldrig glemmes,
vakt en and, hvis kraft fornemmes,
mens vi har et modersmål! *Grundtvig.*

285. «Prins Kristian.»

Mel. af Cora Nygård.

VED Kristjanssand,
der lå den sidste orlogsmand
af Danmarks stolte flåde,
og Jessen hedte han,
som havde der at råde.

Han kaldte frem
sit mandskab: «Börn, nu gå vi hjem,
om ellers vi kan strække!
den engelskmand er slem,
hans skuder havet dække.

Vil I som jeg:
vort gode skib det får han ej —
för synke eller sprænge!
op eller ned vor vej!
ej så? I danske drenge!»

«Jo, så! hurra!»
Og hele dækket lød det fra
som én — femhundred stemmer.
«I kampens time da
sit løfte ingen glemmer.

Nu sejl på rå!
og anker lettet! ud vi stå
for alle vore klude!
fort over bølgen blå!
lad fjældets vinde tude!»

De stævned frem
ved nat og dag til fædrehjem —
da kom en fjendtlig flåde,
mod én der nu var fem —
de bøde Jessen nåde.

Med skarpe skud
han svarede og æsked ud,
og striden de modtog:
de sendte strænge bud
til gamle Danebroge.

De sendte hid
en æl af kugler helt ublid:
de kapped stang og master.
Den brave Jessen did
sit svar tilbagekaster.

Rothe og Top
og Villemoes og Dahlerup
på bakken og på skandsen
med Tostrup førte op
galant i kugledansen.

Da randt der blod,
fra Top de tog den ene fod,
han stod dog på den anden
— udi den røde flod
gendøbes orlogsmanden.

Du flinke gast!
o Soland! stærk og klippefast,
du klippens søn med ære!
for Dan dit hjærte brast:
dit minde signet være!

Du faldt med ros —
farvel! du lille Villemoes!

dit mod var stort i kampen.
Men det var för din lods
udi skærtorsdagskampen.

Farvel! farvel!
du Dahlerup! og hver en sjæl,
som her fra kroppen skiltes!
af fjender fler til Hel
för, förend slaget stiltes.

Med knald og brag
de fægted ud det hårde slag,
og solgte livet dyre.
Men nu var skibet vrag
og ikke mer at styre.

På Sællands strand,
dér hug vor sidste orlogsmand; —
ham til et bål de gjorde.
På blodigrøde sand
de gutter sprang fra borde.

Vel holdt de ord:
«Prins Kristian» i røg opför,
af fjenden ubetvungen.
Derfor ved bragebord
dens drape nu er sunge.
St. St. Blicher.

286. Villemoes.

Mel. af Weyse og Berggreen.

KOMMER hid, I piger små!
strængen vil jeg röre,
tårer skal i öjet stå,
når min sang I høre:
om så bold en ungersvend,
alle fagre pigers ven,
sörgelig jeg sjunger.

Våren er nu kommen nær,
dagene sig længe,
våren har I piger kær,
blomster gro i enge;

dog I skal i sene år
mindes, at I så en vår
med bedrøvet øje.

Ak! thi för sig op af jord
blomsten kunde trænge,
falmede en blomst i Nord,
som skal mindes længe:
Villemoes var blomstens navn,
og ej glemmes tunge savn
midt i blomsterflokken.

Han var dreng, men stod som mand,
medens I var spæde;
stå og slå for fædreland
var den unges glæde.
Strømmen går mod København,
Kongedyb er strømmens navn,
der blev helten viet.

Sælsomt i hans ånd det lød:
«Hører du, det dønner!
Danmark er nu stedt i nød,
kalder sine sønner!»
og som gamle Danmarks søn
fløj han mod det høje døn
fædreland at væрге.

Ak! den gæve kom og så
fædrelandet bløde;
hvor de stolte snekker lå,
var så tomt og øde.
Disse snekker var hans hjem,
han opvokste mellem dem,
stred i deres skygge.

Hist i Nord går odden ud
mellem høje bølger;
der blev døn af stærke skud,
«Kristjan» ej sig dølger:
men som gamle Kristian
står han fast på danske strand,
skönt hans blod udrinder.

Villemoes! du måtte gå
andet hjem at finde;
tårer i vort øje stå,
men de tør ej rinde,
ak! thi vilde vi, at du
skulde vanke her endnu,
«Kristian» overleve?

Hører det, I piger små,
I må ikke græde!
men når over eng I gå
mellem vårens spæde,
binder da af dem en krans,
parrer blomsterne med sans
til de faldnes ære.

Hvis det rørte hjertes sang
hjærtet røre kunde,
sjunger den da mangen gang
i de stille lunde!
sjunger den ved bredden strand,
når hen over hviden sand
voven sagte triller! *Grundtvig.*

Grundtvig.

287. Björneborgarnes marsch.

Svensk folkemelodi.

SÖNER af ett folk, som blödt
på Narvas hed, på Polens sand, på Leipzigs
slätter, Lützens kullar!

Än har Finlands kraft ej dött,
än kan med oväns blod ett fält här färgas
rött.

Bort, bort, hvil, rast och fred!
en storm är lös, det ljungar eld, och felt-
kanonens åska rullar.

Framåt, framåt led vid led!
på tappre män se tappre fäders ander ned.

Ädlaste mål
oss lyser på vår bana,
skarpt är vårt stål,
och blöda är vår vana.

Alla, alla käckt framåt!
här är vår sekelgamla frihets sköna stråt.
Lys högt, du segersälla fana,
sliten af strider se'n en grånad forntids dar,
— fram, fram, vårt ädla, härjade standar!
Än finns en flik med Finlands gamla
färger kvar.

Aldrig skall vår fosterjord
af våldets makt ur oförblödda bataljoners
armar ryckas.
aldrig ljuda skall det ord,
att Finlands folk förrådt sin fria bygd i nord.
Falla kan den tappre blott,
ej rygga för en faras hot, ej svika, böjas
och förtryckas.
Falla, sköna krigar-lott,
blif vår, se'n för en seger än vi kämpa fått!
Vapen i hand
och käckt vår ovän nära!
dö för vårt land
är lefva för vår ära.
Rastlös fram från strid till strid,
ty nu är stunden vår, och nu är skördens tid!
Glesnade leder vittne bära
herligt om mod och bragder, om vårt lands
försvar.
— Fram, fram, vårt ädla, trotsiga standar!
Omkring dig än din trogna finska vakt
du har. Runeberg.

288. Bertel Thorvalsen.

Mel. af H. Nutzhorn, eller: Velkommen i den grönnne lund.

DER klang en livlig sejrssang
til Danmarks hundred øer;
den klang til dal og grønne vang,
til skov og stille søer.

I Danmark steg en helt i land,
han kom fra Romas høje;
ham hilsed fro den danske mand
med stoltheds glans i øje.

Ham hilsed glad på hjemmets kyst
de fagre danekvinder;
ham priser Nordens ånd med lyst
som mægtig sejervinder.

Den helt ej stred med sværd og skjold
og ej med stålets handske;
men sejer vandt han stærk og bold
som kunstens Holger Danske.

Af livets træ han greb en gren
til kamp mod dødens vælde,
han hugged guder ud af sten
og liv af marmorfjælde.

Hvor skönheds billedverden står
og liv og sjæl forynger:
om *Thorvald Danskes* hvide hår
Evropa kransen slynger.

Hans sejrssang på land og sø
har Danmarks sønner sjunget,
hans navn sig over verdens ø
med Nordens ånd har svunget. *Ingemann.*

289. Henrik Wergeland.

Mel. af Lindemann.

Du var den unge, stærke gran,
som stod på fjældets bund
og vajede som flagets dug
ud over fossens vilde slug
med rod i magre grund.

Du var det vilde rosentræ,
bestandig blomsterfuld,
du var den store, stærke elv
som løfted af det dybe selv
en himmel stjernefuld.

Du var den spændte harpestræng,
mod hvilket hjærtet slog,
som løfted syner ved dens klang,
som forårsvinden, der sig svang
igennem lyslet skog.

I hvad du talte og du skrev,
var rigdom, fantasi,
en flugt som ørn, der vingen svang,
var der; selv i den mindste sang
alt stort fór én forbi.

Du lo og gråt igennem sang
ved synet af dit land,
du talte for den gode sag,
så den fløj ud fra mulm til dag
og lyste over land.

Dit navn det fik den dybe klang
i folkehjærtets bund,
det vil ej dø; men som et flag
det lyser frem til sejr og dag —
ud over Norges grund.

Clausen.

290.

Mel. Och liden Karin tjente.

Nu blev mit hus velsignet,
en svale fløj der ind
så snar og glad som tanken,
der gennemfór mit sind.

De begge kom fra himlen,
lod sig min tanke se,
den gulblå var som svalen,
eller hvid som sne.

Og mage kom med mage,
det var et varsel mer;
thi noget godt ej kommer
alene, siges der.

Uskyldighed og ömhed
just søgte sig et hjem.
Held dig, min nye hytte,
at du behagte dem!

Wergeland.

291.

Mel. af H. Tofte.

GYLDENLAK, för du din glans har tabt,
da er jeg det, hvoraf alt er skabt;
ja, för du mister din kronas guld,
da er jeg muld.

Idet jeg råber: med vindvet op!
mit sidste blik får din gyldentop;
min sjæl dig kysser, idet forbi
den flyver fri.

To gange jeg kysser din søde mund,
dit er det første med rettens grund.
Det andet give du, kære husk,
min rosenbusk!

Udsprungen får jeg den ej at se;
thi bring min hilsen, når det vil ske;
og sig, jeg ønsker, at på min grav
den blomstrer af.

Ja sig, jeg ønsker, at på mit bryst
den rose lå, du fra mig har kyst,
og gyldenlak, vær i dødens hus
dens brudeblus! *Wergeland.*

292. Adam Øhlenschlægers død.

Mel. af C. E. F. Weyse.

Et sorgens budskab Norden gennemsuser
som vinterstormen over blomstens grav,
det dannekvindens hjerte gennembruser
som vinterstrømmen i det vilde hav,
det sorgens budskab: Død er Øhlenschlæger,
tre rigers yndling, Nordens hovedskjald!
hans mesterhånd ej mer på harpen leger,
guldharpen med det dybe tonefald!
med ham på ny er falmet oldtids glans,
med ham har Norden tabt sin lavrbærkrans!

Dog stille! skjalden er ej død, han sover
som vintermarken til en dejlig vår,
som Nordens ånd i tidens vintervover,
hvoraf på ny han sejerrig opstår;
thi han opstod i Adam Øhlenschlæger,
besang sin kæmpedåd og heltedød
og tömte ud det store Brage-bæger,
så kæmpeløftet trindt i Nord genlød;
han holder ord, så atter højt i sky
skal af hans dåd som af hans kvad gå ry!

Ja denne *Adam, Odin* kaldt i Norden,
i skjaldetaillet var en Askur ny,
hvis navn er spurgtog spørges vidt på jorden
i åndens verden med stamfader-ry,
som fader gæv til Valhals-skjalden Brage,
farfader til det store sønnekuld,
som vort højnorden skal i fremtidsdage
med sang opfyldte om bedriftens guld:
den Brages og Idunnes skjaldeæt,
som priser åndens magt og hjærtets ret.

Alt mens han vandred her hos os i vangen,
han tæt omringedes af börnebörn
som fugleunger, der i sky med sangen
sig svinge kan på ryggen af en ørn;
og efter døden brat vi så hernede
et klart forvarsel om hans efterglans;
thi vi har set en sangfugl bygge rede
på kirkegården i hans lavrbærkrans:
så af hans sangbund i det høje Nord
udspringer vist endnu et sangerkor.

På marken da, på heden og på halden,
hvor åndens verden end har dag og vår,
skal Øhlenschläger kaldes forårsskjalden
i nyårstidens store gyldenår;
thi i hans kvad den ånd sig åbenbarer,
som lys af livets, liv af lysets væld
fremkalder, stråler ud, i glans forklarer,
til fred, til frihed og til folkeheld,
så kronens skal hans kongelige sang,
som fordum Hjarne skjalds i Danevang.

Grundtvig.

293. Bernhard Severin Ingemann.

Mel. som kæmpevisen om Svegder.

Og det var ungen Svegder,
han skulde bolden slå,
og bolden drev i fruerbur,
og han blev lagt i trå.

— Du föjer dine ord vel.

Han fik ej ro at sove,
ej fryd af fuglesang,
før han fik løst den væne mø,
som tålte for ham tvang.

Og det var mø langt borte,
slet ingen vidste hvor;
på lykke og på fromme han
på æventyr udfør.

Hans moder ham udstyred
med disk og dug og sværd
og snekken, som har altid bør
og havblik i uvejr.

Og lykken var hans fylgje,
og himlen var ham blid;
han satte sejl til jomfruland,
og han kom også did.

Snart kom til borgeleddet
i rosendal han da,
og dér var stang og lås og slå
men de faldt alle fra.

For ham sang løv på kviste
og græs ved linderod,
de bjørne og de løver med
de fulgte ham på fod.

Det var den skønne jomfru,
hun tren i salen ind:
«Velkommen, Svegderungersvend,
alt efter længsel min!»

Og hun annammed dåben,
alt med den kristne tro
og fulgte med til Danemark
i dejligst vang at bo.

Han blæste i skovhornet,
så blomster lytted på,
og hvor han gik, der vrimled det
af dem og fugle små.

Og hvad end ej der vides,
det får man vel at se,

om frelst han med sin jomfru skön
har sine søstre tre.

Det er en björnefrue
og så en örnebrud
og så en havmands dronning fin,
som skejed fordum ud.

Så alt, hvad hjærtet tabte,
det vinde skal på ny,
og da det danske æventyr
skal løftes höjt i sky.

Af æventyr bedrifter
på marken fødes skal,
alt som af kæmpevisens klang
der blev en hjerteskjald.

Ja, det i dage sene
skal kvædes vidt om land,
at danekvindens underbarn
er Svegder Ingemann!
— Du föjer dine ord vel!

Grundtvig.

294. Steen Steensen Blicher.

Mel. af H. Nutzhorn og A. Kirkegård.

HEDELÆRKEN, den liden fugl,
bygged bag lyng på tue,
svang sig dog fra sit lave skjul
höjt mod himmelens bue,
lysuede om Jyllands strand,
tindrede for folk og land
som en nordlys lue.

Hedelærken, den fattig fugl,
ejede knap klæder egne,
hented dog sig af lykkens hjul
guld, som aldrig kan blegne:
drömmehavets rosenflor,
tankehavets perlesnor,
sangens trylleævne.

Hedelærken, den flygtig fugl,
havde så klart et öje,

så, hvad der rørte sig i skjul
under en vadmels trøje;
tegned i sin dunkle krog
folkelivets billedbog,
bindestuens saga.

Hedelærken, den stakkels fugl,
ruged på egen smerte,
magted at tænde glædens jul
dog i så mangt et hjerte;
kvad med stemme, høj og ren,
drapa over bavgasten,
vakte folkeånden.

Hedelærken, et hædersnavn
blev blandt Danemarks fugle;
livet bandt det til sorg og savn,
døden det ej kan skjule.
Lysnende om Jyllands strand,
tindrende for folk og land
står dets nordlyslue. *C. Ploug.*

295. Rasmus Kristian Rask.

Mel. Thomas Kingo er salm. eller: Ser til fuglene i luften.

IKKUN mellem skjaldens frænder
finder man en ungersvend,
der sit livslys selv udbrænder
for, hvad længst er svundet hen,
ej for guld, og dog med gammen
selv går op i alterflammen.

Ja, hvo mægter lys at tænde,
bro at slå i dødens land? —
kæmpens søn og skjaldens frænde,
ingen ringere end han!
det i liv og død stadfæster
Nordens tabte runemester.

Tunger i de dødes rige!
eders dyrkerflok er stor;
men hvor finder I hans lige
mellem hav fra syd til nord:
mellem dem, der aldrig kendte
mere lys, end andre tændte?

Vidt han vandred selv på jorden,
ledte om sin ligemand,
gik til Hekla höjt mod norden,
Ganges ned i sønderstrand;
fandt dog ingen stort at regne,
selv et særsyn alle vegne.

Ja, det skal hans gravskrift være:
Vej han brød, hvor han kom hen,
som det kaldes skal en ære
at betræde ret igen;
og han kom fra renens veje
ned til elefantens leje.

Derfor, tunger, som end leve
og hans læber fortrin gav!
skatter höjt de runebreve,
som har vist: ved støttestav
mødes skal en gang i Norden
sprogene fra hele jorden.

Grundtvig.

296. Frederik den sjættes død.

Mel. Dronning Dagmar ligger i Ribe syg.

På sin ligseng ligger kong Frederik hvid;
fra vuggen var hans puder hårde.
Dansken ham glemmer ret ingen tid,
velsignet hans navn skal vorde.

— Ak! for kongen ringe Danmarks klokker.

Var ham kronen tung, blev ej hjærtet hårdt;
Gud så, hvad sorg han måtte döje!
skuffed ham lykken, veg glæden bort,
det skulde hans sjæl ej böje.

— Nu for kongen ringe Danmarks klokker.

Han var dansk som Danrigets bedste mand,
og retsinds krone har han båret.

Jævn var hans tale, og tanken sand,
og sindet så lyst som håret.

— Nu for kongen ringe Danmarks klokker.

Han var mild. Han stod ved sin faders hånd
i folkets arnebundne dage;

mildelig løste han bondens bånd
og rörtes ved negerens klage.

— Nu for kongen sørge fri mænds sønner.

Han var født og båret til kroner to;
den ene skulde han kun bære.

Lykken var ham falsk; men hans folk var tro,
og gammel blev han med ære.

— Nu for kongen sørge Danmarks sønner.

Han var fast. Han standed i kejsersal;
ret aldrig dansken skal det glemme;
Danrigets dejligste vang og dal
han værnede med mandig stemme.

— Nu for kongen sørger Danmarks hjærte.

Han var vis. Han satte til folket lid;
han så, hvor kræfter lå i dvale;
tungebånd led han ret ingen tid,
om lov bød han folket at tale.

— Nu for kongen sørger folkets hjærte.

Sjætte Frederik havde os alle kær;
ham skinned kærlighed af øje.

Fattigmand trådte hans trone nær;
Gud glæde hans sjæl i det høje.

— For vor fader ringe Danmarks klokker.
Ingemann.

297. Laurids Skau.

Mel. Der vanker en ridder.

DER pløjede en bonde på Sønderjyllands grund:
tiderne vare så ramme;
thi tysken var herre, og dansken var hund,
og hunden knap magtede at glamme.

Den modige mand, som bød herrerne trods,
ud de af tingsalen stødte,
og han, der var hersker for dem og for os,
ej vovede vor ret at beskytte.

Da satte den bonde plov og heste ind:
hjærtet ham voksede i bringene,

og blodet skød op i hans dunede kind,
og tankerne sloge med vingen.

Da talte den bonde fra Sønderjyllands høj :
tusender lytted og stirred ;
som funklende stjærneskud tankerne fløj,
som sværdehug ordene klirred.

Og ordene ramte: de skabte håb og mod;
troldommens tid var udrunden ;
i steden for bonden en ridder der stod,
en hersker i steden for hunden.

Thi folket ham fulgte: snart flokkedes en hær,
trofast og tæt, om hans banner,
og hvor han den fylked i morgenens skær,
der veg Sønderjyllands tyranner.

Og folket ham løfted på skulder stærk og bred
op ad til herrernes sale;
og hvor han gik frem, der han gjorde besked,
og magted dem med kløgt og med tale.

Men da Sønderjylland igen af fjendehæl
trådtes og vandedes i smerte,
da havde den udstridt, hans mandige sjæl,
da standsed hans bankende hjerte.

Så længe i Danmark en bonde bag sin plov
end på vor ret og ære skønner,
så længe skal mindet ej dø om Laurids Skau,
om kæmpen blandt Sønderjyllands bønder.

C. Ploug.

298. Året 1848.

Mel. Vi sømænd gör ej mange ord.

DER fløj fra Holstens stændersal
af løse ord så mange;
ét var der dog i deres tal,
som nok var værdt at fange;
det ord kom fra en riddersmand:
«Den onde ånd,» så mælte han,
«var mægtig i det danske land
i året ott' og fyrre.»

Det ord for vist fortjæner svar,
og svaret skal det finde
i hvert et ærligt bryst, som har
hin tid i trofast minde.
Lå folkets ånd i dvale tit
og gisped mat og orked lidt,
én gang den rörtes stærkt og frit,
— det var i ott' og fyrre.

Og har den ellers spredte hob
på livets skilte baner
en gang adlydt det samme råb
og fulgt de samme faner,
har høj og lav og rig og arm
af samme tanke følt sig varm,
af samme fryd og samme harm,
— det var i ott' og fyrre.

Var der en tid, da Danmarks vel
lå alle ret på hjærte;
da sidst man tænkte på sig selv,
først på dets nød og smerte;
da én og hver sin pligt forstod
og gav, med viljen ren og god,
sit guld, sin kraft, sit liv og blod,
— det var i ott' og fyrre.

Om nu en sådan ånd på tysk
bær navnet af «den onde»,
så skal på sællandsk, fynsk og jysk
den være kaldt den *sunde*;
thi Danmark vorder legebold
for fjendelist og fjendevold,
indtil den løfter højt på skjold
hin ånd fra ott' og fyrre.

C. Ploug.

299. Den tapre landsoldat.

Mel. af Hornemann.

:|: DEN gang jeg drog af sted, :|:
min pige vilde med,
— ja, min pige vilde med.

Det kan du ej, min ven;
jeg går i krigen hen,
og hvis jeg ikke falder, kommer jeg nok hjem igen.
Ja, var der ingen fare, så blev jeg her hos dig;
men alle Danmarks piger de stole nu på mig,
— og derfor vil jeg slås som tapper landsoldat.
Hurra, hurra, hurra!

Min fader og min mo'r,
de sagde disse ord:
«Når dem, vi stole på,
i krigen monne gå,
hvem skal så pløje markerne, og hvem skal
græsset slå.»
Ja, det er netop derfor, vi alle må afsted,
for ellers kommer tysken og hjælper os dermed.
— Og derfor vil jeg o. s. v.

Når tysken kommer her,
beklager jeg enhver;
til Pe'r og til Povl
han siger: «Du bist faul,»
og skælder man ham ud på dansk, så siger
han: «Hols maul.»
For folk, som tale alle sprog, er det nu lige fedt,
men Fanden heller inte for dem, som kun kan ét;
— og derfor vil jeg o. s. v.

Om Dannebrog jeg véd,
det faldt fra himlen ned;
det flagrer i vor havn
og fra soldatens favn,
og ingen anden fane har som den sit eget navn.
Og den har tysken hånet og trådt den under fod,
nej, dertil er vor fane for gammel og for god,
— og derfor vil jeg o. s. v.

Vi byde fjenden trods,
når kongen er med os;
med draget sværd han står,
han snakker ej, men slår;
så dansk som han var ingen konge her i mange år.

De lade, som de tror, at han inte mer er fri,
og selv vil de dog ha' ham i det tyske slaveri.
— Se, derfor vil jeg o. s. v.

:|: For pigen og vort land :|:
vi kæmpe alle mand,
— ja, vi kæmpe alle mand;
og vé det usle drog,
der elsker ej sit sprog
og ej vil ofre liv og blod for gamle Dannebrog.
Men kommer jeg ej hjem til min gamle fa'r
og mo'r,
kong Frederik vil trøste dem med disse her-
sens ord:
Sit løfte har han holdt, den tapre landsoldat.
Hurra, hurra, hurra! *Faber.*

300. Slaget ved Slesvig.

Færoisk folkemelodi.

PÅSKEKLOKKEN kimed mildt fra den danske kyst,
mældte over lande dog om så hård en dyst.
— Sluttes kreds og står fast, alle danske mænd!
Gud han råder, når vi fange sejer igen.

Listet var i mulm og nat hid den tyske hær,
knap de danske drenge fik tid at spænde sværd.

Åbent bryst var landeværn, mod var mande-
skjold;
tysken måtte bygge af egne lig sin vold.

Kuglen peb, og sværdet sang til kartovers brag;
tysken måtte lære det danske sprog den dag.

Over Tyras brystne led blod i strømme randt;
tysken måtte købehelt dyrt hver fjed, han vandt.

Vegen er for overmagt liden flok til sidst;
men af Danmarks ære den intet haver mist'.

Blegnet er så mangel kind, færre er de få;
men for Danmarks ære vi end er nok at slå.

— Sluttes kreds og står fast, alle danske mænd!
Gud han råder, når vi fange sejer igen.
C. Plouj.

301. Skærtorsdagskviden.

Mel. Kommer hid, I piger små.

EN skærtorsdag blodig rød
er igen oprundet,
ak! den var ej rosenrød
som ved Øresundet;
kongebruden Gefion
faldt i tyskens røverhånd,
det er tungt at tænke!

Fuldt er tyskens overmod,
hele Danmark sukker;
øjet ser slet ingen bod,
derfor det sig lukker,
kan ej tåle synet af
Dannebroges åbne grav,
graven for Svanhvide!

Skære må vanrygtets røst,
moder! i dit øre;
dog, du har endnu en trøst,
derfor vov at høre!
regne ret vi sammen alt,
snarere dog steg end faldt
Dannebrog på vove!

Strøget blev det danske flag
af misdæderhånden,
før til himmels samme dag
dog med kæmpeånden;
moder, moder! hør det dog,
dine børn med Dannebrog
dansed op i skyen!

Sønner havde du om bord
på din orlogssnekke,
som skal mindes, mens i Nord
daner stå på dække;
med korslagte arme de
skal til dig fra skyen se
Dannebrog afbilde!

Og så længe dine børn
gör, hvad disse gjorde:

uden vinger, trods hver ørn,
flyve tör fra borde,
altid Dannebrog på ny
til os daler ned fra sky
som vort sejersbanner!

Lad da kun på samme blad
runestaven riste:
Kongedyb og Egernvad!
nornen ej du friste!
Dannebrog dog skal på sø
vinde prisen under ø,
medens stjærner tindre!

Spotten med «Kong Kristian»,
i hvor drøj den klinger,
dog en sådan orlogsmand
ej af den udspringer;
Krieger, Marstrand, Hohlenberg
råbe til den tyske dværg:
Følg os, om du vover!

Hovmod altid går til fald,
ydmyghed til ære,
overmod og overtal
mindst kan skammen bære;
sejre skal den danske sag,
tyskerne til dommedag
skammen derfor bære! *Grundtvig.*

302. Fredericia-slaget.

Mel. Vi sømænd gör ej mange ord, eller: Minnet af Elv.

VED Frederits blev holdt et slag,
hult lød kanonens torden,
krudtrøgen drev i tætte lag
som skyer over fjorden.
Det rysted i den stærke jord,
da skanserne fik mæle;
men hver en gang, de talte, för
til himlen mange sjæle.

Det var den tapre Olaf Ry,
han så sig om fra tue;

han fryded sig ved kampens gny,
hans sjæl var ild og lue.
«Jeg tænkte nok, der kom en dag,»
så hørte man ham sige,
«da vi kan give slag for slag —
nu, børn! må ingen vige!»

Og fremad over sten og stok
gik det mod skansens volde;
men fremmest af den hele flok
løb Olaf Ry, den bolde.
Og flammer lyste, kugler sang,
da faldt den første række;
men over dem de andre sprang,
og de var lige kække.

Det glimted atter over vang,
de næste sank for slaget;
men før det lyste tredje gang,
blev Trelde-skansen taget.
Fra volden så de raske mænd
med stolthed over valen;
på én gang lød et råb igen:
«Men hvor er generalen?»

I hornet blev der hurtig stødt,
de spurgte og de ledte;
da fandt de ham, hvor græsset blødt
sig over jorden bredte.
Der lå han, som han hvilte tit
midt under stridens larmen;
der lå han, som han slumred blidt,
ramt af et skud i barmen.

Det skarpe helteblik var slukt,
hans hånd lå tungt på brystet;
men munden smilte roligt, smukt,
og sagde tavs: vær trøstet!
De løfted ham fra sejrens jord,
de bar ham bort med smerte;
hans kække sjæl i himlen bor,
hans navn i Danmarks hjærte.

Thi det skal vides i hver vrå:
midt under kampens torden
var han en lynildsstråle blå,
der lyste gennem Norden.
Og det skal mindes fjærnt og nær,
til tiden står ved målet:
da Danmarks engel svang sit sværd,
sprang *Olaf Ry* af stålet. *Chr. K. F. Molbech.*

303. Istedslaget.

Folkemelodi og mel. af P. Heise og Gade.

DET var en sommermorgen,
endnu för det blev dag,
da yppedes på heden
et Holger-Danske slag,
da sol stod op i øster,
den næppe var at se,
og alle fuglerøster
i struben kvaltes de.

Det var på Isted hede
og så i Øvre-Stolk,
for gamle Danmarks ære
da stred det danske folk,
ja, for den danske tunge
og for det danske land
stred heltene de unge
som gamle Hildetan.

Der faldt den gamle nordmand,
den djærve Schleppegrell,
han regned mer ej kugler
end hagl det hårde fjæld.
Der faldt den bolde Læssøe
i helte-manddomsår,
og for den danske løve
det var et hjærtesår.

Der faldt i ungdomsblomster
så mangel modig svend,
at tysken tror det næppe,
vi mange har igen;

dog synge danske drenge,
de slå i vænget top;
som blomsterne i enge
hvert år de vokse op.

Tak være danske piger,
som græde nu i lön
for broder og for bejler,
som moder for en sön!
de holdt dem ej tilbage
med bange suk og gråd,
de sang for dem med Brage:
Vågn op til heldedåd!

Guds fred med vore døde
i Danmarks rosengård!
Guds fred med dem, som bløde
af dybe hjertesår!
vor kærlighed med alle,
de store og de små,
som vilde stå og falde
med løven askegrå!

Gud gav en herlig sejer
den lange sommerdag,
fra morgengry til middag
det tordned slag i slag;
men da i middagsstædet
man så den gyldne sol,
da vundet var guldsædet
til Danmarks dronningstol.

Fra Als til Dannevirke,
fra Sli til Ægers dör
skal Danmarks løver springe
på gyldengrund som för;
hos Angler og hos Friser,
i genfødt vennelag,
skal synges kæmpeviser
om sejrens julidag.

Og hver gang Danmark græder
guldtårer med guldklang,

og hver gang öjet perler
ved liflig vemodssang,
da hvælve rosentelte
dem selv ved havets bred,
hvor Danmarks julihelte
fik deres lejested! *Grundtvig.*

304.

Mel. af L. N. Bojsen.

MIDT under Istedslaget
ej langt fra Langesø,
der lå i våbenbraget
en dansk, som skulde dø;
hans kendingsnavn vel ingen nævne kan,
for han var kun en menig mand.

Ham rulled to kanoner
forbi med sejerssang,
han i de danske tåner
opstemte sidste gang:
«O, Herre Gud! så skulde jeg endda
i dette liv den glæde ha'!»

Så skönt et eftermæle
får ej stridshøvding hver;
o! hvilke høje sjæle
bor i det lave her!
her på det jævne er selv björnen tam,
og løveungen som et lam!

I, med de store kræfter
og med det stolte navn!
o, siger tit herefter:
gid vi i dødens favn
må takke Gud, at glæden vi endda
med sejer føre skal her fra!

O priser, daneskjalde!
de danske helte små!
i hundredvis de falde,
i tusendtal opstå,
og sejrer Danmark, deres heldedød
dem hartad synes altfor sød.

Lad skjaldesnekken bære
det budskab over strand
om adel, dyd og ære
hos Danmarks menigmand!
thi heltene ved Isted og ved Stolk
det var det lille, danske folk!

Og I, som lys vil tænde
i borgestuen her,
o, lader lyset brænde,
så det er ilden værd,
så Danmarks engel ser med smil og gråd
i lys sit hjerte og sin dåd! *Grundtvig.*

305. Efter krigen.

Mel. J. P. E. Hartmann.

SLUMRER sødt i Slesvigs jord,
dyrekøbt den blev ved eder!
sommeren sit blomsterflor
over eders grave breder;
mindet flyver som en fugl
hen til Slesvigs grønne vange,
synger der fra gravens skjul
ensomt sine simple sange!

Ensomt, thi det brustne blik
ingen kærlig hånd har lukket,
ingen ven jert håndtryk fik,
ingen hørte afskedssukket.
Men for Danmark sukket lød,
for dets fremtid, for dets lykke —
hvil da sødt i jordens skød,
hvil da sødt i gravens skygge!

Mindets fugl nu søge vil
tit til eder hen, I kære!
I, som med begejstrings ild
stred og faldt for Danmarks ære!
Ser da lønnen for jert mod:
Slesvigs land er atter vundet!
blodet binder — med jert blod
har I det for evigt bundet!

Skön er døden, som I fik,
ingen skönnere der findes —
derfor vil med våde blik
heller ej vi eder mindes;
men hvor danske hjerter slå,
og hvor danske toner klinge
skal med stolthed store, små
fædrelandets tak jer bringe!
H. P. Holst.

306. Grundloven.

Mel. Vort fædeland var altid rigt.

DER er hos os et gammelt ord:
«Med lov skal landet bygges,»
og under loven fra i fjor,
vi håbe, det skal lykkes;
det kongens er og folkets lov,
med sandhed vi tör sige,
og for så vidt den bedste lov
i noget kongerige!

Kun förste gang, med sort på hvidt,
nu fylder år Grundloven,
men förste gang, som förste skridt,
er kostbart her i skoven;
det förste år af friheds æt
er kostbart alle vegne,
det giver folket lov og ret
til sig for frit at regne!

Nu trøstig vi om bredden bord
tör synge: sejer vundet!
et tidsrum nyt er fra i fjor
for dannemænd oprundet,
med kongelov og folkeret,
med friheds-morgengryet,
med tordenslag og fjendeslæt,
med Danmarks ros fornyet.

Vidunder ske end her til lands
i have og på hede;
thi i den visne hæderskrans
sangfuglen bygged rede,

og når det ret er ruget ud,
det kuld, vi har i vente,
da vorder kransen atter prud,
med rosenduft i rente.

Så for de små er lykken stor,
vi den har oppebiet,
nu leve loven fra i fjor!
med blod den blev indviet;
men det var helteblod, som flød
for Danmarks gamle rige,
det gjorde friheds morgen rød,
men strålende tillige! *Grundtvig.*

307. Frederik den syvendes død.

Mel. Påseklokken kimed mildt.

RUNDET har sig årets kreds fra hin søndag stil',
da kong Frederik lukked sit milde øje til.

— Sluttekreds om hans grav alle danskemænd!
thi vor fremtids banner vajer over den.

Da det var, som Danmarks dag sluktes med
hans blik,
som en natteskygge hen over folket gik.

Da det var, som Danmarks held blegned med
hans kind:
onde varslers angst lå tungt på folkets sind.

Og hvad vi fornam hin dag, er fuldbyrdet alt:
hans og Tyras virke foruden sværds slag faldt.

Sønderjyllands dyre jord er i fjendevold,
plettet Danmarks ære og brustent rigets skjold.

Danmarks gode tid er endt, fimbulvinter kom:
trængsel, strid og möje forkyndte nornens dom.

Hvad kong Fredrik var for os, glemme vi dog ej;
thi hans lyse minde skal vise os vor vej.

Frihedsbrevet, han os gav, stande skal ved magt;
thi ej bedre værge i folkehånd blev lagt.

Og som han mod høj og lav lige jævn var selv,
loven imod alle skal gøre lige skel.

Leve vi vort eget liv på vor egen vis,
«Frederik den danske» det vorde skal til pris.

Stræbe vi mod broderpagt i trefoldigt Nord,
træde vi vor konges, vor tabte høvdings spor.

Sådan skal kong Fredriks ånd gå fra slægt
til slægt,

og hans hæder leve i folkets varetægt.

— Sluttekreds om hans grav alledanskemænd!
thi vort fremtids banner vajer over den.

C. Ploug,

308.

Mel. af Glæser og H. Nutzhorn.

Nu tabte vor konge en fuldtro ven!

og Nordens sag

dybt sænker sin fane og følger hen
på begravelsens dag.

Men Danmark, men Danmark fik dybeste
smerte;

nu brast deres varmeste, største hjerte,

nu brast deres bedste

landefæste,

nu står der et skrig over kongens død

som fra mænd i nød.

Til Danmarks frelse den mand blev født,

som her er død.

I ungdommen blev han fra hove stødt —

til folkets skød.

Der triv'des han godt, og der voksede han

sammen

med bonden, matrosen, i fare, i gammen.

Ham skole blev givet

af selve livet — :

da snaren var færdig for Danmarks land, —

var også han!

Det viste sig straks, han var bondedum

på deres kneb;

forrædernes fineste kløgt skød bom
 på hans smule begreb.
Han vidste jo bare, hvad folket tænkte,
og derfor i faren dem frihed skænkte,
 og vilde det hele,
 og ikke dele,
og holdt en tale, ej lang, kun det:
 «det skal ej ske!»

Så stod han til rors som en god matros
 i stormens hurra,
han vil ikke ha' større ros;
 men den skal han ha'!
Han vendte straks boven mod nord, — og
 så lå den,
i stille, i stormvejr, i snefog, i fråden; —
 det hele rige
 snart måtte sige:
«han er nok ikke så dum endda,
 for dette går bra!»

Nu råbte han netop på dæk hver mand;
 thi det trak op.
Nu svartes der netop fra masten: land!
 nu netop:
da tabte han roret af trofaste hænder
og sank i døden, mens skuden vender . . .
 — nej, ikke vender;
 de kursen kender:
stå sammen nu, Danmarkshver enestemand, —
 hold frem, som han!

Det var just hans ære: stå jævnt i lag
 og ej ta' plads,
men bredved de andre sit ærlige tag
 foruden stads.
Nu høster de frugten: hver mand står øvet,
helt ned til soldaten, så tro, så prøvet!
 Det kan ikke slingre,
 for mange fingre
har fast i roret, for mange «hurra,
 mod nord endda!»

Der er ikke andet at gøre nu
 end at holde ud,
stå vagt i mørket, men uden gru
 med tro på Gud.
Her er dumpt, her er stilt, her er længsels
 våde,
hver står og lytter med halvkvalt ånde, —
 her er ventetider, —
 indtil omsider
det rødmer i luften med lyse drag:
 det er handlingens dag! *Björnson.*

309. Danevirkens römning.

Mel. I gamle dage, der var en gang.

VIDT sorgen udspændte sit vingefang
så knugende tung over Danevang.
Ved kongens kiste vor moder græd,
hun aned af fremtiden stor fortræd.
Og mørkest anelser ofte slå til;
så bitter fremtiden drev sit spil;
den smådreng leged med bold i sne,
endnu han vilde kun lege og le.
Men broderen leged med kraft og mod,
hvor bolden var malm og tæppet blod.
Da kom der et budskab i natten kold:
«Nu gives til fjenden vor grænsevold!
Os Tyra og Volmer og Fredrik har skabt
et værn — nu er det forladt og tabt!»
Ret aldrig for danemænds øren der lød
et budskab, der voldte slig hjærtenød.
Selv smådrengen standsed sin leg på vang,
en tåre der i hans øje hang.
Dog atter han leged med bold i sne,
endnu en stund vil han lege og le.
Og tunge tider der kom og randt,
og blodet strömmet og modet svandt,
da lød det: «Nu har vi fred og ro;
men Slesvig er givet i ørnekle.»

Det lød, som når der ringes for lig.
Slig fred er værre end tifold krig!
Og smådrengen standsed sin leg på vang:
«Jeg bliver vel også mand en gang!

Så sandt mig hjælper himmerigs Gud,
den skændselsgrænse skal slettes ud!
fra nu jeg leger med krudt og bly,
til Danevirke er rejst på ny;

er rejst som en række af modige mænd,
der skaffer Danmark dets ret igen!»
Og ordet genklang fra hede og skov,
ved hammer og læst, ved bog og plov.

Det genlød så vidt på de bølger blå,
som danske sømænd ved roret stå.
— Og ynglinger trindt på land og i by
sig flokke og lege med krudt og bly.

Men skæmten derved er tankesvær,
og legen bebuder en alvorsfærd.
Smådrengen nu snart er modnet til mand,
Gud give — han kunde frelse vort land!

Thyregod.

310. Dybbøls fald.

Mel. Danmark, dejligst vang og vænge.

FORDUM syntes Dannebroge,
snehvidt, rosenrødt,
stråle gennem tidens tåge
som en himmelfødt;
gro som frugt af Danmarks have,
slå som sang på fædres grave
og med tankers trækfuglskare
over verden fare.

Ak, nu synes Dannebroge
ligblegt, blodigrødt,
dale som en truffet måge,
der har sig forblødt.
Purpurstrømme vunden gyder
som af tro på retfærd flyder;
segnende må folket bære
korsets tunge ære. *Björnson.*

311. N. F. S. Grundtvig.

Mel. af Emil Hartmann.

DEN konning han kalder ad svenden sin,
han under ham dåden den bedste;
han siger: «Den gerning skal være din:
din herre en brud at fæste.»

Afsted drog da svenden i hjærtet fro,
han så sig slet ikke tilbage;
han ledte, han sukked, han fandt ej ro,
og årene gik som dage.

Så god som hans drot var ej mand på jord,
hans hus kan ej loves for meget;
dog agted kun lidt man på svendens ord,
man lo kun og priste sit eget.

Hans herre var drot over drotters hær,
slet ingen kan stå for hans vælde;
dog trued han ej med sit skarpe sværd,
han søger en brud, ingen trælle.

Han vandrer, hvor bølgen på saltens strøm
i aftenens røde sig hæver;
han søger det hjærte, hvis barndomsdröm
end gløder i mindet og bæver.

Han vandrer, hvor bølgen har strakt sin top
så höjt, at den krones med guldets;
han søger det hjærte, som higer op,
men føler sig lænket til muldet.

Han vandrer, hvor blomsten ved sølver-elv
for solstrålen hovedet böjer,
han taler til hjærtet, som, fattigt selv,
ydmyges, når man det ophöjer.

Han bejled for ham, som sig selv hengav,
så hjærtet til sidst måtte gløde,
og viste så vejen, ad dören lav,
den levende drot i møde.

Han törrede tåren af brudens kind,
så trøstelig föjed han ordet,
og peged på lysenes milde skin,
der funkled fra brudebordet.

Ja, nu er der bryllup i Danevang,
den svend vel sin lykke må love;
han kvæded den lifligste bryllupssang,
som toned i Nordens skove.

Og bruden, som går til sin herre hen,
og rødmende hører hans stemme,
så vist, som hun ej bliver ked af den,
ej heller hans tjæner vil glemme.

Den herre, som troner på himmel-slot,
og dog blev på jorden vor næste,
Vorherre, som gav ham det værk fuld godt,
han give ham glæden den bedste,
C. Hostrup.

312.

Mel. af L. M. Lindeman.

Guds fred, hvor I bygge
på mark og på fjæld,
i bøgenes skygge,
ved elvenes væld!
Guds fred over skoven,
hvor stammerne stå!
Guds fred over voven,
hvor snekkerne gå,
som ankre, som flage
på festlige dage,
som end tone fædrenes flag!

Guds fred, som den fandtes
i fædrenes barm,
Guds fred, som den vandtes
ved Frelserens arm,
Guds fred, som den troner,
hvor kærlighed bor,
Guds fred, som den toner;
i hytter af jord,
som selv jeg den nyder,
tilønsker og byder
jeg brødre og frænder i Nord.

Guds fred og god-morgen
på mark og på fjæld!
Forvundet er sorgen,
mig pinte i kvæld,
i midnattens mørke,
da hel-hanen gol,
da mulmet i styrke
sig værged mod sol,
da natten med dagen,
Mikael med dragen,
mig tyktes at kæmpe om *Nord*.

Jeg følte, at slaget
af marken, på fjæld,
af skygger bedraget,
jeg raved i kvæld;
bortblæst var min styrke
og myrdet min ro,
det tordned i mørke:
Og havde du tro
til bjerge at flytte,
det kan ikke nytte,
når hjærtet er stenhårdt og koldt.

Mig tyktes, at staven
var over mig brudt,
til værre end graven
af Herren forskudt:
Mit støv jeg foragted,
min sjæl var mig alt,
jeg døden betragted
i åndig gestalt;
med døden i hjærte
jeg følte ej smerte,
men blegned og gøs for mig selv.

Da lærte jeg arme
i midvinter sval,
at lys uden varme
er helvedes kval:
Ej græde jeg kunde
for Gud eller ven,

kun grue og grunde
og grue igen;
jeg kæmpe mig vilde
til kærligheds kilde,
omskabe jeg vilde mig selv.

«Du jordklimp! du synder!
hvad tænker du på?
hvad kødet begynder,
må ånden forsmå.
Du Gud vil undvære
til du er ham lig,
nej, giv ham sin ære!
så hjælper han dig.
Fra døden til livet
kun én det var givet
på vinger at hæve sig selv.»

Så tugted mig Ånden
med trøstende ord,
og bar mig på hånden
til kirke i kor;
dér selv han mig døbte
til anger og bod,
og han, som os købte
fra død med sit blod,
han skænkede mig livet,
som ham det er givet,
med kysset i kærligheds kalk.

Grundtvig.

313.

Mel. Vor alderdomstrøst og støttestav.

HVAD kvidrer I om, I spurve grå!
så sent i kongens have?
Vil I for min vande bod mig spå,
en skat i nyårgave,
en svalerede, et spurveskjul,
hvor unger mine kan lege jul
og fjedres til at flyve?

Mig sidder en lille fugl i barm,
som kvidrer om det samme,

ja, synger det ud med tone varm,
så hjærtet står i flamme
og hvisker venlig: Syng höjt i kor
den syngemester, i himlen bor,
dit nyn har sat på noder!

Den rede til små, det spurveskjul
ved altret for den gode,
jeg ønsked mig alt så mangen jul
og håbed vel tilmode;
men klogskab siger: Det får du ej,
for kæmper spærre den kirkevej,
som fri er af Guds nåde.

Men, klogskab! du glemmer, Herrens Ånd
er friheds ven i nøden,
og glemmer, Gud-faders höjre hånd
er stærkere end døden;
hans öjne funkle, hvorhen de se,
dér smelte kæmper som voks og sne,
og så gör kongens hjærte.

Og hjærtet, det er et rigdoms dyb,
hvor klogskab aldrig bunder,
og brænder end for den lamper syv,
den ser dog ej Guds under;
som morgenstjærnen i livets elv
den alle vegne kun ser sig selv
og af sit skær forblindes.

Thi trodser jeg klogskabs bitre smil
og nattesyn som uglen,
jeg venter på kirkemarkens Nil
og priser hjærtefuglen
og takker eder, I spurve grå,
som hjalp med kvidder den lille på
sin gamle nyårs-tone.

Velkommen igen, du nyårsdag
med guld og grønne skove!
jeg duen alt ser på kirketag,
som holder tro og love;

med den der kommer af himlens drot
en kærlig hilsen, et budskab godt,
en himmelsk nyårsgave.

Da stråler igen guldkronen prud
på kongen af Guds nåde;
da sjunges på ny om Kristi brud
og alt, hvad hun skal råde;
ja derom synge Guds engle små,
som svaler vævre og spurve grå,
Guds-husets tamme fugle.

Da banes den gamle adelvej
til staden på det høje,
da skinner på ny og skjules ej
Guds lys for hver mands øje,
da stråler korset på kirketop,
da vidneskaren står herlig op,
og støvets tunger gløde. *Grundtvig.*

314.

Mel. Mindes vi en fuldtro ven.

DRONNING over Dane-mark,
sletten med de gamle høje!
også dig jeg bød min ark
til den døde sø at pløje!
Som min gæst jeg glad dig bød
livets himmelfaldne brød.

Ingen steds på lange tog
så jeg korsets banner flagre
yndelig som Dannebrog
over plov på våde agre,
hvor i svanevangen lå
marken lukt med bølgen blå.

Gødet blev ej her med blod,
marken ej med sværde pløjet,
meget har med hånd og fod
i din tjørnelund jeg döjet;
aldrig bedre dog min plov
gik end her i Norden-skov.

Sen var marken at beså,
senegræsset ondt at dæmpe;
sent må alt fra hånden gå,
hvor alt godt må ske med læmpe;
sent, men sødt i Danevang
lyder nattergalens sang.

Som en gæst i kongens gård
kom jeg til de landemærker,
hvor jeg nu i tusend år
øved lysets kæmpeværker
i hans navn, hvis strålekrans
er kun livets kroneglans.

Her kun trued træ, ej stål,
torne kun, ej ulvetænder;
tændtes her et vidnebål,
var det kun med vidners hænder,
som for ham, de bygged på,
turde godt i ilden gå.

Tit jeg vel har truet med
tjørnelunden ryg at vende,
aldrig dog ved grønne bred
kunde jeg det nå og nænne,
altid nattergalen sang:
sent, men sødt i Danevang!

Grundtvig.

315.

Mel. af A. Winding.

HERREN taler: Øer, hører!
hver, som øren har at høre med!
Ordet, livets ord han fører,
som han vil og kan til tid og sted;
og hvor ordet føres,
og hvor ordet høres,
der er ånd og liv og fred.

Hører, øer i det fjærne!
I, som lytted i det høje Nord,
I, som hellere end gerne
høre åndens, livets, fredens ord!

I det skal fornemme,
det hos mig har hjemme,
følger mine sendebud.

Hele tusend år tilbage
spådomsordet af en seers mund,
i vor første biskops dage,
genlød hos os i den grønne lund;
Herrens *røst* med Ånden,
hjærtet, liljevånden,
fik at høre sent, men sødt.

Båret som på lynildsvinger
røsten, som et himmelsk effata,
kom i følge med Guds finger,
kaldte frem et stort halleluja;
øret, gennemboret,
luktes op for ordet,
i hvis røst er ånd og liv.

Folkemunden fik da mæle,
folketungen blev Gudsåndens tolk,
og af Danmarks barnesjæle
skabte Jesus sig et udvalgt folk,
kristenmenigheden,
kær af hjærtedefreden,
tro og huld i liv og død

Øren hellere end gærne
lånes til Guds rige nådes røst,
og ved blink af vestens stjerne
skimtes morgenrødens guld i øst;
derfor aftensangen,
smelter hen i klangen
af guldkammens hanegal.

Hører, alle folkestammer,
som fik øren til at høre med!
Fra det stille hjærtekammer
bryder mægtig ud til tid og sted,
bryder ud i sangen,
skaber vår i vangen
Herrens røst med ånd og liv.

Grundtvig.

316.

Mel. Yderst mod norden ligger en ø.

LIGE som vølven i Nord-folkets gry
steg over sagnenes vande,
talte om alt under hav, over sky,
dukked som synkende lande, —
talen tilbage, evindeligt ny,
skulde stande; —

sådan i Nord-folkets nytid han står, —
under nys dukked hans pande, —
synerne efter som solskyer går
over de havslagte lande; —
Nord-folkets udsigt i tusende år
skal de rande.

Ikke fra drømmenes tågede strand
samled sig grublerens syner;
nej, af det kærligheds havdyb, hvis rand
evighedshåbene bryner; —
ånderne aner et glimtende grand,
når det lyner.

Synerne tog ham; — for mægtige hånd
hjerternes strængeleg bæved,
folkene rejste sig; fædrenes ånd,
«kampånden» kampråbet hæved;
synligt det blev på de bristende bånd,
at den leved.

Yndig igen som i sommergrøn li
slynged sig sangene stille,
spejled med morgenens rødme sig i
dåbsordets viede kilde,
lokked hvert håb med Guds-længsel i
did, det vilde.

Nordiske folk, vi ved seerens grav
synker i knæ for vor fader,
råber, at Han, som os synerne gav,
vejene også oplader!
vantroens strømme skil med din stav,
du, vor Fader!

317.

Mel. Hvad vindes på verdens det vildsomme hav.

HANS dag blev den største, i Norden var set,
med midnatssolens under den hélt gik i ét;
thi lyset, som han sad i, var lyset af «Guds
fred»,
og det har ikke morgen, og aldrig går det ned.

I lys af Guds fred han historien gav
som åndens gang på jorden, der død ej ved af!
I lyset af Guds fred han de fædres stærke vej
til følge og til varsku lagde åben for dig!

I lys af Guds fred han årvågen var med, —
med folket, hvor det bygged, med ånden,
som stred.

I lyset af Guds fred al oplysnings magt han så,
og hvor hans ord blev troet, dér folkeskoler gå.

I lys af Guds fred stod i bitreste sorg
for Danmarks folk hans trøst som en skin-
nende borg;
i lyset af Guds fred skal det tabte tages 'gen,
og tusendfold forøges, hvad som end ligger hen!

I lys af Guds fred står hans oldingeværd
som livets sum og amen til hans mandige færd.
I lyset af Guds fred, hvor det strålede hans
blik,
når hvid han steg for altret med tilgivelsens
drik.

I lys af Guds fred kom hans ord over hav,
i lyset af Guds fred vugger salmen, han gav.
I lyset af Guds fred, bag dets solstråle-fos,
der skjultes han, og der står hans minde nu
for os.

Björnson.

318.

Mel. Vor alderdomstrøst og støttestav.

EN kæmpe han var i al sin færd,
hvem frygten aldrig lammed,
to menneskealdre fuldt hans sværd
i nörreleden flammed;

et stridens æmne endnu han står,
og bli'r han det end i hundred år,
det viser, dybt han rammed.

Han kæmped for Adams adelsbrev,
det læstes i han öje,
og selv ikke der udslettet blev,
da han til træl lod sig böje, —
for mand og kvinde af guddomsæt,
for tanken den fri, for hjærtets ret,
for menneskets mål i det höje.

I tro på Vorherre, gud og mand,
der led for os her neden,
han kæmpede, for at vindes kan
igen, hvad tabtes med Eden.
For himmelstigen genrejst på jord,
det menneskelige guddomsord,
vort hjærte kan kende på freden.

Hans sag, det var hele jordens sag,
den enkeltes og alles,
dog kæmped han under hjemmets flag
på krigsmænds vis og på skjaldes;
på kæmpekuldet ved Nordens hav,
der segned i blund på fædres grav,
han følte, der först skulde kaldes.

Med tro på sit folk han lydt har kaldt,
end runger vidt hans stemme,
slig tro, der endog det mindste gjaldt,
knap för man kendte her hjemme.
hans håb for Norden har stået for skud,
det fulgte ham hjem; så give Gud,
at Norden det ej må beskæmme!

En vækker var han, som ingen för,
i svaghestider trange.

Han banked så fast på hjærte dör
med store syner og sange;
hans sang og syner er folkets arv,
de rejse dets mod, de styrke dets marv,
de lyse for slægterne mange!

C. Hostrup.
23*

319.

Mel. Kimer, I klokke! ja kimer.

KIMER, I klokke! nu sluktes en sol over
mulde,
længe den kæmped mod mørket med strå-
lerne fulde,
sildig den sank,
stor i sin nedgang og blank.
— Æren er Guds i det høje.

Kimer, I klokke! dog ikke til suk for den
døde,
aftenens guld over graven vil morgenens
møde;
kimer til dag!
lyset har vundet sin sag.

Dagen den signede, som han har prist, mens
det skumred,
lyse nu over hans støv, når det længe har
slumret,
fatte hans værk,
vokse sig solklar og stærk.

Kimer, I klokke! om Herren, som skænkede
ham kraften!
kimer om guldets fra himlen, som gyldnede
hans aften.

Kimer for jord:
sejer og fred i Guds ord!
— Æren er Guds i det høje!

C. Hostrup.

320. Sønderjylland.

Mel. af Nutzhorn, eller: Hvad vides på verdens.

EJA! hvor man nu tumler med sønderjydens
land,

vildtysken han raser, så meget som han kan;
alt dansk skal lægges øde og kvæles i sin rod,
ej mere må der synges om gamle Danebod.

Med spydsod man flytter nu grænseskel og ret,
det sorte bliver hvidt, og det gode bliver slet;

Det var så yndigt i fordums tid,
da moderarmen os end omslynged,
da hjemmets arne os samled blid,
og samlingsglæden hver dag forynged;
da rosenbåndet var end ej bristet,
og skilsmisånden var end ej fristet, —
o favre tid!

O, sig os, sig, hvad vi dog forbrød,
at bort fra hjemmet man os har revet,
at al den jammer og al den nød
af fremmed herskab vor lod er blevet.
Vi skal forglemme vor moders stemme,
og længselssukket i brystet hæmme;
vi kan det ej!

Vi sværge skal til en anden tro
end den, vor moder som barn os lærte,
vi lade skal, som vi ere fro
ved det, som volder os navnløs smerte.
At moder hånes og kaldes fremmed,
og fremmedlandet skal kaldes hjemmet, —
den sorg er stor.

Nej, ej vi glemme vor moders røst
og barnehjærtet og fordums dage;
mens hjærtet banker end i vort bryst,
vi længes, længes did hen tilbage!
og håbet lever: Gud vil os høre —
og åbne atter os hjemmets døre
og moders favn! *K. Karstensen.*

322.

Mel. af Chr. Barnekow.

DEN ti, te do drow fra mæ, da blöw a så åljen,
som aller a förrend ha væ'n;
den ti, te do kommer, som tit do ha skröwn,
a bliwer glaj, som a aller æ blöwn.

Den ti, do kund' itt' svær mo' vor gammel
rø' å hvi',
— a glemmer vist aller den ti —

da svor a, te bådde i lykk' å i nø
a tror o dæj te mi salige dø!

No går a da å sanser å tænker o mi ven,
hvonær a ska se dæ igjen;
de var så bedrøw'le, om læng de sku va'r,
a bejer Guj, han vil hjælp wos lidt sna'r.

Ja, vel er a bedrøw't i mi hja'rt å mi sind,
men der kan der ingen se ind;
e Tysker, di skal itt' ha mæ-ynk mæ mæ,
di skal itt' se, hvor a langes etter dæ.

A går no så å bejer så mindele til Guj
for e daw, te a ska stå bruj,
a bej'r for vor kong å hver tappere Jens,
å for den daw, di skal flytt' wos e græns.

Ja, tro do mæ, å får vi e Tysker astej,
— e daw jyst for dæj å for mæj —
så holder vi et høtte, som aller förr er nöwn,
vi bliwer glaj, som vi aller er blöwn!

J. Lohmann.

323.

Mel. af Häffner.

LAND, som har adlydt fædrenes love,
værnnet af Tyra, værget af Knud!
folk, som har fulgt os vidt over vove,
hver gang på vikingefærd vi drog ud!
sammen på Tems vi ankeret kasted,
sammen i Galliens dale vi rasted,
sammen de grimme Vender vi basted:
skulle vi slippe fortidens spor?
Vil du kimse ad vor moder,
somer gammel og grånet, men end ikke svag?
vil du skilles fra din broder,
som har blødt med og for dig i så mange slag?
Forsmår du hjemmets hal
med minder uden tal
og med klingende skjolde og drapernes kor
for den glæde
at få sæde

på den fremmedes tærskel og ben fra hans
bord? —

Nej, du vil æt og fortid ej glemme,
du vil ej spille brødrenes blod,
vil ej vor gamle moder beskæmme,
ej hugges løs fra stamme og rod.
Sammen vi dele fare og ære!
sammen vi frihedsbanneret bære!
sammen vi vorde vil, hvad vi ere:
led af det høje, herlige Nord!

C. Ploug.

324 a. Hans Kryger.

Mel. Om Danemarks kvide der lød en sang.

HEL trang er nu tiden i Sønderjylland
til glædesfest;
med sorgen i sinde hver dannemand
må gå til gæst.
Brudt er jo ledet, som vangen har hegnet,
volden er sløjfet, og virket er segnet,
og klagen den lyder for Danmark.

Vort land var jo stedet så mangan gang
i onde kår;
og aldrig vi så dog en vinter så lang,
det blev jo vår.
Den gang den kullede greve var herre,
aldrig var nøden og vånden jo værre,
der kom dog en frelse for Danmark.

Er egen end falden, der knejste prud:
se stubben står,
og frodig den skyder de friske skud,
mens tiden går.

Bøjes end folket i trængsel og smerte,
troen og håbet dog gror i dets hjærte,
og håbet det peger mod Danmark.

Og sandhed og ret har en magt i sin røst
mod svig og vold,
og folkets liv har i folkets bryst
sit værn og skjold.

Tanken og hjertet kan lænker ej binde,
tonen fra vuggen og fædrenes minde
og sangen, der lyder om Danmark.

Hil være den trofaste dannemand,
som aldrig træt
på ting og på stævne holdt modig stand
for folkets ret!
højt har han mælet, hvor få kun det turde;
venner og fjender, når han tog til orde,
fornam, at vor hu stod til Danmark.

Hans Kryger skal mindes, mens troskab bor
i danskens bryst,
og det skal vidnes, at hvert hans ord
var folkets røst.

Vort banner er det, han dristig har hævet,
vort er det håb, som på fanen står skrevet:
«Vi kommer tilbage til Danmark!»

E. Lembeke.

324 b. Den nationale kamp.

Mel. Det haver så nyligen regnet.

DET haver så nyligen regnet,
det har stormet og pisket i vor lund.
Frø af ugræs er føget over hegnet —
åg på nakke og lås for vor mund.
Årets løb har sin lov,
der blev lyst i vor skov —
ak, hvor kort, indtil alt er stormens rov!

Det har regnet — men regnen gav grøde,
det har stormet — men stormen gjorde stærk.
Som de tro'de, at skoven alt var øde,
så de vårkraftens spirende værk.
For de gamle, som faldt,
er der ny over alt,
de vil møde, hver gang der bliver kaldt.

Og de tro'de, at hjærtebånd kan briste,
og de tro'de, at glemmes kan vor ret!
De skal vide, de aldrig ser de sidste,
de skal vide, at ingen bliver træt.

Thi som årene randt,
sås det: Båndene bandt,
kræfter fødtes for kræfterne, som svandt.

De kan spærre med farver og med pæle,
de kan lokke med løfter og med løn. —
Fælles sprog giver vore tanker mæle,
fælles vilje gör kampdagen skøn.

Nye stridsmænd skal dér,
nye stridsmænd skal her
slutte kreds om den fane, vi har kær.

Ja — det haver så nyligen regnet,
og de træer de dryppe endnu;
mangen eg er for uvejret segnet,
men endda er vi frejdige i hu,
vige ej ud af spor,
for vi kende det ord:

Det har slet ingen hast for den, som tror.
J. Ottosen.

325 a. De sønderjyske piger.

Mel. af N. P. Hillebrandt.

DE vog dem, vi grov dem en grav i vor have,
lagde dem ved siden af den alfar vej,
alle vore blomster skal smykke deres grave;
sønderjyske piger, I forglemme det ej!

— Hvem gemmer vi vel ellers vore kranse til,
søster, hvad er det du siger?

Lad fjenden plukke blomster der ude,
hvor han vil,

nælder hos de sønderjyske piger.

De ligger og lytter i jorden der nede,
lytter til hvert fodtrin på den alfar vej,
lytter om på landsmål en læbe vil bede;
sønderjyske piger, I forglemme dem ej!

— Og skulde vi vel have så glemsomt et sind,
søster, hvad er det, du siger?

De døde har vi tegnet os i hjerterne ind,
de bor hos de sønderjyske piger.

Men ak! de kan ængstes; thi tiden den rinder
jævnende som støvet langs den alfar vej,
fjenden vil sig fæste de blegnende kvinder;
sønderjyske piger, I forglemme jer ej!

— Nej, heller vi os vier til den døde soldat,
søster, hør efter, hvad vi siger!

Lad tøjterne ved Elben være tysken parat,
enker er de sønderjyske piger!

Holger Drachmann.

325 b. Fremtidsmålet.

Mel. Snart er natten svunden.

BRAT af slaget rammet,
kastet hårdt til jord,
ligger brudt og lammet
du, vor gamle mo'r:
har du anden tanke
nu end «lid og tål»,
så forkynd, o Danmark,
mig dit fremtidsmål!

Sön! elendig, ussel,
hjærtet fuldt af nag,
tænker jeg med blussel
på mit nederlag;
men trods ve og vande,
trods hver bitter skål,
holder fast i håbet
jeg mit fremtidsmål.

Får ved fredens frugter
först mit sår jeg lægt,
snart jeg mig optugter
da en helteslægt:
ynglinger i plade,
drengene klædt i stål,
mænd med faste hjerter,
det er Danmarks mål.

Dernæst jeg opdrager
mig en pigeflok,

som ej hjemmet vrager,
men i lidt har nok;
ingen døgnets flaner,
rendt fra bog og nål;
fromme, stærke kvinder,
det er Danmarks mål.

Så min hu mon stande
til en ven, en kæk,
som med mig vil blande
blod og ikke blæk,
som ej troløs svigter,
høres fjendeskrål:
trofast broderforbund,
det er Danmarks mål.

Kroner lykken enden,
har jeg først de tre:
drengen, pigen, vennen,
svinder al min ve.
Da til lurens toner
blusser bavn og bål:
Sønderjylland vundet,
det er kampens mål!

Paludan-Müller.

IV. Verdenshistoriske sange.

326.

Mel. Til sagn og sange og æventyr.

I sagnet spejler sig folkets hu
på store og små idrætter,
og hvad dem huer, jo folk endnu,
så vidt de har magt, udretter!

I folkesagnet fra arilds tid,
gik agten end vidt over magten,

affbildet finder dog mandevid
stamfædrenes digten og tragten.

Til én henregnes, hvad fler var om,
så blandet bekendtskab man stifter;
men enheden derfor dog ej er tom,
thi ånden gör alle bedrifter.

Som skygger af folkenes ungdomsfjed
i Hindostan, Hellas og Norden
menneskeånden forlystes ved
de sagn, som gik over jorden.

Som guder, så helte med halvgude rang
til hobs er de luftige skygger,
hvor yndig og dejlig i sagn og sang
end skjaldenes kor dem udsmykker!

Kun én er Guds-helten af menneskebyrd,
hvis navn må påkaldes her neden,
som holder på jætter og trolde styr,
velsigner sit rige med freden.

Men drømmene dybe fra hedenold,
om halvguden jordisk opkommet,
om Melkart, Herakles og Tor og Skjold,
på *Ham* dog hensigte forblommet!

I dem hæver hjærtets den dybeste trang
sig højest på livshåbets vinger,
vildtonet, men liflig, en spådomssang,
fra skjaldenes læber da klinger! *Grundtvig.*

327. De tre oldtidsfolk.

Mel. af H. Nutzhorn.

TRE folk som disse ej verden så,
og aldrig kan deres navn forgå,
så længe som öjne, brune og blå,
der kastes fra støv mellem stjærner små;
så længe på jord der end fødes en søn,
med morgenrødt mærke af kys i lön;
så længe i verden sig løfter en hånd,
dumdristig med lykke mod ord og ånd.

Ebræeren gjorde al verden vis
på, hvad for Gud den skylder pris,
og hvordan alle af guddomsrod
på jorden udbredtes med samme blod,
og hvordan i tidens fylde skön
en kvinde fødte Guds ældste sön
til verdens frelser fra død og dom,
til alle slægter at kvæde om.

Os *Grækeren* viste med hånd og mund,
hvad könnest klæder i allen stund,
ja, könnest i kirke og könnest i sal,
og könnest på torvet og könnest på val.
Så dejlig var døden, at til den endnu
forgæves så vide står læsernes hu,
som ikke begribe, på fastland og ø,
at græsk man må *leve*, om græsk man vil *dø*.

Os *Romeren* lærte, hvad hænder formå,
når sammen de holde og sammen de slå
og flittelig bruges med vid og forstand
til gavn eller skade for folk og land.
Den lærdom, han gav os, den var så stærk,
at skyggerne af hans hænders værk,
som spidser og streger på blad i bog
køs livet af mangel en skolepog.

Der sidder i *Nord* dog en lille pog
og staver med *Saga* i billedbog;
når han bliver voksen i tid og rum
og danser med havfru på havets skum,
han lever på græsk, så godt han kan,
med öje på det «forjættede land»,
og bruger kun romerske kneb og spyd
til spøgelser, trolde og al udyd. *Grundtvig.*

328. Den kristne tro.

Mel. af Anny Monrad og Jakob Knudsen.

DET er et under på verdens ø:
det störste træ har det mindste frø;
det mindste frø vokser höjest op
med fuglerede og røst i top.

Det træ, som her rager mest i sky,
det er Guds-mennesket jo det ny;
Guds-menneske-frøet er troens ord;
af mindre frø intet træ opgror.

Det favre træ har en herlig top,
Guds engle flyve der ned og op.
Dem kalde vi himlens fuglehær;
thi ingen som de er navnet værd.

Det favre træ har en liflig frugt
med druesmag og med rosens lugt;
den bærer for alle frugter pris,
det er guldæblet fra paradis.

Det æble falder i storm ej ned,
er gemmefrugt i al evighed,
og aldrig bides deraf så hvast,
det vokser igen jo lige fast.

Ja, saligheds frugt på træet gror,
hvis frø her nede er troens ord,
hvis dug er ånden, hvis saft og rod
er Herrens legem og Herrens blod.

Lad verden kun spotte det lille frø,
som spirer i lön på verdens ø!
Det træ ikke trænger til verdens pris,
som bærer sin frugt i Guds paradis.

Grundtvig.

329. Angelsakserne.

Mel. af Nutzhorn.

VIKINGER af moders liv,
Valhals rette gæster,
strömmed sammen vi på hav,
styred så i vester,
kom til Bretland i en fart,
tog som kæmper hver sin part,
sloges om det hele.

Riger syv vi rejste så,
regner man det nöje;
Vestsæks og Nordhumberland
var dog hovedflöje;

hisset var den tyske hånd,
her var Nordens kæmpeånd,
sjælen i det hele.

Kronen først dog havde Kent;
konge kan man være,
skönt man af sit parlament
skel og skik må lære;
overhuset var i Nord;
underhuset fra i fjor
stemmed for det hele.

Font og kors med Avgustin
fik vi fra det fjærne:
man af sine sidemænd
mestres ikke gærne;
heller end os kristne ret
havde os vel også ædt
britter i det hele.

Kirken i Nordhumberland,
Kristi op ad dage,
himmelhøj og klippefast
hæved sig nu fage,
døbte langs fra Donavs væld,
over Harz og Dovre-fjæld,
Norden i det hele.

Klosterskolen var og god,
klog på mer end dåben;
Beda med sin kirkebog
bærer visdomskåben;
kundskabs-træerne ved Rin
kærnelagde Alkuin:
manden for det hele.

Falkesyn fra hedenold
fulgte vore skjalde,
mestere i harpeslag
må dem Norden kalde:
læredigt og spådomssang
lige godt i øret klang,
herlig i det hele.

Kædmon var en kirkeskjald,
kongelig i ånden,
Davids-harpen sært ham faldt
drømmende i hånden,
toned højt om paradiset,
toned til Jehovas pris,
prægtig i det hele.

Oldhjælm sagn og æventyr
arved efter Brage;
harpen kaldte under kors
hedenold tilbage,
bragende om Grændel trold,
Bjovulv, Hengst og Hnæf og Skjold,
Norden i det hele.

Grundtvig.

330. Det store korstog.

Mel. Jeg var en munk i Saksenland.

«VOR Gud er død hinsides hav
for vore synder grove,
og fjenden tramper på hans grav,
og alle kristne sove.

Har ingen mer hans navn så kært,
så lede synder sine,
at han derfor det finder værdt
at tåle mindste pine?

Tör ingen, under korsets tegn,
en landse for ham bryde?
vil ingen i hans fødeegn
for ham i tårer flyde?

Har ingen lyst, har ingen mod
til gennem tyrke-vrimlen
at kæmpe sig til Jordans flod,
hvor end sig åbner himlen?

Vil ingen se det undersyn,
som slukker hjertesorgen,
at lamper tænde sig ved lyn
i graven påskemorgen?

Vil ingen kæmpe for Guds sön
og på hans vunder tænke,
og nyde al den aflad skön,
Guds kirke har at skænke?»

Så lød til folk i tusendtal
den *franske* paves tale,
og skarens röst: «Det er Guds kald,
genlød i bjærg og dale.

Da slog sig paven for sit bryst
og råbte: «Ret fortolket,
det er Guds kald, det er Guds röst,
som råber gennem folket!

Med dette løsen går i slag,
korsfolk! til gravens ære!
til sejer da på kampens dag
Guds engle jer skal bære!

Og svæver Karl den stores ånd
end over disse egne,
för solen daler, hver en hånd
vil sig med korset tegne.

Hans jævningers de mindste börn
vil gribe brat til værge,
og dynge op for ulv og ørn
de vantros lig som bjærge!»

Så slog han ild af *Franke*-flint,
som tændte *Galler*-skoven,
så blussende man så fra klint,
den vandre over voven.

Af Karl den stores halvgud-æt
var Gotfred end tilbage,
og trindt om ham sig klynged tæt
end kæmper uden mage.

Ja, aldrig siden var til fals
for guld og glatte taler,
et par som Baldvin vovehals
og Rajmund Provençaler.

Og som de herrer fløj fra sal,
så fulgte dem og svende,

ej deres jævninger på val
skal ses til verdens ende.

Og blev endnu tre hundred år
forhalet tyrke-pestens,
det skyldte vi og Maglegård
korstogene fra vesten.

Ja, at vi, trods den vilde strand,
har østens perle fundet,
det har, ved tog til Jødeland,
os ridderskabet vundet.

Og vajer over tyrke-flag
end kristenhedens banner,
det svang sig op i kæmpeslag
af paver og normanner. *Grundtvig.*

331. Jorsalfarerne.

Mel. af Barnekow.

HER er så stille, her er så tyst
i borgegård,
ej våbenleg, ej spil og lyst
man høre får;
ej vrinsker hest og ej glammer hund,
kun uglen tuder i allen stund,
ej lyster mig her at dvæle !

Men hisset byder mig til sig ind
den store stad,
for én med tåreström på kind
er mangen glad;
der alt sig drejer i huj og hast,
og lystig bærer, hvad end ej brast,
der glemmes al jordens möje.

O ve! mon pesten sig rundt i stad
har sneget om,
så hus på hus i ring og rad,
blev lade tom?
hvad heller finder ved højlys dag
det borgerskab kun i sövn behag
og sjunger med natteravne ?

Dog tys, hvad toner fra kirken hist
så sørgelig?
en sjælemesse der holdes vist
for stadens lig;
fra kirke kommer en kvindeflok,
kun gubber følge med isgrå lok
og poge med faldehatte.

Fortæl mig, gamle med isse hvid,
hvor slaget stod;
thi sikkert løb der i skarpen strid
en strøm af blod —
du græder! vist er den lod og tung
til grav at følge hver kraftig ung
og vakle ved stav alene!

Hvor har du hjemme, du vandringsmand,
i syd, i nord?
hvor lukker bølgen det skjulte land
på folkejord,
som ej genlyder af himlens røst
og våbengnyet fra vest til øst,
af kampen til korsets ære!

Jeg græder ikke for ungkarls død,
men for i vrå
jeg dvæle måtte, skönt hornet lød,
jeg er så grå,
jeg kan ej svinge det tunge sværd,
jeg kan ej drage i herrefærd
for korsets og gravens ære.

Men du, som er i din gyldne tid,
hvi tøver du?
skyd op dit hjerte, far vel, til strid!
kom Gud i hu!
Og trættes armen på kampens dag,
tænk på mig gamle og slå et slag
for gubben, hvis hænder ryste!

Og hvis du vinder til Herrens grav
i østerland,

glem ej det gode råd, dig gav
den gamle mand!
forbarm dig over mit hvide hår,
for mig bed også et «fadervor»,
hvor alle Guds engle svæve! *Grundtvig.*

332. Kolombo.

Mel. af L. M. Lindeman, eller: Mens Nordhavet bruser.

KOLOMBO leged ved havets rand,
opvokste for vind og for vove,
og drömte sødt om det skjulte land
med guld og med grønne skove,
for ham var havet ej mer end dam,
han knap sig ønsked en fjederham.

Han kun sig ønsked et snekkepar
til langeledsfærd mod vesten,
med jordens runding, hans tro det var,
det gik af sig selv for resten:
fra vesten ud kom man øster ind
til guldets hjem og til lykkens tind.

I syd han sejled og så i nord,
til issen begyndte at gråne;
man bad med latter ham, på hans ord,
kun rejse til sol og måne;
hvor skarpt man spotted, hvor höjt man lo,
usvækket blev dog hans kæmpetro.

I vogterhytte og kongesal
han sagde med samme tone:
«Jeg ud kun farer som admiral
og kommer igen med krone;
thi sættekonger jeg være vil
i verdensdelen, jeg styrer til!»

Hans kæmpemine, hans kongeor
var farlige anstødsstene;
af majestæter på denne jord
dem tålte en dronning ene:
kun Isabella i gyldensal
gav verdenshavet en admiral.

Frimodig hejsed han sejl i rå
en morgen, för sol var oppe,
og om hans fart over bølgen blå
gik ry mellem stjärnetoppe;
thi han, som råder for jord og hav,
til gådelandet ham medbør gav.

Han fór så vide med stål i bryst,
at stjärnerne farve skifted,
han kom tilbage fra Hajtis kyst
og sagde: Jeg riget stifted!
og majestæter med brodernavn
ham gik i møde og tog i favn.

Af al den vælde og al det guld,
som Spanien vandt så fage,
kun rygtets bobler og Kubas muld
med styrmandens ben er tilbage;
men verdenshavet til fjærne ø
endnu dog kaldes: den spanske sø.

Og når den sortner en solskinsdag
af tusende master høje,
og dejlig vajer al verdens flag
i stavn under gyldne flöje,
i glans man skuer Kolombos dåd,
og skimter himlens forborgne råd.

Grundtvig.

V. Menneskelivet.

333.

Mel. af Lindeman, eller: Kirken den er et gammelt hus.

MENNESKET er et vidunder stort,
billed af Gud i det høje:
han kan forstå, hvad Gud har gjort,
over det alt sig fornöje;

han kan tæmme med kunst og vid
björn og løve som lam og kid
og strides med vind og vove.

Helvedes listige hjærtetyv
dåred den yndige kvinde,
end dog i hendes hjærtedyb
Gud kan et herberg sig vinde.
Kvinden bragte vor jord i band,
kvinden fødte vor frelsermand,
Han gjorde det godt alt sammen!

Grundtvig.

334.

Mel. af M. T. Bredsdorff.

- VAR jeg en stjerne, som tindrende gik
højt over folkets og fuglenes hære,
men uden varme og venlige blik, —
ked blev jeg snart af den iskolde ære.
- Var jeg et fjæld med alt guld i mit skød,
kunde på isse jeg skyerne bære,
men dog af alt ingen glæde jeg nød, —
tom var min rigdom, og tung var min ære.
- Var jeg et hav med den dybeste grund,
klar som et spejl, og al jorden omfavned,
mangled dog øje og øre og mund, —
alt, hvad der glæder mit hjærte, jeg savned.
- Var jeg en fugl med de fagreste fjer,
skarpeste blik og den lifligste stemme,
men ligegyldig ved alt, hvad der sker, —
ej kunde lyst jeg af livet fornemme.
- Var jeg en blomst med den sødeste lugt,
ren og uskyldig med liljeblade, —
spildt kaldte jeg dog et liv uden frugt,
svindende bort uden spor fra sit stade.
- Er jeg en mand, der som blomsten må dø,
og mon desværre jeg døden forskyldte, —
menneskelivet på tids-havets ø
mageløst dog er i kraft og i fylde.

Et mig kun fattes som menneskesön,
skabt i hans billed, som alt har at råde;
derom jeg sukked så ofte i lön,
derpå jeg grunder som jordlivets gåde:

Evighed for, hvad med åndeligt kår
underlig timelig hos os opstiger,
evighed for, hvad der kommer og går,
men dog med suk efter evighed higer.

Havde til fader jeg himmelens Gud,
leved og ånded jeg kun til hans ære,
da var min moder og himmelens brud,
da var jeg alt, hvad jeg lysted at være.

Jesus, min herre, du menneskesön,
som har til fader kun Gud i det høje,
men har til moder en jomfru så skön —
det er dit jordliv, mig svæver for øje.

Betlehems-barnet i krybberum lagt!
lade med dig vi os føde og svøbe,
da skal det ses, som dit forbud har sagt,
du kan og vil med den Helligånd døbe.

Da har vi stjærner, og da har vi fjæld
fælles med dig, som ej tider forandre,
da, om end stormene hvine i kvæld,
dristig med dig vi på havet tör vandre.

Da synger himmelsk for os under ø
fuglen, som fandt i dit palmetræ hvile:
«Eders er livet, I aldrig skal dø,
frit tör med Jesus ad mørket I smile!»

Da har til blomst vi den evige trøst,
som dufter sødt, om end öjnene briste,
da modnes livtræets frugt i vort bryst,
så kun vor helsot ved døden vi miste.

Grundtvig.

335.

Mel. Abraham sad i Mamrelund.

MENNESKELIVET er underligt,
langt mere, end vi kan beskrive;

dog lysner det op fra slægt til slægt,
hvor mennesket holdes i live.

Mennesket er hverken fisk eller fugl,
kan dog både svømme og sjunge,
han står som en Gud i dyrekreds
med ordet som lyn på sin tunge.

Fuglene alle med næb og klør,
om de lagde hoveder sammen,
de hitted dog ej på det mindste ord,
som hører til menneske-stammen.

Underligst og af alt på jord
er menneskerøsten i ørken
med ord om, hvad intet øje så,
men hvad dog har magten og styrken.

Menneskeånden, det er et ord,
som ingen af os kan udgrunde,
menneskelivet dog er dens værk
med ordet i menneske-munde.

Menneskeånden, det er en kraft,
som kan ikke selv sig forklare,
men hvor den findes i råd og dåd,
kan kraften sig klart åbenbare.

Sjæle og kroppe i tusendtal
kan menneskeånden forbinde,
dem gennemtrænge med ord som lyn,
så alle de ét får i sinde.

Sjæle og kroppe med folkemund,
som trodser med ordet mod ånden,
de glemme sig selv som menneskebørn
og bliver til dyr efterhånden.

Fugle og fiske og vilde dyr
da fødes i menneske-hammen;
og stene må græde, når folk som fæ
da vil lægge hoveder sammen.

Menneskelivet er underligt
for menneske selv som for myre;
men dyrelivet i menneskeham,
det er et forhekset uhyre.

Mennesket er i Guds billede skabt
med levende ord på sin tunge,
og derfor han kan mellem træer og dyr
med guderne tale og sjunge.

Menneskebörn i den grönnne lund,
hvor fugle i bøgene sjunge!
I skönne derpå: Det er guderne ligt
at tale med mennesketunge! *Grundtvig.*

336.

Mel. Jeg gik mig ud en sommerdag at høre.

JEG gik mig ud en sommerdag at høre
på fuglesang, som hjertet kunde röre
— i de grönnne sale
mellem nattergale
og de andre fugle små, som tale.

Jeg så en fugl, den fløj, som vinden suser,
og sangen var, som Øresundet bruser.

Den rige fugl han fløj med flok i følge,
som under Sællands kyst den høje bølge.

Den rige fugl han sang: «I andre fugle,
se fjedre mine, røde, blå og gule!»

Jeg så en fattig fugl, som lærken flagre
med fjedre grå hen over Sællands agre.

Den fuglesang, den kan jeg aldrig glemme,
den klang alt som min egen moders stemme.

Hun bad så mindelig i folkesangen
øm alt, hvad lyder klart i Danevangen.

Den rige fugl, han har al sang i væрге,
som lyder klart i dale og på bjærge.

Og hver en fugl, som beder, får til gave
al sang, hvortil den rum i bryst mon have.

Nu fattig fugl, som rum til alt mon have,
fik sangens fylde som en nådegave
— uden dog at prale.

Som folkehjærtet rig blev folkeånden,
på sangen rigest er nu liljevånden.

Nu hjærtets fugl, som palmefugl den unge,
om liv og lys kan som den gamle sjunge.

Så lav dig, Danevang, nu til at høre
på sangen ny, som hjerterne kan røre
— i de grønne sale
mellem nattergale
og de andre fugle små som tale!

Grundtvig.

337.

Mel. Herrens røst, som aldrig brister.

SKABT er både jord og himmel
af Guds ånd og ved Guds ord;
af Guds skaberkraft, af Ånden,
i al skabning findes spor.

Og hos mennesket i sjælen
der er glimt af skaberånd;
i det små Gud efterligne,
det kan vi med mund og hånd.

Lidt har vi kun af Guds fylde,
lidt af magt og lidt af vid,
og af godhed endnu mindre,
korte syn og stakket tid.

Men det lidt kan dog os lære,
Han, i hvem alt har sin rod,
er alvidende, almægtig,
evig, stor og ejegod.

I vor mund og i vort hjærte
han afbilded så sit ord,
at med fynd vi kan udtale
alt, hvad inden i os bor.

Vel er vi kun støv og aske,
guders Gud er alt i alt;
dog med os, som med sin næste,
skifte ord kan Gud om alt.

Så med Abraham og Moses
venlig talte guders Gud,

så hans hjærtelag de kendte
og forstod hans vise bud.

Ja, det sås i tidens fylde,
ses igen på dommedag
Gud og mand kan sammensmelte
til Gud-faders velbehag.

Jesus Kristus er jærteget,
han er både Gud og mand,
guddoms-blivet med vor tunge
i Guds kraft udtaler han.

I hans sjæl er visdomsfylde,
i hans bryst Guds kærlighed,
og som han er, vi skal blive,
derfor kom han til os ned.

Alt det tabte, det blev fundet
i vor frelser, Davids sön,
hele guddoms-herligheden
nu er troens nådelön.

I vor mund og hjærte fødes
nu det levende Gud-ord,
leve skal deri og röres
evig glad hver sjæl, som tror.

Gud ske lov for al sin gave,
billed först og fylde sidst,
her i sandhed ånd og nåde,
alt i kærligheden hist. *Grundtvig.*

338.

Mel. Ingen har guldårer fældet.

NÅR vi ser på himmeldybet
med de store lys og små,
og vi ser imellem krybet
mennesket på jorden gå,
vel vi tænke må og sige:
Hvilken maddik i Guds rige!
Kommer Gud vel støv i hu?

Støv og aske kun i grunden,
skøre kar og tidlig grå,

som sangfuglene i lunden
glade kun i uger få,
og, som græs og blomst i enge,
fagre vel, men aldrig længe,
skulde Gud besøge os?

Dog det ringer for vort øre,
om os taler himlens Gud,
Ånden taler, vi kan høre,
han hos os går ind og ud;
som en helt til kamp omgjordet
går igennem os Guds-ordet,
råber: Adam! hvor er du?

Mon mit åsyn ej afpræger
boldt sig i det bløde ler?
mon min ånde ej bevæger,
hvad ej verdens øje ser:
røsten, ordet, talen, tanken,
hamren til din hjærtebanken,
lignelsen, som jeg har skabt?

Under englene en kende
mennesket vel er nedsat;
men ved alle dages ende
det for lyset kommer brat:
havens vogter, dyrets tæmmer,
han er englenes beskæmmer,
født til al min herlighed!

Fristes årle må og silde
han, som har de bedste kår,
tit og rædsomt sig forvilde,
för han himles himle når,
over have, gennem ørke,
gennem synd og død og mørke
når han mit höjsæde dog.

Det er alle tiders gåde,
det er alle djævles gru,
at jordklimpen Gud i nåde
kommer faderlig i hu,

så af smilet hos den spæde
gennem sorg «Vorherres glæde»
klækkes ud og elskes op!

Grundtvig.

339.

Mel. af H. Nutzhorn.

HAR vi toppet, må vi dale,
det er loven under sol;
hører det, I høje sale,
hører det hver kongestol!
som for hånden
så i ånden
op og ned er verdens løb.

Når med Herren glans og ære
du af Gud på bjærget får,
sig kun: Her er godt at være!
du dog ej dig selv forstår,
om tillige
du vil sige:
Det er bedst, vi bliver her.

Ned ad bakke, let at komme,
om end tungt at tænke på,
må vi, før vort løb er omme,
før vort rette mål vi nå,
skönt til visse
over isse,
over bjærg og sky det står.

Lejret mellem fjendehære,
angest i Getsemane,
sig kun: Her er slemt at være,
hvor kun mørke er at se!
Da du næmmer
og istemmer:
Det er bedst, vi gå herfra!

Med det ord gik Frelsermanden
gennem dødens skyggedal,
klippefast på afgrundsranden,
længselsfuld til himlens sal,

det höjsæde
at beklæde,
som urokkelig består.

Har med ham din sjæl sig böjet,
skjult sig selv med flid i muld,
da du vorder ret ophøjet,
kronet med det ægte guld;

engle kvæde:

Her er glæde;

ven, med Herren gak her ind!

Evig sand er Herrens tale
som i himmel så på jord:
Störst er de, som dybest dale
i hans navn og på hans ord;
i hans rige
de skal stige
til hans højheds fulde mål!

Gavmild er du, Jesus, Herre,
med dit liv og med din ånd;
til det bedre fra det værre
led os med din højre hånd,
så det gode,
som vi trode
majestætisk vi opnår!

Aften först, der efter morgen,
så den gamle regning lød,
evig fryd kun efter sorgen,
evigt liv kun efter død;
vi må krybe
för vi flyve,
ned og op går Jesu spor.

Grundtvig.

340.

Mel. af Malling og C. Mortensen.

FLYV ud, mit korn, i mulde,
lig lunt i storm og kulde
ved jordens moderbryst!
I nætterne de lange
sug kraft og bliv til mange,

og vågn ved lærkesange,
når atter det er lyst.

Og di så dybets kilde
og drik i skyens milde
vårlige skål dig mæt!
Nej smukt, mens du er liden,
og gyldnes så med tiden,
så det kan kendes siden,
du er af solens æt!

Hist kirken står, den hvide;
der faldt i ungdomstide
en sæd til sjælefred.
I sædekorn fra oven!
skyd gennem ukrudtsskoven!
lad ham med hestehoven
ej trampe eder ned!

Sug kraft af dåbens kilde!
lad angerstårens milde
strømmende flod dig to!
og når det i mig fryser,
og når mit hjerte gyser,
få lys fra ham, der lyser,
så det er sæd til tro!

I frø, som nys blev jordet!
og I, som kom i ordet
til hvile i mit bryst!
I skal jo begge nære,
I skal jo brød mig være —
så vokser til Guds ære,
til god og gylden høst!

Chr. Rickardt,

341.

Mel. af Nutzhorn, Lindeman og H. Mathison-Hasenn.

ORDET var fra arildstid,
var og er og bliver,
hvad vor sjæl gör vred og blid,
knuser og opliver:

ordet som et tordenslag,
ordet som et våbenbrag,
ordet som det lyder !

Tungen ligger hjærtet nær,
talen i dets tone
den er alle hjerter kær,
kan al tvist udsone,
ordet som et harpeslag,
ordet som et favnetag,
ordet som det lyder !

Talens ström er livets flod,
som den her kan rinde,
rislebæk ved blomsterfod,
fos fra klippetinde,
ordet som en bølgegang,
ordet som en havfrusang,
ordet som det lyder !

Ord ej blot fra mund til mund
går til verdens ende,
farer og i allen stund
mellem verdner tvende,
ordet som et julebud,
ordet som en bön til Gud,
ordet som det lyder !

Af Guds ord blev jorden grön,
af det bølger blåne,
af Guds ord blev himlen skön,
skinner sol og måne,
ordet, som er lys og liv,
ordet som et guddoms-bliv,
ordet som det lyder !

Af Guds ord en efterklang
alle fugle sjunge,
af det lagdes ord og sang
på vor bløde tunge :
ordet som en klokkeklang,
ordet som en vuggesang,
ordet som det lyder !

Om sig selv oplysning skön,
har Guds ord os givet:
det er Guds enbårne søn
udtryk af Guds-livet,
ordet som Guds ja med liv,
ordet som et almagts-bliv,
ordet som det lyder!

Åndens røst kun råder Gud,
hjærtets, halv vor egen,
lyder med i julebud,
ligner strængelegen,
svarer som en efterklang
til Guds engles julesang,
alt som ordet lyder!

Livets brød i allen stund,
også midt i ørken,
det er ordet af Guds mund,
det gör sjælestyrken,
ordet som et æreskud,
ordet som et englebud,
ordet som det lyder! *Grundtvig.*

342.

Mel. af Lindeman.

INGEN har guldtårer fældet,
som ej glimt af guldet så,
og Guds-billedet forældet
må i glans dog for os stå,
om hos os det skal fornyes;
thi fornyes kan som flyes
kun, hvad gammelt end *er til.*

Er et evigt liv med glæde
ej vor længsel og vor lyst,
kun forgæves engle kvæde
derom os til håb og trøst;
har ej forud vi som sjæle
sans for liv og eftermæle,
evigt liv er os en løgn.

Har ej sandhed mer og mindre
om vor mening, tro og agt,
sandhed om vort eget indre
over løgn og falskhed magt,
aldrig da til sandheds fader,
som al falskhed evig hader,
som vor Gud vi slå vor lid.

Elsker kun vi det i grunden,
hvoraf vi har öjenslyst,
elsker ej en gang i munden
vi vor moders navn og røst,
aldrig huse eller hæle
vi Guds kærlighed til sjæle,
hjærtens-kærlighed til Gud.

Er os tomme ord og lyde
eget folk og fædres land,
véd vi ej, hvad de betyde,
mer end mængde, muld og strand,
tant er og hvert ord, vi tale,
om Guds riges bjærg og dale,
om Guds folk og menighed.

Føler ej vi i vort hjærte,
vi oprandt af gudeæt,
ej vi føle kan med smerte,
at vi arted os kun slet,
kun med spot det ord vi møde,
at genløse og genføde
Gud os vil som sine börn.

Ordets klang i folkemunden
om, hvad verden aldrig så,
ordets klang i hjærtegrunden,
som kun hjærterne forstå,
den med åndens kække buer
og med hjærtets søde luer
er Guds-ordets efterklang.

Derfor end os dybt kan röre
det Guds ord, som os har skabt,

når vi af Guds mund det høre,
at det bedste vi har tabt:
barne-lighed med vor Fader,
sandheds Gud og løgnens hader,
kærlighedens kildespring.

Du, som bor ved jordens ender
op til jætternes ishav!
hold da fast med begge hænder
på, hvad dig Alfader gav,
gav som skaber og genløser,
giver end som ånds-udøser
i Vorherres Jesu navn!

Da skal ingen ørn din løve
banesåre indenlands,
da skal ingen dig berøve
den udødeligheds-krans,
hvorom alt med jætter gramme
som en hedensk folkestamme
kæmpede din tungen folk.

Sluk ej gnisten, som den ulmer
under issen askegrå!
Vrag ej visen, som end dulmer
sorg og pine hos de små!
Sælg ej tungen, som Guds-ånden
elsker op til efterhånden
at udøse hjærtets dyb!

Mærker det, I børn og kvinder!
mærker det, hvert hjerte varmt!
magtesløst Guds ord I finder,
koldt og dødt og mørkt og armt,
når ej med den røst det klinger,
som fik liv og kraft og vinger
hos os ved Guds åndepust.

Hold i hævd, hold højt i ære,
da vort gamle modersmål,
skabt til alt, hvad vi kan bære,
døbt i gråd ved Balders bål,
tidlig snublet på glatisen,
men oprejst på kæmpevisen
og genfødt i julesang! Grundtvig.

343.

Mel. af L. M. Lindeman.

Et jævnt og muntert, virksomt liv på jord
som det, jeg vilde ej med kongers bytte,
opklaret gang i ædle fædres spor,
med lige værdighed i borg og hytte,
med öjet, som det skabtes, himmelvendt,
lysvågent for alt skönt og stort her neden,
men med de dybe længsler velbekendt,
kun fyldestgjort af glans fra evigheden.

Et sådant liv jeg ønsked al min æt
og pønsed på med flid at forberede,
og når min sjæl blev af sin grublen træt,
den hviled sig ved «Fadervor» at bede.
Da følte jeg den trøst af sandheds-ånd,
at lykken svæver over urtegården,
når støvet lægges i sin skabers hånd,
og alting vantes i naturens orden.

Kun spiren frisk og grøn i tidlig vår,
og blomsterfloret i den varme sommer,
da modenhed i møde planten går
og fryder med sin frugt, når høsten kommer!
Om kort, om langt blev løbebanen spændt,
den er til folkegavn, den er til grøde,
som godt begyndt er dagen godt fuldendt,
og lige liflig er dens aftenrøde. *Grundtvig.*

344.

Mel. af L. M. Lindeman.

I Nasaret i trange kår
med höjheden fortrolig,
der vokste op til manddoms-år
Vorherre blid og rolig
som den, der véd i hytten godt,
hos fader på det höje slot
han har sin visse bolig.

Det voldte alt Gud-faders Ånd,
som over issen svæved,

han gjerne gik i ledebånd,
som ham til himlen hæved,
han gik med smil sin stille gang,
og kun hvor synd gik frækt i svang,
han sukked dybt og bæved.

Så er vi alle kongebörn,
skönt fattige og ringe,
og højere end nogen ørn
sig håbet kan opsvinge,
når Jesus er vort hjerte nær,
som herre mild og broder kær,
som barn med englevinge.

Da har og Gud et Nasaret
til os et steds på jorden,
en lille kön og yndig plet
i syden eller norden,
hvor overalt vi se Guds spor
og lytte glade til hans ord,
som ånd og liv på jorden.

Da, som Gud-faders egne små,
i dagetal vi lære
i Åndens kraft at stå og gå
og tale til Guds ære,
opelskes til i manddoms-år
som træet i Guds abildgård
velsignet frugt at bære.

Så vokse vi i Jesu fjed,
så komme vi til kræfter,
så lære vi at elske fred,
og skikke os derefter,
så fyldes med den visdom vi,
som ydmyghed er sjælen i,
derved ej hovmod hæfter.

O, Gud ske lov for nådens ord,
til trøst for dem, som græde,
og Gud ske lov for Jesu spor,
hvori de små kan træde,
og Gud ske lov for Herrens Ånd,
som fører os i ledebånd
til evig fred og glæde! *Grundtvig.*

345.

Mel. af P. Hejse og C. Mortensen.

Sov, mit barn, sov længe!
jeg rører vuggens gænge,
vifter fluen fra din kind,
kalder drømme til dit sind;
sov, mit barn, sov længe!

Frodig som en ranke
du vokser for min tanke,
vokser fra din moders arm
ud i verdens vilde larm,
frodig som en ranke!

Glem dog ej din vugge,
og ej din moders sukke!
Vokser du fra barnekår,
glem dog ej dit «Fadervor»,
glem dog ej din vugge!

Lykkens roser røde
kun mellem torne gløde;
tornen tager jeg for mig,
rosen gemmer jeg til dig,
lykkens roser røde!

Vågn med smil om munden
så fro som fugl i lunden!
Reden din er lun og blød:
moderfavn og moderskød;
vågn med smil om munden!

Chr. Richardt.

346.

Mel. af Lindeman.

Mod Herren i det høje
med uskyldstro en dreng ser op
søm i sin moders øje
og juletræets top.
Men alt i yngling-alldrens storm
han såres dybt af Edens orm,
og hæftig frem han iler
og tvi'ler.

Der står på solskinshöje
hans barnedröm med brudekrans;
i kærlighedens öje
er troens himmelglans.
Som fordum i sin moders favn
han stammer atter Jesu navn
og knæler ned og beder
og græder.

Og straks han dernæst iler
i tvivl og kamp mod livets top,
står ved hans knæ og smiler
hans barn og peger op.
Han bliver barn blandt börn igen;
hvor så end hjertet drages hen,
det holdes varmt i bönnen
for sønnen.

Når sår af livets vunder
han gammel, træt omkring sig ser,
mod barnehimlens under
han stunder mer og mer.
Han kom på sjælens barne-ving;
hans liv faldt inden barnets ring;
som sådan bort han svæver
og lever.

Mod barnets lykke stræbes
i jordisk og i himmelsk dragt;
så længe det ej dræbes,
har sjælen rejsningsmagt.
Hvor manden ofte faldt med skam,
det barnet var, som løfted ham.
Om barnet også slår sig,
det står sig.

Hvad stort på jord blev fundet,
det barnet i os altid fandt;
hvad varmt i sjæl er rundet,
af barnets gråd det randt.
Hvad skönt som glimt i tanken steg,
gav barnet i vor sjæl den leg, —
al verdens kløgt er siden
for liden.

Får barnet bare råde,
så lever vi i værste nød
som af Vorherres nåde,
der gi'r i ørken brød.
Ja, hvad end træffer, selv foragt,
den göres om til troesmagt,
og lykken bare ildner
og mildner.

Held den, som fremad leder
så langt, at han et hjem er værd,
thi först et sådant freder
om barnets milde færd!
Held hvert et ord, som englevagt
om barnet står, så uforsagt
det vokser frem her neden
mod Eden!

Björnson.

347 a.

Mel. af J. Glæser, eller: Tag det sorte kors fra graven.

BARNELIVETS favre dage
kun forgæves folk på jord
kalder sukkende tilbage
som en dröm, der heden fór.
Hjærte hvert dog føle må:
vorde ej vi atter små:
aldrig mer på englestige
vinde vi til himmerige.

Men hvad alle verdens vise
kun omsonst vil prøve på,
han, som alle kristne prise,
har bevist, hans ord formå:
hver som tror af hjærtens grund,
hvad han os har lagt i mund,
de i dåben fødes atter
til Guds börn, hans sön og datter.

Vore egne barnedage
i det bedste faderhjem
intet er mod dem, vi smage
med Guds sön i Betlehem,

når, genfødte i hans navn,
han os tager ömt i favn,
og med mer end englerøster
kalder broder os og søster.

Disse Herrens barnedage,
de er evighedens vår,
vifte bort al sorg og klage
også fra det hvide hår,
tale med hinanden lydt
om det mål for livet nyt,
himmelvidt fra skygge-dale:
guddoms-liv i gyldne sale.

Grundtvig.

347 b.

Egen melodi.

DER var en tid, da jeg var meget lille,
min hele krop var knap en alen lang;
sødt, når jeg denne tænker, tårer trille,
og derfor tænker jeg den mangen gang.

Jeg spøged i min ömme moders arme,
og sad til hest på bedstefaders knæ
og kendte frygt og grublen, sorg og harme,
så lidt som penge, græsk og galathe.

Da syntes jeg, vor jord var meget mindre,
men og tillige meget mindre slem;
da så jeg stjærnerne som prikker tindre,
og ønskede vinger for at fange dem.

Da så jeg månen ned bag höjen glide
og tænkte: Gid jeg var på höjen der!
så kunde jeg dog rigtig få at vide,
hvoraf, hvor stor, hvor rund, hvor könden er.

Da så jeg undrende Guds sol at dale
mod vesten ned i havets gyldne skød,
og dog om morg'nen tidlig atter male
den hele himmeleegn i østen rød. —

Og tænkte på den nådige Gud-fader,
som skabte mig og denne smukke sol

og alle disse nattens perlerader,
som kranse himmelbuen pol til pol.

Med barnlig andagt bad min unge læbe
den bön, min fromme moder lærte mig;
O gode Gud! o lad mig al tid stræbe
at blive vis og god og lyde dig!

Så bad jeg for min fader, for min moder,
og for min søster og den hele by,
og for ukendte konge og den stodder,
som gik mig krum og sukkende forbi.

De svandt, de svandt de blide barndoms dage!
min rolighed, min fryd med dem svandt hen —
jeg kun erindringen har nu tilbage;
Gud lad mig aldrig, aldrig tabe den!

J. Baggesen.

348.

Mel. af H. Kjerulf.

HERRE, tag i din stærke hånd
barnet, som leger ved stranden!
Send du din værdige Helligånd,
at det kan lege selvanden.
Vandet er dybt og bunden glat,
Herre, får han først i armen fat,
drukner det ikke, men lever,
til du det nåderig hæver.

Moderen sidder i tunge savn,
ved ikke, hvor det farer,
ganger for døren og råber dets navn,
hører slet ikke, det svarer,
tænker som så, hvor end det er,
han og du er det altid nær:
Jesus, dets lille broder,
bringer det hjem til moder.

Björnson.

349.

Mel. af H. K. Foosnæs.

ENFOLDIGE sind!

hvor dejlig du lukker Guds kærlighed ind;

du svæver, smådue, så trøstig og glad
i solglansens bad!

Ja, trygt over dyb
og bjerge og tuer og vrimlende kryb
dig bærer «den stærke»; thi er du så rig!
O, ligned jeg dig!

Smådue, o kom!
byg rede her inde, jeg beder derom.
Jeg ser til «den stærke», han ejer jo dig!
han ejer og mig. *Marie Wexelsen.*

350.

Norsk folkemelodi.

JEG så ham som barn med det solrige øje
i regnbuens glans på de hjemlige høje;
han kyssed min kind, og vi leged med stjerne,
mens korset stod skjult mellem løv i det fjærne.

Jeg så ham som yngling i livskraftens morgen,
da ånden fløj højt imod herligheds-borgen;
han vinked min sjæl, og jeg glemte det lave,
hansild kasted glans på forkrænkelsens grave.

Jeg så ham som mand i den modnede sommer,
da synderen skjalv for den hellige dommer,
da hjærtet slog tungt, og min isse var sænket,
og dødstanken strængt havde livsmødet
lænket.

Först da fik jeg kende hans salige nåde,
först da løstes korsets, forargelsens, gåde,
först da lærte hjærtet at favne den byrde,
som han mig har rakt, den forbarmende hyrde.

Först da har jeg sagt ham, hvad för jeg ej vidste,
at han er den förste og bliver den sidste;
först da har jeg sagt ham, at ham vil jeg følge
i liv og på dødens den rullende bølge.

Först da har jeg sagt ham, til ham vil jeg ile,
som grædende barn ved hans bryst søge hvile;
hos ham vil jeg mig og min usselhed skjule,
kun da fri's jeg ud af fortabelsens hule.

Og én gang jeg ser ham, når lyset nedbrænder,
da strækker jeg mod ham de segnende hænder;
når hjertet står stille, og öjet vil briste,
da hilser jeg ham med et smil, med det sidste.

V. Birkedal.

351.

Mel. af H. Kjerulf, R. Nordraak og M. Eskesen.

UNDRER mig på, hvad jeg får at se
over de höje fjælde!

öjet møder nok bare sne,
rundt omkring står det grønne træ,
vilde så gerne over; —
tro, når det rejsen vover?

Ørnen løfter med stærke slag
over de höje fjælde, —
ror i den unge, kraftfulde dag,
mætter sit mod i det vilde jag,
sænker sig, hvor den lyster, —
ser mod de fremmede kyster!

Løvtunge abild, som intet vil
over de höje fjælde!
sprætter, når sommeren stunder til,
vænter til næste gang, den vil;
alle dens fugle gynger,
véd ikke, hvad de synger!

Den, som har længtet i tyve år
over de höje fjælde, —
den, som véd, at han ikke når,
kender sig mindre år for år,
hører, hvad fuglen synger,
som du så trøstig gynger.

Sladrende fugl, hvad vilde du her
over de höje fjælde?
rede du fandt vist bedre dér,
videre syn og højere træ;
vilde du bare bringe
længsel, men ingen vinge?

Skal jeg da aldrig, aldrig nå
over de høje fjælde?

Skal denne mur mine tanker slå,
sådan med sne-is og rædsel stå,
stængende der til det sidste, —
blive min dødningekiste?

Ud vil jeg! ud — å, så langt, langt, langt,
over de høje fjælde!

her er så knugende, tærende trangt
og mit mod er så ungt og rankt, —
lad det få stigningen friste,
— ikke mod murkanten briste!

En gang, jeg véd, vil det række frem
over de høje fjælde.

Kanske du alt har din dør på klem? —
Herre, min Gud! godt er dit hjem, —
lad det dog endnu stænges,
og jeg få lov til at længes!

Björnson.

352.

Mel. af R. Nordraak og Kallenback.

LøFT dit hoved, du raske gut,
om et håb eller to bliver brudt
blinker et nyt for dit øje,
straks det får glans fra det høje.

Løft dit hoved og se dig om,
noget er der, som råber: kom!
noget med tusende tunger,
som om frejdighed sjunger.

Løft dit hoved! thi i dig selv
blåner også et udstrakt hvælv,
hvor der med harper klinger,
jubler, toner og svinger.

Løft dit hoved og sjung det ud:
Aldrig kuer du vårens skud!
Hvor der er gærende kræfter,
skyder det året efter.

Løft dit hoved og tag din dåb
af det høje, strålende håb,
som over verden hvælver
og i hver livsgnist skælver!

Björnson.

353.

Mel. af Eskesen, Nordraak og Kjerulf.

Nu tak for alt, ifra vi var små
og legte sammen i skog og lage!
Jeg tænkte, legen den skulde gå
op i de grånende dage.

Jeg tænkte, legen den skulde gå
ud fra de løvede lyse birke
did frem, hvor Solbakke-huse stå,
og til den rødmalte kirke.

Jeg sad og vænted så mangan kvæld
og så did bort under granehejen;
men skygge gjorde det mørke fjæld,
og du, du fandt ikke vejen.

Jeg sad og vænted og tænkte tit:
Når dagen lider, han vejen vover;
og lyset sluktes og brændte lidt,
og dagen kom og gik over.

Det stakkers øjet er blevet vant,
det kan så sent med at vende synet;
det kender slet ingen anden kant,
og brænder sårt under brynet.

De nævne sted, hvor jeg trøst kan få,
det er i kirken bag Fagerliden!
men bed mig ikke om did at gå! —
han sidder lige ved siden.

— Men godt, så ved jeg dog, hvem det var,
som lagde gårdene mod hverandre
og vej for synet i skoven skar,
og gav det lov til at vandre.

Men godt, så ved jeg dog, hvem det var,
som satte stole til kirkebor'et

og gjorde, at de gå par om par
fremover lige mod koret. *Björnson.*

354.

Folkemelodi.

DET haver så nyligen regnet,
og de træer de dryppe endnu;
hvasse vind, tjörnen stind har dig såret,
de har revet din kåbe itu.
— Men trods regn og trods blæst
og trods storm fra nordvest
stander jeg dig dog alle tider næst.

Jeg kan se på de öjne så klare,
at du haver fornyligen grædt:
regn på kind, sorg i sind, hvasse tjörne
i dit hjærte så lyst og så let!
— Hver en tåre på kind
som hver fryd i mit sind
haver du jo alene udi vold.

For din fod ved hvert fjed vil jeg sprede
hver en blomst, hvert et duftende blad;
hver en fugl fra sit skjul vil jeg kalde,
de skal kvæde og kvidre dig glad.
— Lad dem blomstre i ly!
lad dem svæve ved sky!
de kan ej få min angst til at fly.

Nu i morgen, når solen står höjest,
for din moder jeg stedes med bön,
mæler blidt, spørger frit: Kære moder!
må jeg være din trofaste sön?
— Se, det lysner i sky!
hör, det ringer fra by!
Du er min, som for evig jeg er din!

Folkevisen ved Sv. Grundtvig.

355.

Mel. Nej, nej, min ædle herre.

DET lyser over Norden fra Frejas blanke rok,
men Freja selv hun lyser i Nordens jomfruflok,
og synge vi om hende, da gör vi ikke stort,
da gör vi kun det samme, som fædrene har
gjort.

Thi kvindens navn var altid et frihedsnavn i
Nord,
og hvem har været stærkest, mon Freja eller
Tor?

Han hamred med sin Mjølner i tursepander
grå,
men hjærtets spæde hamren, den måtte hun
forstå.

Han óg med sine bukke, han sprængte ur og
fjæld,
hun sprængte lås og lukke for dybest sjæle-
væld;

han trodsed Jotunborgen, hug klipperne i flis,
men du var stærk i sorgen, grådfagre vanedis!

Og var hun af de stærke, så er hun det endnu,
hun løfter al vor gerning, hun binder al vor hu,
jomfruelig som birken, som bøgen moderlig,
endnu hun kårer hælvtten af kæmperne for sig.

Ja, hver en lokket jomfru og hver en kranset
brud,
og om hun bærer vadmæl hvad heller silke-
skrud,
og hver en trofast hustru, som ler ad modens
kram,
som låner mandens tanke, sin stærke fjeder-
ham;

og hver en snehvid moder, som sønner signe
kan,

og hver en lille vildkat i Frejas lette spand,
— dem alle, alle, alle dem gælder denne sang,
men skulde vi dem nævne, da blev den alt-
for lang.

Chr. Richardt.

356.

Mel. af Flemming («Integer vitæ»).

ORD, som kan flagre
højt mod himlens buer,
syng om de fagre
hjærtelivets luer!
kvæd om de milde,
dybe, stærke, stille
kræfter hos kvinden i Nord!

Ton om den højes
mod, mer stærkt end stålet,
Frigga, som böjes
ej ved Balders-bålet,
hun, som kan kvæde,
selv hvor guder græde,
kvæde om glæder på ny!

Kling om de ömme
længsler dybt i dale,
Frejas guldströmme
hist i Folkvangs sale,
minder om Eden,
ungdomskærligheden,
lykkens guldalder på jord!

Syng, så det lyder
over mark og fjælde,
om Yduns dyder,
ungdomskraft og vælde,
disen, som tænder
håbets ild, der brænder,
selv under grånende hår!

Da har du kvædet
om en kvindes lykke;
da har du smedet
kvindens dronningsmykke;
da har du bundet
kransen skön og vundet
den om den nordiske mø.

Blomsten i dale!
Nordens kække kvinde!

duften i sale
og i hytter inde!
Dig i det fjærne
Frejas gyldne stjærne
vinker til dåd og til fryd.

Eje du ilden,
som til glæden vækker!
nyd du af kilden,
som til døden rækker!
lyse din sommer
af de bedste blommer,
blomsten, som aldrig dør ud!
O. Arvesen.

357.

Mel. af Lindeman.

JEG ved en kilde så sommersval,
så kvægende sød at nyde;
:|: i hytternes bo som i höjenloftsal
dens rullende bølger flyde. :|:
Thi dybt den rinder i kvindens bryst
med himmelske billeder ömme; —
den kvæged os först, da vor moders röst
aflokked os smilet i drömme.
Da vågned en kraft i vor spæde barm,
da løstes den lamme tunge;
vi drak af bølgerne, stærk og varm
og lærte om livet at sjunge.
Fra himlen lånte det rige væld
sin magt over barnesvøbet;
og dejlig det risler i livets kvæld,
velsignende levnetsløbet.
Når hun, den milde i hjemmets bo,
opammer så kærlig de unge
og lægger fædrenes mål og tro
på deres stammende tunge, —
da strömmen kilden så sød og sval
til hjærtelig lyst og glæde;
den risler som bækken i sommerdal
og vander de blomster spæde.

Ja, dybt fra vældet i kvindens barm
vort fagreste håb sig hæver;
når hjertet i folket har lue varm,
da folket i sandhed lever.

Så hil da kvindens den skjulte magt
med fremtidshåbet i eje!
og hil, hvad hun os på læben har lagt
til lys over livets veje!

a, leve höjt i vort gamle Nord
den trofaste folkestamme!
∴ Hun spreder sin ynde i folkets spor!
For hende skal hjertet flamme! ∴

Reitan.

358.

Mel. Dej vil altid klaga og kyta.

EN stormvind går over jorden,
den slider i hjærtebånd.
Fra syden og op til norden
der strides med ånd og hånd.

Her sidde vi kvinder stille
og stirre tavse derpå;
hvad under, om tårer trille
ved, hvad vi kun halvt forstå!

Vi kender vel nærmest kampen
kun fra vort eget bryst,
i kamret, hvor ved lampen
vi øved vor gerning tyst.

Hvad under vel, om vi længes
og sukke efter fred?
Thi se: når mændene trænges,
da trænges vi kvinder med.

Dog — som i vort eget hjærte
vi ønske ej dødens ro,
men udvælge kampens smerte
til prøvelse for vor tro; —

så ved de store møder,
hvor sandhed i holmgang går

med løgner, den folkeøder,
vort hjerte i kamptakt slår.

Da briste de sytrårdslænker,
som fæste vil os til støv,
de smålighedsbånd, som krænker,
henvejres som visnet løv.

Marie Wexelsen.

359.

Mel. af And. Kirkegård.

DET bødes der for i lange år,
som kun var en stakket glæde;
det smiler man frem i en flygtig stund,
man bort kan i år ej græde.
— Der rinder sorg, rinder harm af roser røde.

Der ages på lykkens gyldne hjul
så fast, at én intet sanser;
men sorgens trælsomme tunge læs,
det venter os dog, når vi standser.

Der leves i lyst, som halvt i dröm, —
men sorgen har ingen drömme:
med vågne øjne den på dig ser,
med øjne som sugende strömme.

Ej smilet vil lyse din dag i seng,
men tåren har gode stunder;
thi smil er glans kun af det, der er,
gråd skyggen af det, der gik under.
— Der rinder sorg, rinder harm af roser røde.

J. P. Jacobsen.

360.

Mel. af J. E. Hartmann.

JERT hus skal I bygge på ordets klippegrund,
da rokkes ej muren i stormvejrets stund,
og arnen skal stå i ly af korsets tegn!
da hviler jert hjem bag det tryggeste hegn;
hvor korset står vagt,
taber mørket sin magt.

Hver idræt skal signes med bönnens stærke dåb,
som lutrer hver længsel, bevinger hvert håb;
om soldagen gryr, om aftnen bryder frem,
send bönnens hvide due som bud frajert hjem;
hvor bönnen får magt,
står Guds engle på vagt.

Til ham, som var buden ved Kanas brudfærd,
mens tiderne skifte, I holde jer nær;
velsignet hver plet, som Jesus kalder sin,
hvor Herren vil dvæle, kan vand vorde vin,
og freden står vagt
over hjærternes pagt.

Gud signe jer vandring, til livets sol går ned,
det lyse på vejen, at Gud er kærlighed!
Han lede jer fod til kongeborgen hen,
hvor ingen, som mødes, skal skilles igen;
hvor alt er fulddragt
ved Guds kærligheds magt!

J. Paulli.

361.

Mel. af Glæser og A. Winding.

HAR hånd du lagt på Herrens plov,
da se dig ej tilbage!
Se ej til verdens trylleskov
og ej til Sodoms plage!
Men pløj din fure, strø Guds sæd!
Er jorden dig for tør, så græd!
Vil gråden kvæle røsten,
så tænk på gyldenhøsten!

Men sker det end, du ser dig om,
for vi er alle svage,
på stand dit kald dog ihukom,
gör ej et skridt tilbage!
Tilbage vender livet ej,
al krebsgang er kun dødens vej;
om hastværk fald dig bragte,
så lær kun at gå sagte!

Så fremad da i Jesu navn
trods stene og trods stokke!
Og stands ej, om end luefavn
dig byder stolte blokke!
På gløder går vi allen stund,
hvad skin end har den falske grund;
hvi ej en gang i lue,
hvor alt er klart til skue!

Det er jo kun en liden stund,
så er vort løb til ende,
og døden er jo kun et blund,
som vi fra sövnen kende,
og hvilen af den fred, vi nød,
vi ved, er mer end möjen sød,
og daglig vi jo kvæde:
Gid evig var vor glæde!

Det vorder den, för vi det ved,
når tro vi blev til enden,
mens suk og gråd i evighed
er lön for lejesvenden.
Klenodiet er såre stort,
på gavl for os står himlens port,
og *Han*, som har vandkilden,
han går for os i ilden.

Grundtvig.

362 a.

Mel. af Lindeman og Winding.

JEG kører frem gennem strålefyrd
i söndags stilhed med klokkelyd.
Alt løfter solen fra myg til sæden,
som var den selve alkærligheden.
Og folk forbi mig til kirke køre,
snart stiger salmen for åbne døre.
— Godt mod! du hilste på fler end mig,
skönt du i skyndingen så det ej.

Jeg har det herligste rejsefølge,
skönt det sig stundum mon listig dølge;

men når du så mig så søndagsglad,
var det, fordi at vi flere sad,
og når du hørte mig dæmpet synge,
de sad i tonen som i en gyng.

Mig følger én med en sjæl så stor,
for mig hun ofrede alt på jord:
ja, hun, som lo, når min båd blev krænget,
og blev ej bleg under uvejrs-hænget;
ja, hun, imellem hvis hvide arme
jeg kendte livets og troens varme.

Se, deri er jeg af sneglearten,
at huset bærer jeg med på farten,
og den, som tror, det er tungvindt bør,
han skulde vide, hvor godt det gör
at krybe ind under taget atter,
hvor hun står lys mellem barnelatter.

Ej måler tankens, ej digtets sön,
så høj en hvælving, så dyb en brönd
som fra den himmelske kærlighed
til dér, den spejler i vuggen ned.
Ej sjælen lyser, ej hjærtet dugger,
som når dit barn under bön du vugger.

Hvo ej har kærlighed i det små,
han kan ej mængdens, ej mindets få;
hvo ej kan bygge sit eget hus,
hvad stort, han bygger, går op i grus.
Med sejr fra Moskva til Kartagena
han dør dog ensomt på Sankt Helena.

Har först du bygget dig selv et fæste,
så tit du frelser endog din næste; —
skönt börnehænder og kvindeværk,
det fæste holder din sjæl så stærk,
at den går hel gennem kamp og fare
og giver mod til den störste skare.

Et enkelt hjem bar så tit et land,
når ud det sendte dets frelsermand,
og mange tusend af hjem det var,
som landet frelst ifra slaget bar.

Og det, som bærer det gennem freden,
er hjemmets pulsslag i travelheden.
Trods al det fine i fremmed duft,
helt ren alene er hjemmets luft.
Der møder bare det barne-sande,
og synden kysses ifra din pande;
til hjemmet hist står der åbne døre;
thi dér fra kom det, — og did det føre;
Godt mod! du vandrer på kirkevej!
du be'r for dine, for mine jeg;
thi bönnen bærer et stykke frem
på vejen mellem de tvende hjem.
— I böjer ind, jeg må vidre køre,
men salmen følger fra åbne døre.
— Godt mod! du hilste på fler end mig,
skönt du i skyndingen så det ej.

Björnson.

362 b.

Mel. af en tysk minnesang.

NÅR somrens sang er sunget,
og kulden knuger støvet,
og tonen dør på tungen,
af stormen overdøvet,
mit hjem, du rige, varme!
i dine moderarme
jeg lever op på ny.
Og alt, hvad blæsten skræmmed,
hvad frostens magt mon kue,
det skærmes huldt i hjemmet
og tøv'r ved arnens lue;
hvert lysglimt blir til glæde,
hvert suk lar ud sig græde,
hvert håb får luft i sang.

C. Hostrup.

363.

Mel. af Rung, Nutzhorn og Malling.

I sne står urt og busk i skjul,
det er så koldt der ude,
dog synger der en lille fugl
på kvist ved frosne rude.

Giv tid! giv tid! den nynner glad
og ryster de små vinger;
giv tid! og hver en kvist får blad;
giv tid! hver blomst udspringer.

Giv tid! og livets træ blir grönt,
må frosten det end kue;
giv tid! og hvad du drömte skönt,
du skal i sandhed skue.

Giv tid! og åndens vinterblund
skal fly for herlig sommer!
Giv tid og bi på Herrens stund,
hans skönhedsrige kommer. *Ingemann.*

364.

Mel. af Sankey.

SIG mig den gamle sage, den bedste, som jeg ved,
om Jesus og hans ære og om hans kærlighed.
Sig mig den kun så simpelt som barn på fire år;
for jeg er syg og såret, og lidt jeg kun formår.
— |: Sig mig den gamle sage, |:
budskabet uden mage
om Jesu kærlighed!

Sig mig den blot så simpelt, jeg fatter den så sen,
den underfulde frelse, Gudsråd mod syndens mén.
Sig mig den mange gange, jeg glemmer den så let;
ak, morgenduggen tørres, når solen brænder ret.

Sig mig den mild og stille med alvorsdybe røst;
husk på, jeger den synder, som Jesus har forløst.
Sig mig den alle tider, hvis du i sandhed vil,
når sorgens time kommer, jeg trøster mig dertil.

Sig mig den gamle sage, når faren synes nær,
at verdens tomme ære skal blive mig for kær;
ja, og når verdens ære bortfalmer for min sjæl,
o, hvisk det til mig, kære, at Jesus alt gör vel.
— Sig mig den gamle sage,
budskabet uden mage
om Jesu kærlighed! *Sankey.*

365.

Mel. af Anne Teilmann.

UFORSAGT, hvordan min lykke
end i verden blive må,
det er just det mesterstykke,
som jeg daglig pønser på.
— Når jeg kun i nåden står,
uforsagt, i hvor det går.

Uforsagt, når andre plager
med bekymring deres sind;
når jeg kun min Gud behager,
går jeg rolig ud og ind.

Uforsagt, når andre skrækkes,
frygter for den onde dag;
med Guds nåde jeg bedækkes,
ham befaler jeg min sag.

Uforsagt, når andre gruer
for at dø, jeg gruer ej;
jeg min krone hisset skuer,
skulde jeg da grue? — nej!

Søde Gud! lad mig din nåde
altid have her! — du må
gærne for min lykke råde,
når det hist mig vel må gå.
— Når jeg kun i nåden står,
uforsagt, i hvor det går.

Ambrosius Stub.

366.

Mel. af A. Winding.

BLOMSTER i vår,
milde violer i grönsværets skød,
smilende spår:
sejre vil livet, hvor solen frembrød!
løfterne mange
lyder i kvidrende sange!

Blomster i høst,
varmere farver og rigere glans,

öjet til lyst,
stråler så kækt mellem frugter i krans,
som om de vidste,
kraften er størst på det sidste.

Verden med ret
ser sig i spejl på det falmende løv,
føler så træt,
årenes tal gör afmægtig og sløv;
men i Guds rige
høst er en vår uden lige!

Nyvakte tro!
glad som et barn, men for verden lidt sky!
hilser du jo
livet, som læsker med kilderne ny;
o, men til visse,
større ting ser du end disse!

Fremad, ja frem,
op ad, ja op ad forklarelsens bjærg,
hjem ad, ja hjem
rejser du stærk dig til kæmpe fra dværg,
til du skal smile,
tryk ved den evige hvile! *C. J. Brandt.*

367.

Mel. af fru Borch.

SKYERNE gråne, og løvet falder,
fuglene synge ej mer.
vinteren truer, og natten kalder,
blomsterne sukke: «Det snér!»
— Og dog bære blus vi med glæde.

Vinteren kommer, og sneen falder,
blomsterne visne i muld;
isen optøs ej af gråd for Balder,
tårerne stivne af kuld!
— Og dog bære blus vi med glæde.

Solhvervet kommer, og bladet vendes,
dagene længes på ny;

solskinnet vokser, og vintren endes,
lærkerne synge i sky.

— Derfor bære blus vi med glæde!

Årene skifte af gru for ælde,
skjaldene give dem ret;
fuglene alle hvert år må fælde,
ellers de fløj ej så let.

Fuglene flyve som vind på vinger
let over vildene hav;
skjaldene flyve, som rimet klinger,
glat over slægternes grav.

Hjærterne vakle, når højt de banke,
drages til fuglenes spor;
lyset dog sejrer, den mørke tanke
flygtende synker i jord.

Salmerne klinge, og klokkerne kime,
spotte med sneen ved jul;
vinteren må sig med våren rime,
smelte for solen i skjul.

Troende hjerter i vinterløbet
føle den liflige vår,
trykke den til sig i barnesvøbet
med et lyksaligt nytår!

Betlehems-barnet i krybberummet,
det er den evige vår;
troende hjerter det har fornummet:
jul gör lyksaligt nytår!

— Derfor bære blus vi med glæde!

Grundtvig.

368.

Mel. af M. Eskesen.

IND under jul, hvor er det trist,
snefog og kulde og korte dage;
sindet bøjer sig ned til sidst,
ved ikke, hvor det skal modet tage;
mindre og mindre af dag det lyser,
hjærtet i kulde og mishåb gyser,
kommer ej jul?

Året, som stod ved Sanktehans
lyst mellem blomster i sommerdagen,
nu er det fattigt på sol og glans,
ligger og sygner på seens lagen,
fryser og føler, dets kraft er omme —
så må det være, før jul kan komme.

Kommer ej jul?

Sådan stred verden en vinter hård,
længtes med soltrang i hjertegrunden,
stred med en vinter på tusend år,
tænkte, den skulde til våren vunden.
Men da den følte, dens kraft var omme,
da först lod Herren sin sol nedkomme,
da först kom jul!

Midt udi mørket og jordens kuld,
medens vor sol er ved at dale,
stiger Vorherre op som jul,
blir det Sankthans i himlens sale;
netop som jord ej mer kan råde,
kommer et frelsens væld af nåde,
så kommer jul!

Jonas Lie.

369.

Mel. af J. P. E. Hartmann.

DER strömmen en flod mod det evige hav
med kraften helt underfuld;
hver bjærgets malm i dens bølgegrav
dens ström forvandler til guld.

Den guldfloed strömmen mod evigheds hav
fra livets paradiskyst;
den bruser med kraften, guddommen gav,
dybt gennem naturens bryst.

Den strömmen i alle naturer ind,
hvor guddomslivet end bor;
den ström forvandler i menneskets sind
til himmel den sorte jord.

Den bruser gennem digterens bryst
med livets evige klang;

hver sorg den forvandler til vemodslyst,
hvert suk til smeltende sang.

Selv stenen, der knuged med bjerge-vægt,
opløses til gyldne grand;
forklaret bortsvømmer stenenes slægt
i livsstrømmens ocean.

Ström, guldfloed, ström mod det evige hav
med kraften helt underfuld;
hver livets malm i din bølgegrav
omsmelt til det lutrede guld! *Ingemann.*

370.

Mel. af Sofie Dedekan.

EN ungbirk stander ved fjorden
og vandspejlet ganske nær.
Hvor stor og smuk den er vorden
de år, jeg har boet her!
Nu løfter den hvide stamme
kronen fra bredden lav;
men tro dog ej, den vil bramme —
den véd ikke selv deraf.

I Guds og i hver mands øjne,
den vokser fra dag til dag,
og kvistene, som sig højne,
nu byde hver sangfugl tag.
Men birken undres derover,
den kender slet ikke sin rang,
den böjer mod vandets vover
så ydmyg bladenes hang.

Just dette kan den forlene
skönhed for andre træer,
og lokker hen i dens grene
al himlens vingede hær.
Just det, at den ikke tænker
at løfte sin krone op,
men stille kvistene sænker, —
gör skyggende lun dens top.

Hvad kommer det af? — den skuer
sig daglig i bølgens spejl

ved siden af krat og tuer
og — skuer så dejlig fejl;
thi alt som mod lysets riger
den hæver sin kronens stav,
den synes, den ned ad stiger
og vokser sig mere lav.

Du dejlige birk, du kære!
på dig vil jeg ofte se.
Gud give, jeg måtte lære,
hvad du mig så smuk kan te:
at vokse i eget öje
ned ad med hver en dag —
at krone og at ophöje
det vorder da Herrens sag.

J. Moe.

371.

Mel. af N. P. Hillebrandt og Glæser.

VELKOMMEN, lærkelil!
jeg ved ej strængespil
så sødt og rent og jublende så vide
som disse tonedrag,
de glade klokkeslag,
der ringer våren ind ved vintertide.
Du sværmer ikke vildt,
du kredser ikke snildt,
vil intet rov i dine brøders vrimmel;
du flagrer ikke om,
men frejdig, frisk og from
du går den lige vej fra jord til himmel.
Ej svimler du derved,
men daler trøstig ned,
ned til din græstörv og din lille mage;
i höjhed som i fald
du følger tro dit kald,
og derfor har I vel så glade dage.
Du troens rette fugl,
som bier kun på jul
og kun i årets skumring holder inde,

for så med jubelsang,
når rug er over vang,
at varsle höjt om vårens lune vinde! —

Kom, lær mig noder til
det håbets strængespil,
som tvinger dig fra gry at være vågen!
Lær mig som du at se
igennem mulm og sne
den pinseglans, som dølger sig bag tågen!
Chr. Richardt.

372.

Mel. af Barnekow.

DET vi véd, at siden slangens
gift på jord har plettet glæden,
må vi, selv hvor höjt vi række,
dele kår med vintersæden;

nå ej her, som hjærtet kræver,
livets fylde, sommertrøsten,
men må nøjes med en grålig,
stakket vår i efterhøsten;

bære, selv med furet pande,
ikke moden sæd til lade;
hvad hos os som frugt man priser,
det er kun de grønne blade.

Grønnes — det er, hvad vi kunne,
skyde løv, til vintren kommer,
knejse kækt til trods for kulden,
vokse, visse på vor sommer.

Grønnes kun — se det er sagen —
leve med og være vågen,
leve kort tid eller længe,
blot vi lyser op i tågen.

Og hvad dette år så grønnes,
sikkert modnes vil det næste,
når vi blot har lært i livets
rette grund vor rod at fæste.

Thi så bær den det, som segner,
gemmer tro, hvad her må falme,

indtil vinterstormens ligsang
ender i en påskesalme.

C. Hostrup.

373.

Mel. af Malling og Nutzhorn.

LÆR mig, nattens stjerne,
at lyde fast og gærne,
ej at vige fra den vej,
himlens Gud tilmålte mig!
Lær mig, nattens stjerne!

Lær mig, markens blomster,
at bide på min sommer,
midt i verdens dybe vé
at spire under vintersne!
Lær mig, markens blomster!

Lær mig, golde hede,
du brune lærkerede,
nøjet med en fattig høst
at huse sangen ved mit bryst!
Lær mig, golde hede!

Havets bølgehære,
lær mig mit åg at bære
og som I, når sol går ned,
at spejle lidt af himlens fred!
Lær mig, bølgehære!

Lær mig, grønne lunde,
at skygge, om jeg kunde,
hver, som kommer mig forbi,
ven og fjende på min sti!
Lær mig, grønne lunde!

Sol i aftensvale!
lær mig den kunst at dale,
kun mod nattens dyb at gå
for nyfødt atter at opstå!
Lær mig, sol, at dale!

Chr. Richardt.

374.

Mel. I sne står urt og busk i skjul (Malling).

«VORT jordliv er kun regn og rusk,
en nat, hvori vi græde!»

«Vort jordliv er en rosenbusk
med solskin og med glæde.»

«Enhver kun tænker på sig selv,
den sandhed er os givet.»

«Der går en kærlighedens elv
igennem jordelivet!»

«Det hele er så bitte småt,
en vrage har hver side!»

«Der sker så meget stort og godt,
som verden knap får vide.»

«Gör nar af alt, le alting ud,
le med i hundeglammen!»

«Hold på dig selv, hold fast på Gud!

ske så hans vilje! Amen!» *H. C. Andersen.*

375.

Mel. af M. Eskesen.

STENEN i Stefanens pande,
den er løgneren mod det sande.

Tåbelige grumme hånd,
som vil sigte på en ånd!
hvilken sejrsglans der bryder
af det sår, hvis blodstrøm flyder!

Løgneren kun sekunden vinder,
intet sandhedsord forsvinder.

Som et vift af lette lin
løsner styrtende lavin,
er det nok til at begrave
verden, når den er af lave.

Men det må ej hviskes stille,
sandheds ven ej blot må ville.

Vær i et og alt dig selv!
det er sejrens kunst, min sjæl!
som Stefanen mellem stene,
må du stå, om selv alene!

Wergeland.
27

376.

Dansk folkemelodi.

HVAD vindes på verdens det vildsomme hav?
Ak tusende farer i skummende trav.

Man ved kun to havne,
bekendte af navne:
den ene vor vugge, den anden vor grav.

Fra vuggen til graven må krydses omkring
blandt håbets og frygtens de stridige ting;
snart vippe vi oppe
på bølgernes toppe,
snart nærmes vi grunden i flyvende spring.

Her fristes ustadigheds ebbe og flod,
én vagt er så ond, som en anden er god;
hver time i glasset,
hver streg på kompasset
forandrer, forhøjer, fornedrer vort mod.

Så hidser en medbør det nedrige sind
og puster i hjertet dumdristighed ind;
vil farten kun føje
vor attrå, vort øje,
straks blæses vi op af en ønskelig vind.

Så slipper frygtagtighed roret i hast,
når forstavnen dukker for bølgernes kast;
når vindene suse,
og vandene bruse,
så skræmmes vi straks af en knagende mast.

Dit forsyn, o fader! det fører os hjem;
det styrer så sikkert, hvor søen er slem.
Vor gisning kan fejle,
hvor vi end skal sejle,
skal stævne vi mere tilbage end frem.

Ambrosius Stub.

377.

Mel. Med amen slutte vi (Simonsen).

BETRAGT mit svage spind!
hvor trådene sig flette!

den aller mindste vind
kan alt i hast udslette;
et ringe billed kun
på almagts vælde stor.
Hør i din bitre stund
mit stille trøstens ord!

Giv på min gerning agt!
Så sidder hist den høje
i centret af sin magt
med et opmærksomt øje;
han drager, som han vil,
snart tråden ud, snart ind,
han lægger mærke til
det aller mindste spind.

Øhlenschläger.

378.

Mel. Så vidt som solens stråler stiger (L. Nielsen).

UDRUNDNE er de gamle dage
som floder i det store hav,
og hvor sig hviler nu den svage,
der fandt den stærke og sin grav;
men lovet være himlens Gud!
de ædles æt dør aldrig ud.

Mens graven kastes, vuggen gynger,
og liv udsletter dødens spor,
så immer sig igen forynger
hver ædel slægt i syd og nord,
og mindet, som Guds miskundhed,
forplanter sig i tusend led.

Så lad derpå os syn da fæste,
hvad ædle kalde livets lyst!
Ja, lad os kæmpe med de bedste
og vove kækt mod død en dyst!
At byde den og graven trods
kan med Guds hjælp og lykkes os.

Grundtvig.

VI. Fædrelandet og folket.

379.

Mel. af Krøyer.

DER er et yndigt land,
det står med brede bøge,
nær salten Østerstrand;
det bugter sig i bakke, dal,
det hedder gamle Danmark,
og det er Frejas sal.

Der sad i fordums tid
de harniskklædte kæmper,
udhvilede fra strid;
så drog de frem til fjenders mén:
nu hvile deres bene
bag højens bavgast.

Det land er endnu skönt;
thi blå sig søen bælter,
og løvet står så grönt;
og ædle kvinder, skønne mø'r
og mænd og raske svende
bebo de danskes ø'r.

Vort sprog er stærkt og blødt,
vor tro er ren og lutret,
og modet er ej dødt.
Vort gamle Danmark skal bestå,
så længe bøgen spejler
sin top i bølgen blå. *Øhlenschläger.*

380.

Mel. af Weyse.

DER er et land, dets sted er højt mod norden,
og polens bjerge svømme nær dets havn;
men skön som det er ingen plet på jorden,
og Danmark nævner man dets fagre navn.
I sølvblå Vesterhav en dejlig have
med bøgehegn, hvor nattergale bo!
og hver en del gav himmelen sin gave:
på hver en plet velsignelserne gro!

Fra Ejd'rens ström til Skagens hvide banker
den jyske halvø krummer sig mod nord.
Et herligt land, dets folk sig velstand sanker,
på fremmed strand det henter guld om bord.
Den muntre stridshingst over engen vanker,
og stimer mylre i den dybe fjord;
til stavn og ror har skoven egeplanker,
dets sønner kraft og snildhed deres ord.

Mod øst for denne tvende have stride
med Sjølunds bred og Odins gamle ø;
nær Låland, Falster står i klæder hvide,
med løv om håret bølgens ranke mø.:
Det raske folk kan ingen mangel lide;
thi agren bølger her sig som en sø:
om favre blomstereng stå lunde blide;
her er det smukt at leve, tungt at dø!

Boye.

381.

Mel. af Rung.

I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme,
der har jeg rod, derfra min verden går.
Du danske sprog, du er min moders stemme,
så sødt velsignet du mit hjerte når.

Du danske, friske strand,
hvor oldtids kæmpegrave
stå mellem æblegård og humlehave,
dig elsker jeg! — Danmark, mit fædreland!

Hvor reder sommeren vel blomstersængen
mer rigt end her, ned til den åbne strand?
hvor står fuldmånen over kløverengen
så dejlig som i bøgens fædreland?

Du danske, friske strand,
hvor Dannebroke vajer, —
Gud gav os den — Gud giv den bedste sejer! —
dig elsker jeg! — Danmark, mit fædreland!

En gang du herre var i hele Norden,
bød over England — nu du kaldes svag,
et lille land, og dog så vidt om jorden
end høres danskens sang og mejselslag.

du danske, friske strand, —
plovjærnet guldhorn finder, —
Gud giv dig fremtid, som han gav dig minder!
dig elsker jeg! — Danmark, mit fædreland!
Du land, hvor jeg blev født, hvor jeg har hjemme,
hvor jeg har rod, hvorfra min verden går,
hvor sproget er min moders bløde stemme,
og som en sød musik mit hjerte når.
Du danske, friske strand
med vilde svaners rede,
I grønne ø'r, mit hjertes hjem her nede,
dig elsker jeg! — Danmark, mit fædreland!

H. C. Andersen.

382.

Mel. af Rung.

- «I Danmark er jeg født og båret,
og der er alle mine klæder skåret,
og der har jeg fundet min fæstemø,
med hende så vil jeg leve og dø!»
— Mens linden mon løves.
- I Danmark løves bøgeskoven
så kønt som ellers ingen steds ved voven,
derom synger mangel en lille fugl,
mens blomsten i enge yndig er gul.
- I Danmark blomstrer danekvinden
med aftenrødens søde smil på kinden,
og der har hun taget mig spæd i favn
og lært mig med kys mit fædrelands navn.
- I Danmark lyder hjertesproget,
og der er sandhed ingen mand for broget;
de to hører begge Vorherre til,
så vel derfor han og Danmark vil.
- I Danmark blomstrer kærligheden,
guldæbler modnes der i Frode-freden,
og dér skal man finde de vises sten,
i bølgerne blå en perle fuld ren.
— Mens linden mon løves.

Grundtvig.

383.

Mel. Jeg ved et land i höjen nord.

Vi har et gammelt fædreland,
ej uberömt på jorden;
dets rygte svang sig over strand
med kæmperøst fra Norden;
thi, hvor man skued goter stå
med angler og normanner,
man klarlig Nordens løver så
i skjold og under banner.

Vi har et gammelt modersmål,
af hjærtens grund oprundet,
det klang i sky ved Balders bål
med sangen rosenmundet;
det vennebud fra Rolv og Skjold
og Fredegod os bringer,
det bærer guld fra old til old
på åndedrættets vinger.

Vi har en gammel kongevej,
som går til verdens ende,
og færdsel på den fattes ej,
mens vi har ungersvende,
der ride tör på den og gå
lukt over havfrusale
og synge modig: Bølgen blå
har også bjærg og dale!

Vi har en gammel stjerne mild
på Nordens himmelbue,
og hver gang drager sprude ild,
den vorder klar til skue;
den varsler bod for banesår
i hytten og i borgen,
den lover os et gyldenår
med glæden efter sorgen.

Ildsprudende oprandt så brat
for os skærtorsdagsslaget;
der efter i den tavse nat
vor stjerne blev opdaget;

den tindrer nu så mild og klar
som fordum Balders öje,
og lykken er til løbet snar
som lyset fra det høje.

Vi har en gammel kærlighed,
som ruster ingenlunde,
til fædres land, til lys og fred,
til bælte og til sunde;
den blusse op, den bryde ud
i dåd, i sang og tale
da, som en bejler til sin brud,
til os skal lykken dale. *Grundtvig.*

384.

Mel. af C. J. Hansen.

MORGENDUG, der sagte bæver i den lune
vind,
blomsterduft, der langsomt svæver fra den
gamle lind,
alfeleg bag skovens sale,
fuglesang i forårsdale,
månens lys på bølgens strømme
det er Danmarks drømme.

Heltedåd, der aldrig glemmes, selv i tidens
høst,
store sagn, der evig gemmes skal ved
Sagas bryst,
hjærter, der af troskab lue,
mod, som døden ej kan kue,
ydmygt sind i glans og lykke,
det er Danmarks smykke.

Slige drømme, slige smykker hvo kan
glemme dem?
vilde nogen her vel bytte Danmarks gamle
hjem,
hvor i ly bag egens skygger
skovens fugl med frihed bygger,
mod det land, hvor Vestens slaver
malm af jord opgraver?

Nej, vi vil vort hjem ej bytte bort for
nogen pris;
her vi virke vil og leve på de danskes vis,
stærke, som vor oldtids minder,
fuld af kraft mod Danmarks fjender,
tro som guld mod folk og rige,
dem vi aldrig svige!

C. Hauch.

C. Hauch.

385.

Mel. af Nutzhorn.

FÆDRENELAND
ved den bølgende strand,
i den majgrønne lund
ved det dejlige sund,
af de syngende vover omskyllet,
sidder bleg du i sorgen indhyllet;
dog for dig er det bedste tilbage;
thi end lever den gamle af dage!

Sort ser det ud,
men almægtig er Gud,
dine fjender til lands
er og fjenderne hans,
de er fjender af sandhed og retten,
de er fjender af kærlighedsætten,
de har alle det værste tilbage;
thi end lever den gamle af dage.

Måne og sol
sidde løse på stol,
som et lagen det går
under alt, hvad består,
dog din *ven* sidder fast i det høje,
over dig våger forsynets øje!
lad kun lovsang afløse din klage;
thi end lever den gamle af dage!

Höjt over sol
på sin konningestol,
om end skyerne brast,
sidder kærlig og fast

Han, som vogtede Danmark så længe,
end hans bue har klangfulde strænge,
og hans bue slår aldrig tilbage;
tro som guld er den gamle af dage!

Muldjord i bryst
ser den høje med lyst,
der kan solstrålen bo,
der kan himmelbyg gro;
Han, som hører, når muldjorden sukker,
den med perlende tårer bedugger;
med den trøst kommer troen tilbage,
at end lever den gamle af dage.

Fuglenes røst
spår om danemænds høst,
under mundharpeklang
og småpigernes sang;
lykken vendes som skibet på voven,
lykken vendes som bladet i skoven;
til den lykke man aldrig så mage,
så end lever den gamle af dage!

Fædreneland,
som på afgrundens rand,
midt i bølgerne blå
skal du blomstrende stå
med din maj og med dine kærminder,
som en mø med letrødmende kinder;
du endnu har det bedste tilbage,
det lå gemt hos den gamle af dage!
Grundtvig.

386.

Mel. af Malling.

ALFADER! Du, hvis navn i Nord
kan aldrig gå af minde!
Som skibet med din søn om bord,
en boldt for hvirvelvinde,
omtumlet under bølgebrag
og lig et synkefærdigt vrag
er gamle Danmarks rige.

Det styrmænd nok har haft om bord,
som gjerne frelse vilde,
men trætte slap de skibets ror,
nu står forstanden stille;
de, som har plöjet bølgen blå,
de blege råbe: «Vi forgå,
sker ej der underværker!»

O Gud! Du er endnu så stor;
så stærk just i de svage,
som da Du fried ind dit ord
med dåd i gamle dage;
som da din søn til hav og vejr
udråbte med sin røst: «Ti kvær!»
så vind og vove dæned.

Og Danmark under trange kår,
imellem fjender stærke,
sig trøstede i seks hundred år
ved Kristi korsens mærke
og fulgte svagt, men ærlig dog,
hans kølvand under Dannebrog,
gik end det stridt mod strømmen.

O, væk da op hos os om bord
den kæmpeånd, som sover!
giv ham at tale kraftens ord,
som kue vind og vover!
Ja, frels os Du, som ene kan,
så lydt i danskens fædreland
må tone takkesange! *Grundtvig.*

387.

Mel. af Zinck.

LANGT højere bjerge så vide på jord
man har, end hvor bjærg kun er bakke;
men gjerne med slette og grønhøj i Nord
vi danemænd tage til takke;
vi er ikke skabte til højhed og blæst,
ved jorden at blive det tjæner os bedst.

Langt skønnere egne, vil gerne vi tro,
kan fremmede udenlands finde ;
men dansken har hjemme, hvor bøgerne gro
ved strand med den favre kærmind,
og dejligst vi finde ved vugge og grav,
den blomstrende mark i det bølgende hav.

Langt større bedrifter for ære og sold
måske så man udlænding øve;
omsonst dog ej danemænd førte i skjold
med hjerterne løve ved løve;
lad ørne kun rives om jorderigs bold,
vi bytte ej banner, vi skifte ej skjold.

Langt klogere folk er der sagtens om land
end her mellem bælder og sunde,
til husbehov vi dog har vid og forstand,
vi vil os til guder ej grunde;
og brænder kun hjertet for sandhed og ret,
skal tiden nok vise, vi tænkte ej slet!

Langt højere, ædlere, finere sprog
skal findes på fremmedes tunge;
om højhed og dejlighed danemænd dog
med sandhed kan tale og sjunge;
og træffer vort modersmål ej på et hår,
det smelter dog mere end fremmedes slår.

Langt mere af malmen så hvid og så rød
fik andre i bjærg og i bytte;
hos dansken dog findes det daglige brød
ej mindre i fattigmands hytte;
og da har i rigdom vi drevet det vidt,
når få har for meget og færre for lidt.

Grundtvig.

388 a.

Mel. af F. Pacius.

VORT land, vort land, vort fædreland!
du havets yngste søn,
som plasker i det klare vand
og tumler med det hvide sand

og svinger, lys og mild og skön,
hver vår din fane grön!

Du fik ej sølverbræ til hat,
til skjold ej sorte skær;
men i dit fløjelsbælte sat
der er af gylden aks en skat,
og silkekappen, som du bær,
har bræm af svanefjer.

End er af sind du blød og veg
og end af vilje svag;
du sysler helst med skæmt og leg,
men blinker ej for sværdets æg
og går så kåd og kæk i slag,
som andre til et lag.

Og får du lov at vokse ud,
ved friheds sunde marv,
du vorder nok en kæmpe prud
og fæster dig en kongebrud
og løfter, klog på eget tarv,
de store fædres arv. *C. Ploug.*

388 b.

Mel. af Lange-Møller.

Vi elske vort land,
når den signede jul
tænder stjærnen i træet med glans i hvert øje,
når om våren hver fugl
over mark, under strand
lader stemmen til hilsende trille sig böje;
vi synger din lov over vej, over gade,
vi kranse dit navn, når vor høst er i lade;
men den skønneste krans
blir dog din, sankte Hans!
Den er bunden af sommerens hjerter så
varme, så glade.

Vi elske vort land,
men ved midsommer mest,
når hver sky over marken velsignelse sender,

når af blomster er flest,
og når kvæget i spand
giver rigeligst gave til flittige hænder ;
når ikke vi pløjer og harver og tromler,
når koen sin middag i kløveren gumler :
da går ungdom til dans
på dit bud, sankte Hans !
ret som føllet og lammet, der frit over engen
sig tumler.

Vi elske vort land,
og med sværdet i hånd
skal hver udenvælts fjende beredte os kende ;
men mod ufredens ånd,
over mark, under strand
vil vi bålet på fædrenes gravhøje tænde :
hvert sogn har sin heks og hver by sine trolde ;
dem vil vi fra livet med glædesblus holde ;
vi vil fred her til lands,
sankte Hans, sankte Hans !
den kan vindes, hvor hjerterne aldrig blir
tvivlende kolde !
Holger Drachmann.

389.

Mel af J. Glæser.

DROSLEN slog i skov sin klare trille,
sang om skovens lyse, grønne blad ;
duggens perler faldt på roser vilde,
lå med glans i solens strålebad.
Fatted du den klang i fuglens tone ?
Höjt den sang det rige Danmarks lov,
sang, så det gav lyd i skovens krone :
dejlig er den danske bøgeskov !

Lærken svang sig fra den skjulte rede,
lystig lød det, da mod sky den fløj,
sang om grønne mark og brune hede,
sang om bavgasten på kæmpehøj.
Fatted du den klang i fuglens trille ?
Genlyd gav den i vor höjtidssal :
prægtig er vor hede, dyb og stille,
venlig vårens krans om høj og dal !

Hjejlen fløjted klagende og ene
hist, hvor klitten, Jyllands bolværk, står;
bølgen slog i takt mod kystens stene,
gik i dans med sølverkrans om hår.
Fatted du den klang i fuglens klage?
længe lød dens sang om Vesterhav:
bølgen høj og prægtig uden mage
bruser over tusend snekkers grav!

Når vor sang om Danmark frem sig svinger,
toner den så klar som droskens slag,
mild og glad, som lærkens stemme klinger,
alvorsfuld som hjejlen sang om vrag!
Fuglesangen rører hjærtets strænge,
derfor klinge de på samme vis,
klinge blidt og ömt og klinge længe,
höjtidsfuldt til gamle Danmarks pris!

V. Esmann.

390.

Mel. af Berggreen og Johanne Fenger.

Op, sjung og glæd dig, Danmarks søn!
vor sø er blank, vor skov er grøn
og blomsterrig vor dal;
med majløvkrans i lyse hår
hun kommen er, den unge vår,
hun pyntet har sin sal.

Den sal er høj og lys og stor,
ej på den hele, vide jord
er mark og eng så grøn,
ej på den hele verdens ø
er dal og høj og skov og sø
og luft og sky så skön.

Se himlens fugle det forstå:
de sydens herlighed forsmå
og rejse glad mod nord;
her hæver sig det frie bryst,
her søge de med frejdig lyst
de gamle glæders spor.

Her lufter det fra dybe hav,
her toner det fra oldtids grav

om store kæmpers id;
her sjunger end den danske mand
om Skjolds og Frodes fødeland
og om den gamle tid.

Her sjunger end den mindste dreng
om Danmarks dejligst vang og eng,
om Skjoldung-ætten bold.
Her sjunger end den mindste mø
om ærens vej på stolte sø,
om Juel og Tordenskjold.

Op, sjung og glæd dig, Danmarks søn!
ved hav står kæmpehöjen grön,
her kraftens ånd end bor;
her bruser verdens store væld,
i skyen flyver mark og fjæld
og sjælen over jord.

Ingemann.

391.

Mel. Ja, vi elsker dette landet.

DET, som lysner over vangen —
er det aftenrød?

var monstro det svanesangen,
som fra sundet lød?

Blank kun står en gylden strime,
slukkes den på ny?

Hvad er denne brydningstime?
skumring eller gry?

— Hvader denne brydningstime?
er den skumring eller gry?

Derpå må I unge svare,
det til eder står,

om af röret sig skal klare
dag med krans om hår,

om vort hjem igen skal svømme
frelst på tidens flod

og endnu sin ungdomsdrømme
se med kød og blod.

Atter stilles dansker-ætten
for en åben dør,

ånden flyver over sletten
lavt, som aldrig för,
kalder dånende til live,
puster på hver gnist,
at den bedste dag skal blive
den, der kom til sidst.

Hører det, I ungersvende!
nu sig åbner vej,
bedre tid står op af denne,
hvis I svigter ej.
Hører det, I danske piger!
eders sag det er,
uden eder dagen viger,
vokser kun med jer.

Flokkes tæt da, Danmarks unge!
— ånden fandt på råd —
til at høre, til at sjunge,
vokse op til dåd,
at en gang I kan med ære,
bort fra nattens sky,
eders gamle moder bære
ind i dagen ny!
— Eders gamle moder bære,
bære ind i dagen ny!

C. Hostrup.

392.

Mel. Nu skal det åbenbares.

DER var et folk på jorden,
berömt fra arildstid,
skön Frejas folk i Norden,
fred-disens mild og blid,
heltindens dog tillige,
som værged fredens rige
med kærlighedens magt.

End grönnnes Danevangen
hvert år ved bølgen blå,
og liflig fuglesangen
er end at lyde på;

sin dejlighed berøvet
er end ej bøgeløvet
og danekvindens blik!

Men folket på det jævne,
hvis barm slog højt derved,
når ord på kongestævne
der faldt om liv og fred,
der faldt om jærn at bære
glohedt, for Danmarks ære,
det folk, ser end det sol?

Til Sællandsfar og Jyden
det rumler nu med brag,
at døden er i gryden,
fortabt den danske sag,
fordömt det bedste rige,
som folk ved af at sige,
til fald og undergang.

Hvi spår I dog så ilde,
ulykkesfugle end!
drak I af Mimers kilde,
som Danmarks gamle ven?
fløj I med Odins ravne
omkap til alle havne
og bragte svar igen.

Årtusender henrunde,
mens Danmarks rige stod,
kun hadet af de onde,
stod fast, for Gud er god,
skal stå, så sandt Han lever,
trods alle tyske grever,
så længe Han det vil.

Han Danevang, den lille,
har lukt med bølgen blå:
han er til gavns den milde
og elsker mest de små;
han skaber heltearme
til værgemål med varme,
når folk gör dem fortræd.

Det toner over voven,
ja, over tidens hav;
du lille flok i skoven!
din mark dig almagt gav,
du tør ej ved at frygte
for trusel og for rygte,
din stjerne slukkes ej.

Så ofte sol oprinder,
den ses i morgengry,
og hver gang sol forsvinder,
den tindrer mildt på ny,
og hjemme har her inde
et yndigt aftenminde,
et dejligt morgenhåb.

Frisk op da, mod i bringe,
skön Frejas folk i Nord!
giv sogren fuglevinge,
kast frygten over bord!
visk tåren af dit öje,
vent hjælpen fra det höje!
Guds lyst er liv og fred!

Grundtvig.

393 a.

Mel. af Chr. Barnekow.

DER er håb i vort bryst, thi da Herren os slog,
så i knæ for den stærke vi faldt,
det et ridderslag var, og på korsfarertog
gå vi frem mod vort mål gennem alt.

Vi vil frem gennem spot, gennem nød, gennem
 blod
 til vor fremtids forjættede land,
 vi vil lande på ny med en lykkelig fod
 hist på Slesvigs velsignede strand.

Vi har lyttet i natten mod øst og mod vest,
 efter fjed af en kommende ven,
 vi kun hovslag fornåm af den pilsnare hest,
 der bar løgnen blandt folkene hen.

Lad dem glemme os kun på vor ensomme vagt!
lad dem vie til døden os ind!
ved den gryende dag skal de se, hvilken magt
der er lagt i det trofaste sind.

Da vor morgensang sværdets skalsyngemod sky,
mens vor fane sin vinge slår ud!
Den skal flyve med os imod sejren på ny
eller hjem gennem døden til Gud!

Ja, når dagen den gryr, da vær oppe vort håb,
og slå ud dine vinger til strid!
og som lærken syng ud over fjendernes råb:
Nu for Danmark er forårets tid!

O, I mænd, som har følt, at Gud-fader os slog,
og at hjertet blev stort ved hans slag,
værer med på vort dejlige korsfarertog
ud til Slesvigs befrielsesdag! *M. Rosing*

393 b.

Mel. Å kjøre vatn, å kjøre ve.

DET høortes sige, da vi fik fred:
Så, Gud ske lov, nu er det jævnet!
Ja, alt er jævnet, vor grænse med,
kun skam og ufærd os lævnet!
Vi sidder atter på vor jævne strand,
vi kives jævnlige og med jævn forstand;
jævn var vor id,
jævn kun vor flid;
thi har så lidet vi ævnet.

Hvør var det herligt, om vi en gang
kom ud af alt dette jævne
og satte foden til vejrs med sang,
selv om en sål skulde rævne,
og spændte øjet op mod himlen blå
og vided synet til vor altid grå,
styrked vort mod,
ildned vort blod
til al vor uret at hævne!

Ujævn og knudret er al den vej,
der fører op over fjælde,
og ujævn havet, når det løfter sig,
de glatte vover, de trælle;
og ujævn er vor fremtids pløjejord;
vi må på ujævnt lære jævne spor. —
Tro må der til,
kækhed og ild,
og ingen famlen tör gælde.

Thi vil jeg råde hver ærlig kraft:
Vær ikke angst for det høje!
Sæt målet højt og forsagthed lavt,
og gå til fjælds selv med möje!
op, hvor det lufter over døgnets dom,
hvor knap vi öjne, hvad vi kævles om —
så skal I se,
fjældenes sne
vil nok en gang la' sig pløje! *Chr. Richardt.*

394.

Mel. af Glæser.

DANSKER-FOLK! hvor er du henne?
spörger uven, spörger ven;
«dag, der kommer efter denne,»
svarer hjertesuk igen;
under hjærtet, hvor der sukkes,
hvor der grædes, så der klukkes,
liv har end det danske folk.

Men det suk kan ingen høre,
som ej i sin barm det fandt,
og det suk kan ingen röre,
så der råbes: sært, men sandt!
uden han, hos hvem på tungen
ligger sang af suk udsprungen,
som den danske folkesang.

«Dag der kommer efter denne!»
det er Danskerfolkets håb;
«dag der kommer efter denne!»
det er daneskjaldens råb,

dagen, der af nat udspringer,
som af suk og sang på vinger,
med det danske modersmål.

Danskerfolket i sin moder
gik igen, som ordet lød;
Daneskjalden, folkets broder,
hører nyn fra moderskød
gennem sukket, som udstødes,
nynnet om, hvad der skal fødes
på en folke-fødselsdag.

Helt hun føder, som er ægte,
elskelig og fredegod,
vil sin moder ej fornægte,
kalder hende Danebod,
hjærtet alt sit mod tilregner,
hjærtet al sin dåd tilegner,
finder i dets fryd sin løn.

Danekvinde! når du sukker,
så det bryder i din lænd,
hjærtet sig til sang oplukker
om den dag, som gryer end:
dagen, når du helten føder,
dagen, når du helten møder,
sejersalig, hjærtetglad! *Grundtvig.*

395.

Mel. af J. P. E. Hartmann.

Nu skal det åbenbares,
at gammel kærlighed
i hver en skærsild klares
og er for rust i fred;
for levende og døde
kan Daners hjerter bløde,
men isne kan de ej.

End lever kærligheden,
som aldrig skal forgå,
men klare sig her neden
til livet at forstå,

til klart ham at begribe,
der evig er i live,
som kærligheden selv.

Så er da ikke brustet
«fuldkommenhedens bånd»,
vor kæde er ej rustet,
den bryder ingen hånd;
men af hvert led udspringer
en blomst med fuglevinger
til gyldenårets krans.

Ja, kæden af kærminde
man sagtens prise tör,
jo stærkere den binder,
des friere den gör;
jo længer den mon vare,
des mindre står den fare,
des gyldnere den bli'r.

Man længe nok må sige,
at kærlighed er blind,
det bli'r dog lysets rige,
hvor ret den strömmen ind,
og han har aldrig levet,
som klog på det er blevet,
han först ej havde kær.

Fra arilds tid her inde
vi elsked «liv og fred»,
og hos vor danekvinde
vi elske kærlighed;
så er den livets gåde,
den sikkert bedst vil råde
fuldvoksne danemænd.

Grundtvig.

396.

Mel. af L. M. Lindeman.

Nu eller aldrig, du danske mand,
har du ej hørt, hvor det lyder
höjt over marken og over strand?
véd du ej, hvad det betyder?

mærker du ej,
at på fuglens vej
:: Danemarks lykke tvivlrådig står ::
tidernes tegn tvetydig spår!

Nu eller aldrig Svanhvides ånd
lejrer igen sig på sletten,
nu eller aldrig vor ungdoms hånd
driver af vange uvætten;
mærker du ej,
at på hvalens vej
lystrer vor snekke ej mer sit ror,
truer at synke med alt ombord,

Nu eller aldrig ved Tyras vold
leddet må hænges i lave,
nu eller aldrig med æren skjold
skydes for heltenes grave;
mærker du ej,
at på Tyskens vej
visner kærminden i Danevang,
glemmer lyngfuglen sin vuggesang!

Nu eller aldrig vort modersmål
vinder en bod for sin vånde,
lutret som guldets på Balders bål,
klaret i kærligheds ånde;
mærker du ej,
at på Danskens vej
findes en klippe, som faldt fra sky,
flyttelig kun i et nyårsny!

Nu eller aldrig vort vennelag
vorder igen at misunde,
kronet med sangen ved nat og dag,
lystigt som fuglens i lunde;
mærker du ej,
at på fredens vej
kækt imod avind må holdes stik
nu i det heldige øjeblik!

Nu eller aldrig er Danskens tid,
hjørteelighed er vor perle,

brat der skal ledes om den med flid,
blod grædes brat under ferle;

mærker du ej,
at på lysets vej
vinteren står som en jätte mørk,
fældes han ej, bliver mark til ørk!

Nu eller aldrig! det ord er hvast
alt som en tveægget klinge;
nu eller aldrig! det ord står fast,
tosser kun med det vil tinge;
mærker du ej,
at på storværks vej
lidt vi kun har af det løvemod,
Hadding inddrak med sit hjærteblod!

Nu eller aldrig, så næste år
sejred ej livet det unge,
aldrig fik Danmarks folk en vår
liflig på skjaldenes tunge;
mærker du ej,
at på skjaldens vej
∴ ligger lindormen så lang og bred, ∴
briste han må, för han selv det ved!

Grundtvig.

398.

Folkemelodi.

JEG gik mig ud en sommerdag at høre
fuglesang, som hjærtet kunde röre
i de dybe dale
mellem nattergale
og de andre fugle små, som tale.

Der sad en lille fugl i bøgelunden,
sødt den sang i sommeraftenstunden
i de grønne sale.

Den sang så sødt om dejligst vang og vænge,
hvor kærminder gro som græs i enge.

Den sang så sødt om blomster blå og hvide
under ø, hvor danske snekker skride
mellem grønne sale.

Den sang om alt, hvad der er lyst at høre,
allerhelst, hvad hjertet dybt kan röre
i de grønne sale.

Den sang, som ingen andre fugle sjunge,
leged liflig med min moders tunge.

Den sang, som talt ud af mit eget hjærte,
toner gav den al min fryd og smerte.

Da nynnede jeg så småt i aftenstunden:
Flyv, guldtóp! flyv rundt i bøgelunden!

O, flyv fra Øresund til Danevirke!
syng til dans, til skole og til kirke!

På folkets modersmål, med Danmarks tunge,
syng, som ingen andre fugle sjunge!

Da mærke alle, som har mødre kære,
det er godt i Danemark at være,
i de grønne sale
mellem nattergale
og de andre fugle små som tale!

Grundtvig.

399.

Mel. Dankonning og hr. Asbjörn Snare.

Hjærter og løver i sit skjold
— skoven står dejlig og grøn —
Danmark har ført fra hedenold;
— den sommer og den eng så godt kunne
sammen.

Hjærtelighed er det danske guld,
moder af det har favnen fuld.

Guldhjærter ni for hver en lyst,
ædel og dyb i Danmarks bryst.

Kærlighed til vort fædreland:
yndigheds ø i mildheds strand.

Kærlighed til vort modersmål:
æble af guld i sølverskål.

Kærlighed til vor arvedrot:
faderlighed for stort og småt.

Kærlighed til et liv så frit,
som lader hver beholde sit.

Kærlighed til den søde fred
levende folk kan frydes ved.

Kærlighed til det ærens træ,
som giver børn og kvinder læ.

Kærlighed til hver glædens urt,
som ej gör andre livet surt.

Kærlighed til, hvad ret er smukt,
ægte som guld og gemmefrugt.

Kærlighed til den klare dag
fuglene se med velbehag.

Løverne tre er lykkens tegn,
tre gange stort i hjærtets egn.

Fredegod og kong Valdemar,
det var et ægte løvepar.

Nu er den tredje løvestund,
lykken hun smiler til Øresund.

Fredegods søn af mødre ni,
folkeråd! stå nu Danmark bi!

Stød nu som Hejmdal i din lur!
stå nu for Gladhjem som en mur!

Lyde som brøl fra løvebryst
alle de ni guldhjærters røst!

Høre det nu hvert folk på jord,
hvad der i Danmarks hjerte bor!

Skingrende lyd fra Himmelbjærg
gøre til sten hver trold og dværg!

Kærligheds sol i hver lysets old
— skoven står dejlig og grøn —
kaste nu glans på Danmarks skjold!
— Den sommer og den eng så godt kunne
sammen. Grundtvig.

400.

Folkemelodi.

PRINSESSEN sad i höjen loft
med hånden under kind,
da kom så favr en gangerpilt
og tittede derind.
— Fordi de spillede guldtærning.

«Og hør, du favre gangerpilt,
leg tavlebord med mig!»
«Men jeg har intet røden guld
at sætte op mod dig.»

Prinsessen vandt det første spil,
hun vandt det andet med,
sig selv hun tabte dog til sidst,
som det var gammel sæd.

«Hvor længe skal i Danmark
der lyttes til den sang?»
«Så længe som en liljevand
er sød i Danevang.»

For se, nu kommer ånden brat
alt som en gangerpilt;
guldtavl med hjærtet under slør
han leger nok så snildt.

Han taber glat den første gang,
den anden lige så,
men vinder hjærtet dog til sidst,
det kan I lide på.

Guldborgen med den grønne skov,
den agter han for tant,
men han vil ha' den jomfru fin,
han med guldtærning vandt.

Det er et yndigt giftermål,
det spørges under ø,
det ægtepar, det ældes ej,
og det skal aldrig dø.

Den gamle sang da lever med,
hvert barn kan den forstå,

de synger om hvert tavlebord
den lille Vøluspå.
— Fordi de spillede guldterning.

Grundtvig.

401.

Mel. af Frederik den 7de.

SÆLLAND, Sælland med skov og med sø!
dejlige ø, her vil jeg dø!
Fyn, mit Fyn med dit bælt og din bugt,
prangende smukt med frugt!
Jylland, Jylland, hvor Kronjyden bor,
åen sig snor, lyngen den gror!
Slesvig, du, som mod syd er vort skjold,
kæmpe så bold, en vold!

Trods de sorger, du hjærtet har bragt,
kærligheds pagt voksed i magt;
frihedstræet, her skyggende står,
en gang jeg spår, dig når!

Tusend år har vel rynker os voldt;
Danmark dog stolt, kæk du dig holdt!
Ja, så længe som bølgerne gå
Danmark du må bestå! *Caroline Recke.*

402.

Mel. af A. Kirkegård, eller: Kære moder! hvorfor sover.

MIT fødeland er lyngens brune land,
min barndomssol har smilt på mørke hede,
min spæde fod har trådt det gule sand,
bag sorte høje bor min ungdomsglæde.

Skön er for mig den blomsterløse vang,
min brune hede er en Edens have;
der hvile også mine ben en gang
blandt mine fædres lyngbegro'de grave.
St. St. Blicher.

403.

Mel. Vift stolt på Kodans bølge.

DET raske folk, som pløjer
den skarpe jyske vang,

sin nakke nødig böjer
og trives ej ved tvang;
frit lufter over hede
den frie vestenvind —
til kamp for frihed rede
var altid Jydens sind.

Det hellig Knud bekendte
i sankt Albani kor,
da storm mod kirken rendte
de vrede Vendelbo'r;
og Holsten skamfuld rakte
sin skærv til Jydens pris,
da hals tyrannen strakte
for ham på Nörreris.

Hin ånd fra gamle tider
er ikke død endnu;
den styrker og udvider
end Jydens jævne hu;
er våbnet mindre blodigt,
er nakken lige stiv,
og han går lige modigt
i kamp for folkets liv.

Hil jer, som vidne bære
om Jydens frie ånd!
vi række jer med ære
en trofast broderhånd.
Og enighed skal gøre
vor lille flok så stærk,
at ingen magt tør røre
vort fælles frihedsværk.

Og da skal Danmarks rige
af tidens nat gå ud
i blomstring uden lige,
i rigdoms gyldne skrud.
Og da skal Danmarks bønder
så stolte gå bag plov
som eders brodersønner
hinsides Vestervov.

404 a.

Mel. Hvor bølgen larmer höjt fra sø.

DER er et land så kosteligt
alt under Nörrelide,
kun ét, jeg véd, er landet sligt
på verdens vesterside;
det sært i nord er tunget ud,
og til en tunge fin af Gud
det er vist og beskåret.

Der rugen gror på heden, ren
for klinte og for hejre,
og vorder mel på møllesten,
hvordan det end mon vejre,
og vorder hvidt og dagligt brød,
og råd der er mod vinternød,
mens lyngen gror på heden.

Det er slet intet fugleland
til höjt i kor at sjunge,
den nattergal på nøgne strand
slår trillerne så tunge,
og lundene er kun så få,
og buskene er kun så små,
og bøgen står i stampe.

Dog aldrig har jeg hørt det för
og heller aldrig siden,
hvor mindelig for ladedör
kan kvidre finke liden,
når jydesvenden, som jeg så,
et lidet korn til fugle små,
en vinterdag udskifter.

Og aldrig slig en tone sød
jeg hørte over vange
som den, der over heden lød
i lærkens morgensange;
den slog så sødt og fløj så let,
som om med rugen den kun ret
på heden havde hjemme.

Og når da lundens fuglekor
har sommeren udsunget,
når stormen over kolde jord
har stemmen undertvunget,
da toner med en liflig klang,
da klinger höjt en svanesang
alt over brune hede. *Grundtvig.*

404 b.

Mel. af P. Heise.

GOLD er den jord, som lyngen bær,
guldhøst ikke der vanker;
ingen steds trives man dog som her
mellem de brune banker.
Manden er drot i sin egen bo,
karlen er rap, og pigen er tro,
sværdet må ruste i skeden;
ude og inde er fred og ro
på heden.

Dejlige blomster, røde og blå,
gro'r i lyngen den brune;
yndige kvinder i hver en vrå
færdes med liv og lune.
Syngende pusler den travle viv,
blank er fad, tallerken og kniv
hjemmet hun gör til et eden;
sødt er med hende det ensomme liv
på heden.

Lyngen den lave på höjens rand
giver det blødeste leje;
gæstfrihed møder den vandringsmand
langs med de trange veje.
Aldrig han spørges om hvem eller hvad,
bordet venter med øl og med mad,
huset ham venter med freden;
mild er værtinden, og værten er glad
på heden.

C. Hostrup.

405.

Mel. af H. C. Simonsen.

JYDEN han æ stærk å sej,
modde båd i nøj å næj,
go'r ed op, å go'r ed ni'r,
åller do fåtavt ham si'r.

Føst næ dær æ nø' ofa'r,
kommer Jyden ud å dar,
men han go'r ett ind igjen,
fa' de und' han hå' gjent hen.

Læ vos ålti blyw ve de!
få'r si' bå'n ka kjendes vé!
sø'en ett sind da hæ'r i No'r
hold sæ ve, te ålt fågo'r.

St. St. Blicher.

406.

Mel. Ej spørger vi druen (Kunzen).

HEL tungt han efter sig foden drog,
som för var så rap;
höjt lærken over hans hoved slog,
men han hørte det knap.
Hans sans var dummet, hans kraft var død,
hans dåd for længst gå't i glem,
han angst för sammen, den gang det lød:
«Frem, bondemand, frem!»

Men snart han følte, der veg et tryk
fra sjæl som fra krop,
han rettede langsomt sin brede ryg
og slog öjnene op.
På tinge hans røst, i kamp hans sværd
har lydt, så det havde klem,
men end det kalder dog fjærn og nær:
«Frem, bondemand, frem!»

Ja, sænker end du dit blik mod jord,
endskönt du er fri,
og bærer endnu du af lænken spor,
du för smeddet var i,

og lyster det ej dig at stande som værn
for frihed og fædrehjem,
er ikke dit mod som din arm af jærn:
«Frem, bondemand, frem!»

Ja, frem! thi målet du ikke har nå't
med sulet på bord!
fra frimands-ret og til stormands-dåd,
så går vejen i Nord.
Ja, frem til hjælp i den trange tid
med skatten, du har i gem,
med folkets slumrende kraft og vid —
«Frem, bondemand, frem!»

Din moder sidder nu gammel og træt,
men frejdig i hu,
sin alderdoms trøst og sin tabte ret
i dig vænter hun nu.
Din moders hus er blevet et skur,
der inde trækken er slem,
det gælder at rejse den sunkne mur —
«Frem, bondemand, frem!»

C. Hostrup.

407.

Mel. Ja, vi elsker dette landet.

OVER vidt udstrakte lande
bygge vi i Nord,
spredt blandt øer, sunde, strande,
dale, fjæld og fjord.
Bygder samled sig om kirke
og fik orgelsang,
∴ hvad om Nordens hele virke
samlet blev en gang? ∴

Hvert et bo fra fjæld til fjære,
rundt det vide land,
bær dit stille virkes ære,
Nordens arbejdsmand!
kan som sagabog fortælle,
om hvad sved der randt,
og hvor tungt du måtte trælle,
for du tomten vandt.

Thi dit virke stod alene
som de spredte hjem.
Först, når alle sig forene,
når hver enkelt frem,
först, når alle hjemmets stuer
her ind under pol
samler sine arneluer,
tændes Nordens sol.

Arbejdsmand, hvor end du strider
rundt i Nordens land!
Se, det gryr mod lyse tider
på din himmelrand.
Alt, som sand oplysning vinder,
lyses op hver krog,
:|: og en solglad dag snart skinner
på arbejdertog. :|: *Jonas Lie.*

408 a.

Dansk folkemelodi.

JEG er en simpel bondemand,
og jævn og ligefrem,
dog elsker jeg min ringe stand;
thi i mit lille hjem
der vokser blomster milde
med farve og med duft,
min er den klare kilde
og min den friske luft.
Jeg fødtes op ved fuglesang,
af den jeg lærte lidt;
jeg synger, når jeg føler trang
at flyve let og frit,
jeg synger bag ved ploven
og under leers klang,
så bakkerne og skoven
gi'r genlyd af min sang.
Og når jeg er af arbejde træt,
og dagen er forbi,
min ånd er frisk, mit sind er let,
og jeg er glad og fri;

og jeg vil ikke bytte
med nogen mand på jord,
og jeg vil ikke flytte
fra denne plet i Nord.

Og hviler jeg en føje stund
og tager pen og bog,
da kæmper jeg på åndens grund
for fædreland og sprog;
men gælder det at stride
for frihed, liv og fred,
jeg lægger alt til side
og går i kampen med.

Mads Hansen.

408 b.

Mel. af H. Nutzhorn.

TAKT, takt, pas på takten,
den er mer end halve magten.
Den gör én af mange, mange,
den gör modig små og bange,
den gör let det længste lange,
den gör målet tyve gange
til så muntert og så sikkert,
som vi havde det i kikkert.

Takt, takt, pas på takten,
den er mer end halve magten.
Får vi takt i nogle hundre,
endda ingen vil det undre;
får vi takt i nogle tusend,
én og anden låner øre;
får vi takt i hundred tusend,
jo, den brusen vil de høre.

Takt, takt, pas på takten,
den er mer end halve magten.
Kom vi alle först i slig en
takt fra Vardø og til Vigen,
Vinger op til Bergenstrakten, —
kom vi alle op i takten,
da blev ret på et og andet,
som er vrangt endnu i landet.

Björnson.

409.

*Mel. Vift stolt på Kodans bølge, eller :
Der lå en stad på marken (Nutzhorn).*

Ej skansen blot og havet
en skare helte bar,
men mark og arbejds kube
og sine helte har,
og hver, hvis værk og snille
fik vædekampens lön
skal æres i det stille
som folkets tapre sön.

Han, som bag ploven pruster
omkap med sine øg,
og han, som daglig puster
hos ovnens hede røg,
og han, som typen fører
til bog og billedblad,
og han, som sleven rörer
i smeltediglens fad!

De store mænd, som virke
med omsigt og geni,
og de, som flittig pirke
den lille industri,
de blusemænd, som bære
og lægge kræfter til,
dem *alle* skal vi ære,
som trofast gavne vil!

Et hoved kan ej være
foruden hånd og fod,
og hånd og fod må lære
at lyde tankens mod —
men virkes der et hele
som mangt, vort öje så',
da skal og æren dele
de store med de små.

Chr. Richardt

410.

Mel. af Malling.

Hvo, som har lyst at være med
for Danmarks frelse at stride
med bøssen i hånd eller åndens sværd,
ham lyster det vel at vide,
hvad der er lov for danske mænd.

Skulder mod skulder og hånd i hånd
og ansigtet mod sin fjende!
Kun åben fejde og ærlig kamp
de nordiske stridsmænd kende.
— Det er en lov for danske mænd.

Åben fejde og ærlig kamp
mod alle som ufred volde,
og mod den fremmede ånd, der bo'r
i huset hos danemænd bolde. —

Hvo, som tør dristig i striden gå,
skal nævnes blandt kæmper brave;
men den, som kun roder i penge og jord,
ej del i vor sejer skal have.

Hvo, som vil våge ved dag og nat,
skal nævnes blandt trofaste svende;
men den, som er søvnig, skal lives op
med sang, för vi ham vil kende.

Hvo, som går fremmest i hårdten dyst,
hans navn skal i krønniken tegnes;
men den, som er bange for folkesnak,
skal kun for en kælling regnes.

Hvo, som vil holde til enden ud,
en mø af de bedste skal vinde;
men den, som går over i fjendens lejr,
får aldrig en danekvinde.

«Fremad med Gud for fædreland»,
er løsenet i vor kæde;
den, som det glemmer, får ingen plads,
når danemænd går til sæde.

Kærlighed til vort fædreland
og alle de store minder

er det, som til lydighed tvinger os
og fast os til fanen binder.

— Det er en lov for danske mænd.

Mads Hansen.

411 a.

Mel. Der er et yndigt land.

Der går et stille tog
igennem kampens bulder
med bøn på alle sprog;
det bøjer mod den faldne ned
med korset på sin skulder,
med bud fra hjem og fred.

Det findes dér ej kun,
hvor kampens vunder bløde,
men på al verdens rund,
det er al verdens kærlighed
af ædle, gode hjerter,
som stille knæler ned.

Det er arbejdets sky
for krigens mord og hærjing,
der be'r om fred og ly;
det er hver lidende på jord,
som kender nød og kummer,
der sukker for sin bror.

Det er hvert smerte-støn
af sårede og syge,
det er den kristnes bøn;
det er forladtes blege rår,
det er den krænkes klage,
den dræbtes sidste håb.

En bönnens regnbu-bro
op gennem verdens uvej
i skin af Kristi tro:
at over lidenskabens nød
må kærlighed få sejre;
thi så hans løfte lød.

Björnson.

411 b.

Mel. af P. Heise.

HVORFOR svulmer Weichselfloden som et
heltebryst,
der i døden knuses mod en vild barbarisk
kyst?
Hvorfor klinger bølgens klage fra den sorte
grund,
som en såret gangers sidste suk i dødens
stund.

Weichselfloden snor sig langsomt under
Krakaus mur,
stærke skarer drog at bryde ørnens fangebur,
sværd og le på sletten blinket mellem røg
og damp,
ingen stridsmand kom tilbage fra den
vilde kamp.

Derfor hører vi bestandig suk fra flodens skød,
derfor risler den vemodig som en dröm om død,
derfor sørger mark og enge med den hvide pil,
derfor tabte Polens døtre deres muntre smil.

Og ved pigens vugge sidde de med gråd på kind,
under suk og vemodssange slumrer glutton ind;
men når drengen vågner, synger de om
kampens ørn,
under sang om svunden storhed vågner Polens
börn. *C. Hauch.*

VII. Norden.

412.

Mel. af L. M. Lindeman.

TIL kamp da, o venner! for kristendomslivet
i os og i vore og videre frem!
trangen til tro, den blev nordboen givet
til manende fylgje mod højere hjem.

Kamp det må give,
som Gud er forsvunden af,
kamp, for at livet
kan kristnes fra grunden af;
kampen for Kristus i ånd og i form
blusser kun større i vantroens storm.

— O Gud, løft kampen
af selvsyg jammer,
at stille som lampen
vort hjerte flammer
i din luft af fred,
når bedst du ved!

Kamp da, o venner! for frihed i Norden,
«ja, frihed for alt, hvad der stammer fra ånd!»
Frihed har magten, som kalder til orden.
«Ånden ej ændres, kun arges af bånd!»

Kamp mod det dovne,
det fejge, som sparer sig,
kamp mod det hovne,
som fornemt kun varer sig!
«Frihed for Loke så vel som for Tor»;
ånden er stærkest, når faren er stor.

Kamp da, o venner! for folket i hjemmet,
at det oplyses, opvarmes og tror!
kamp imod alt, som vor atrå gör fremmed;
ånden, Gud gav os, er ånden i Nord,

Kamp, så vi kaster
vor lange beskæmmelse,
kamp, så vi haster
imod vor bestemmelse:
Frihedens frø i den mægtiges hånd,
selvstyret samfund i kristelig ånd.

— O Gud! løft kampen
af selvsyg jammer,
at stille som lampen
vort hjerte flammer
i din luft af fred,
når bedst du ved!

413.

Mel. af B. Crusell.

LÆNGE var Nordens
herlige stamme
spaltet i trende
sygnende skud;
kraften, som kunde
verden beherske,
tyggede sul fra
fremmedes bord.

Atter det skilte
böjer sig sammen,
en gang i tiden
vorder det ét;
da skal det frie
mægtige Norden
føre til sejer
folkenes sag. *C. Ploug.*

414.

Mel. af Stuntz.

UNGE genbyrds liv i Norden!
røst fra vore fædres grav!
:| vil du styrre verdens orden,
bryde åndens baner af? :|
vil du brede oldtids mørke
over nutids klare dag?
:| vil du vække vilden styrke,
:| fordom | had og våbenbrag? :|
Nej, du styrrer tidens slummer
for at vogte på dens tarv,
og du vrager tyske krummer
for at løfte egen arv.
Mens du kalder fromt tilbage,
frem du higer uden sky;
mens du mindes gamle dage,
herlig varsler du om ny.
Og du spænder styrkebæltet
for at bane åndens gang,

for at slå til gavns af feltet
grånet uret, rusten tvang;
og du vil med Avktors hammer
smede ringen, had har delt,
du vil samle Nordens stammer
atter til et mægtigt hélt.

Unge genbyrds liv i Norden,
fortids-røst og fremtids-syn,
:|: rul fra læberne som torden!
tænd i sjælene som lyn! :|:
trøst de bange, styrk de svage!
flok de stærke mand ved mand!
:|: skab en ny, en evig sage
:| om vort:| skønne fædreland! :|:
C. Ploug.

415 a.

Mel. af J. Glæser.

HÖJE Nord, friheds hjem!
ej for mørket til at true,
men for solen til at lue,
og for liv til at gro frem.
Lad det bryde, lad det gære!
stem ej strömmen, tål dens brag!
den skal bære
grøde til en sommerdag.

Höje Nord, sangens bo!
— ikke den, der dvalebinder —
den, der tænder glød på kinder,
först gör fri og så gör fro!
kald dit kor fra skovens sale!
lær i sky det vinger slå!
lær det dale
dybest ned i bondevrå!

Höje Nord, håbets borg!
hvor det op i mulmet vælder,
hvor utrættelig det mælder
vår fryd efter vintersorg,
nyn det ind i drenge kække,
så de le af jætters larm!

lad det lægge
lys i tanken, stå i arm!
Höje Nord, kæmpehal!
det er tid, at kraften kendes,
det er tid, at sener spændes,
tid til stigen eller fald.
Kald på heltene, der blunde!
saml i ét de skilte råd!
og i munde
læg os ordet, som er dåd.

C. Hostrup.

415 b.

Mel. af A. Winding.

Hvad sjunge de bølger ved Nordhavets strand,
som knuses på klipper og lege på sand?
hvad hviske de om til de hældende træ'r?
hvad råber de op til de knejsende skær?
hvad mælde de lystig i fjord og i bælt,
når våren vil bygge sit gyngende telt
i Norden?

De sjunge om kraften med sejr i sit spor,
de hilse fra ånden, som råder i Nord,
hvisflugt var som falkens, hvis tunge var kysk
og aldrig blev slavisk og ej bliver tysk;
som, lammet i vintre ved dværgenes råd,
nu vågner urolig og grunder på dåd
for Norden.

De sjunge om båndet, som, glemt under kiv,
dog drog sig så dybt gennem folkenes liv;
om båndet, som trodsed et broderhads gru,
og, nægtet og spottet, dog holder endnu;
om blodet, hvis røst som en klingende lur
snart samler af vigende småfolk en mur
om Norden.

De sjunge med jubel om dagen som nær,
da sønnen skal løfte det fædrene sværd;
da kraften, som spredtes i gnistrende spor,
skal lyse som sol for den undrende jord;

da tvivlen skal fly med det bud over land,
at ynglinge-drømmen, den kække, var sand
i Norden.

C. Hostrup.

416.

Mel. Kung Karl den tolfte var en lång (Menuetten af Elv.)-

MIDT i en jærntid, som ikkun tror
den magt, som våbnene vinder,
du ligger rolig, du høje Nord,
i åndens sollys og skinner;
din storhed er ej guld og pragt
og ej kanoners torden,
du er en stille verdensmagt
for hjærtets sag på jorden.

Vist må end slås mangt et åndens slag
for dig bag korsede skjolde;
men tanken står som et solskinsflag
på Nordens grønnende volde;
og frygt kun ej, du lille hær,
som modig vover striden,
hvert ungdomskuld i Norden bær
en fylking ny ind i den.

Ja, hil dig, hellige hjem i Nord,
hvorover nordstjærnen våger!
Gud giv dig sejren, fordi du tror
igennem tidernes tåger,
fordi med enfolds fromme sans
du åndens storvej kender
og bærer i dit sind den glans,
som på din himmel brænder!

Jonas Lie.

417.

Mel. «Björn och Frithiof sutto både.»

Hvor de hvide bræer skinne
fra de mørke fjældes tinde!
 hvor de stride
 elve skride
gennem dalens magre jord;

hvor de høje graner suse,
og i lave bjælkehuse
 :|: stærke trygge
 bønder bygge —
er det skønne, stolte Nord. :|:

Hvor de blanke bølger blåne,
hvor de grønne bakker skråne,
 og de bløde
 enge føde
modig ganger, rigen hjord;
hvor de gyldne agre svømme
og om bøgeskovens drømme,
 nattergale
 føre tale —
er det samme skønne Nord.

Hvor det var en leg at stride,
hvor det var en spøg at lide;
 hvor den kække
 vikingsnekke
skar i havet dybe spor;
hvor de dybe draper runged
og af folket, tusendtunget,
 bårne siden
 trodsed tiden —
er det gamle, store Nord.

Hvor, af ånden overvunden,
seklers tvedragt er udrunden:
 hvor de stemmer,
 hjærtet gemmer,
mødes i et mægtigt kor;
der, hvor mindets nordlys blinker,
og til idræt slægten vinker
 :|: håbets fjærne
 morgenstjærne —
er det unge, frie Nord. :|:

418.

Tysk melodi.

HÄR stå vi på toppen af jorden,
vi söner af yttersta Norden,
till gräns ha vi brusande sjön,
vår granne är eviga snön.
Och alla vi bedja : försvinnen
ur häfden, I blodiga minnen !
Och alla vi hälsa en tid
af ljusnande lycka och frid.

Vårt stamträd till gudarna räcker
och yfviga grenar det sträcker
till folk, som i leende ro
vid fjället och sjöarna bo.
Det breder sin grönskande fana
kring Nore och Svea och Dana :
väl kronan är klufven itu,
men frisk är dock roten ännu.

Ty säg, om ej alla vi känne,
hur genom de grenarne trenne
till ådrorna strömmar en saft
af helsa och ungdom och kraft.
Vårt band nu ej tiden kan lossa :
skal våldet med klubban det krossa ?
Vi svara et dundrande *nej*
vid Tor och vid Odin och Frej! *Böttiger.*

419.

Svensk folkemelodi.

Du gamla, du friska, du fjällhöga Nord,
du tysta, du glädjerika sköna!
Jag helsar dig, vänaste land uppå jord,
din sol, din himmel, dina ängder gröna!

Du tronar på minnen från fornstora da'r,
då äradt ditt namn flög öfver jorden.
Jag vet, att du är, och du blir, hvad du var.
Ack, jag vill lefva, jag vill dö i Norden!

R. Dübeck.

420.

Mel. Kommer hid, I piger små-

FOLKEÅNDER rejse sig
nu i syd og norden,
spørger efter mål og vej
for sin færd på jorden,
lede efter broderlag,
udspringsvæld og udgangsdag,
søskendkærligheden.

Nu er slægtens samlingstid,
blodets bånd skal prøves,
nu mod tyranniets id
folkefrihed øves;
nu hver folkestamme prud,
som fik fælles mål af Gud,
holde venlig sammen!

Broderlag er friheds skjold,
spår om varig lykke,
kiv og splid er lede trolld,
hvert et folks ulykke;
kiv og splid gör kraften lam,
bringer skade kun og skam,
knækker folkestammen.

Norden er vor stammes navn,
ens dens kamp og sejer,
søskend tre til fælles gavn
fælles grænser ejer;
lades hånt om blodets bånd,
viger kraften fra vor hånd,
ilden fra vort hjerte!

Husk det vel, hver nordisk mand
glem ej, når det gælder:
står en bror på afgrunds rand,
så til fald han hælder,
han af samme blod udrandt,
og han fik dit ord i pant,
glem ham ej i nøden!

Tak din Gud for gode kår,
freds og friheds ælde!
men husk på, i hvor det går,
Saga klart vil mælde,
om din dåd og om din færd
viste, du var frihed værd,
om du hjalp din broder!

O. Arvesen.

421.

Mel. «Herliga land».

UNGDOMMENS dröm,
smilende barn med den klingende lyre!
når skal du treforken gribe og styre
tidernes ström?

Ungdommens håb,
blinkende fakkel i nætterne lange!
når skal du baverne tænde og fange
gerningens dåb?

Timerne randt:
blegere sitred den ledende stjerne;
svinder den ej i det tågede fjærne?
viste den sandt?

Timerne gå:
der, hvor de trængtes, de jublende skarer,
lege nu sorgløse, springe nu harer;
vi er kun få.

Dog skal den gro,
spiren, der spæd pipper frem over jorde;
ungdommens håb skal forklares og vorde
mændenes tro.

Dog skal den stå,
tanken, som Saga har båret og ammet,
tanken, som æt efter æt har annammet,
kan ej forgå.

Evig og sand,
virker den dybt, når den oventil sover,
lyser blandt famlende slægter den over
fædrenes land.

C. Ploug.
30*

422.

Mel. Mens Nordhavet bruser.

Ej bjærgene mødes, men vennerne vel,
er end fra hinanden de fjærne,
og glade vi mødes på mark og fjæld
alt under den samme nordstjerne.
∴ Som nordlys skinner i høje Nord
den store dåd og det gode ord. ∴

Som skjoldungen mødte i birkelund
den skjoldmø, ham lysted at fæste,
og Ylfingen mødte ved Øresund
sin liljevand med de bedste,
så altid mødtes i høje Nord
den store dåd med det gode ord.

Da Hadding han gæsted i Nittedal,
og Erik han gæsted i Lejre,
da fulgtes med liflige ord i sal
de fælles bedrifter og sejre,
som følge skal i det høje Nord
den store dåd med det gode ord.

Nedsynke vel kunde en sjælden gang
i glemsel de store idrætter,
men vågned dog snart ved sogn og sang
som Tor, når han sov mellem jætter;
så atter mødes i høje Nord
den store dåd og det gode ord.

Så tone i sky nu det bedste ord
fra sletten, som vi kan påfinde,
da suser vel brat i det høje Nord
dets ry over bjærgenes tinde:
∴ som Odin kvæder, så hamrer Tor
til storværks pris i det høje Nord. ∴

Grundtvig.

423.

Mel. Hil dem, der kæmped.

ÅRENE skride, ungdomskraften svinder,
snart er den slukt:

da har vi høstet nok af kampens minder,
lidt af dens frugt:
målet, vi drömte om at nå så fage,
målet, som vistes klart af tankens lyn,
trækker sig tilbage
da for vort syn.

Men var det sandhed, som vi stræbte efter,
står den ved magt,
og ej forgæves af vor ungdoms kræfter
ofret er bragt;
var vi end få, og stod vi end alene,
var det, vi vandt og virked, ikkun småt,
har vi båret stene
dog til dens slot.

Årene skride, uforkrænket skrider
den gennem dem,
hærder sin styrke og sin magt udvider
og trænger frem.
Tidernes veksel bryder ej dens bane,
modgang og modstand fremmer kun dens
sejr,
fører til dens fane
fjendernes lejr.

Derfor kun fremad for vor ungdoms håben;
thi den er sand!
en gang forvist den skal i purpurkåben
styre vort land!
en gang skal Nordens pol af den forgyldes,
en gang den drager sammen land og hav,
om den først opfyldes
over vor grav.

C. Ploug.

VIII. Norge.

424.

Mel. af R. Nordraak.

JA, vi elsker dette landet,
som det stiger frem
furet, vejrbidt over vandet
med de tusend hjem,
elsker, elsker det og tænker
på vor fa'r og mo'r
og den saganat, som sænker
drömme på vor jord!

Dette landet Harald bjærged
med sin kæmperad,
dette landet Håkon værged,
medens Öjvind kvad;
Olav på det land har malet
korset med sit blod,
fra dets høje Sverre talet
Roma midt imod.

Bønder sine økser brynte,
hvor en hær drog frem;
Tordenskjold langs kysten lynte,
så den lystes hjem;
kvinder selv stod op og strede,
som de vare mænd;
andre kunde bare græde,
men det kom igen!

Vist nok var vi ikke mange,
men vi strak dog til,
da vi prøv'des nogle gange,
og det stod på spil;
thi vi heller landet brændte,
end det kom til fald;
husker bare, hvad som hændte
ned på Fredrikshald!

Hårde tider har vi döjet,
blev til sidst forstødt;

men, i værste nød, blåöjet
frihed blev os født.
Det gav fader-kraft at bære
hungersnød og krig,
det gav døden selv sin ære —
og det gav forlig.

Fjenden da sit våben kasted,
op visiret fór;
vi med undren mod ham hastede,
thi han var vor bro'r.
Drevnefrem på stand af skammen
gik vi søder på;
nu vi stå tre brødre sammen
og skal sådan stå.

Norske mand i hus og hytte!
tak din store Gud!
landet vilde han beskytte,
skönt det mørkt så ud.
Alt, hvad fædrene har kæmpet,
mødrene har grædt,
har den Herre stille læmpet,
så vi vandt vor ret.

Ja, vi elsker dette landet,
som det stiger frem
furet, vejrbidt over vandet
med de tusend hjem.
Og som fædres kamp har hævet
det af nød til sejr,
også vi, når det bli'r krævet,
for dets fred slår lejr. *Björnson.*

425.

Mel. af R. Nordraak.

DER ligger et land mod den evige sne,
i rævnerne kun er der vårliv at se;
men havet går til med historiedön,
og elsket er landet som mo'r af sön.
Hun tog os i fanget, den gang vi var små,
og gav os sin saga med billeder på.

Vi læste, så öjet blev stort og vådt;
da smilte den gamle og nikked blot.

Vi sprang ned til fjorden, vi stirrede mod
den askegrå bauta, hvor gammel den stod;
hun stod der end ældre, sa' ingen ting;
men stensatte hauger lå rundt i ring.

Hun tog os ved hånden, og følge hun gav
bort derfra til kirken, så stille og lav,
hvor fædrene ydmygt har böjet knæ,
og mild'lig hun sagde: Gör I som de!

Hun strødde sin sne over fjældbratte li,
bød så sine gutter at stå den på ski.
Hun knuste med stormhånd det Nordhavs
spejl,
bød så sine gutter at hejse sejl.

Hun satte de vakreste jenter i rad,
at følge vor idræt med smil og med kvad,
og selv sad hun höj i sin sagastol
og måneskinskåben op under pol.

Da lød der et fremad, et fremad endnu
på fædrenemål og med fædrenehu,
for frihed, for norskhed, for Norge hurra!
og fjældene selv råber langt hurra!

Da lød der et fremad, et fremad endnu!
tilbage bli'r vist hverken jeg eller du!
Da klappede jenterne, Norge lo,
og hver af os blev da så god som to.

Da løsned begejstringens rullende fon,
da døbt vi af hendes mægtige ånd,
da stod over fjælde et syn i glød,
som siden os maner indtil vor død.

Björnson-

426.

Mel. af L. Nielsen og H. Nutzhorn.

JEG vil væрге mit land,
jeg vil bygge mit land,
jeg vil elske det frem i min bön, i min barn,

jeg vil øge dets gavn,
jeg vil søge dets savn,
ifra grænsen og ud til de drivende garn.

Her er sommersonn nok,
her er sædejord nok,
bare vi, bare vi have kærlighed nok!
her er digtende trang
gennem arbejdets gang
til at løfte vort land, blot vi løfter i flok.

Vi fór vide på tog
over gyngende våg,
rundt i landene knejser normanniske tårn.
Men vort modige flag
flyver vidre i dag,
og det rølmer af sundhed som aldrig tilforn.

Og vor fremtid er stor,
thi det trekløv'de Nord,
det skal samles igen, det skal blive sig selv.
hvad du ævner, kast af
i det nærmeste krav,
det skal bæres helt frem af en voksende elv.

Denne bostavn er vor,
og vi elske den for,
hvad den var, hvad den er, hvad den bliver igen.
Og som kærlighed gror
af den hjemlige jord,
skal den gro af vort kærligheds frøkorn igen.
Björnson.

427.

Tysk folkemelodi.

SE Norges blomsterdal!
farvel, du kvalme fangekrog!
den vilde graneskog
er nu så dejlig sval!

Trala!

— Ja, lysteligt det er i Nord
blandt fjæld og li og fjord.

Hør fjældets stolte fos!

Nys brød den vintrens bånd og tvang,
nu går den frit sin gang
og brummer bas til os:
Brum, brum!

Tys! gøg fra birkekvist

sit «kuk-ku» slår af hjærtens grund;
lidt klodset er hans mund,
han mener: «Tak for sidst!»
Ku-ku!

På friske, grønne eng

står blommer røde, gule, blå
og reder alfer små
en yndig brudesæng.
Jo, jo!

Så blå som himlens hvælv

fra hyttens dør så skjælnsk på klem
to öjne titte frem
og ler som Freja selv.
Ha, ha!

— Ja friske, fagre jenter bor
blandt fjæld og li og fjord.

Og får vi end et skur —

lidt regn gör bondens ager godt;
vi skyed aldrig vådt,
det er mod vor natur.

Hejhop! Haha!

— Ja, lysteligt det er i Nord
blandt fjæld og li og fjord.

Når hjem til dont og by

vi vende må fra landets lyst,
med glemmigej ved bryst
vi synge højt mod sky:

Trala!

Ja, længe blomstre gamle Nord
med fjæld og li og fjord.

A. Abel.

428.

Mel. af H. Kjerulf.

Hu hej! kor er det vel frisk og let
 upp å fjellet!

Her lejkar vinden i kåte spret
 upp å fjellet!
og foten dansar og augat lær,
og hjartat kvejkjande hugnad fær
 upp å fjellet.

Kom upp! kom upp frå den tronge dal,
 upp å fjellet!

Her blæs ejn blåster so frisk og sval,
 upp å fjellet!

Og lidi skin utav blomar full,
og soli drys alt sit fagra gull
 upp å fjellet.

I dalen starver du tung og hejt,
 kom på fjellet!

Kor fint her er, inkje nokon vejt,
 her på fjellet!

Dit auga flyg yver nut og tind,
det er, som flyg det i himlen inn
 upp frå fjellet.

Og når no soli til kvila gjeng
 at um fjellet;

då rejda skuggarne upp si seng
 at med fjellet ;

då gidrar alt i ejn stråla-straum,
og hjartat svejpar seg inn i draum
 upp å fjellet.

Kristofer Janson.

429.

Mel. af H. Rung.

TIL fjælds over bygden står min hu,
når gøgen begynder at gale.

Kom med til sætren i aften du ;
thi solen skinner på fjæld endnu,
mens der er mørkt i dale.

Der er på vejen en dunkel lund,
hvor alferne ere til huse.
Husk, der må du gå med lukket mund!
selv nøkken der inde lader kun
sagte sin harpe bruse.

Men oppe på fjældet er der klang,
som genlyder i det fjærne.
Der klinger bjælder og lokkesang;
med langeleg der på sætervang
sidder min fagre rærne. *Welhaven.*

430.

Mel. af Edv. Grieg.

DEN norske sjømand er
et gennembarket folkefærd;
hvor fartøj flyde kan,
der er han første mand.
På togt og hjemme her
ved sund og skær og fiskevær
han ta'r sin Gud i sind
og sætter livet ind.

Her er et folk i krig
for livet uafsladelig —
med dyre mandefald
i kampe uden tal.
Det, som er dagligdags,
det nævnes ikke sådan straks,
og tit er ingen med,
som bringe kan besked.

Men vesle fiskerbåd
har båret frem så mangan dåd
af mod og herlig kløgt,
skönt aldrig den blev trykt,
og mangan sjømands liv
fik dødens krans af tang og siv,
som burde haft i guld
sit navn blandt kæmpekuld.

Sankt Olavs-korsets ros
ret hověde for en vestlandsk lods,

som redded hundred mand,
og hundred om igen.
Og mangel liden gut,
som red på hvælv til slut,
når fa'r var sat om bord,
han burde haft et ord.

Dog Norges høje kyst
er landets eget moderbryst
med næring og med gråd
ved sønners raske dåd.
I det er alting gemt,
og der er ej den mindste glemt
fra Hafurs-fjordens dag
til ham på sidste vrag.

Det følte hver, som kom
fra rejs' igen og så sig om;
det følte hver, som gik,
i sidste afskedsblik. —
De følte, hvor de fór,
at landets lykke var om bord:
vor ære og vor magt
har hvide sejl os bragt.

Hurra for dem i dag,
som farer under norske flag!
hurra for lodsén, som
dem først i møde kom!
hurra for dem, som ror
sin fiskerbåd på hav og fjord!
hurra for alles lyst:
vor skæromkranste kyst! *Björnson.*

431.

Mel. af L. N. Ibsen.

MENS Nordhavet bruser mod fjældbyggt strand
og stolte erindringer vækker
om fædrenes ry, som til fjærne land
det bar på de nordiske snekker —
op, nordmænd, sjunger til harpens slag
én sang for Norriges unge flag!

Du blomster af palmen på friheds grund!
skön est du at skue trefarvet!
det hvidene kors i den røde bund,
det har du af Dannebrog arvet;
men hjærtebladet, det mørkeblå,
af friheds marv måtte först udgå.

Fra himlen faldt Dannebrog'sfanen ned,
blev tvillinglands-snekkernes smykke
og stod gennem sekler i krig og fred
omstrålet af hæder og lykke.

O, flag for Norrig, stand evig så!
mist aldrig dit hjærteblads høje blå!

Schwach.

432.

Mel. Vift stolt på Kodans b. eller: Nu dækker natten over.

VELKOMMEN, morgenrøde
af nye tusendår!
velkommen, håb, som gløde!
velkommen, arm, som slår!
velkommen, fortids skygger,
som er i toget med!
vel mødt, hver sjæl, som bygger
i stilhed landets fred!

O, lær os, Håkon, Sverre!
at stole på vort kald!
og höjt vort mærke bære
til sejer eller fald!
Hver har sin konge-tanke,
hver kvinde og hver mand,
Gud give, du må sanke
dem sammen, fædreland!

O, lær os, høje vidde!
at strække ud vor favn
og ikke snævert sidde
og se på eget gavn!
O, lær os, åbne fjorde!
at tænke sent på havn
og ikke vende roret,
om vinden står i stavn!

Så kommer der en time,
da bølgerne blir små,
mens klokker sagte kime,
og natten falder på; —
vil da enhver mig glemme
og krones ej min dyst,
jeg ved, du vil mig gemme,
o, Norge! ved dit bryst.

Har kun dit moderöje
på rejsen været med,
så vil jeg gärne döje,
at spørløst bli'r mit fjed.
Lad usmykt gravhøj lukke
sig over mine ben!
jeg ved, min dåd skal dukke
fornyet frem igen. —
Nordahl Rolfsen.

IX. Sverige.

433 a.

Svensk folkemelodi.

MANDOM, mod och morske män
finns i gamla Sverge än,
kraft i arm och kraft i barm,
ungdoms-varm i barda-larm.
Ögon blå då och då
le i blomster-dalar der!
Nord! du jordens jättelem!
Nord! du milda hjertans hem!

Toner än från forna da'r
ljuda der i skog och dal,
vilda, som en storm på haf,
milda, som en tår på graf.

Lyssnen då, vänner, på
hemländsk, hundraårig sång!
lyssnen, älsken, lären den,
sjungen, sjung den sjelfve se'n!
Dübeck.

433 b.

Mel. af B. Crussell.

HELL dig, du höga Nord!
hell dig, vår fosterjord!
:|: kraft och mod,
lif og blod
vi offra för din ära! :|:
Hell dig, du fria strand!
hell dig, du hjeltars land!
enighet,
trofasthet
är dina söners lära.
Hell er, I gamla berg!
jättar med järn till märg*).
:|: fjäll och haf
aldrig slaf
i Manhem**) skola bära! :|:
Lefve, lefve, lefve vårt fosterland!
Coster.

434.

Mel. af F. Pacius.

VÅRT land, vårt land, vårt fosterland!
ljud högt, o, dyra ord!
Ej lyfts en höjd mot himlens rand,
ej sänks en dal, ej sköljs en strand,
mer älskad än vår bygd i Nord,
än våra fäders jord!
Vårt land är fattigt, skal så bli
för den, som gull begär;
en främling far oss stolt forbi;
men dette landet älska vi,

*) Marv.

**) Sverig.

för oss med moar, fjäll och skär
ett gull-land dock det är.

Vi älska våra strömmars brus
och våra bäckars språng,
den mörka skogens dystra sus,
vår stjerne-natt, vårt sommar-ljus,
allt, allt, hvad här som syn, som sång,
vårt hjerta rört en gång.

Och här, och här är detta land,
vårt öga ser det här;
vi kunna sträcka ut vår hand
och visa gladt på sjö och strand
och säga: Se, det landet der,
vårt fosterland det är!

O, land! du tusend sjöars land,
der sång och trohet byggt,
der lifvets haf oss gett en strand,
vår forntids land, vår framtids land!
var för din fattigdom ej skyggt!
var fritt, var gladt, var tryggt!

Din blomming, slutten än i knopp,
skal mogna ur sitt tvång;
se, ur vår kärlek skall gå opp
ditt ljus, din glans, din fröjd, ditt hopp;
och högre klinga skall en gång,
vår fosterländske sång.

Runeberg.

435.

Mel. af F. Pacius.

Hör hur herrlig sången skallar
mellan Väjnös runehallar:
:: Det är Suomis sång! ::
Hör de höga furor susa,
hör de djupa strömmar brusa:
:: Det är Suomis sång! ::

Se, blandt drifvor högt vid polen
strålar klar midsommar-solen.

Se! på himlens mörke båga
nattens norrskens-flammar låga.

Och de väna, blyga dalar,
der en bäck bland blomstren talar.
Och de skogbeksrönte fjällar
lekande i stjerne-kvällar.

Öfverallt en röst oss bjudar,
öfverallt en stämma ljudar:
:|: Det är Suomis sång! :|:
Broder! eger du et hjerta,
i dess tjusning, i dess smärta:
:|: hör blott Suomis sång! :|: *E. v. Qvanten.*

X. Skolen.

436.

Mel. af Chr. Barnekow.

DER skinner en sol i lys og lön,
hvor ånd har mund og mæle;
som fugle små, når skov er grøn,
da kvidre barnesjæle.

Vorherre højt i himlen bor,
og der er godt at være;
på englevinger små hans ord
fra himlen bud os bære.

Og hvor Guds ord det lukkes ind,
det lejrer sig og sjunger:
Guds fred! bliv lys i sjæl og sind!
bliv sang på folketunger!

Umælende som hest og hund
er alle dyr i dale;
men folk gav verdens skaber mund
til med ham selv at tale.

Så luk da op nu port og dør
for Herrens ord i skare,
så de, så tæt som aldrig för,
her ind og ud må fare!

Luk op i en lyksalig stund
dig for Guds ord, hvert øre!
og luk dig op, du folkemund,
med ord, som du kan føre!

Ja, tal nu *sandt* om småt og stort
og jævnt om alt det høje!
thi godt er alt, hvad Gud har gjort,
og klart er barnets öje. *Grundtvig.*

437.

Mel. Det er så yndigt at følges ad.

HVAD solskin er for det sorte muld,
er sand oplysning for muldets frænde,
langt mere værd end det røde guld
det er, sin Gud og sig selv at kende:
trods mørkets harme
:|: i strålearme :|:
af lys og varme
:|: er lykken klar! :|:

Som solen skinner i forårstid,
og som den varmer i sommerdage,
al sand oplysning er mild og blid,
så den vort hjærte må vel behage;
trods mørkets harme
i strålearme
af lys og varme
er hjærtes fryd!

Som urter blomstre, og kornet gror
i varme dage og lyse nætter,
så livsoplysning i høje Nord
vor ungdom blomster og frugt forjætter;
trods mørkets harme
i strålearme
af lys og varme
er frugtbarhed!

Som fuglesangen i grønne lund,
der liflig klinger i vår og sommer,
vort modersmål i vor ungdoms mund
skal liflig klinge, når lyset kommer;
trods mørkets harme
i strålearme
af lys og varme
er røsten klar!

Oprind da herlig til fugletrøst
oplysningssol med din morgenrøde!
syng ungdomsfugl af dit fulde bryst!
thi modersmålet har toner søde;
trods mørkets harme
i strålearme
af lys og varme
er Dansken sød!

Som Dansken sejred en sommerdag
og jog af marken de lede trolde,
nu sejre lysets den gode sag,
hvor løver føres i hjerteskjolde;
trods mørkets harme
med strålearme
af lys og varme
vor skole stå!

Vorherre vidner, at lys er godt,
som sandhed elskes, så lyset yndes,
og med Vorherre, som ler ad spot,
skal værket lykkes, som her begyndes;
i gyldenkarme
:|: skal lys og varme :|:
med strålearme
:|: for styret stå! :|:

Grundtvig.

438.

Mel. At slyngler hæves til ærens top.

ER skolen for andre end pilt og pog,
og hvi skal karle dens bænke slide?

skal de atter spændes i peblingåg,
som alt er slupne fra remsens kvide?
nej, spændetröjer
os ej fornöjer
og ingen bure for papegöjer
vi flette her.

Vi bygge et fyr på den flade jord,
som mildt sit lys over mark vil sende,
vi rejse en arne, som ej er stor,
men dog har plads til hver lysets frænde,
hvor ej forgæves,
der sandhed kræves,
hvor hjerter varmes, og tåger hæves
ved ordets magt.

For fædrenes minde vi rejse her
vel ingen höjsal, nej, blot en hytte,
men dog vil det møde med skjold og sværd
og slå til lyd, så de unge lytte,
og sangen stemme,
som gik ad glemme
så sönnen stolt kan sig føle hjemme
på fædres jord.

Vi bygge en rede for Danmarks håb,
det lille æg, vi har frelst af striden,
hvor trygt det kan hvile trods fjendens råb
og ruges ud gennem vintertiden,
til skallen rævner,
og han, som ævner
at blive vores og Slesvigs hævner
får næb og klør.

Vi rejse en skole på bondejord,
hvor frit sig tumble de friske vinde,
så gid den må huse det jævne ord,
og luften holde sig frisk der inde!
på sandhedsgrunden
med sang i munden,
til Danmarks ære, til gavn for bonden
den vokse frem!

C. Hostrup.

439.

Mel. Vort fødeland var altid rigt.

Er lyset for de lærde blot
til ret og galt at stove?
Nej, himlen under flere godt,
og lys er himlens gave,
og solen står med bonden op,
slet ikke med de lærde,
oplyser bedst fra tå til top,
hvem der er mest på færde.

Er lyset i planeter kun,
som ej kan se og mæle?
er ikke ordet i vor mund
et lys for alle sjæle?
Det giver os for ånder syn
som solens skin for kroppe,
det slår i sjælen ned som lyn
fra skyerne hist oppe.

Er lys på visse vilkår blot
så halvvejs at ophøje?
gør det ej allevegne godt?
er lys ej livets øje?
Skal for misbrugens skyld måske
på åndens himmelbue
vi heller mulm og mørke se
end solens blanke lue?

Nej, aldrig spørges det fra Nord,
vi lyset vil fordunkle!
som nordlys i fribårne ord
det sås på himlen funkle,
og ses det skal ved nordens pol,
ej blot i kroppens rige:
midsommerens den bolde sol
vil ej for midnat vige.

Oplysning være skal vor lyst,
er det så kun om sivet,
men først og sidst med folkerøst
oplysningen om livet.

Den springer ud af folkedåd
og vokser, som den vugges;
den stråle i vort folkeråd
til aftenstjærnen slukkes!
Grundtvig.

440.

Mel. Vift stolt på Kodans bølge.

DEN bonde, som vil lede
sin avling med forstand,
vil jorden vel berede
med plov og harvetand;
men hjærtet og dets tanker,
skal det da ligge brak?
det kunde bære ranker!
men bærer knap en stak.

Nej, ikke tør vi nøjes
med pogens pegepind,
men flittig må der pløjes
og sås i villigt sind,
og furen den må trækkes
i sandheds lige spor,
og sæden, der skal lægges,
er kundskabs friske ord.

Ja, luft fra sagatide
skal fylde vore sejl,
mens vi mod fremtid glide
ad fortids stille spejl,
men folkesangens kærne
til sundt og dagligt brød,
med julenattens stjerne
til lys i liv og død.

Da skal med aks og lilje
alt godt af hjærtet gro,
en dansk og kraftig vilje
hos kærlighed og tro.
Og når det for os alle
er bleven morgenlyst,
skal vågne svende falde
til vågne brødræs bryst.

Chr. Richardt.

441.

*Mæl. Velkommen fra de døde, eller :
Nu dækker natten over.*

VELKOMMEN hver, hvis glæde
er vore fædres hjem,
hvis hu er fri at træde
med lys i livet frem,
hvis lyst er stor at vorde
i mer end gods og muld,
en rigmand på de gårde,
hvis skat er åndens guld!

Et modersmål vi ejer,
af fædres bryst det sprang,
det mer end guldets vejer,
har mer end guldets klang;
vi ejer store minder
og tonestrømmes væld,
vi ejer lys, som rinder
for os i gry og kvæld.

Det er vor ungdoms ære,
det er vor leg og lyst,
det alvorstanken være,
som bor i mandens bryst!
Så skön en dröm ej findes
som den på ungdoms strand
om arven, som skal vindes
i åndens fædreland.

Ja, det er din med rette,
hver skat, som vorder kendt,
hvert lys på fjæld og slette,
i folkeånden tændt,
hver livets dåd på jorden,
hvert ædelt tankelyn,
men först og sidst i Norden
for folkehjærtet syn.

Thi skal vor gerning være
ved modersmålets lyd
at plante, Gud til ære,
en sæd til hjærtets fryd,

en blomst, hvis duft kan glæde
hver kvinde og hver mand,
et lys, der glans kan sprede
trindt i vort fædreland. *O. Arvesen.*

442.

Mel. Vift stolt på Kodans bølge.

FREM, bønder, frem på valen!
det lød ved Stiklestad,
så derom højt klang talen
århundreder i rad.
Og gik de end i blinde
mod helgendrot med harm,
fik kæmper dog at finde,
at marv har bondens arm.

Frem, bønder, frem bag ploven!
husk på det døde muld,
som spotter dum og doven,
belønner flid med guld.
Så lyder nutids-løsen:
ja, men skal bonden op,
på dør må jages døsen
fra hjerte, ånd og krop.

Frem, bønder, frem på tinge!
det var kong Fredriks ord,
for høje og for ringe
er retten lige stor.
Her gælder intet andet
end gamle Danmarks tarv,
til frimænds børn skal landet
fra eder gå i arv.

Frem, bønder, frem i skolen,
hvor lyset skinner klart!
hvad nytter dem vel solen,
der sover åbenbart?
Lad modersmålet klinge
om, hvad vi ret har kært,
da rygtes det på tinge,
at vi til gavns fik lært.

Kun dér har livet skole,
hvor folket mærker grant,
som stråler gå fra sole,
oplyses godt og sandt.
Der signe Gud, hin milde,
hvert ord, som i sin flugt
har hjærtet til sin kilde
og lyset til sin frugt! *C. J. Brandt.*

443.

Mel. Dejlige Øresund.

DER, hvor vi stred og sang,
der, hvor vort ord har klang,
hvor vi hver dog fik sit lille rige,
her i vort eget hjem
trænger sig ind og frem
snart et folk, hvem vi må pladsen vige.

Det er det unge blod,
det er det friske mod,
snart det ta'r os tömmen ud af hænder,
planter sig ved vort bord,
fører det store ord,
dristig op og ned på huset vender.

Tænk, om de tramped ned
frugten af al vor sved,
sæden, vi vor bedste pleje skænkte!
blev det en Hunner-flok!
ja, det var bittert nok,
om de vore tempelbuer sprængte.

Men med det bedste frelst,
følges vi allerhelst
af en slægt, der selv har ild og kræfter,
ej én, der tam og tom,
blot i sin svaghed from,
kun kan tralle vore viser efter.

Se, deres tid er nær,
snart har de magten her,
end på jorden er der folkevandring;

skoler, I store, små,
dertil I hjælpe må,
at det bli'r til gavn med den forandring !

Tag Goten under tugt,
retled hans frie flugt,
hold igen på kraften, den rebelske,
ku ej det stærke mod,
køl ej det varme blod,
lær ham blot, hvad der er værd at elske !

Ja, hjælp ham til især,
— lær ham det også her —
hvad der er os helligt, højt at hædre,
kæmpe for det med lyst,
bøde på vore brøst,
og, hvad vi gör godt — at gøre bedre !
C. Hostrup.

444.

Mel. På den dag, da Kristjans öje.

På det jævne ! på det jævne !
— ikke i det himmelblå —
der har livet sat dig stævne,
der skal du din prøve stå !
alt, hvad herligt du kan nævne,
alt, hvad højt din sjæl kan nå,
skal her nede på det jævne
fast sin rod i livet slå.

Komme ned — se det er tingen !
dale glad som fugl fra sky,
når med sang den sænker vingen ;
— ikke falde tung som bly !
komme ned og slutte ringen,
være glad i kvæld og gry,
elske verden, hade ingen,
føle sig som født på ny.

I det høje ! i det høje !
lyder det dig mere smukt ?

funkler sværmerisk dit öje?
finder verden stolt din flugt?
vil du ej dit hoved böje
under livets strænge tugt?
vil du ikke marken plöje,
för du høster markens frugt?

Ak, den kunst er tung at lære?
dyrkes kun af såre få,
den uendelige svære,
den: på jorden fast at stå,
den: sin himmel med at bære
overalt i hjærtets vrå,
den: sin skaber glad at ære
i det store, i det små!

På det jævne skal du bygge,
på det jævne skal du bo,
ej som krøbling, ej på krykke,
ej med dyrets dørske ro;
med dit savn og med din lykke,
med dit håb og med din tro
skal du på det jævne bygge
op til stjærnerne en bro.

På det jævne! på det jævne!
altid i min sjæl det klang,
når med fantasiens ævne
kækt jeg mig fra jorden svang —
alt det andet vil sig hævne,
er kun splid og undergang!
— på det jævne, på det jævne!
det er livets sejrssang.

H. V. Kälund.

445.

Mel. Der ligger et land mod den evige sne.

JA, vist er her trangt, er her strængt og goldt,
og mangt et håb tager vinteren koldt,
og havet bar ofte nok ligsang til, —
men end brænder vardernes vækkende ild.

Fra berg-satte hjem går der lysglimt ud
og sender over landet det varslende bud:
her vandrer der mange kong Sverres vej,
men lurgang og hærb læst, det hører du ej.

Det er ej den store, den lysende dåd,
som giver til digt og til sagaen tråd,
der ofres ej blod, der gives ej sår,
stilt både kampen og sejren går.

Men dog er der kamp, som er lang og hård,
og dog er der sejr, som frøkorn sår,
en kærligheds sejr over sorg og savn,
en tro, som frejdig sejler i havn.

Der sidder så mange ved fjæld og ved strand,
som kæmper for åndens forjættede land,
som gemmer et alvor, et livsmød, en sang,
som, bare den løses har vækkende klang.

Dog flere, langt flere er de som stred,
men trætned og tabte og kastedes ned; —
her går deres saga, et underligt ord,
som samler forundring og smil, hvor den fór.

Og derfor lad stå helt til vidderne frem,
med lys til de fattige, væntende hjem,
med dampens drift, stævn frem, hvor de bor,
med saga, med sang og med troens ord!

Og snart de skal sejle i verden ud
så mangt et åndens vikingebud;
thi alt, hvad vi lærte og fik af vort hjem
af ord og gerning, skal løfte sig frem.

Kr. Elster.

XI. Fædrenes minde.

446.

Svensk folkemelodi (Menuet af elverhøj).

I rosenlund under Sagas hal,
der gemmer hellige minder,
med sagte rislende bølgefald
den klare Søkkvabæk rinder:
der er en kalk så sød og sval
af dette væld at tömme,
og Nordens mænd fra fjæld og dal
går did i vågne drømme.

Thi elven nynner et gammelt kvad,
der bæres vidt over strande,
om Asers drot, som ved bredden sad
og drak af rislende vande.
Mens Sagas ånd i denne drik
det svundne åbenbared,
stod fremtids syn for Odins blik,
af mindets glans forklaret.

Vi vandre da til den klare ström
i Sagas fredede rige.
Vort Nordens lyseste fremtidsdröm
vil der af bølgerne stige;
thi Odins æt har intet væld,
der mere liflig kvæger
end dette håb for Nordens held,
som bor i mindets bæger. *Welhaven.*

447.

Mel. af Heise, eller: Danmark dejligst vang og vænge.

DANMARK, dine kæmpegrave
er en kostbar skat,
bedst af alt, hvad i din have
Gud har gavmild sat;
havde du ej gyldne agre,
grønne skove, møer fagre,

løfted dog din søn sit øje
stolt fra bavgahøje.

Thi de sværde er ej rustne,
som har kæmper fulgt,
og de skjolde er ej brystne,
som i muld blev dulgt;
bryder fjendehånd dit gærde,
bærer jorden blanke sværde
klinge skjoldene og vække
dine sønners række.

Blodet, som din bund har drukket,
randt ej uden frugt,
og det liv er ej udslukket,
som til dåd blev brugt;
af hver helt i kampen faldet,
hundred ny til liv blev kaldet;
frem en mangedobbelt styrke
går af gravens mørke.

Hver en dåd på Sagas tavle
står i lueskrift;
der den lever for at avle
atter ny bedrift.
Sommersolens glans ej måler
sig med mindets stærke stråler;
hvor de tændes, hvor de gløde,
håbet står i grøde.

Danmark, dine kæmpegrave
skal du vogte tro!
trives skal om dem din have,
og din lykke gro!
Når på dem du tager vare,
møde kan du trygt hver fare;
thi en magt i dem du ejer,
som forjætter sejer! *C. Ploug.*

XII. Frihed og folkelighed.

448.

Mel. af H. Nutzhorn.

FRIHEDENS hjem er det høje Nord,
der den mod freden ej spænder sin bue ;
frihedens ånd er den stærke Tor,
fredens guldlokkede Sif er hans frue :
∴ derfor ∴ det toner med liv på hav :
Frihed og lighed og broderskab!

Folkelighed er et nordisk ord,
læmpelig løser det lighedens gåde,
Aser og Vaner gör ét i Nord,
ånden og hjærtet tillige mon råde,
sammen de synge med liv på hav :
Frihed og lighed og broderskab!

Broderskabs kilde er blodets røst,
ej som den råber til himlen fra jorden,
men som den hvisker fra bryst til bryst,
liflig om fostbroderskabet i Norden ;
fostbrødre synge med liv på hav :
Frihed og lighed og broderskab!

Gudhjem, det grønne, forsvar dig kækt !
freden ej miste sit fristed på jorden !
kæmpen hos dig er af skjaldeslægt,
rimelig føje sig alting i Norden ;
∴ synges ∴ og sees da skal på hav
frihed og lighed og broderskab! *Grundtvig.*

449.

Mel. af A. Winding.

FRIHED er det bedste guld,
som sol bestråler over muld,
lad den dit smykke være!
Ja, dersom du dig selv har kær,
da hold den mer end livet værd!
thi frihed følger ære.

Frihed er en borgemur,
hvor modet støder højt i lur
mod alle fjender gramme;
sig du dem kækt ved porten: «stop!»
kun fejghed lukker borgen op
og lister bort med skamme.

Frihed er en stad så skön,
hvor enigheden bor i lön,
og nabo smukt sig föjer;
hvor så man skatter egen arv,
at alle se på næstens tarv,
og ingen retten böjer.

Frihed er det gyldne skjold
mod avind, list og overvold,
hvor retsind fører sværdet;
bag den kan fredens ranker gro,
men hvor den ej kan fæste bo,
må freden fly forfærdet.

Frihed er som fugl i hånd
med moders røst og fædres ånd;
hold fast om fuglens vinge!
kun galgenfugl dig bilder ind,
at når den fløj for vejr og vind,
kan han igen den bringe.

Frihed er en kongehøg,
der stak i sky, når bort den fløj,
forgæves du den lokker;
din fred og glæde følger med,
alt som den flyver langt af led,
mens örnene sig flokker.

Frihed er en dejlig brud,
som vil dig følge ind og ud,
elsk hende højt med ære!
når hende du til hustru får,
du ager herligt læs i gård,
thi alt hun vil dig være.

Frihed er en sikker havn,
vend altid kun mod den din stav,

da er du frelst af fare;
for kongeskib og mindste båd
har den mod storm og bølge råd,
den alle vil bevare.

Biskop Thomas af Strængnæs ved Thurah.

450.

Mel. Kommer hid, I piger små.

FRIHED er det bedste ord,
som på jorden findes,
ej i syd og ej i nord
bedre navn vi mindes;
det er klang fra paradiset,
gik fra mund til mund med pris
hos al jordens ædle.

Slaveri og trællestand,
lænker, bånd og plage,
det er lyd fra dødens land,
mislyd alle dage,
vækker frygt og virker sorg,
prises kun på jætters borg
og hos dødens fyrste.

Han, som kom med guddomsnavn
ned til jordens dale,
kom med frihed i sin favn
fra de lyse sale,
ej han kom med plageri,
men for plage os at fri
og fra ånds-tyranner.

Sandheds ånd blandt alle folk
førte samme tale,
kaldte mildt som friheds tolk
til Guds-husets sale,
vidste godt, der under tvang
aldrig kunde fødes sang,
aldrig pris og glæde.

Folkeånder trindt på jord,
som vil Herren ligne!

hvad af sandhed i jer bor,
det vil Gud velsigne,
når for hjerte, ord og ånd,
frit I løser alle bånd,
som er gjort med hænder.

Frit at tænke, tale, tro,
syng, hvad I skue,
frit at lade livet gro
under himlens bue, —
det er eders bedste sans,
og det ligner ganske hans,
som er menighedens.

Frit at prise al vor æt,
alle gæve fædre,
tale fædrelandets ret,
folkets dyder hædre,
slå af mark hver udådsmand,
som tør krænke fædres land,
skændende vore minder;

det er folkeåndens drift,
hvor den kom til live,
det i tale, dåd og skrift
skal dens storværk blive;
alt, hvad ædelt Gud os gav,
skal opstå af hjærtets grav
nu i nyårstiden! *O. Arvesen.*

451.

Mel. af H. E. Krøyer.

FRIHED! du Nordens kække mø,
badet i blod, kun ej i tårer,
født på den grønne, gyngende sø
og med malm i de svulmende årer!
:: solbrun om kinden, ::
vild som en björn og let som hinden,
sad du ved strand med muslingkrans
og sang takten til sværdenes dans
og lod lokkerne flagre for vinden.

Munkene trådte kirkesti,
snart kunde kæmpen korset finde;
da var din enevælde forbi,
du blev buret i klosteret inde.

Brynjen du sprængte,
sløret du tog og spydet slængte;
flittig du bad din rosenkrans,
og dit øje fik mildere glans,
mens på henfarne tider du tænkte.

Tugt og tæmning fløj du ud,
det var et skær af fremtids morgen;
borgherren tog dig til sin brud,
du blev frue, men frue på borgen!
forrest af alle
red du i skovens lyse sale,
jog med din falk ved det blånende hav;
men en hyttedør var dig for lav
og en borgermands trapper for smalle.

Vingede frihed! lange år
pynted man dig med fløj og flitter;
tærne du var i kongens gård,
men en fange bag gyldne gitter;
lønlig og stille
sneg du dig til de unges gilde,
nynned ved strand din barndoms sang.
Da sprang kongsporten op, så det klang
gennem krigslarmens dønninger vilde.

Genfødte frihed! du som nys
vågned ved Danmarks moderhjærte,
vaktet som rosen ved vårsolens kys!
kom og del hendes fryd, hendes smerte!
:|: styrk hende atter! :|:
tag hendes åg, når byrden matter!
læg dine unge skuldre til!
Da forynges og sejre hun vil,
hun og du, hendes genfundne datter!

Chr. Richardt.

452.

Mel. Manddom, mod och morske män.

FOLKEKRAFT er friheds fa'r,
harm og sang til mo'r han har.
Alt som smådreng kæmpestærk
stod han snart i kæmpeværk.

Altid glad,
hvor han sad,
fuld af tanker, vid og kvad,
mægtig, frejdig i sin færd,
så i arbejd, så med sværd.

Fjender, der i hobetal
altid lured på hans fald,
fandt ham vågen alt for grov,
passed på ham, da han sov;
kom så snildt,
bandt ham stilt; —
straks han vågned, var det spildt.
Vid're skred han glad og fast,
han har slig en kraft og hast.

Marken blomstrer for hans fod,
handel'n svulmer af hans mod,
tanken stråler af hans ild, —
alle ævner en gang til!

Lov i land
lyder han,
selv han gav den, selv på vagt
uden «ak» og uden «men»
knuser han, hvem krænker den. *Björnson.*

453.

Mel. Sol er oppe.

FRIT at tænke, tro og tale,
det er folkets gamle ret,
som på bjerge og i dale,
så på marken Videslet;
kongens ord og folkets stemme
lyder i vor grundlov på:

Frihed har i Danmark hjemme,
derfor skal vor grundlov stå.

Danmarks lykke er fra oven,
har vel nok sin vintertid,
grønnes dog igen som skoven
og får atter sommer blid.
Danmarks rige, gråt af ælde,
rødder slog i hjærtegrund,
ej för stormen rokker fjælde,
synker det til havsens bund!

Danmarks plage er fra neden,
hvor lindormen har sit hjem;
løven dog i øglereden
snart sin klo vil slå med klem.
Da, som för så tit, i lunden
lyde skal fra oven grandt:
Dag er oppe, sol oprunden,
ormen brast, og løven vandt!

Danmarks hjerter alle dage
slår for frihed, liv og fred;
lad i deres ben det knage,
som ej trives kan derved!
Gid de alle gå til grunde,
eller få dog bod for mod,
som vor frihed os misunde
dyrekøbt med helteblod!

Danemænd og danekvinder!
gamle, unge, store, små,
i hvis årer blodet rinder,
hvoraf danske hjerter slå!
synger frit på grundlovsfesten:
Bladet let sig vender om;
nærved ingen slår af hesten,
folkets røst er himlens dom!

Grundtvig.

454.

Mel. Kong Kristjan stod ved højen mast.
HVOR trives noget godt og skönt
og stört i tvang?

Kvæl engen — græsset bli'r ej grönt!
Bind ørnen, dør den på sin pynt!
Stands kilden, som med sang begyndt
har rask sin gang,
og den en giftig sump vil bli'!
Naturen hader stærk og fri
al tvang.

Kan åndens kilder, tankens flugt
da tåle tvang?
Skal sandhed ikkun stråle smukt,
i eget hjerte indelukt,
som jamrende Aladdins frugt,
i hulen trang?
Nej, *presse*, løft din stærke arm!
Befri alverden i din harm
fra tvang!

Wergeland.

455.

Mel. af Ed. Grieg og Kr. Videbæk.

FORAGTET af de store, men elsket af de små, —
sig, er det ikke vejen, som det ny må gå?
Forrådt af dem, som vagt burde være, just
af dem —
sig, er det ikke sådan, at en sandhed står frem?
— For folkestyre
stå frem, stå frem,
for kirke, for skole,
for frihed!
Forløs, hvad som venter
i vintertåge,
i vanedvale, —
det venter på dig!
Stå frem, stå frem!

Begynder som en susen i kornet sømmerdag
og vokser til en brusen gennem skovenes
tag —
indtil at havet bærer med tordenrøst den hen,
da intet, intet høres, uden den, uden den!

I Goter-folkets kampe den nordre fløj vi tog;
vort fanetag er: folkeliv i frihed og tro.

Den Gud, som gav os landet og sproget og
gav alt,
han findes i den gerning, hvortil folket blev
kaldt!

Den er det, vi vil løfte, vi mange og vi små.
i frygtløs kamp mod alle, som ej ville forstå. —
Begyndte som en susen i kornet sommerdag
— og går nu alt som brusen gennem skovenes tag.

Det vokse vil til storm, förend nogen det ved af,
med torden i sin stemme over endeløst hav.
Et folk, som føler kaldet, er jordens største
kraft,
for den må alting falde, det stå höjt eller
lavt.

— For folkestyre
stå frem, stå frem!
for kirke, for skole,
for frihed!
Forløs, hvad som venter
i vintertåge,
i vanedvale,
det venter på dig!
Stå frem, stå frem! *Björnson.*

456.

Mel. af Edv. Grieg og Andr. Kirkegård.

«FREMAD, fremad!» fædres høje hærtag var.
«Fremad, fremad!» Nordmænd også videtta'r!
Det, som hugen tænder, og hjærtetroen får,
∴ for det vi også fremad går
og trofast slår. ∴

«Fremad, fremad!» hver, der elsker frie hjem!
«fremad, fremad!» frihed, den må evig frem.
Skal den også prøves i tvivl og nederlag,
hvem tæller vel de tabte slag
på sejrens dag!

«Fremad, fremad!» hver, der fast på folket tror!
«Fremad, fremad!» hver, der søger fædres
spor!

Nordens ånd har skatte forgemt i fjældets ly,
: de findes må i morgengry
og frem på ny. :
Björnson.

457.

Mel. af Lindeman, eller: Sol er oppe.

FOLKELIGT skal alt nu være
trindt om land fra top til tå;
noget nyt der er i gære,
det selv tosser kan forstå.
Men kan alt, hvad brister, bødes
med det ny, som først skal fødes?
ved man også, hvad man vil
mer end «brød og skuespil»!

Folk! hvad er vel folk i grunden?
hvad betyder folkeligt?
er det næsen eller munden,
hvorpå man opdager sligt?
findes kun for hvermands øje
folket skjult i kæmpehöje,
eller bag hver busk og plov,
i hver kødklump, før og grov?

Folk der var i gamle dage,
både store folk og små;
om der end er folk tilbage,
gøres nu der prøver på:
folkeånder alle vågne,
som de vævre, så de dovne,
hvad de alle kan og vil,
er at sætte alt på spil.

Til et folk de alle høre,
som sig regne selv dertil,
har for modersmålet øre,
har for fædrelandet ild;
resten selv som dragedukker
sig fra folket udelukker,

lyse selv sig ud af æt,
nægte selv sig indfødsret!

Får vi ægte danske love,
danske skoler, splinterny,
danske tanker, danske plove,
rinder op vort gamle ry:
«Dansken, lykkelig begavet,
bor med fred og fryd på havet;»
da er folkets dåd og digt,
da er alting folkeligt!

Præst og adel, borger, bonde,
kunstner, skipper, skolemand,
kalde alt udansk det onde,
værge Danskens fædreland!
og mens hver har sysler sine,
alle dog hinanden ligne,
har tilfælles byrd og blod,
modersmål og løvemod.

Folkeligt er her i vangen
endnu ét af hjærtensgrund,
folkeligt er elskovssangen,
ægte dansk i allen stund,
ej på val og ej på tinge
agtes børn og kvinder ringe,
hvad der end går op og ned,
dansk er immer kærlighed.

Grundtvig.

458.

Mel. Hr. Peder kasted runer over spange.

Så længe Danmark har en bøg i skoven,
og fuglesangen klinger sødt foroven,
så længe bølgen rinder,
og vårens liljer gro,
og ædle, danske kvinder
i Danmarks dale bo,
denne dag, glemmes ingen sinde,
skovens fugl, markens blå kærmind
fejrer den.

Da blev der forår her i bøgelunden,
kornlærken kvidred fro i morgenstunden,
og fugl fra høje sale
forlod det trange bur
og sang i dybe dale
og i den fri natur;
sang der blev i de danske lunde,
fuglesang, mellem sø og sunde,
fuglesang.

Og hvor kun drivhusplanter var at skue,
små, friske blomster spired frem af tue;
det var de danske kvinder
af skjoldmøstammen bold,
det var de gamle minder
fra Nordens hedenold;
duft der blev i den danske have,
blomsterduft over kæmpegrave,
blomsterduft.

Skal fuglen tie, og skal blomsten visne,
og kuldegys igennem Danmark isne,
jeg ved for vist, der kommer,
igen en dejlig vår,
en frisk og fager sommer,
et godt velsignet år;
denne dag glemmes ingen sinde,
skovens fugl, markens blå kærminde
fejrer den. *Mads Hansen.*

459.

Mel. af C. Mortensen.

VÅRENS budskab flyver over lande,
himlens fugle juble det i sky,
folkets stemme sig med deres blande,
som naturen er det født på ny.
Endt er jo dets lange vinterdvale
under enevældens nøgne top;
sneen smelted i de dybe dale,
gammel vanes seje is brød op.

Men hvad høst og våren vil forjætte,
om hvert skud vil trives, som det skød,
om de svaje strå vil kærne sætte
og de hvide blomster frugten rød —
ikkun Han, som sol og regn afvejer
og beskikker godt og ondt, det ved;
men han giver ærlig stræben sejer
og belønner mandig trofasthed.

Vil vi håbe da, at Danmarks tilje
dækkes skal en gang af gyldne neg,
må vor friheds rug med kraftig vilje
værges, medens den er grøn og veg.
Den må have ly, når solen brænder,
ly mod stormens magt og regnens flod;
den må holdes ren, og flinke hænder
rykke alle tidsler op med rod.

Derfor vil med hånd og mund vi love,
brødre! på vor glade forårsfest,
at vi fra vor gerning ej vil sove,
men ta' fat, enhver som han kan bedst!
vi vil vare på kong Fredriks gave!
vi vil pleje sæden, han har lagt!
vi vil efterlade Danmarks have
til vor efterslægt i sommerpragt! *C. Ploug.*

461.

Mel. På Sjølund's fagre sletter, eller: Vift stolt på Kodans.

«MED lov skal land man bygge,»

— det så kong Frederik —

hvis freden skal få lykke

og frihed skal få skik;

og fra sit høje sæde

til folket steg han ned;

så hjulpes de med glæde,

og loven tog de ved.

De hjulpes med stor glæde,

og loven tog de ved,

der som en blomsterkæde

går om vort vangeled;

der hegner, — men ej lægger
på ærlig kraft et bånd;
der hæver, men ej stækker
vort vingeslag, vor ånd.

Den lov er jævn og billig
og tålig end dertil,
og dansk den er, så villig
hver dansk den følge vil;
en fremmed ikke skrev den
med stålet — os til spot,
nej, som et vennebrev den
gik mellem folk og drot.

Så lægge Gud sin nåde
alt til den samme lov,
at den må længe råde
i Danmarks bøgeskov,
at den må sammenbinde
mer tæt end bælt og sund,
hvad der har samme minde
og samme hjærtegrund!

Fr. Barfod.

462.

Mel. af P. Heise, eller:

På søen, når den skummer vred.

DEN danske bonde sad en gang
som herre på sit eje;
selvgiven lov han lød, men tvang
han ej sin hals lod neje;
han vægede som kæmpe bold
sit land og eget bo mod vold
og løftede den drot på skjold,
som riget skulde råde.

Da kom en tid, hvor fogdens pisk
hans ryg i furer pløjed;
da sult og nød sad ved hans disk,
og trællesind ham böjed;
da han sled dagen hen i ægt,
og sløvhed letted ågets vægt;

det sidste skud af denne slægt
var dem, der løb fra Køge.

Thi sildig bredte kundskabs dag
sig over Nordens lande;
da lysned det bag bondens tag,
da klarede hans pande;
da retted han sin ryg igen
og kasted rustne lænker hen
og tog sin plads blandt danemænd,
som flokkedes på tinge.

Den danske bonde sidder nu
i folkets råd med ære;
med skulder stærk og trofast hu
han skal vor frihed bære!
han har ej svigtet, da det kneb:
ved Frederits og Isted skrev
han selv med blod sit adelsbrev,
og hædret skal han være!

C. Ploug.

463.

Mel. Der står et slot i Vesterled.

DER kom en vår til Danevang,
stormende bragte den våde,
men gammel is og gammelt tvang,
det brast med et for dens ånde.
Og vold og kløft, som slægter så,
tyktes nu brat forsvunden,
og liv, der gik forlængst i stå,
det mylred op nu af bunden.

Ja, Danmark, vakt af stormens gny,
løftede sejrende panden;
thi folk og drot og land og by
forstod så dejlig hinanden.
Og fælles nød, som bygged bro,
forårets kræfter de stærke,
det friske syn, den gode tro
gav frihedsloven sit mærke.
Og under frihed klædtes muld,
vågnede sangen bag ploven,

og marken snart bar dobbelt guld,
og takken sendtes mod oven;
til arbejde kaldte fuglekor,
bonden ej mer vilde blunde,
og ånden dækked trindt sit bord
for tusend hungrige munde.

Ja, rørt af friheds tryllestav
skød det forkoglede hammen,
og sangen selv sin styrke gav,
og nederlaget drog sammen.
Og blegned vårens efterskær,
dækkedes stundom det ganske,
så freden svandt, og ord blev sværd,
dog voksed stadig det danske.

Og det vil gro, selv under strid
hjærtebånd ikke skal briste,
når barnet af den gode tid,
vor grundlov ej vi vil miste.
Og under den, med vår i pagt,
vorder de små vel større,
og det får liv og vinder magt,
som drömtes i otte og fyrre.

Thi det var folkets egen dröm,
åndens, der vendte tilbage,
at føre det mod vind og ström,
så fremt det ej vil forsage.
Den spår om dag, da Danmark står
atter med kransen om panden,
og hjerter, der for hende slår,
får lært at forstå hinanden.

C. Hostrup.

464.

Mel. Hvis et godt råd I kan.

VENNER! hvor er vort fædreland dog könt,
hæderligt det mod alderdommen kæmper,
alting endnu er sommerligt og grönt,
skönt man påstår vi skrive september,
og alt det grönnne gör mig glad,
når kun jeg undt'ar andemad.

Men dette grönt, om ænder det kan li',
hører for os sikkert til det slemme,
og er for det vel ingen steds man fri,
gror det dog vist for frodigt her hjemme.
Hver gang en strömning går i stå,
det drömmer straks sig ovenpå —

dækker alt vand, som hvilende det ser,
breder sig som et kistelåg der over,
siger til bølgen: «Rör dig ikke mer,
for du synder dog mindst, når du sover!
bort med al uro, larm og kiv!
se, her er grönhed, her er liv!»

Stol ikke på, det visner vel en gang,
intet på jord mod døden sig forsvarer —
andemad bliver tiden aldrig lang,
nej, det vokser, jo længer det varer.
Det er som dumhed, gammel gigt
og Estrups åg udødeligt.

Skal det da gro, til kraften slides op,
hvile med fred, hvor livets storme tude,
grönnes, til mer ej bøgen skyder knop,
og til jordklodens saga er ude?
Skal det som Norges fjælde stå
og vise da, hvor Danmark lå?

Nej, vel ihjelslå's ej det af en kniv,
ild eller frost det dræber ingen sinde,
dø det kan ej (det forudsætter liv),
men des snarere kan det forsvinde.
Bare lidt strömning ind deri,
så er dets vælde helt forbi!

Andemad bort! den fordring bær vi frem;
den ingen sjæl ved noget godt vil skille,
men det må *leves* — livet i vort hjem,
og vi tåler ej mer, det står stille.
Oprör vi priser ej — nej stop!
men skål for dem, som rörer op!

C. Hostrup.

465.

Mel. Jyden han æ stærk å sej.

ER vór trældomstid forbi,
er det sandt, at vi blev fri,
∴ Danmarks folk fra strand til strand
råder selv i eget land. ∴

Enkelt mand og enkelt slægt
får kun *med* de andre vægt,
om vort værn og ved vort fad
må vi alle hjælpes ad.

Enes vi, så har vi fest,
fred os altid huer bedst;
strides vi om stort og småt, —
det kan være nok så godt.

Kampen bær det rette frem,
kampen styrker hvert et lem,
blot den står bag lovens hegn,
er der ingen ting i vej'n.

Lige vilkår er dens krav,
lige ret for høj og lav;
tiden går, og den har hast,
men vor grundlov skal stå fast.

Aldrig leg med lovens ord,
aldrig trumf i folkets bord,
aldrig trøds på magt og rang
fange sejr i Danevang.

Danske folk! er end du blødt,
her skal ses, at du står stødt;
∴ aldrig du, af kampen træet,
sælge vil din frimandsret. ∴ *C. Hostrup.*

466.

Mel. Langt højere bjerge så vide på jord.

I tider så lange lå vinteren hård
og knugende kold over lunden,
hvor bonden i Danmark i hundrede år
i lænker så tunge var bunden;

i trængsel og tvang
forstummed hans sang,
selv håbet om lysere tider en gang.

Da fløj over sletten en vårluftning hen,
en skare af fribårne tanker;
de grebes med tro af begejstrede mænd,
de slynged som frodige ranker
i folket sig ind
og højned hvert sind,
der ej på sig selv havde stirret sig blind.

Det tændte hos høj, og det tændte hos lav,
fra slottet til borgerens stue:
I landet, som Herren os alle vel gav,
vil ingen som trælle vi skue.

Ej stilling og stand,
nej, kvinde og mand,
og menneskeret for enhver i vort land!

Så løstes da båndet, der tynged så hårdt,
så ingen det mer skal os byde.
Og har vi end stavnsbånd, der ej toges bort,
det står til os selv dem at bryde:
Med viljestærk hånd
kan vi sprænge de bånd,
der snærer vor tanke, der lammer vor ånd.

Ja, tanken må flyve uhindret og frit.
Kan kun på vort eget vi tænke —
når hver kun med varme kan føle for sit —
end bærer vi stavnsbåndets lænke.
Spænder synskredsens hvælv
kun over os selv,
da hvirvles vi under i småligheds elv.

Men det tør vi håbe: hvis selvsygens spind
sig lægger så klamt over lande —
en junidag kommer, med sommerfrisk vind,
med sol over disede rande,
så tågerne fly'r,
som de mulmede sky'r
må spredes og svinde, når morgenen gry'r.

Hin junidags minde skal vinke os frem,
når vejen lidt trælsom vi finde.
Den lærte os: Danmark er Danskernes hjem,
og ingen har sær-ret her inde.
Med jublende klang
under bøgenes hang
skal derfor sig svinge vor junidags-sang.
Hans R. Egebjerg.

467.

Mel. Mens Nordhavet bruser.

JEG rutter med glædens og håbets ord,
det statsmanden aldrig kan döje.
Den stakkel skal lappe vor sprukne jord,
det er en fortrædelig möje.
∴ Mens bidsk han tygger sin törre negl,
så flyver glad jeg for fulde sejl. ∴

Den dristige flugt gör ham stadig vred;
han jævner til venstre og højre,
hvad höjt rager op, vil han trykke ned,
hver kraft han tilbørlig vil töjre.
Snart har han alting gjort tamt og ens,
men jeg, jeg er ham for let til bens.

Han sidder belemret af gods og guld,
af titler og hensyn og former;
jeg klæber ej fast ved det døde muld,
bevinget mod himlen jeg stormer,
men hvad jeg ser fra det höje tind,
det kalder gnavent han hjærnespind.

Og råber så höjt han på kløgt og år,
på ungdom og skuffende lögne,
så böjer jeg mig for hans hvide hår,
men tror ligesuldt mine öjne.
Til råd er gubben en herlig gæst,
men unge öjne de se dog bedst.

Ja, lidet jeg frygter for stormens hvin,
ej ænser jeg vinterens kulde,

jeg ser gennem sneens det tætte lin,
at våren er vågnet i mulde;
.: jeg ler ad hele den kloge flok
og venter trøstig — den kommer nok. :.
C. Hostrup.

XIII. Flaget.

468.

Mel. af J. P. E. Hartmann.

HIL dig vor fane!
korsbanner hvidt!
holde på bane
med dig vi skridt,
vis er os kransen,
gyldenårsglansen,
Danskerne følge dig frit!

Fjenderne grue
mer end for sværd
ved dig at skue,
plantet dem nær;
hvor du dig hæver,
sejer omsvæver
korsherrens signede hær.

Kærlig omfavned
dig danemænd;
Dannebrogs-navnet
bærer du end;
himlen til ære
altid du bære
navnet med sejer igen!

Hjem-kærligheden
bor os i bryst,
striden for freden
kun er vor lyst,

odde og ægge
kun for dem begge
skærpet vi har til en dyst.

Hil dig vor fane!
korsbanner hvidt!
du på din bane
overfløj tit
højere oppe
åndernes troppe;
sejeren følge dig frit. *Grundtvig.*

469.

Mel. af R. Bay.

VIFT stolt på Kodans bølge
blodrøde Dannebrog!
din glans ej nat skal dølge,
ej lynt dig nedslog.
Du over helte svæved,
som sang i dødens favn;
dit lyse kors har hævet
til himlen Danmarks navn.

Fra himlen er du faldet,
du Danmarks helligdom!
did har du kæmper kaldet,
som verden leder om.
Så længe rygtet svinger
sig over land og sø,
mens Nordens harpe klinger,
din ros skal ej uddø.

Sus højt i kampens bulder
om Juel, din kæmpe bold!
når tord'nen om dig ruller
du sjunge: Tordenskjold!
og flyver du mod himlen
i stolte luers favn,
da nævn for stjernevimlen
den høje Hvittfeldts navn!

Hver gang en stjerne funkler,
en helt du nævne kan,

men ingen som fordunkler
din store Kristian.
På lysets kyst han stander
i sejers klædebon,
hver gang en kæmpe lander
hos Rud og Absalon.

Med palmen Kristjan vinker,
når, Dannebrog, han ser
dit hvide kors, som blinker
i kampens flammeskær.
Vift højt for alle vinde!
kald dine sønner frem!
mens havets bølger rinde,
din glans omstråle dem!

Vaj stolt ved Danmarks strande!
vaj stolt ved indisk kyst!
og ved barbarens lande
lyt stolt til bølgens røst!
den toner om din hæder
og dine kæmpers pris,
og heltene det glæder
i deres paradis.

Se dem, du har tilbage,
de blusse ved dit navn,
vil for din hæder drage
med lyst i dødens favn.
Uplettet skal du svinge
dig over verdens sø,
til Nordens brynjer spinge,
og Danmarks hjerter dø!

Ingemann.

470.

Mel. Vårt land, vårt land.

VAJ højt, vaj stolt, vaj frit, vort flag
med dugen hvid og rød!
og vid'n, vor sag er Danmarks sag!
vi vil ej savnes på den dag,

da tærningen om liv og død
skal rulle i dit skød!

Vift til os kækt og frejdigt mod
og tro, som vakler ej!
vift styrke til vor arm og fod
og sundhed til vor hjærterod!
vink frem enhver, som følger dig
ad pligtens lige vej!

Og mind os om, at hvor vi går
for folk og fædreland,
os mangelen kærlig tanke når,
og mangt et ædelt hjærte står
af samme følelse i brand
hos kvinde som hos mand!

Vaj højt, vort mærke, fra din stang
i solskin, regn og vind!
flyv lystig gennem skov og vang,
ombrust af glade stemmers klang!
men væk og alvor i vort sind!
vi os til manddom ind!

C. Ploug.

XIV. Modersmålet og sangen.

471.

Mel. af Weyse og H. Rung.

MODERS navn er en himmelsk lyd,
så vide som bølgen blåner,
moders røst er den spædes fryd
og glæder, når issen gråner;
— sødt i lyst og sødt i nød,
sødt i liv og sødt i død,
sødt i eftermælet!

Modersmål er det kraftens ord,
som lever i folkemunde,

som det elskes i syd og nord,
så sjunges det sødt i lunde.

Modersmål er det rosenbånd,
som store og små omslynger,
i det lever kun fædres ånd,
og deri kun hjærtet gynger.

Modersmål er vort hjertesprog,
kun løs er al fremmed tale;
det alene i mund og bog
kan vække et folk af dvale;
— sødt i lyst og sødt i nød,
sødt i liv og sødt i død,
sødt i eftermælet! *Grundtvig.*

472.

Mel. En dejlig ung ridder.

VORT modersmål er dejligt, det har så mild
en klang,
hvormed skal jeg ligne og prise det i sang? —
en højbåren jomfru, en ædel kongebrud,
for hun er så ung, og så yndig ser hun ud.
Hun lægger os på læben hvert godt og kraftigt ord
til elskovs sagte bønner, til sejrens stolte kor;
er hjærtet trangt af sorgen, og svulmer det
af lyst,
hun skænker os tonen, som lette kan vort bryst.
Og om i øst og vest vi har sværmet og søgt
de svundne tiders visdom, de fjærne landes
kløgt,
hun lokker og hun drager, vi følge hendes bud;
for hun er så ung, og så yndig ser hun ud.
De fremmede de tænkte at volde hende sorg;
de bød hende trældom i hendes egen borg;
men just, som de mente, hun var i bånd og bast,
da lo hun så hjærtelig, at alle lænker brast.
Og alle de skjalde, hun skænkede ordets magt,
de blev om hendes sæde en stærk og trofast
vagt;

men lidt dog både her og hist,
det er det ægte danske.

Derom sang nys en lille fugl
i syd på Skamlingsbanke,
og synd det var at lægge skjul
på hele folkets tanke.

Vi fører løver i vort skjold,
af hjerter tæt omsatte,
dem førte vi fra hedenold
og ingen abekatte.

Hver fugl må synge med sit næb,
og livet, kan vi skønne,
var uden sang kun slid og slæb;
velkommen i det grønne! *Grundtvig.*

474.

Mel. Hr. Peder kasted runer over spange.

DEN gamle nattergal i Danevangen
er askegrå, men glemte dog ej sangen,
hun slår end sine triller,
de høres kan til by
fra sommer-aftenrøden
til efter morgengry:
datter min! lær dig til i tide!
syng, som jeg, bort din sorg og kvide!
syng dig glad!

Er end der rim på træ i bøgelunden,
bogfinkekvidder kun i morgenstunden,
dog på de danske strømme
og Nordens dronningø
skal håbet ej forlise
og sangen ej uddø.
Julekvæld bringer håb tilbage,
nyårsnat følger da så fage
morgensang.

Den unge Føniks-fugl i bøgelunden,
han kvidrer kun så småt i morgenstunden,

når på de spinkle vinger
han flagrer askegrå
og drikker perleduggen
af blomsterkalke små;
voksen dog, med sin faders næmme,
skal i glans Føniks overstemme,
hver en fugl.

I gyldenårets sommer fuglesangen
som aldrig för skal fylde svanevangen;
den store fuglehøvding
fra østens paradís
opstemmer hele dagen
til stråleskyttens pris,
og fra kvæld, indtil stjærner dale,
slå i lund tusend nattergale
slag i slag. *Grunddivig.*

475.

Mel. af H. C. Simonsen og Nutzhorn.

SANGEN har lysning, og derfor den gyder
over dit arbejde forklarelsens skin.
Sangen har varme, og derfor den bryder
stivhed og frost, så det tør i dit sind.
Sangen har evighed, derfor den skyder
fortid og fremtid i hob for dit syn,
ånder uendelig attrå og flyder
bort i et lyshav af længsler og lyn.

Sangen forener, i det den fortøner
mislyd og tvivl på sin strålende gang;
sangen forener, idet den forsoner
kamplystne kræfter i samstemmig trang,
trangen til skönhed, til dåd, til det rene;
— nogle kan gå på den lyslange bro
höjere, höjere, frem til det ene,
som ikke åbnes for andet end tro.

Fortidens længsler i fortidens sange
kaster vemodig en aftenrød glans:
samtidens længsler i toner vi fange
ind for en eftertids sjæfulde sans;

slægternes ungdom i sangen har møde,
tumler en stund i de tonende ord;
— fler end vi aner, ja, ånder af døde
vugges i kvæld i vort festlige kor.

Björnson.

476.

Mel. af Barnekow og J. P.

Hvad synger du om
så højt i det blå?
hvem gælder din vise?
vil sneen du prise
og visne strå?
har solen dig kaldet?
den skinner så kold,
og skoven er skaldet,
og marken er gold. —

«Jeg stiger så højt,
jeg skuer så vidt,
jeg ser, at den kommer,
den liflige sommer
med snare skridt.
Alt hører jeg vågne
den rislende bæk;
det døde og dovne
da flyr med skræk.

Jeg skuer så langt,
jeg synger så frit
om tågen, der lettes,
om engen, der spættes
med rødt og hvidt,
om snekken, der danser,
om sæden, der gror,
om glæden, der kranser
den danske jord.» —

Hvad drømmer du om
så højt i det blå?
mon glæden kan trives,
hvor ørnene rives
om fugle små?

kan marken os trøste
og bugnende træer,
når fjenden skal høste
det guld, de bær? —

«Jeg stiger så højt,
jeg skuer så vidt,
bag tågen der omme
jeg öjner det komme
med snare skridt.
Alt hører jeg vågne,
hvad slumred så fast;
det døde og dovne
da flyr i hast.

Jeg stiger så højt,
jeg skuer med lyst,
at fædrenes minde
sit tempel kan finde
i barnets bryst,
at sagnet i hytte
får vinger igen,
så drenge, der lytte,
går ud som mænd.

Jeg skuer så langt,
jeg synger så fro
om vælden, der glipper,
om duen, der slipper
af ørnens klo,
om freden, der kommer
med stordåd og sang,
om sol og skærsommer
i Danevang.»

C. Hostrup.

XV. Skyttesagen.

477.

Mel af E. Hornemann.

TIL våben, brødre! tag bøssen fat,
vor bane véd vi, vort mål er sat,
— og målet er Danmarks frelse.

Vort blik er skarpt og vor retning god,
vor hånd er fast, vi har kraft og mod.

Hvad før blev øvet af frygt, og tvang,
det nu vi øve af lyst og trang.

Hvad før blev gjort under trældoms gys,
vi glade gøre i friheds lys.

Og glade vil vi i kampen gå
for ære, frihed og liv at slå.

Og Gud vil give os sejr igen,
når alle sigte til målet hen,
— og målet er Danmarks frelse.

Mads Hansen.

478.

Mel. Vil du være stærk og fri.

DANMARKS ungdom, skulderbred,
slankest under bælte,
øjet roligt, panden hed,
fylket tæt blandt telte:
som du «træder an» i dag,
kækt med kinder røde,
flyver hele folkets sag
dig med sang i møde.

Tidens hjul går centnertungt
over verden blodigt:
alt, hvad der er evig ungt,
rejser sig dog frodigt;
folk kan knuses, slægter dø,
landes sæd forødes;

men af ungdoms-ævnens frø
nye verdner fødes.

Danmarks ungdom! kend din lov,
fra naturen hentet,
som den står i sø og skov
klart for øjet prentet;
plads for skulder, plads for hånd,
at din id kan styrkes:
under tugt, men ej i bånd
livets gud vil dyrkes.

Kast så bøssen rask til kind,
træd i våbenlegen,
spring om kap med søens vind,
og stå fast som egen!
Fælles sag i farens stund
samler stor og liden:
freden, ved vi, vinder kun
den, som ævner striden!

Holger Drachmann.

479.

Mel. Ur Ossians dunkle sagoverld.

Vi fik ej under tidernes tryk
et bøjet mod, en ludende ryg,
vor kamp, vort kald, hvad bære vi kan,
end ligger gemt under synskredsens rand.

End vor røst er uden magt
og vor dåd uden hjem,
og om os er al ting sagt
med det ord: Vi vil frem!

Fremad efter livets kranse!
tid har vi ej til at standse.

Vi véd, der end må fares i mag,
vi gå som mod en gryende dag,
men famler ej i mulmet omkring
og skal ej hildes i tågernes ring.

Har vi langt endnu til havn,
der er vind i vort sejl,

der er lysning for vor stavn,
at vi ej løbe fejl.

Trøstig fremad! tændt er fyret,
vej kender han, som har styret.

Kun fod for fod vi se, hvor vi gå;
men ved dog godt, hvorhen vi skal nå:
til dybt i barm at ha' vort kompas,
og ej blot finde, men fylde vor plads.

Ja, vor gang må blive fast —
vi er fribårnes æt —
og vor higen må få hast,
og vor fod blive let,
øjet opladt, hånden øvet,
tanken på flugt over støvet.

Vi høre, hvor det kalder os frem,
vort gamle, sunkne fædrenehjem,
der tappert bød årtusender trods,
men har nu hele sit håb sat til os.

Vi skal rense det for støv,
vogte tro, hvad som du'r,
vi skal slynge vårens løv
om dets vejrslagne mur.
Danmark, uden læ af bjerge,
vi vil dig styrke og værge.

En ensom vandring ej står os an,
vi flokkes fluks, hvor mødes vi kan;
vort mod til farten da bliver frit,
og det går frem, når vi könt holde trit.

Ja, da trave vi med sang
over sten, over stok,
vejen bliver aldrig lang
for den sluttede flok.

Slut da sammen! kort er glæden,
snart skal vi spredt ud i kæden.

Ja, snart det sker, at vi skal afsted,
og alle våben skal vi ha' med;
de slibes alt, og skærpes så småt,
og vi vil lære at bruge dem godt,

lære ret at gøre lyst,
hvor vi sætte vor fod,
og igennem livets dyst
bære ungdommens mod;
dagens möje, kampens lue
aldrig i os skal det kue!

C. Hostrup.

480.

Mel. Vikingebalk, eller: Der er håb i vort bryst.

Nu velkommen enhver under ungdommen tag,
som vil række os broderlig hånd!

Vil du høre vort mål, vil du gå i vort lag,
i vor friheds, vor kærligheds ånd?

Vi vil elske vort land, vi vil tjæne dets sag,
vi vil værne dets dyreste håb
ved at flokke os tæt under frihedens flag,
ved at vies i kærligheds dåb.

Vi vil vække den kraft, der var længst
slumret ind
i vankundigheds søvnige kvæld,
ved at søge om lys, ved at styrke vort sind
i hvert sandhedens sprudlende væld.

Vi vil styre vor gang frem mod manddom-
mens bo
gennem fordommens gøglende spil,
og hvor kærlighed bygger på fremtiden tro,
vil vi sætte vor skulder dertil.

Men er målet end stort, og kun ringe vor
magt,
når vi træde for håbet i dyst,
vi vil stole på Gud, der har længselen lagt
i vort unge, vort higende bryst!

Så velkommen enhver, der vil gå i vort lag
og vil broderlig række os hånd!
du skal frit sætte fod under ungdommens tag
i vor friheds og kærligheds ånd!

L. Budde.

481.

Mel. af N. P. Hillebrandt.

STRÆK din fod!

Fremad, frem med frejdigt mod!
Bort med alle vege drømme,
styr dit sind med troens tømme,
drik af himlens solskins-strømme,
til det ildner i dit blod!

Hvælv dit bryst!

se på livet frit med lyst,
fyld med friske pust din lunge,
lær af skovens fugl at sjunge!
alt det lette, alt det tunge,
syng det ud med håbets røst!

Om i slot

eller hytte — lige godt!
Blot i hjærtet luen tændes,
ævnen øves, viljen spændes,
kraften prøves, så det kendes,
du vil frem til noget godt.

Stol på Gud,

om det end ser broget ud!
Om så hele verden slipper,
vi kan klare alle klipper,
blot Vorherre selv er skipper,
og vi ærlig holder ud!

Vilh. Gregersen.

XVI. Blandede sange.

482 a.

Mel. af E. Bruun.

MAN må rejse til fods for at sprænge med hast
alle lænker, der binder til hjemmet os fast;

man som fuglen i luften må tumle sig fri
for at glemme det daglige livs vrøvleri.

For at blive kulturen og moderne kvit
og de huslige glæder og venners visit,

for at løse sin ånd

fra de strammende bånd

ta'r man ranslen på nakken og staven i hånd.

Man må rejse til fods for at døde lidt ondt,

for at leve et liv i det korte sekund,

for fra morgen til aften at trave sig træt,

for at tørste, at sulte og spise sig mæt.

For at sige det skønne: goddag og farvel,

og bestandig med håbet slå mindet ihjel,

for at røre sin ånd

uden hæmmende bånd

ta'r man ranslen på nakken og staven i hånd.

Thi den evige higen, som aldrig får fred,

det er fodrejsens dybeste hemmelighed:

ikkun fremad og fremad og aldrig forknyt!

har til målet man nå't, sætter straks man

et nyt.

Om da også man fængsles et enkelt minut,

om man bli'r undervejs i en dejlighed skudt,

man må rive sin ånd

fra de standsende bånd

og ta' ranslen på nakken og staven i hånd.

C. Hostrup.

482 b.

Mel. af P. Heise.

HÖJT over bøgens top,

der går en stjerne op

og skuer ned til skovens dunkle kroner,

og dybt fra fjærne krat

i stille sommernat

der lyder nattergalens ömme toner.

De lange skygger må

med tågesløret på

hensvæve tyst og langsomt over mosen;

og så fortrolig öm
som i en elskovsdröm,
udånder liljen tusend suk til rosen.

O, lad mig, dunkle jord,
hvad anende jeg tror,
bekende for dit tavse moderhjærte;
du kender vist mit navn, —
o, lad mig i din favn
udgræde al min vemods søde smerte.

Chr. Winther.

483.

Mel. af H. Kjerulf.

DER ånder en tindrende sommerluft
varmt over Hardangerfjords vande,
hvor højt op mod himlen i blålig duft
de mægtige fjælde stande.
Det skinner fra bræ, det grønnes fra li,
sit helligdags-skrud står egnen klædt i —
thi se! over grønklare bølge
hjemglider et brudefølge.

Som en oldtids kongedatter så prud
med guldkronen på og skarlagen,
i stavnen hun sidder den prægtige brud,
så fager som fjorden og dagen.
Lyksalig brudgommen svinger sin hat,
nu fører han hjem sin dyreste skat,
og ser i de öjne milde
sit liv som et bryllupsgilde.

Alt risler det lokkende tonefald
af gangar og slått over voven,
fra fjæld og til fjæld ruller bøssens knald,
og glædesråb svarer fra skoven.
Med brudens småtærner drives der skæmt,
og køgemesteren har ikke glemt
at fylde ustandselig kruset
til ære for brudehuset.

Så drage de fremad med lysteligt spil
hen over den blinkende flade,

og båd efter båd sig slutter dertil
med bryllupsgæster så glade.
Det blåner fra kløft, det skinner fra bræ,
det dufter fra blomstrende abildtræ —
ærværdig står kirken på tangen
og signer med klokkeklangen.

A. Munk.

484.

Mel. af N. P. Hillebrandt.

På Vossevangen der vil jeg bo,
der vokser kløver over høje;
der går hver ungkarl med blanke sko
og med en sølvknappet trøje;
der danse piger med bånd i hår,
de lange fletninger til jorden når;
 ja tro du mig,
 jeg siger dig,
der er det fagert at leve.

For der står hassel og birk og el,
og der står blåbær på lien,
og der står geden så højt på fjæld,
og elven løber forbi'en;
på marken vokser den grønne løg,
i skoven flyver den vilde gøg;
 ja tro du mig,
 jeg siger dig,
der er det fagert at leve.

Der står en siljepil i dalen trang,
der bor en huldre bag stene.
Der falder tiden mig aldrig lang,
selv når jeg sidder alene;
thi engen dufter og droslen slår,
og huldren synger, mens elven går;
 ja tro du mig,
 jeg siger dig,
der er det fagert at leve.

C. Hauch.

485 a.

Mel. af Lindeman.

NÅR du vil på fjældesti
og skal nisten snøre,
læg så ikke mere i,
end du let kan føre.
Drag ej med dig dalens tvang
i de grønne lider,
skyl den i en frejdig sang
ned ad fjældets sider.

Fugle hilse dig fra gren,
bygdesnakket viger,
luften bliver mere ren,
højere du stiger.
Fyld dit glade bryst og syng,
og små barneminder
nikke vil blandt busk og lyng
frem med røde kinder.

Standser, lytter du en gang,
vil du få at høre
ensomhedens store sang
bruse til dit øre.
Blot en fjældbæk risler kvikt,
blot en småsten ruller,
føres til dig glemte pligt
med en verdens bulder.

Bæv, men bed, du bange sjæl,
mellem dine minder!
gæk så frem: den bedre del
du på toppen finder.
Dér som før går Jesus Krist,
Elias og Moses;
ser du dem, skal ganske vist
farten evig roses. *Björnson.*

485 b.

Mel. af Jakob Knudsen.

FARVEL, du liden ravnekrog!
jeg syntes, da jeg var en pog,

at der var godt at være;
men jeg fik lært et andet sprog,
den gang jeg kom i lære.

Nu går min gang
dagen lang
ud på lange rejser;
jeg synger undervejs en sang,
og højt mit hoved knejser.

Jeg vandrer til den store by
at finde mig en mester ny,
hvis brød jeg kan fortære;
og ham, som har det største ry,
jeg tjæne skal med ære.

Jeg gör min dont;
godt og ondt
jeg tager, som det falder.
Et dygtigt dagværk er så sundt,
'sær i den unge alder.

Jeg er en munter smedesvend.
Så snart jeg har mit læ'r om lænd
og hammeren i hænder,
så går det lystigt; hillemænd!
min professjon jeg kender.

Jeg slår med fynd.
Det var synd
at laste selv sin ævne;
en daler slår jeg ganske tynd,
og det foruden rævne.

Jeg har ej fa'r, jeg har ej mo'r,
og ingen kærest, hvor jeg bor;
for mig står verden åben.
Og verden er så rig og stor,
og jeg har gode våben.

Jeg går min gang
dagen lang,
og bli'r jeg træt omsider:
så synger jeg min vandresang
og tænker, at jeg rider.

Holger Drachmann.

485 c.

Mel. af W. Gade.

GRÖN er vårens hæk,
kåben kastes væk,
jomfruer sig alt på volden sole;
luften er så smuk,
deres længselssuk
kendes let på deres silkekjole.

Nu har viben æg,
pilen dygtig skæg,
og violen småt på volden pippet;
gåsen sine små
lærer flittig gå,
skaden vindig med sin hale vipper.

Svenden med sin brud
går i haven ud,
på de grønne sko hun synes danse;
ak, hvor hun er let!
foden er så net.

Pogen sælger til dem grønne kranse.

Hulde piger små,
røde, hvide, blå,
sende deres blikke rundt som pile;
og som krigerflag
i de kælnes slag
silkebånd fra liljenakken ile.

Aftenen driver på,
mens de skønne gå,
bare de dem ikke skal forkøle,
hvilken yndig strøm!
Barmen bli'r så öm,
man mit hjærte kan på vesten føle.

I den tavse nat,
som en stor dukat,
månen stænker guld på alle grene.
Ak, de skønne svandt
jo fra hver en kant,
deter tungt, man skal gå hjem alene.

Poul Møller.

486.

Mel. af F. Abt.

BLANT alle vårens blomster små,
så fine og så fagre,
står en især mit hjerte nær,
den har jeg fremfor alle kær:
den lille blomst på heden.

Midt i den rige farvepragt,
der al naturen smykker,
er du en dronning, skær og fin,
og ingen er som du: kun min,
du lille blomst på heden.

Ej sommersol, ej vinterstorm
kan dine blade såre;
jeg har dig ved mit hjerte lagt,
ømt skærmer der en kærlig magt
min lille blomst på heden.

Ved Christoffer Møller.

487 a.

Mel. af Ole Bull.

På solen jeg ser, det lider alt frem,
snart er det ved højmessetide, —
o den, som en stund fik ønske sig hjem
blandt folk, som på kirkevej skride!
Når solskiven stiger lidt, så den står
der midt over skaret i kammen,
da ved jeg, i dalen klokkerne går,
da ringer fra tårnet det sammen.

Mens ene jeg går i ødslige fjæld
og kun hører bjælderne klinge,
står jenternes flok med søljer og tjæld
på vangen, hvor klokkerne svinge.
Nu kommer vel Odd i susende trav
som ellers på elgblaksryggen;
han klapper dens hals, han let springer af
og binder den henne i skyggen.

Han vender sig alt, men standser dog lidt
og taler og fløjter til folen;

og så går han ind med mandige skridt
og sætter sig fremme i stolen.
Han luder sig ned og beder sin bön
og hæver så atter sit öje —
men hvorhen da blikket plejer i lön
at glide, — det husker jeg nöje!

Det nytter ej stort, at tage sin bog
og synge i hejen sin salme;
mit loft er for höjt, og her er det dog,
som tonerne blegne og falme.
O den, som i dag fik blande sin röst
med hans og de øvriges stemme!
— Gud give, at snart det lakked mod høst!
Gud give, jeg atter var hjemme!

J. Moe.

487 b.

Mel. af J. P. E. Hartmann og Rung.

Du, som har sorg i sinde,
gak ud i mark og lund,
og lad de svale vinde
dig vifte karsk og sund.
Gak over høj og dale
og lyt til søens glar
til skovens alvorstale
og kildens muntre svar.
Var hjærtet fuld af klage,
og brused blodet vildt,
jeg gik mig ud at jage
det yndeligste vildt.
det var ej hjort, ej hinder,
ej tærne eller tjur;
det var med friske kinder
den vilde, fri natur.
Jeg vil så nødig bænkes
i stuen under tag;
der drikkes, og der skænkes
i døsigt fred og mag.
Langt heller vil jeg brede
min dug bag ved en tjörn

på lyngbegrode hede
i selskab med en björn.

Mig hued ingen sinde
småfuglene i bur,
som pyntelig på pinde
må sætte sig til kur.
Nej, på de rigtig vilde
er der en frejdig jagt:
om de er nok så snilde
er deres værge svagt!

Chr. Winther.

488.

Mel. af Glæser.

ÖJEBLIKKET for hvert et barn
ligner en spraglet sommerfugl,
solbeskinnet med sommerlyst,
som ved sankt Hansdag, så ved jul.
Barnehånden har altid il,
griber i gråden efter smil,
griber vel fejl, så her, så hist,
griber dog öjeblikket vist.

Öjeblikket for svend og mø
er som en drömme-rejsefærd,
immer noget er splittergalt,
snart er man fjærn og atter nær;
spring i luften man gör som helst,
hartad forloren, hartad frelst,
griber sædvanlig fejl hver dag
uden af kys og favnetag.

Öjeblikket for mand og viv
er som den travle høstens tid,
lejligheden må gribes da,
det man kun har for slæb og slid,
öjeblikket er kostbart nu,
alting går galt, det er en gru,
reddes må lidt, hvor lidt det er,
börnene skal ha' noget hver.

Öjeblikket for gamling hver
er som goddag kun og farvel,

velfordrevet i ro og mag
yder det en alt mulig held.
Drømmen svinder med ungdomsår,
lejlighed med de stærke hår,
livet er kort og kunsten lang,
alt får at gå sin skæve gang.

Öjeblikket mod evighed
er vel det mindste af alt småt,
øjeblikket for evighed,
det er dog både stort og godt;
i det heldige öjeblik
menneskets kön sin frelser fik;
øjeblik hvert nu i hans navn,
viselig brugt, gör evig gavn. *Grundtvig.*

489.

Mel. af P. Heise og Emma Dahl.

NU løftes laft og løfte
til stjernehvælven blå,
nu flyver lille Håkon
med drømmevinger på.

Der er en stige stillet
fra jord til himlen op;
nu stiger lille Håkon
med englene til top.

Guds engle små de våger
for vuggebarnets fred;
Gud sign dig, lille Håkon,
din moder våger med. *H. Ibsen.*

490 a.

Mel. af H. Kjerulf.

DA barnet sov ind
med hånd under kind,
kom englene til
med latter og spil.

Da barnet det vågned, stod moderen over:
«Du smiler så vakkert, du små, når du sover.»

Dets mo'r gik til Gud,
og barnet kom ud;
det sovned ind
med tårer på kind,
men hørte straks latter og moderord ømme;
thi englene fulgte med barnlige drømme.

Snart blev det så stort,
at tåren frøs bort;
det sovned ind
med tanker i sind;
men englene veg ej, de svævede over,
tog tanken og hviskede: «Hav fred, mens du
sover!» *Björnson.*

490 b.

Mel. af Olsen.

O! bor du hist oppe, du ørnebrud!
så hør, hvad dig nynner en broderlig stemme!
for dig drog ung Reinald i verden ud,
for dig græder moder der hjemme.

Se! underbarnet er vokset op,
nu står han, en ridder, og glavindet svinger,
ved ørnens bolig, på bjærgets top,
omsuset af fuglenes vinger.

Sin handske han kaster i verden ud,
vil knuse de trældomslænker, så tunge.
O, bor du hist oppe, du ørnebrud!
så hør, hvad din broder mon sjunge!

— — Ak! ingen mig svarer; min røst er for
svag;
den kan dig ej nå i din skykranste bolig;
så ton da, mit guldhorn! — dit tordenbrag
er med høje naturer fortrolig. *Ingemann.*

491.

Mel. af P. Heise.

På søndag aften kommer hun
til dansen ganske vist;

da skal en kort, lyksalig stund
erstatte mangelen trist.
Er ugens slid end nok så slemt,
og fulgt af vrövl og had,
på söndag aften alt er glemt,
og jeg er kisteglad.

Vor by har kónne piger nok,
som gärne danse vil;
men der er i den hele flok
kun én, min hu står til.
de andre ved, de kónne er,
hun ene ved det ej;
på söndag aften vælges der,
og hende vælger jeg.

Så flyve vi med frydfuldt sind
afsted i dansens ring;
jeg ser i hendes öjne ind,
men ellers ingen ting.
De andres skæmt mig rörer ej,
jeg ænser ej, de ler;
på söndag aften danser jeg
bestemt med ingen fler.

Og når så dansen er forbi,
vi sky de andres fjed
og følges ad en ensom sti
langs mølledammens bred;
kun himlens stjærner på os se,
og bølgen lytter stil;
på söndag aften — ja, måske!
hvis jeg får mod dertil. *C. Ploug.*

492.

Mel. af Emma Dahl.

HAN tvær over bænkene hang;
hun lystig i dansen sig svang;
hun legte, hun lo,
med én og med to;
hans hjærte var nærved at briste,
men det var der ingen, der vidste.

Hun gik bag ved laden den kvæld,
han kom for at sige farvel.
Hun kasted sig ned,
hun græd, og hun græd,
sit livshåb hun skulde nu miste,
men det var der ingen, som vidste.

Ham tiden faldt frygtelig lang.
Så kom han tilbage en gang.
— Hun havde det godt;
hun fred havde få't;
hun tænkte på ham i det sidste.
Men det var der ingen, som vidste.

Björnson.

493.

Svensk folkemelodi.

FJORTON år tror jag visst, at jag va',
liten flicka så munter och så gla'.
Ingen friare hörde jag å,
och ingen heller jag tänkte uppå.
— La, la, la o. s. v.

Sälla tid, när jag blev sjutton år,
solen sken, göken gol, och det var vår.
Alt var skönt, jorden grön, himlen blå,
men likväl feltes mig något ändå.

Men nu är det ej mer, som det va'!
stundom är jag så sorgsen, stundom gla',
stundom är jag så hvit, stundom rö' —
och jag vill hvarken lefva eller dö!
— La, la, la o. s. v.

494.

Svensk folkemelodi.

GOSSEN min bor i Alunda by —
— Alo — Alunda, Alundalej! —
ögon har han blå som himlens klara sky.
— Alunda, lunda, alo!

Går med sin lia lätt som en vind,
litet bränd af sol'n, men frisk og röd om
kind.

Nys red han sine häster i vall,
aldrig så jag fåla bättre skött på stall.
Går han i dansen, ledig och blyg,
ser han på en flicka, sker det just i smyg.
Pingstdag om kvällen kom han till mig :
«Rosa lilla! hör, hvad jag vill säga dig.
Rosa, min Rosa! älskar du mig?»
«Å nej! — Alunda, Alundalej!
Du får nog en annan, tag din korg och tig!»
Kom så till mig om midsommarkväll, —
gick med mig i dansen, lätt och vig och snäll.
Flickor, bara tyst! — men tillstå jag vill,
hur det var, en kyss, det krangla' han sig till.
«Rosa!» han sagde, skall jag da dö af sorg?»
«Å nej, — Alunda, Alundalej!
här har du min hand, jag tar igen min korg!»
— Alunda, lunda, alo! *Svensk folkevis.*

495.

Svensk folkemelodi.

:|: SE sländan hon går, :|:
och ögat det flammar, hjertat det slår,
:|: se sländan hon går, :|:
och jag är en nordisk flicka!
Och aldrig kan dagen blifva mig lång,
när arbetet går vid sprittande sång,
till fjällan jag flyr, om hyddan blir trång;
ty jag är en nordisk flicka!

Får sorgen mig fatt,
så spelar jag väl den skälmen ett spratt,
får sorgen mig fatt,
så är jag en nordisk flicka.
Jag sjungar min sång och beder min bön,
och redelig flid får alltid sin lön,
och dagen blir glad, och kvällen blir skön;
ty jag är en nordisk flicka!

:|: Och sedan så har :|:
jag ochså en vän så dugtig och rar,
:|: hans hjerta jag har, :|:
och jag är en nordisk flicka.
Ja, när det blir vår, han hämter sin brud,
och brölloppet står med flöjtornas ljud;
och sjelf väfver jag hans brudgummeskrud;
ty jag är en nordisk flicka!

Björck.

496.

Mel. af P. Heise og R. Nordraak.

INGERID Sletten af Sillegjord
havde hverken sølv eller guld;
men en liden hue af farvet uld,
som hun havde få't ud af mo'r.

En liden hue af farvet uld,
havde hverken stads eller fo'r,
men fattigst minde om fa'r og mo'r,
der skinned langt mer end guld.

Hun gemte huen i tyve år,
måtte ikke slide den ud!
«Så bærer jeg den så glad som brud,
når jeg for alteret går.»

Hun gemte huen i tred've år,
måtte ikke skæmme den ud!
«Så bærer jeg den så glad som brud,
når jeg for Vorherre står.»

Hun gemte huen i firti år,
huskede endnu på sin mo'r:
«Vesle, min hue, for vist jeg tror,
vi aldrig for alteret står.»

Hun ganger for kisten at tage den,
hjærtet var så stort derved;
hun leder frem til det gamle sted,
da var der ikke tråden igen.

Björnson.
35

497.

Mel. af H. Kjerulf og Lindeman.

JEG tør ikke tale til dig,
du tør ikke se ned på mig;
men altid så sidder du der,
og altid spaserer jeg her.
Imellem kan tankerne listende fare;
men ingen tør spørge, og ingen tør svare:
O, vidste du bare!

Den gang du bestandig mig fandt,
da var du lidt kostbar iblandt;
men nu, da jeg sjældnere går,
nu ser jeg, du væntende står.
To øjne, to øjne kan flette en snare;
men den, som vil vid're, får ta' sig i vare!
O, vidste du bare!

Ja, dersom du anede sligt,
jeg gik her og skrev dig et digt,
at netop det bølgende fløj
did op, du står yndig og høj.
Men ser du, den kundskab, den bör vi nok
spare,
jeg længer vil fare, dig himlen bevare!
O, vidste du bare! *Björnson.*

498.

Mel. af L. Nielsen og N. Bjærum.

NEJ, hvad var det jeg fik
for et spørgsmål, da han gik:
«Jeg en væv laver til,
den skal op som i april:
hvis du tror, du har råd —
giv mig tråd!»

Nej, hvad mener han vel?
Vil han væve på den selv?
Og mit dejlige spind,
se, det mener han skal ind?
og så fort, som det går —
alt i vår?

Og han lo, da han fløj;
nej, han er så fuld af skøj!
Tör jeg lægge mit spind
i så ungt og flygtigt sind?
giv Gud, at det bandt,
hvad jeg spandt! *Björnson.*

499 a.

Mel. af A. Kirkegård.

HUN Venevil hopped på lette fod
sin kærest imod.
Han sang, så det hørtes over kirketag:
«Goddag! goddag! '—»
Og alle de småfugle sang lystig i lag:
— «Til Sanktehans
er der latter og dans;
men siden ved jeg lidet, om hun fletter sin
krans!»
Hun fletted ham en af de blomster blå:
— «Mine öjne små!»
Han tog den, han kasted og tog den igen:
«Farvel, min ven!»
Og jubled, mens han sprængte over ageren hen.
Hun fletted ham én: «Hvis du ej forsmår
af mit gule hår?»
Hun fletted, hun bød ham i ypperlig stund
sin røde mund:
han tog den, han fik den, og han rødmede
som hun.
Hun fletted en hvid i et liljebånd:
«Min höjre hånd.»
Hun fletted en blodrød i kærlighed:
«Min venstre med.»
Han tog imod dem begge to, men vendte
sig derved.
Hun fletted af de blomster fra hver en kant:
«Alle dem jeg fandt!»
Hun sanked, hun fletted og græd dertil:
«Tag dem, du vil!»
Han tiede og tog dem kun, men flygtede så vild.

Hun fletted en stor uden farvesans :

«Min brudekrans!»

Hun fletted, så fingrene blev blå:

«Sæt du den på!»

Men da hun skulde vende sig, hun ingen
steds ham så.

Hun fletted modig foruden stands

på sin brudekrans.

Men nu var det langt over Sanktehans,
ingen blomster fandt's:

Hun fletted af de blomster, som slet ikke
fandt's!

— Til Sanktehans

er der latter og dans;

men siden ved jeg lidet, om hun fletter sin
krans.

Björnson.

499 b.

Mel. af Lange-Müller og Adele Harris.

Han:

AGNES, min dejlige sommerfugl,
dig vil jeg legende fange!
jeg fletter et garn med masker små,
og maskerne er mine sange!

Hun:

Er jeg en sommerfugl, liden og skær,
så lad mig af lyngtoppen drikke;
og er du en gut, som lyster en leg,
så jag mig, men fang mig ikke!

Han:

Agnes, min dejlige sommerfugl,
nu har jeg maskerne flettet;
dig hjælper vist aldrig din flagrende flugt, —
snart sidder du fangen i nettet!

Hun:

Er jeg en sommerfugl, ung og blank,
jeg lystig i legen mig svinger:
men fanger du mig under nættets spind,
så rör ikke ved mine vinger!

Han:

Nej, jeg skal løfte dig varligt på hånd
og lukke dig ind i mit hjærte;
dér kan du lege dit hele liv
den gladeste leg, du lærte!

H. Ibsen.

500.

Mel. af H. Kjerulf.

Og ræven lå under birkerod
:|: bortved lynget. :|:
Og haren hopped på lette fod
:|: over lynget. :|:
Det er vel noget til solskinsdag!
det glitrer for, og det glitrer bag
:|: over lynget. :|:

Og ræven lå under birkerod
bortved lynget.
Og haren hopped i vilde mod
over lynget.
Jeg er så glad over alle ting!
Hu—hej, gör du slige svære spring
over lynget!

Og ræven vænted bag birkerod
bortved lynget.
Og haren tumled ham midt imod
over lynget.
Men Gud forbarme sig, er du der! — —
— Å, kære, hvor tör du danse her
over lynget!

Björnson.

501.

Mel. af Kjerulf.

PRINSESSEN sad höjt i sit jomfrubur,
smågutten gik nede og blæste på lur.
Hvi blæser du altid? Ti stille, du små,
det hæfter min tanke, som vide vil gå,
nu, når sol går ned.
Prinsessen sad höjt i sit jomfrubur,
smågutten lod være at blæse på lur.

Hvi tier du stille? Blæs mere, du små,
det løfter min tanke, som vide vil gå,
nu, når sol går ned.

Prinsessen sad höjt i sit jumfrubur,
smågutten tog atter og blæste på lur;
da græd hun i aft'nen og sukkede ud:
O, sig mig, hvad er det, mig fejler, min Gud!
Nu gik solen ned. *Björnson.*

502 a.

Mel. af Nordraak og H. Lund.

TRÆET stod færdig med blad og med knop.
«Skal jeg ta' dem?» sa' frosten og pustedede op.
«Nej, kære, lad dem stå,
til blomster sidder på!» —
bad træet og skjælv ifra rod og til top.

Træet fik blomster, så fuglene sang.
«Skal jeg ta' dem?» sa' vinden og vifted og
svang.
«Nej, kære, lad dem stå,
til bærret sidder på!» —
bad træet, i vinden det dirrende hang.

Og træet fik bær under soløjets glød,
«Skal jeg ta' dem?» sa' jenten, så ung og
så rød.
«Ja, kære, du kan ta'
så mange, du vil ha'!» —
sa' træet, og grenen det bugnende bød.
Björnson.

502 b.

Mel. af P. Heise.

JEG mindes vel et sted, gid jeg var der igen,
der timerne så sagtelig gled hen,
lig sølvklare perler, der drages på en snor,
så milde som to elskendes ord.

Der legede de fugle bag valbirkens blad,
der var jeg så munter og så glad;

der sprang jeg tit i engen og agted ej derpå,
hvad folk vilde sige, der det så.

Der stod jeg tit ved vinduet og bag de høje træer
og tænkte på den, jeg har kær —
og når han da sig nærmed med hurtige fjed,
da glædedes mit hjærte derved.

Der sad vi tit i måneskin bag rosernes hæk,
ved siden af den rislende bæk —
og veksled mangt et ord, halvt i alvor, halvt
i skæmt,
det har nu vel længst han forglemt! —
C. Hauch.

503.

Mel. af P. Heise og C. J. Hansen.

HUSKER du i høst, da vi hjem fra marken gik
vendte du imod mig et spørgende blik;
da faldt det mig på sind,
at jeg var hidtil blind;
sig mig, lille Karen, hvad mente du da?

Husker du i vinter, vi sad omkring arnens ild,
jeg fortalte æventyr, du hørte til;
tit op på mig du så,
så jeg gik rent i stå, —
sig mig, lille Karen, hvad mente du da?

Husker du i julen, ved gigers og fløjters klang,
mens vi over gulvet os lystelig svang,
så jeg på dig så vist,
at du blev rød til sidst;
sig mig, lille Karen, hvad mente du da?

Se, nu er det forår, og spirerne foldes ud,
fuglen bygger rede, og skoven står brud;
alt, hvad af liv der ved,
drømmer om kærlighed:
sig mig, lille Karen, hvad mener du nu?
C. Ploug.

504.

Folkemelodi.

DET var en lørdag aften,
jeg sad og ventede dig, —
du loved mig at komme vist,
men kom dog ej til mig!

Jeg lagde mig på sengen
og græd så bitterlig,
og hver en gang, at døren gik,
jeg tro'de, det var dig.

Jeg stod op søndag morgen
og flettede mit hår;
så gik jeg mig til kirken hen
og om den kirkegård.

Men du kom ej til kirke
og ej i kirken ind,
for du har få't en anden kær
og slaget mig af sind.

Jeg gik mig hjem så ene
hen ad den kirkesti,
og hvert et spor på stien var
der faldt min tåre i.

De røde bånd og skønne,
som du en gang mig gav, —
dem bærer jeg vist aldrig mer;
jeg stunder til min grav.

Hvor kan man plukke roser,
hvor ingen roser gror!
Hvor kan man finde kærlighed,
hvor kærlighed ej bor.

Jeg vilde roser plukke —
jeg plukker ingen fler;
jeg elsked dig så inderlig;
jeg elsker ingen mer.

Folkewise.

505.

Mel. af Lindeman.

VÆR glad, når faren vejer
hver ævne, som du ejer:
jo større sag,
des tyngre tag,
men desto større sejer:
Går støtterne i stykker,
og vennerne får nykker,
så sker det blot,
fordi du godt
kan gå foruden krykker.
— Enhver
Gud sætter ene,
han selv er mere nær. *Björnson.*

506.

Mel. af H. Kjerulf.

AFT'NEN er stille,
tonerne trille
lydløse ned i det evige væld.
Kun mine tanker
lyttende vanker; —
vil hun ej komme i kvæld?
Vinteren drømmer,
stjærnerne svømmer
gennem dens florldette syner og ler,
nævnnende sommer,
elskov og blommer;
tör hun ej møde mig mer?
Havet med panden
islagt mod stranden
sukker i længsel og rejsesyg ro.
Skibe for anker,
sejlfyldte tanker;
o, vi må findes, vi to!
Sneen har dalet,
tumlet og malet
æventyr-let i den skog-dunkle hej:

dyrene lister,
slagskygger frister :
var det dit fodtrin ? — O nej !

Modet du savner,
rimfrosten favner
længselens grene, fortryllet du står.
Men jeg tør sprænge
dækket og trænge
ind, hvor i drømme du går.

Björnson.

507 a.

Mel af J. P. E. Hartmann.

DEN kedsom vinter gik sin gang,
den dag så kort, den nat så lang
forandrer sig
så læmpelig ;
den barske vind, den mørke sky
må fly.

Man mærker ej, at sne og slud
skal møde dem, som vil gå ud ;
thi lad os gå
at skue på,
hvor smukt naturen sig betér
og ler.

Ak se, hvor pyntet solen går
med lange stråler i sit hår ;
den varme krans
er rette kans
for alle ting, som nu må gry
på ny.

Se fuglene i flokketal
i luftens vide sommersal ;
her flyver én
jo med sin gren,
en anden sanker hår og strå
så små.

Ak, se et meget yndigt syn
på skovens grønne øjenbryn !

den höje top
skal klædes op,
og våren pynter bøgen ud
til brud.
Hist vogter hyrden kvæg og korn;
et hundebjæf, en lyd af horn
er alt hans spil;
men hør blot til,
hvor smukt den skov ham svare må
der på. *Ambrosius Stub ved Molbech.*

507 b.

Mel. af H. Hansen.

Fo alle di småblomster, dæ dov æ te i år,
o fovle, de æ ette te o seje,
så fin o frisk o favr, som böjeskovi står,
dæ te har je aller för set leje,
o vor je venjer öjet hen, je ser så sære tenj,
de løvter så founerli herenje i mit senj,
je mærker i år,
i Danmark æ de vår,
de løvter så founerli herenje i mit senj,
naturen æ fo'aret, ejer je ha voen blenj.
Om moeni da flöjer di fovle u med sanj,
som om di fo nattero vil takke,
o går je ned ve bækki en avtenstund iganj,
da æ de, som bøllerne ku snakke;
så vedsker det så sælsomt i ellekrattets løv,
hver lille blomst hun nikker mildt o sejer te
mej: tøv.
je mærker i år,
i Danmark æ de vår,
hver lille blomst hun nikker mild o sejer te
mej: tøv,
naturen æ fo'aret, ejer je ha voen döv.
O folkets lyv æ heller knap, som de plejer von,
de skyer blomst i mannen simpel hytte,
o vil I bare vejnte ino et lille koen,
så blyver boni lanjets bedste støtte;

de gamle folkeviser, dæ ha lydt ved kamp o lej,
de æ som fovletoner, je kan høre på mi vej,
je mærker i år,
i Danmark æ de vår,
de æ som fovletoner, je ka høre på mi vej,
de hele æ fo'aret, ejer o a de æ mej.

Mads Hansen.

508.

Mel. af P. Heise.

Kanske vil der gå både vinter og vår,
og næste sommer med og det hele år; —
men en gang vil du komme, det ved jeg vist;
og jeg skal nok vente, for det lovte jeg sidst.

Gud styrke dig, hvor du i verden går!
Gud glæde dig, hvis du for hans fodskam-
mel står!

Her skal jeg vente, til du kommer igen;
og venter du histoppe, vi træffes dér, min ven!

Henrik Ibsen.

509 a.

Mel. af Kallenbach, Nordraak, Hornemann og Kirkegård.

HOLDER du af mig,
holder jeg af dig
alle mine levedage;
sommeren er kort,
græsset blegner bort
kommer med vor leg tilbage.

Hvad du sa' i fjor,
husker jeg i år,
sidder som en fugl i karmen —
kakker på og slår,
synger lidt og spår
lykke under solevarmen.

Litli—litli—lu,
hører du mig nu,
gutten bag ved birkehejen?

Ordene vil gå,
mørket falder på,
kanske du kan vise vejen.

Sjo-i, sjo-i, hys,
sang jeg om et kys?
nej, det gjorde jeg vist ikke.
Hørte du det, du?
kom det ej i hu,
jeg vil lade afbud skikke.

O, godnat, godnat,
drömmen har mig fat,
den om dine milde öjne,
og de tavse ord,
som af krogen fór,
o, de vare så forflöjne!

Nu jeg lukker til;
er der mer, du vil?
Tonerne tilbage trille,
lokker mig og ler,
vilde du mig mer? —
Aft'nen er så blid og stille.

Björnson.

509 b.

Mel. af Malling, eller: Jeg lagde mit hoved.

DER flyver en due blandt piger små;
hende bar vi fast gerne på hænder.
Helst æventyr favre hun hører på;
hun alle vore viser kender.
— Liflig går pigernes dans!

Hvi flagrer vor due som stork i høst?
vil hun flyve til fremmede lande?
Hun lytter til drömmetoner med lyst
om elverkongens gyldne strande.

Vor due sig voved til elverhøj,
og til vingeslag lytted hun bange.
En ungersvend ud i falkeham fløj,
og duen blev hans kære fange.

Se, duen er bleven en brud så skön;
nu hun danser til fidelens strænge.
Til landet, hvorom hun drömte i lön,
hun danser over grønne enge.

Glad flyver vor due til bondens hjem,
som en kongesön blev hendes mage,
men tro har hun alle kære i gem:
Os elsker hun dog alle dage.

Fra fader og moder vil bruden bort;
alt som fuglen hun samled til rede.
Til dem, vi har kær, er vejen fuld kort:
Om venner skal hun aldrig lede.

Af pigernes lag vi danse dig ud,
du som leged så smukt blandt os unge!
Vor due, du blev en elskelig brud —
så glade vi din brudesang sjunge.
— Liflig går pigernes dans! *Ingemann.*

510.

Mel. af H. Kjerulf.

TORARIN bueskytte
skulde i leding gå.
Han tænkte med sit bytte
at smykke sin jægerhytte,
hvor björnehuden lå.

Men först han gik til vangen,
hvor birke stode tæt;
thi der blev skytten fangen
en vår under fuglesangen
i Frejas skjulte næt.

Og jarlens datter bragte
ham dér et ömt farvel.
Skovskyggen langt sig strakte,
elvene glede så sagte
gennem den lune kvæld.

Hun havde om sin isse
roser og kløverblad.

Han sagde: «Giv mig disse
at bære, når sværdets spidse
dyppes i Birtings-bad.»

Hun sagde: «Vårens smykke
er spildt i kampens spor;
til varsel for din lykke
tag hellere et våbenstykke:
en sikker buesnor.»

Hun satte sig på tue
og skar sin rige lok;
den var som guld at skue;
hun fletted den til hans bue
og kvad: «Den holder nok!

Lad kun din bue øves
i hvasse pileskud;
min snor skal dog ej sløves,
den holder, imens den prøves,
som hjærtets troskab ud.»

Torarin bueskytte
gik frem i kæmpegang;
det var ham sødt at lytte,
mens pilen fløj på byttet,
til buesnoren's klang. *Welhaven.*

511.

Svensk folkemelodi.

ANDERS han var en hurtiger dräng,
flittiger som en myra,
stor var han som den grofvaste karl,
stark var han väl som fyra.
Munter och glad, lustig han var,
flickorna tyckte, han var så rar.
Lita på mig,
én får han sig,
det kan jag tryggt bedyra.

Anders var blyg och suckade: «Ack!
den som en flicka hade!»
Da kom han ind i flickornas rad,
höjde sin röst och sade:

«Söta små flickor! en vill jag ha',
hvilken utaf er får jag nu ta'?»

Anders, ta' mig!»

Anders, ta' mig!»

ropade alla glada.

«Nej — tänkte Anders — det blir för svårt!
jag kan få allihopa.»

«Den, som tar råda, hon skal bli min,»
började han att ropa.

Då rusa alla bomms i en hög,
högt upp i luften hårtafsa flög;

hett gick det till,

tro, om ni vill,

ryslig var den bataljen.

«Nej — sade Anders — tocka behag,
de röra mig så föga.»

Då fick han se, hur Anna satt still
med tårar uti sitt öga.

«Så — tänkte Anders, glad i sitt sinn, —
du, lille Anna, du skal bli min!»

«Vill du mig ha'?»

Hon svarte: «Ja!»

Så går det till at fria. *Svensk folkevis.*

512.

Mel. af Chr. Simonsen.

MADS Doss han war en kon koltringsknæjt,
han gik med fo'ren i hien,
imell så slow han lyng te en bæjt,
imell så band han åw vien
en lim te hans mow'r, å så sang han imell
di ho'r et så vit, nær han tow te å hwell:
La la luh, la la lih, kom! så skal a bih.

Mett Kjölwro war en kon stonthuestøs,
gik åsse med fo'ren i hien,
å somti hon svedt, å somti hon frøs;
den drywen, slet itt hon ku li en;

hon snöwsed imell, få hind dawven wa lång,
iwessomda tahrt hon sin klukker å sång:
La la luh, la la lih, kom ! så skal a bih.

Å somti di mødtes så hist å så hæhr,
od mælmad å språkked så knöwt da,
å lidt om lidt fik de hveranner så kjæhr:
jen kam, næ den åhn ga en hwöwt da,
Å næ di had ædt, gik di hwæ te si' hjar
å sång, så det gjall öwwe mosser å kjahr:
La la luh, la la lih, kom ! så skal a bih.

St. St. Blicher.

513 a.

Mel. af Aug. Soderman.

Og jeg vil ha' mig en hjærtenskær,
ja, ja, hjærtenskær!
men en lej, eller sint, eller sur, eller gærrig
og gammel kar,
som drikker sig fuld
og falder omkuld, —
ham svarer jeg : Nej,
pak dig bare din vej ! —
selv om han en drabelig lensmand var.
Men jeg vil ha' mig en hjærtenskær, —
ja, ja, hjærtenskær!
som er stor, som er stærk, som er kæk, som
er trofast og vakker, ja,
som altid er mild
og venlig og snild,
som elsker for Gud
sin egen lille brud ; —
se, så skal han være, som jeg vil ha'!
Og han skal være min hjærtenskær, —
ja, min hjærtenskær ! —
Og jeg vil være god imod ham, jeg skal
elske ham evig og tro
og klappe hans kind
og kvikke hans sind
og bage hans brød
og koge hans grød, —
og så skal vi leve så godt, vi to.

C. P. Riis.
36

513 b.

Mel. af Georg Lumbye.

Du brune hjort ved træets rod,
du skovens raske springer!
hvor fik du sådant lystigt mod,
så klart et blik, så let en fod,
som om du havde vinger?
Da knejste hjorten, stolt i sind,
med sine takkers grene:
«Det kommer af, jeg har en hind,
mens du må gå din dunkle vej alene.»

Du lille fugl i busken hist,
du glade forårssanger!
hvi hopper du så fro på kvist,
mens jeg mit muntre sind har mist,
og aldrig mere fanger.
Fra busken titted fuglen ud
og sang bag blad og grene:
«Det kommer af, jeg har en brud,
mens du må gå din dunkle vej alene.»

I bølger, som mod stranden slå
og lege med hverandre!
Hvorfor er I så lyseblå,
mens I mit hjertes dybe vrå
kun mørke tanker vandre?
Da slog en bølge frisk og glad
sit skum mod breddens stene:
«Det kommer af, vi følges ad,
mens du må gå din dunkle vej alene.»

Du stjerne, som din stråle hvid
nedsender fra det høje!
Hvi er din glans ved midnatstid
så bævende, vemodig, blid
som tåren i et øje?
Da lød det sagte for min hu
fra luft, i toner rene:
«Det kommer af, at jeg som du
må altid gå min dunkle vej alene.» *Molbeck.*

514.

Mel. af Lindeman.

JEG vælger mig april!
i den det gamle falder,
i den det ny får fæste;
det volder lidt rabalder, —
dog fred er ej det bedste,
men at man noget vil.

Jeg vælger mig april,
fordi den stormer, fejer,
fordi den smiler, smelter,
fordi den ævnen ejer,
fordi den kræfter vælter, —
i den bli'r somren til. *Björnson.*

515.

Mel. af Fr. Kuhlau.

HERLIG en sommernat
drage til elvekrat,
hvile ved kilden, den svale!
Luna sit sølverbånd
snor om Endymion,
spejder i busk og i dale.

Møder en nymfe dig,
lad hende skytte sig!
Jæger, o, lad hende fare!
Husk, at Aktæon fik
straf for et dristigt blik!
Jæger, o, tag dig i vare!

Gå på den sikre vej!
sværm og forvild dig ej,
jæger, i agt du dig tage!
Men har du tabt vort spor,
lyt til vort jægerkor!
det skal dig kalde tilbage.
J. L. Hejberg.

516 a.

Mel. af Sandström.

Jag vet en vrå emellan bergen,
en liten vrå, som tillhör mig.

Der ingen flärd innästlat sig,
der ingen oskuld skiftat färgen.
Hvart än mig ödet kasta må,
jag längtar åter til min vrå,
min lilla vrå bland bergen.

Der har jag stängt en fånge inne,
som måste gifva sig tillfreds
inom den lilla, trånge krets;
ty jag har bländat håg och sinne.
Hvart än mig ödet drifva må,
jag längtar åter till min vrå,
min lilla vrå bland bergen.

Min lilla Hildur heter fången,
och kärleken med blomster-band
fäst hennes hjerta, fot och hand
vid kojans sångare och sången.
Hvart jag af ödet jagas må,
jag längtar åter till min vrå,
min lilla vrå bland bergen.

J. A. Wadmann.

516 b.

Mel. af P. Heise.

Hun er så skær som den hvide sne,
hun er så fin med sit gule hår,
hun er så rank og så ren at se,
hun er det dejligste, jeg forstår!
så lys en glæde, som nogen ved,
må gjerne være de andre bered,
men jeg vil eje min kærlighed!

Vel tykkes solen mig blank og klar,
men bedre lys blev i hende lagt;
to glade øjne den frue har,
i dem jeg føler Guds milde magt!
Og lagde de kronen af Rom for min fod,
men de vilde tage mit bedste klenod:
den handel blev dem vist aldrig god!

Wachsmuth v. Mühlhausen.

517 a.

Mel. af E. Bøgh.

Og sneen den fæg så vide om jord,
men nonnen hun sang i det hellige kor.
— Der er roser i klosterets have!
Og ridderen kom fra den blodige leg,
så rød var hans brynje, men kinden så bleg.
— Hør klokkerne ringe til ave!

Og ridderen blev der inde til vår,
og nonnen hun plejed og lægte hans sår.
Hun bad ved hans leje så mangen en bön,
hun bragte ham trøst, men selv græd hun
i lön.

Da løvet blev grönt, og fuglene sang,
sig ridderen atter i sadelen svang.
Han jog gennem lunden med jublende røst,
men inde i cellen sad nonnen så tyst.

Da blomsterne visned, og bladene faldt,
hans bryllup på borgen man fejrede alt.
— Der er roser i klosterets have!
Men nonnen hun plukked de sidste, hun fandt,
til bruden, den glade, i krans hun dem bandt.
— Hør klokkerne ringe til ave! *E. Bøgh.*

517 b.

Mel. af P. Heise

DE bølger, de skylle, de skylle mod land,
under lide,
de tanker, de færdes så vidt over vand,
mig tvinger den lönlige kvide.
På bjærget, der brænder, der brænder et bål
under lide.
at skilles fra sin ven er den beskeste skål,
mig tvinger den lönlige kvide.
Ak vidste, ja vidste jeg, hvor nu han mon gå
under lide;
hvo kærlighed ej kender, han kan mig ej forstå,
mig tvinger den lönlige kvide.

C. Hauch.

518 a.

Mel. af Jakob Knudsen.

SIG nærmer tiden, da jeg må væk!
jeg hører vinterens stemme;
thi også jeg er kun her på træk
og haver anden steds hjemme.

Jeg vidste længe, jeg skal herfra;
det hjærtet ikke betynger,
og derfor lige glad nu og da
på gennemrejsen jeg synger.

Jeg skulde sunget lidt mer måske —
måske vel også lidt bedre;
men mørke dage jeg måtte se,
og storme rev mine fjedre.

Jeg vilde gerne i Guds natur
med frihed spændt mine vinger;
men sidder fast i mit snævre bur,
det alle vegne mig tvinger.

Jeg vilde gerne fra højen sky
udsendt de gladere sange;
men blive må jeg for kost og ly
en stakkels gældbunden fange.

Tit ligevel til en smule trøst
jeg ud af fængselet titter
og sender stundom min vemodsrøst
med længsel gennem mit gitter.

Lyt og, o vandrer! til denne sang,
lidt af din vej du hidtræde!
Gud ved, måske det er sidste gang,
du hører livsfangen kvæde.

Mig bæres for, som ret snart i kvæld
at gitterværket vil briste;
thi kvidre vil jeg et ömt farvel;
måske det bliver det sidste.

St. St. Blicher.

518 b.

Mel. af P. Heise.

VISSELULLE nu, barnlil!

sov nu sødt og sov nu længe,
skönt din vugge stander stil,
uden dun og uden gænge.

Hører du den dumpe storm
sukke ved, hvad jeg forliste?
mærker du, den sultne orm
pikker på din fyrrekiste?

Sov, barnlille! ved min sang.
Intet skal din glæde mangle.
Hører du den muntre klang
hist i tårnet af din rangle?

Nattergalen nærmer sig;
fryde dig dens blide klukke?
du har ofte vugget mig,
nu skal jeg dig atter vugge.

Hvis dit hjerte ej er sten,
mærk min idræt, moder kære!
Her af denne hyldegren
vil jeg dig en fløjte skære.

Ved dens toner fryd dit sind,
hvor den klager svagt og ene,
som en vildsom nattevind
i de våde vintergrene!

Ak, nu må jeg fra dig gå;
det er koldt i dine arme,
og jeg ejer ingen vrå,
hvor jeg mig igen kan varme.

Visselulle da, barnlil!

sov nu sødt og sov nu længe,
skönt din vugge stander stil,
uden dun og uden gænge.

Ohlenschläger.

XVII. Folkeviser.

519.

Dansk folkemelodi.

UDI de dybe dale for Norden under ø
der vippede to duer alt udi jordefrø,
den ene var violenblå, den anden hvid som sne,
∴ det var det allerdejlige, som nogen
kunde se. ∴

De tvende bygged sammen alt i den bøgelund,
og deres unger fjedres ved bælte og ved sund;
der bygged de fra hedenold, og endnu byggede,
det er det allerdejlige, som nogen monne se.

Den hvide hedder ordet og sangens magt den blå;
når ud de flyve sammen, de hjerterne kan nå;
så svinger som et duepar sig kæmpevisen gild,
∴ det er det allerdejlige, som nogen høre vil. ∴

C. J. Brandt.

520.

Svensk folkemelodi.

Hr. Villemænd og hans mø så pur,
— strængen er af guld —
de leged guldtavl i hendes bur.
— Så liflig leged han for sin jomfru.

Og hver gang guldtærningen randt omkring,
da randt der en tåre på jomfruens kind.

«Skön jomfru, hvi er I så sorrigfuld,
og monne I græde for røden guld?»

Hvad heller mon er det for sadel og hest,
hvad heller for mig, at jeg har eder fæst?

«Jeg græder slet ikke for guld eller hest,
ej heller jeg græder, for I mig har fæst.

Jeg græder alene for Blidebro,
der sank til bunds mine søstre to.»

«I skal ikke græde for Blidebro,
I rider min ganger med røde guldsko.

Og alle mine svende de sidde på rad,
de vogte eder vel for det kolde bad.»

Den jomfru hun red over Blidebro,
da snubled hendes ganger på fire guldsko.

Der gled hendes ganger med femten guldsöm,
og jomfruen sank for den stridige ström.

Den jomfru oprakte den hvide hand:
«Min ædelig herre, mig hjælpe til land.»

Hr. Villemænd taler til liden smådreng:
«Du hente mig harpen med rødeguldstræng!»

Hr. Villemænd gik sig for strømmen at stå;
så mesterlig kunde han guldharpen slå.

Han leged med læmpe, han leged med list,
ej rørte sig fuglen, ej blad på kvist.

Han leged med styrke, han leged med gny,
det gjælded i bjærge, det runged i sky.

Da rævnede barken på birk og eg,
og hornene sprang af det brølende kvæg.

Og så slog han harpen til bunds i harm,
at ud blæste kraften af troldens arm.

Herop måtte trolden fra dyben sø:
«Hold op med din ringlen, her er din mø.

Her er med hende hendes søstre to;
du lade mig nu volde vandet i ro!»

«Velkommen den ene, velkommen de to!
men aldrig skal du volde vandet i ro!»

Hr. Villemænd sværdet uddrog fuld glad,
og flakte så trolden hin arge midt ad.

Han trøstet sin kære med søstre to:
— strængen er af guld —

«I ræddes aldrig mere for Blidebro!»
— Så liflig leged han for sin jomfru!

521.

Gammel folkemelodi.

Hr. Oluf han rider så vide om land,
og til sit bryllup så byder han;
— men dansen den går så let gennem lunden.

Men alt som han kom udi lunden så grøn,
en elvedans går der let og skön.

Der dansede fire, der dansede fem,
den elvemø rækker hånden frem:

«Og hør du, hr. Oluf! træd dansen med mig,
så fagre gaver jeg giver dig!»

«Slet ikke jeg tör, slet ikke jeg må!
i morgen så skal mit bryllup stå.»

«Og vil du ej træde dansen med mig,
så ond en sot skal da følge dig.»

Så slog hun ham over hans hærde så god,
så slaget gjaldt i hans hjærterod.

«Du ride nu hjem til din fæstemø kær
og glem nu ikke din bryllupsfærd!»

Det skete för dagen blev lys udi gård:
bleg lå hr. Oluf på sorten bår.

Hr. Oluf og hans fæstemø huld,
de to kom sammen i sorten muld.
— Men dansen den går så let gennem lunden.

522.

Dansk folkemelodi.

Og skön så er hun linden, imens hun mon gro,
— nu vil jeg med dig! —
så er hun og stolt Elselil, hun holder sin tro.
— Så troloved hun den ridder.

Og det var ridder Åge, han red under ø,
og Elselille fæsted han, så væn en mø.

Han fæsted jomfru Else, så væn en mø,
og det var på hans bryllupsdag, han måtte dø.

Da græd hun, Elselille, så sorigfuld;
det hørte ridder Åge ned under sorten muld.

Op stod han ridder Åge med skrud på bag,
han lakked til sin fæstemø med megen umag.

Så klapped han på døren med skrud for skind:
«Stat op, min kære fæstemø, og luk mig ind!»

En stund lå Elselille og tænkte ved sig:
«Er det min døde fæstemand, som kommer
til mig?»

Det mældte jomfru Else med tårer på kind:
«Ja, kan I nævne Jesu navn, så kommer I ind.»

«Stat op, Elselille, luk op din dør!
for jeg kan nævne Jesu navn, som jeg
kunde för!»

Op stod jomfru Else, med tårer på kind,
så lukked hun den døde mand i buret ind.

Så tog hun op guldkammen og redte hans hår,
for hver en lok hun redte ud, der randt en tår.

«Og hør du, ridder Åge, kær brudgom min!
hvordan er det i sorten jord, i graven din?»

«Sådan er der i jorden, i grav hos mig,
som i det klare himmerig, thi glæd du dig!»

«Og hør du ridder Åge, kær brudgom min!
så tag mig med til sorten jord, i graven din!»

«Men så er der i jorden, i grav hos mig,
som i det værste helvede, slå kors for dig!

For ikkun, når du kvæder, som til en dans,
forinden er min grav omhængt med rosen-
krans.

Og hver en gang du græder, i hu så mod,
da er min grav og kiste fuld af levret blod.

Nu galer for de gode den hane hvid,
jeg må ej længer tøve her, jeg længes og did.»

Op stod han ridder Åge, med skrud på bag,
så lakked han til kirkegård med megen
umag.

Det gjorde jomfru Else, sin brudgom kær
hun fulgte gennem mørken skov på nattefærd.

Og der de kom fra skoven til kirkegård,
da fældte ridder Åge brat sit gule hår.

Og der på kirkegården de trådte ind,
da falmed på den ridder brat hans rosenkind.

«Og hør nu, Elselille, og giv det i gem!
du græde nu dog aldrig mer din fæstemand
hjem!

Men se dig op til himlen, til stjærnerne små!
da mærker du så blidelig, hvornatten mon gå.»

Imens hun så til himlen, til stjærnerne små,
— nu vil jeg med dig —
i jorden sank den døde mand, ej mer hun
ham så.

— Så troloved hun den ridder.

523.

Mel. af Chr. Barnekow.

Og det var rigen Runegård,
han rider i rosenlund,
der møder han ørnen af Bedelund
så årle en morgenstund.
— Men nu gælder ørnen i Bedelund så årle.

«Og hør du, rigeste Runegård!
hvi rider du her så ene
alt med din høg og med din hund?
hvor er dine mange svende?»

«De er somme til lands og somme til vands,
de stærke bølger at bryde,
og selv rider jeg i rosenlund,
de vilde dyr at skyde.»

«Og skyder du mig de vilde dyr,
som mig er agtet til føde,
såmænd da, rigen Runegård,
fuld dyrt skal du dem bøde!»

«Alt nok så haver jeg øksen og kø'r
de foler og fede heste,
jeg regner det, ørn af Bedelund,
kun lidt, om du mig vil gæste.»

«Jeg skøtter ej om de øksen og kø'r
og foler og fede heste,
så væne haver du søstre to,
dem vil jeg begge fæste.»

«Jeg haver de blomster holdt godt i hævd,
alt siden vor fader døde,
og det forbyde den øverste Gud,
du skulde dem nu forøde!»

«Kan ikke jeg få dine søstre to.
alt med dit fuldgode minde,
da tager jeg allerkæresten din,
det spejl for hver en kvinde.»

Så bukked han, rigen Runegård,
sig under de lindekviste,
de ramme runer, dem skar han der,
som han det længe vidste.

Så bandt han ørnen af Bedelund
så højt over lindekviste:
«Og hør du det nu, du grumme ørn!
min kærest nu skal du miste.»

Bort rider han rigen Runegård,
han lader sin gang springe;
alt sidder ørnen i Bedelund
og svelter over sin vinge.
— Men nu gælder ørnen i Bedelund så årle.

525.

Egen melodi.

JEG tjænte mig i kongens gård,
jeg kunde om natten ej sove,
fortryllet var min fæstemø,
hun spilled som hind i skove.
— Så vinder den svend sin jomfru.

Jeg red mig ud af kongens gård,
min fæstemø at oplede,
jeg så en hind i rosenlund,
den lysted det mig at bede.²²

Så satte jeg buen for mit knæ,
mine hunde løb hinden så nær;
men hun vilde ikke for hundene fly,
for hun havde mig så kær.

De hunde trådte den hind for nær,
hun måtte omsider fly,
hun skabte sig om til en lille fugl
og fløj så højt i sky.

Hun fløj så højt, hun fløj så lavt,
satte sig på lindegren,
jeg stod med sorg der nedenfor,
så såre måtte jeg mig hvene.

Så tog jeg øksen på min bag,
jeg vilde den lind nedfælde,
det sagde da skovens ejermænd:
«Det hug skal du dyrt undgælde.»

«O, lad mig hugge det ene træ,
og gör mig ikke den møde;
thi fanger jeg ej den lille fugl,
da sørger jeg mig til døde!

«Og hør du fagre ungersvend,
lad grønnes den lindestamme!
du fanger aldrig den lille fugl
undtagen med brad hin tamme.»

Så skar jeg braden af mit bryst,
hængte den på lindekviste,
mit hjerte sved og blodet randt,
men fuglen jeg vilde ej miste.

Frem fløj den fagre, lille fugl,
med vingerne hun rysted,
og kvidred, som hun alt forstod,
og sig derved forlystet,

Hun hakked i den brad så fast,
lod den fuld godt sig smage,
og hun, jo længer hun åd deraf,
des bedre mon mig behage.

Ned fløj den fagre, lille fugl,
hun på min hånd sig satte,
da blev hun til en mø så skön,
som nogen mand kan fatte.

Hinanden klaged vi vor nød,
betroed vi vor glæde;
o ve! når den, man haver kær,
er ikke mer til stede.
— Så vinder den svend sin jomfru.

526.

Mel. af Johanne Fenger.

DEN jomfru tog over sig :|: kåben blå, :|:
og ud i lunden så monne hun gå.
— Imod så blid en sommer.

«Lyksalige lind! du står så bold,
som hvert dit blad var af røden guld.»

«Du tørst ikke ved at rose mig;
langt bedre lykke Gud undte dig.

For vi var elleve søskend små,
en stifmoder strid vi måtte få.

Og somme hun gjorde til hinde små,
og somme hun gjorde til falke grå.

Mig gjorde hun til så grøn en lind,
at jeg skulde stå for regn og vind.

Hun bød mig stande og ej få bod,
för kongesön kyssed mig på fod.»

«Nej, stat du her ude og tænk på mig,
mens jeg ganger hjem, beder godt for dig.»

Hun skrev de breve med hviden hånd
til hendes kær broder i fremmed land.

Han kom, og han kyssed den linderod,
det blev til den dejligste jomfrufod.

Ja, linden blev til en mø i vår
med rosenkind og udslagne hår.

Den ridder han fæsted den :: rose rød, ::
da havde hun ret forvundet sin nød.

— Imod så blid en sommer.

527.

Dansk folkemelodi.

PRINSESSEN sad i höjenloft,
med hånden under kind,
da kom så favr en gangerpilt
og tittede derind;
— for de spillede guldtærning.

«Og hør du favre gangerpilt,
leg tavlebord med mig!»
«Men jeg har intet røden guld
at sætte ind mod dig.»

«Så sæt da ind din gode hat,
om også den er grå,
så sætter jeg min perlesnor,
tag den, om du kan få!»

Den förste gang guldtærningen
på tavlebordet randt,
den gangerpilt han tabte,
og jomfruen hun vandt.

«Og hör, du favre gangerpilt,
leg tavlebord med mig!»
«Men jeg har intet røden guld
at sætte ind mod dig.»

«Så sæt da ind din kjortel god,
om også den er grå!
så sætter jeg mit hovedguld,
tag det, om du kan få!»

Den anden gang, guldtærningen
på tavlebordet randt,
den gangerpilt han tabte
og jomfuen hun vandt.

«Og hør, du favre gangerpilt,
leg tavlebord med mig!»
«Men jeg har intet røden guld
at sætte ind mod dig.»

«Så sæt du dine hoser ind
og dine vandresko!
så sætter ind jeg der imod
min ære og min tro.»

Den tredje gang guldtærningen
på tavlebordet randt,
da jomfruen hun tabte;
den gangerpilt han vandt.

«Og hør, du *usle* gangerpilt,
skynd dig nu brat fra mig!
og sølverbundne knive to
dem vil jeg give dig.»

«De sølverbundne knive to,
dem får jeg, om jeg kan;
men jeg vil ha' den jomfru fin,
jeg med guldtærning vandt.»

«Og hør, du *usle* gangerpilt,
skynd du dig brat fra mig!
og silkesy'de skjorter to,
dem vil jeg give dig.»

«De silkesy'de skjorter to,
dem får jeg, om jeg kan;
men jeg vil ha' den jomfru fin,
jeg med guldtærning vandt.»

«Og hør, du *usle* gangerpilt,
skynd du dig brat fra mig!
og med guldsadel hesten hvid,
den vil jeg give dig.»

«Guldsadlen og den hvide hest,
dem får jeg, om jeg kan;
men jeg vil ha' den jomfru fin,
jeg med guldtærning vandt.»

«Og hør, du *usle* gangerpilt,
skynd du dig brat fra mig!

guldborgen med den grønne skov,
den vil jeg give dig!»
«Guldborgen med den grønne skov,
den får jeg, om jeg kan;
men jeg vil ha' den jomfru fin,
jeg med guldtærning vandt.»
Prinsessen stander i sit bur
og fletter sine hår:
«Gud bedre mig guldløkket mø
for fæstemand, jeg får!»
Den gangerpilt i gården står
med hjælm og skjold og sværd:
«Alt får du bedre fæstemand,
end du var nogen tid værd.
For jeg er ingen gangerpilt,
om end jeg synes så,
jeg er den bedste kongesøn,
som solen skinned på.»
Prinsessen ser for gangerpilt
den kongesøn i gård;
med røde roser fletter nu
hun sine gule hår.
— For de spillede guldtærning.

528.

Egen melodi.

Så mange sad de riddere,
alt over dronningens bord,
og de begyndte at tale
så mangt et gammens ord.
— Under den lind, der skal I mig bie.
De talte ej om kirkegang
og ej om klostertugt,
men heller om de stolte mø'r,
om alt, hvad der var smukt.
Det var da herre Peder,
og han tog munden fuld:
«Og jeg vil have den jomfru,
som har både gård og guld.

Og jeg vil have den jomfru,
som kan med silke sy,
og den vil jeg ikke have,
som gjerne ganger i by.

Og jeg vil have den jomfru,
som vel kan brede sit bord,
og den vil jeg ikke have,
som er for djærv i ord.»

Alle da sad de skønne jomfruer
og mælede ikke et ord,
undtagen hun liden Kirsten,
som stod for dronningens bord.

«Og var jeg end så voksen alt,
jeg skulde en ridder love,
hr. Peder med de store ord!
dig vil jeg aldrig have.

For jeg skulde sidde i højen loft,
der både at skære og sy,
mens du sad på din høje hest,
før om fra by til by.

Og jeg skulde sidde i højen loft
og brede med flid mit bord,
imens du stod på folketing
og ledte med flid om ord.

Og jeg skulde gå i højen loft
og brede med skel de bænke,
imens du sad i ridderlag,
kunde ej dine ord betænke!»

Op stod da herre Peder,
hans ord faldt ham så redt:
«Nu haver jeg fundet den jomfru,
jeg længe har efterledt!»

Og der blev fryd i dronningens gård,
så favrt sig alt mon vende,
da dronningen gav liden Kirsten bort,
hr. Peder han fæstede hende.
— Under den lind, der skal I mig bie.

529.

Mel. af Nutzhorn og M. Eskesen.

Og det var om en løverdag,
det regned under ø,
og det var Tyge Hermansön
skulde hente sin fæstemø.

— Jeg skal ride ud imod så væn en mø.

Den herre ud af vindvet så,
de bække løb så stride:
«Ej køber jeg så dyrt en mø,
jeg rider mig til kvide.

Men hør du, Nilaus Bendiksön,
alt med de lange skanker!
rid du i dag min brud imod,
sig hende mine tanker!»

Og det var Nilaus Bendiksön,
han sagde ej ordene flere:
«Og skal jeg ride for dig i dag,
jeg gör for dig vel mere.»

De klædte sig i silke fin
og så i gylden skrud,
og så drog de til kirke brat
alt med den unge brud.

Og bruden stod i kirkedör,
alt som en rosensblomme,
og hun bad dem til vandet se,
om brudgommen ej mon komme.

Det svared Nilaus Bendiksön:
«Det nytter ej at bie;
hr. Tyge kommer ej i dag,
de bække løb så stride.

Men er her intet bedre råd,
så er jeg fluks til rede;
hr. Tyge har dertil mig sendt,
jeg i hans sted skal træde.»

Han trådte i hr. Thyges sted
i Kirken og på bænken,

og så tog han den unge brud,
så vel som brudeskænken.

Og det var onsdag næst der på,
der bækkene mon falde,
da kom her Tyge Hermansön
med sine brudmænd alle.

Han kom alt til den bryllupsgård
og til det skønne gilde,
det svared da den unge brud:
«Rid hjem! du kom forsilde!»

«Og hør du, stolte Sidselil',
det er alt for meget
at ride langt for ingen ting,
og stygt har du mig sveget.»

«Og hør du, Tyge Hermansön!
det måtte du vel vide,
at ingen mø den svend er huld,
som ej i regn tör ride.

Var du en ærlig jomfrusvend
og havde haft mig kær,
du havde brudt den bølge blå
alt med dit blanke sværd!»

«Ja, så vil jeg i kloster gå,
en munk så vil jeg være;
sāmænd, vid stolten Sidselil',
I ser mig aldrig mere.»

«Men falder dog din vej forbi,
når vand står lavt i bækken,
har jeg af oste fler end to,
da får du én i sækken.

— Jeg skal ride ud imod så væn en mø.

530.

Dansk folkemelodi.

ROSELIL' og hendes moder de sad over bord,
de talte så mangt et skæmtens ord.

— Ha, ha, ha, så, så, så, så.

De talte så mangt et skæmtens ord.

«För hvert træ skal i haven få blomster af guld,
för jeg skal vorde nogen ungersvend huld.»

Hr. Peder stod på svalen og lytted med list:

«Den ler dog nok bedst, som ler til sidst.»

Og der de kom ned udi urtegårds læ,
da hang der en guldring på hvert et træ.

Roselil' blev så rød som et dryppende blod,
hun stirred i græsset ned for sin fod.

Da kyssed hr. Peder hendes læber med list:

«Den ler dog nok bedst, som ler til sidst.»

— Ha, ha, ha, så, så, så, så.

Den ler dog nok bedst, som ler til sidst.

Ved Molbech.

531.

Dansk folkemelodi.

JEG var mig en fattig ungersvend,

jeg skulde at gilje ride;

så red jeg mig udi roenslund,

mig lystede der at hvile.

— Siden jeg hende först så.

Jeg lagde mit hoved til elvehøj,

mine öjne de finge en dvale;

der kom tre jomfruer gangendes ud,

de vilde gärne med mig tale.

Den ene klapped mig på hviden kind,

den anden hvisket mig i öre:

«I vågne op, favren ungersvend!

om eder lyster dansen at röre.

I stande op, favren ungersvend!

om eder lyster dansen at röre;

min jomfru skal for eder en vise kvæde,

den fejreste, I lyster at höre.»

Hun bar op, en vise hun kvad,

så herlig da monne hun synge,

de stride strömme, de stilledes derved,

som förre var van at rinde.

De stride strömme de stilledes derved,
som förre var van at rinde;
den liden småfisk i den salte flod
den stilledes alt med sin finne.

De vildene dyr, i skoven var,
de glemte deres spring at springe;
de lille småfugle, på kviste sad,
de fældte deres sang for hende.

«Hør du, favre ungersvend!
og vilt du hos os være,
da ville vi kende dig ramme runer,
og have dig alt så kær.

Vi ville kende dig bassen at binde
og ørnen op under sky,
dragen med det møgle guld
skal for dig af landet fly.»

De dansed ud, og de dansed ind
alt i den elvefærd;
alt sad jeg tavs og så derpå
og stöttes mig på mit sværd.

«Hør du det, favren ungersvend!
vilt du ikke med os tale,
da skal sværd og hvasse kniv
lægge dit hjærte i dvale.»

Havde Gud ikke gjort min lykke så god,
at hanen havde slaget med vinger,
da var jeg kommen i bjærget ind,
alt til de elvekvinder.

Thi råder jeg nu hver ungersvend,
som ride vil i skove:
han ride sig ikke til elvehøj,
og lægge sig der at sove.

Thi råder jeg hver en danesvend,
som rider sig ud at gilje:
han dvæle sig ikke under elvehøj,
der havde jeg så nær faret ilde.
— Siden jeg hende först så.

533.

Svensk folkemelodi.

Och liten Karin tjente
på unga kungens gård,
hon lyste som en stjerna
bland alla tärnor små.

Hon lyste som en stjerna
allt bland de tärnor små
och unga kungen talte
till liten Karin så :

«Och hör du, liten Karin!
säg, vill du blifva min?
gråhästen och gullsadelen
dem vill jag gifva dig.»

«Gråhästen och gullsadelen
jag passar inte på,
gif dem din unga drottning,
låt mig med äran gå!»

Och hör du, liten Karin!
säg, vill du blifva min?
min rödaste gullkrona
den vill jag gifva dig.»

«Din rödaste gullkrona
jag passar inte på,
gif den din unga drottning,
låt mig med äran gå!»

«Och hör du, liten Karin!
säg, vill du blifva min?
mitt halfve kungarike
det vill jag gifva dig.»

«Ditt halfva kungarike
jag passar inte på,
gif det din unga drottning,
låt mig med äran gå!»

«Och hör du, liten Karin!
vill du ej våra min,
så vill jag låte sätte dig
i spiketunnan in.»

«Och vill du låte sätte mig
i spiketunnan in,
Guds engle små de se, at jag
oskyldig er dertill.»

De satte liten Karin
i spiketunnan in,
och kunningens småsvenner
de rullade henne kring.

Så kom det ifrån himlen
två hvita dufvor ner,
de toge liten Karin
och strax så blef det tre.

534.

Mel. Jeg gik mig ud en sommerdag at høre.

JEG gik mig ud en sommerdag at høre
fuglesang, som hjærtet kunde röre,
— i de dybe dale,
mellem nattergale

og de andre fugle små, som tale.

Den allermindste fugl af dem, der vare,
sang fra træet ned i toner klare.

«Mens ungersvenden,» sang den «grunder ene,
længes én imellem løv og grene.

Hen under løvet af de lune vinde,
der du skal din hjærtenskære finde.»

«Hav tak, du lille fugl, for du har sunget,
ellers var mit bryst af længsel sprunget.

Af større ve kan verden ikke trænges,
end at skilles, når man såre længes.

En større fryd kan verden ikke bære,
en at samles med sin hjærtenskære.»

Da nu min hjærtenskæreste var funden,
sang og blomstrede det rundt i lunden,
— både dybe dale

og de nattergale

og de andre fugle små, som tale.

Tillæg.

535.

Egen melodi.

Nu titte til hinanden de favre blomster små,
de muntre fugle kalde på hverandre;
nu alle jordens børn deres øjne opslå,
nu sneglen med hus på ryg vil vandre.

Den kære Gud og skaber, den mindste orm
er nær,
han føder fugl og markens liljer klæder;
dog menneskenes børn har han allermest kær,
Gud ånder på øjet, når det græder.

Guds søn var selv et barn og på krybbestrå
han lå,
hans vugge stod på jord foruden gænge;
Guds himmeriges fryd har han lovet de små
og blomster fra paradiset's enge.

Guds søn har os så kær, han er börnevennen stor,
han bærer barnet op til Gud på armen;
han storm og hav betvang, da han vandred
på jord,
men børnene leged ham ved barmen.

O du, som os velsigned og tog i favn de små,
en morgen se vi dig i paradiset!
du lærte os til Gud vore øjne opslå,
evindeligt være du lovpriset! *Ingemann.*

536.

Mel af L. Nielsen.

Alt morgenens porte
oplades på ny,

og natten, den sorte,
af landet må fly.
I dagryets glød
vi takke Gud-fader for hvilen, vi nød.

Som natten med hvile
har stillet vort savn,
gid dagen må ile
og blive til gavn.
I stort som i småt
Gud giv os at virke for alt, som er godt!

Velsign du, o fader!
vor gerning i dag,
så ej vi aflader
at tjene din sag.
Velsign os dit ord,
så ydmygt vi beder, og barnligt vi tro!

Nu mørket forsvinder,
og solen får magt;
alt dagen oprinder
i lysende dragt.
Vi hilse hver ven:
god morgen! og ile til arbejdet hen!

Kristian Østergård.

537.

Egen melodi.

ALT solen gik til senge,
og stjærnen gik på vagt,
men jordens vuggegænge
er ej til hvile lagt.
Uroligt havet koger,
og fredløst stormen går,
uroligt mangel våger,
mens stormfuldt hjertet slår.

Men salig den, som siger
til Herren: Vær mit skjold!
og salig den, som giver
sin styrke ham i vold!

Ad hver en storm han tysser,
som blodets brænding jog,
til fredens engel kysser,
det trætte øjelåg. — *Chr. Richardt.*

538.

Egen melodi.

FUGLEN sit øje lukker,
sætter sig trygt til ro,
drømmer, mens stormen sukker
hult om dens høje bo.

Blomsten sit hoved sænker
sagte mod jordens bryst,
drømmer, mens bølgen stænker
skum om den høje kyst.

Værker dit øje, luk det
trygt som hin fugl på kvist;
tynger dit hoved, duk det
sagte som blomsten hist.

Stormen, lad den kun fnyse!
bølgen, lad den kun gå!
drømmenes kyst den lyse
kan de dog aldrig nå. *Chr. Juul.*

539.

Mel. af J. P. E. Hartmann.

TIL himlene rækker din miskundhed, Gud,
din trofasthed når dine skyer;
din retfærdshånd over hjærgene ud
er strakt over dale og byer.

Som himlenes favn er din kærlighed, Gud,
som havenes dyb dine domme;
til frelsen fører du sjælene ud,
vil skabningens suk ihukomme.

Hvor dyrebar er dog din miskundhed, Gud,
hvor menneskebornene bygge!
i mulm er kærlighedsvingen bredt ud,
vi skjule os under dens skygge.

Du kvæger i ørken den tørstende sjæl,
du bjærger den bævende due,
hos dig er livets det evige væld,
og lys i dit lys skal vi skue. *Ingemann.*

540.

Mel. af Weyse

Nu ringer alle klokker mod sky,
det kimer i fjærne riger,
hver søndagmorgen højt på ny
stor glæde mod himlen stiger.

Det toner med lov og pris og bøn,
fra jord mod paradishaven:
det var en søndagmorgen skøn,
vor frelser stod op af graven!

For os han i gravens dyb steg ned,
han gik til de dødes rige;
til livet med stor herlighed
han vilde for os opstige.

Al verdens glæde begravet lå,
nu frydes vi alle dage;
den glæde, søndagssolen så,
den har i verden ej mage.

Der sad en engel på gravens sten,
blandt liljer i urtehaven,
han peged med sin palmegren,
hvor Jesus stod op af graven.

Og der blev glæde på jorderig,
lig glæden i engles himmel;
Livskongen løfter op med sig
til livet sin börnevrimmel.

Guds børn skal holde med engle bøn,
med jubel i paradishaven;
det var en søndagmorgen skøn,
vor Frelser stod op af graven!

Grundtvig.

541.

Mel. af E—s.

Vi mennesker spørge bestandig: hvorfor?
Så ofte vi mødes med gåde på gåde;
Guds vej er jo ikke den samme som vor,
og vi vil nu helst være dem, der skal råde.

Hvorfor skal jeg aldrig få hejset en krans
på huset, som jeg er i færd med at bygge?
Hvorfor skal de andre se sollys og glans,
mens jeg er bestemt til at leve i skygge.

Hvorfor skal de andre med majløv i favn
gå forrest blandt dem, der til livsfesten kåres?
mens jeg sidder syg i mit rugende savn
i tvivl, om det nogen tid mere vil våres.

Ak kunde jeg lære, hvad gerne jeg vil,
at lægge til side min ængstende spørgen,
at bytte „hvorfor“ med et frejdigt „hvortil“,
da var det forbi med min sukken og sorgen,

Da vilde jeg midt i det skiftende spil
af jubel og lykke, af ve og af våde:
få svar fra min Gud på mit spørgsmål:
hvortil?

„Til at føre dig fremad og frelses af nåde!“
J. Paulli.

542.

Mel. af J. P. G. Hartmann.

Giv mig, Gud, en salmetunge,
så jeg ret for dig kan sjunge
højt og lydelig;
så jeg føle kan med glæde,
sødt det er om dig at kvæde
uden skrømt og svig.

Himlene din glans forkynde;
lad hver morgen mig begynde
dagen med din pris;
og når aftenklokken ringer,
lad min sang på lærkevinger
stige ligervis! *Grundtvig.*

543.

Mel. af E. Hartmann.

ALLE mine kilder skal være hos dig!
det var Gudsordet i gamle dage
til det folkefærd uden mage,
som bar på Vorherres moder hos sig.

Alle mine kilder skal være hos dig!
det var Guds-ordet i tidens fylde,
da *han* fødtes, som engle hylde,
da jomfru Marie ham bar hos sig.

Alle mine kilder skal være hos dig!
genlød røsten fra himmel åben,
faderløsten ved *Jesus-Dåben*:
Min søn! jeg har velbehag i dig.

Alle mine kilder skal være hos dig!
det er Guds-ordet i nådens dage
til det bad, som er uden mage,
åndsbadet, Vorherre bar i sig.

Alle mine kilder skal være hos dig!
det er Gud-faders den høje tale
til den *dåb*, som i jordens dale
Vorherre han bærer skjult i sig.

Alle mine kilder skal være hos dig!
af dig genfødes skal jord og himmel,
folks og tengers og stjerners vrimmel
med alt, hvad jeg evig bar i mig! *Grundtvig.*

544.

Mel. af Barnekow, eller: Duftende enge og kornrige v.

LOVSYNGER Herren, min mund og mit indre!
sjungende, hjærte, tag ånden i favn!
Tonerne spille, som stjærnerne tindre,
trindt om *Jehovas* højhellige navn.

Sjæl! kom i hu, at Guds pris du forkynder
tidlig og sent, for han evig er god,
han, som forlader dig rundt dine synder,
råder på al din elendighed bod!

Løskøbt har han dig blandt helvedes fanger,
kranser dig yndig som kongen sin ven,
skænker dig alt, hvad dit hjærte forlanger:
solfuglen lig, bliver ung du igen.

Höjt, som til himlen der findes fra jorden,
vokse Vorherre lod nåden i hast;
langt som fra syden der måles til norden,
skilte fra os han vor skam og vor last.

Faderen tager vel barnet til nåde,
så tager trælbaarne syndere du,
Gud! for du kender vor skabelses gåde,
støvtråde-værket du kommer i hu.

Menneskeliv er som græssets i enge,
blomsten vi ligne fra isse til fod:
stormene hvine, og bladene hænge
visnet, man véd ikke mer, hvor den stod.

Evighedsblomst der imod er din nåde,
fryder dem alle, som frygte din magt,
bliver end sént deres afkom til både,
som holde hart ved dit bud og din pagt.

Herren, Vorherre, han troner i himlen,
Enevoldskonige er han over alt;
Stjærnernes lig er om höjsædet vrimlen,
høvdingeskaren, blandt tjænere talt.

Lover ham, engle! som herlig udrette
ærende hans, alt som ordene lød!
Priser ham, kræfter! som fluks iværksætte,
hvad med et vink kun den vældige bød!

Lovsynger Herren, hans værker i klynge,
verdener alle! thi riget er hans.
Glæd dig, min sjæl! til for evig at synge
skaberens pris, hvor han troner i Glans!
Grundtvig.

545.

Mel. af C. Mortensen.

DFF flyver så mange fugle
imellem himmel og jord.

Selv med den aller mindste fugl
en tanke fra Gud henfór.

Der farer så mange sjæle
hver stund fra himmel til jord.
Selv i den allermindste sjæl
en underfuld verden bor.

Guds tanker flyve som fugle;
som sjæle fare de hen.
Fra livets væld de spredtes ud —
der samles de först igen.

Ingemann.

546.

Mel. af H. C. Simonsen, eller: Fred hvile over land og.

I verden gives der sorger nok,
så langsomt de vandre forbi,
en enkelt fik få, en anden en flok,
men ingen blev ganske fri.

Og vilde man tælle de tårers tal,
som fældes af høj og lav,
de bleve som stjærner på himlens hal,
som blomsterne, våren gav.

En græd for tabet af börn og viv,
en anden af mangel på brød,
en tredje over sit spildte liv
og over sin sjælenød.

Og er der tårer, som faldt til jord
og råbe som Abels blod
over vold og svig, over sjælemord,
til himlens herre god.

Og han vil agte på tårens røst,
fuldt vel han kender dens klang;
han samler dem alle til sin høst,
de vil komme for dag en gang.

Da skal det kendes, at mangel, som bar,
i verden det tungeste savn
en arving til det himmelske var
alt her med et evigt navn.

En gren så frisk på det himmelske træ
med blomst, med blad, og med frugt,
som for at trives i ny og næ
behøved en skarpere tugt.

O, måtte vi agte dog derpå,
at korset er nådens pant,
et tegn, at Herren i nåde så
til frugten, han på os fandt. *John Aschlund.*

547.

Mel. Min tro den er så lille, eller: Min fader sad i haven.

JEG gærne vil dig love,
min Gud, om dag og nat!
men må jeg nu lidt sove,
for jeg er træt og mat!

O, lad en engel våge
for mig en liden stund
og mine öjenlåge
inddysse sødt i blund!

O, lad mig intet drömmе,
som dig er til mishag,
men hvad der sig kan sömme
i engles vennelag!

Nu har du vist bönhört mig,
nu falder jeg i blund,
nu har min engel rört mig
og hvisker: «Sov du kun!»

G. P. Brammer.

548.

*Mel. Jeg har båret lærkens vinger, eller:
Herrens röst, som aldrig brister.*

SALIGHED, det er i grunden:
altid fuld af livets lyst,
altid gode ord i munden,
altid kærlighed i bryst.

Altid renhed i vor tanke,
altid lys i stort og småt,

altid føle hjærtet banke,
altid göre andre godt.

Altid ivrig, aldrig trættet,
altid op og aldrig ned,
altid mod det gode rettet,
altid — det er salighed.

K. Bjerre.

549.

Mel. af C. J. Hansen.

To engle små
os følge, hvor vi gå,
usynligt de på vore skuldre hvile.
Ved højre kind
den ene titter ind
i sjæl og øje, når vi kærligt smile.

Hver ærlig id
han skriver op med flid;
hver tanke, from og god, han tro bevarer.
Hvert palmeblad
han straks forsegler glad;
hver midnat han til himlen med det farer.

Med strænge flid
på hver uærlig id
og på hver ufrom tanke ser den anden.
Ved venstre kind
han ser i øjet ind
og læser brødens dunkle skrift på panden.

Hvad ondt han så,
han straks opskrive må;
dog tøver han en stund med seglets gemme.
Råb til din Gud!
og englen sletter ud,
hvad angerfuld du bad din Gud forglemme.

Men vender du
för midnat ej din hu,
og angerståren ej dit øje væder —

dit syndebrev
forsegler han, der skrev —
men — englen på din højre skulder græder.
Ingemann.

550.

Egen melodi, eller: Frithjofs vikingabalk.

Vi har sagt det så tit, og du ved det så godt,
du er mægtig, du kvinde i Nord!
du kan fængsle vort sind, du kan trylle os
blot
med et blik, med et eneste ord.

Du har alt, hvad der drager os efter dig hen,
— det er næsten for ofte dig sagt, —
må jeg sige dig, hvad du skal give igen,
og hvortil du skal bruge din magt?

Du skal give din broder, din bejler, din ven,
du skal give din brudgom, din mand,
du skal give det bedste, det kæreste hen
for at frelse dit fædreneland.

Du skal opfostre drenge med sener i arm,
der for Danmark vil kæmpe og dø;
du skal lægge den sæd i småpigernes barm,
der skal bære det ædleste frø.

Du skal værne om sproget i børnenes mund,
det er moderens mål, det er dit;
som guldharpernes klang, som de fugle i lund
skal det svinge sig mægtigt og frit.

Du skal vogte de sagn og den dejlige sang,
vi i arv efter fædrene fik;
du skal lukke dit hjerte for trældom og tvang
og din dør for de fremmedes skik.

Ja, jeg ser på dit blik, hvad så ofte jeg så,
hvad din gerning for længst mig har sagt:
du vil styrke vor ånd og vor hånd, når vi
stå
for vort land og vor fane på vagt.

Mads Hansen.

551.

Mel. Jylland mellem tvende have.

NU I tvende snart skal kende,
hvad I vandt ved eders pagt,
ej I kom til vårens ende,
nej, nu føles først dens magt.
Bortfra endrömlidt bleg, men blid,
går I til livets stærke,
dets rigeste grødetid.

I skal frede om en rede,
som har rum til alt, der du'r
hjærtets bedste havn her nede,
håbets lyse fruerbur,
hvor hun fortæller eventyr,
og, om en tråd som brister,
bestandig sit stof forny'r.

Snart I tvende nu skal kende,
hvad I vundet har i dag,
bedre dage følger denne,
større kraft og større sag.
Han, af hvis hånd vi lykken får,
sende den mildt fra oven
som solskin og regn i vår!

C. Hostrup.

552.

Mel. Härliga land.

BARNDOMMENS vang!

Gyldnet af sol flyver sæden i mulde,
finder sig svøb under nætternes kulde,
gror under sang.

Ungdommens dag!

Kræfterne stråler i farverig sommer,
tusende spirer bli'r tusende blommer.
Liv under flag.

Manddommens tid!

Høsten må bjærges i hæs og til huse,
strømmer end regnen fra skyernes bruse.
Frugtbare strid!

Oldingens kvæld!
Mindet har glans, som din arne har lue,
stjærnerne blinker fra blånende bue.

Evighedsvæld!

Dødsbudets nat!
Ånden om bord på en vidunderskude
stævner fra stranden og gynger der ude,
frelser sin skat!

Herlige liv!
Du er det förste, og du bli'r det sidste:
ærlige kæmper dig aldrig skal miste.

Herlige liv! *J. P. Kristensen-Randers.*

553.

Mel. Hvordan skal jeg dig beskrive.

DERFOR kan vort øje glædes
ved et billeds farvepragt,
thi det lys, hvori det klædes,
er naturens egen dragt,
og den sten, hvis skönhed strålte,
formet af en mesters hånd,
den blev skön, fordi han målte
med vor skabers målebånd.

Derfor rörtes vi og vaktes
ved en digters favre ord;
thi de druer, som os rakes,
var fra livets rige bord.
Derfor vugged os i drömme
tonedybets havfrusang,
thi af hjærtets kildeströmme
svulmed jo dets bølgegang.

Alt som ejer livets lue,
rosens blus og havets blå,
skovens hvælv og brynets bue,
læbens fine folder små.
Tankens hemmeligste susen,
elskovsblikkets tavse sprog,
lærkens sang og bækkens brusen —
alt er kunstens lærebog. *Chr. Richardt.*

554.

Mel. af C. J. Hansen.

DEJLIGE Øresund,
kantet med klint og lund,
stolte byer og guldbeså'de agre!
Grænse, som skiller ej,
gyngende landevej
over dig skal vore toner flagre!

Over til Tykos ø,
jomfruen, som i sø
bader sig blandt hvide svaners vrimmel;
svandt hendes glans end snart,
så funkler evig klart
hendes elskers navn på Nordens himmel.

Over til Skånes kyst,
som hæver solbelyst
op sig af de dybe, dunkle strømme,
ret som de svarte os:
«Byder kun mørket trods!
sent opfyldes eders lyse drømme!»

Der skal de hilse på
brødre, som grandt forstå,
hvad der får vort hjerte til at banke;
bringe dem dette bud;
her sprang med skoven ud
Nordens forår i de unges tanke. *C. Ploug.*

555.

Mel. af C. Mortensen.

ROSEN blusser alt i Danas have,
lifligt fløjter vist den sorte stær,
bier deres brune nektar lave,
hingsten græsser stolt på fædres grave,
drengen plukker af de røde bær.

Her imellem havets dybe kløfter
gives aldrig vår og sommerpragt;
hvalen kold og dum ved skibet snøfter,

tavse fugl de brede vinger løfter
med sit bytte fra den våde jagt.

Udi øst og vest og hvor jeg vanker,
drømmer jeg om jer ved Danmarks sund;
selv iblandt Konstantias fulde ranker
mindes jeg med længselsfulde tanker
løvet i Charlottes bøgelund.

Klerken råber i Manillas rønner:
«Danmark er et lidet, fattigt land!»
Det forsikrer Javas rige sønner;
selv Batavias skrantne kræmmer stønner:
«Danmark er et lidet, fattigt land!»

Morgenlandets søn i kåber lange
bag sin vifte gisper efter luft;
han har spraglet fugl, men ingen sange,
hjærteløse møer med gyldne spange,
store glimmerblomster uden duft.

Kunde du ved guld og sølv at love
købe dig en nordisk kvindes tro,
købe dig et pust fra søens vove,
købe dig et ly i Thules skove
og en kløvermark til middagsro!

Fattig mand, som pløjer danske lande,
ryster æbler af sit eget træ,
har en kraftig arm, en kløgtig pande,
korn på marken, mælk i sine spande;
kvien står i græsset over knæ.

Ja, vor danske jord er sommerfrodig!
der er kræfter ved det danske brød;
derfor er den danske mand så modig,
derfor var Normannens kniv så blodig,
derfor er den danske kind så rød.

Under lyse bøg den danske bejler
med sin herligvoksne pige går;
over deres hoved månen sejler,
svanen i det klare vand sig spejler,
nattergalen sødt i busken slår!

Dersom sligt for fattigdom du tyder,
østens atlaskklædte, rige mand!
glad mit sorte, danske brød jeg bryder,
takker Gud, mens fra min læbe lyder:
«Danmark er et lidet, fattigt land!»

P. M. Møller.

556.

Mel. Sitter i högen.

DANMARK, vor moder!
vokset af bølger,
venlige blomst på
havfruens bryst!
Undrende må selv
sydboens öje
følge din rige
smilende kyst.

Danmark, vor moder!
— venlige norner
sang om din vugge:
«Evig du stå!»
Tiderne rulle —
bølgerne rulle —
blomstre du skal, mens
bølgen er blå.

Danmark, vor moder!
voldsmandens hånd skal
visne, så tit han
rører din fod!
Let er af grönsvær
bygget din trone;
trodse den skal dog
tidernes flod.

Fr. Barfod.

557.

Met. Danmarks rige i Höjnorden.

DANMARK, delt ved hav forinden
kløvet nu til sidst af fjenden!

om du plyndres,
ej du søndres;
båndet er dit modersmål.

Det forbandt trods hegn og grave,
det til én gör Danmarks have;
over gærdet
uforfærdet
flyver det med hjærtebud!

Om det strammes, om det vides,
aldrig dog itu det slides;
drager sammen
mildt i gammen,
knyttet tæt i nødens stund.

Stolt på tidens ström det gynger,
tusendårigt kvad det synger;
sön fra fædre
ej fik bedre,
ej fik större arvelod.

Han, som over Danmark våger,
brød det vej fra død og tåger;
støvbefriet,
åndeviet,
bær' det livets ord her ned;

bærer lysets kraft og sødme,
så de blege kinder rødme,
så fra vangen
takkesangen
stiger vinget over sky.

Hjærtesprog blandt tengers vrimmel!
hjemmets bud fra jord og himmel!
flyv, du kække!
bring fra begge
danske hjærter håb og trøst! *C. Hostrup.*

558.

Mel. Klang. mina flickor.

BLEV nu til spot dine tusendårs minder?
er dit sværd nu brustent og plettet dit skjold?

blev dine mænd nu til klagende kvinder?
trampe dine fjender den sløjfede vold?
er nu på sange din bøgelund tom?
må vi nu blues, med blikket mod jorden,
ved hver en tone, der minder os om,
at du var dronning i Norden? —

Svigtet af venner og svigtet af frænder, —
hver en stjerne skjult i den bælgmørke nat, —
banneret båret af famlende hænder; —
havde både himmel og jord dig forladt?
slangen, du fostrede selv ved din barm,
frem af sin hule sig snigende voved,
sløved dit væрге og lammed din arm,
böjed i støvet dit hoved.

Skibet er strandet; så lad os da bjærge
rask igennem brændingen alt, hvad vi kan:
viljen, der mægter vor frihed at væрге,
troskab indtil døden mod fædrenes land,
levende håb, der kan svinge vort flag,
dødeligt had, der kan hvæsse vor klinge,
klippefast tro på den fremtidens dag,
der skal genfødselen bringe.

Lad os da vente og ikke forsage,
agte på de varslende tegn under sky,
bære de tunge forsmædelsens dage, —
atter skal i Danmark en morgen dog gry!
Kommer da luftningen frisk over strand,
ruller da vældig den vækkende torden,
da skal du atter, mit fædreneland,
løfte dit hoved fra jorden.

Da skal du se dine sønner staa rede;
og da skal den hvislende, giftige snog,
som nu tör frækt sig i solskinet brede,
flygte for dit blik til den mørkeste krog.
Da skal dit ældgamle banner paa ny
vinke til sejer de få mod de mange,
og da skal atter blandt sværdenes gny
runge de frejdige sange!

E. Lembcke.

559.

Mel. af Gebauer, eller: Nys fyldte skön Sigrid det attende.

JEG ved, hvor der findes en have så skön,
hvor søen er blå, og hvor skoven er grön,
hvor fuglene bygge i løvhækkens ly
og flyve hver morgen med sang over sky.

Og midt i den friske den gyngende sø
der dukker af dybet den dejligste ø,
og søen af prægtige skibe er fuld,
og øen af frugt og af blomster og «guld».

Der risler en kilde, der rinder en å,
og höjene ere så runde og små,
og engen er blød, så det ret er en lyst
at tumle sig dér og få lettet sit bryst.

Der danser småpiger med blomster i hat
— en rød og en hvid har på brystet de sat —
og drengebörn lege med harpe og sværd
og synge så glade om danemænds færd.

Jeg tror det for vist, at der ej er en plet
på jorden, hvor alt er så blødt og så net
som haven, hvor øen i søen er lagt; —
kom, så skal jeg vise dig hele dens pragt!

Se ud over dal, over mark, over sund,
så ser du en have med løvsal i lund,
med blomster i enge og sølvspejl i vand:
og haven er Danmark, vort fædreneland!

Mads Hansen.

560.

Mel. af P. Heise.

JYLLAND mellem tvende have
som en runestav er lagt;
runerne er kæmpegrave
inde midt i skovens pragt
og på heden alvorsstor,
her, hvor ørknens luftsyn bor.

Jylland! du er hovedlandet,
højland med skov-ensomhed.

Vildt i vest med klittag sandet
løfter sig i bjærges sted.
Østersø og Nordhavs vand
favnes over Skagens sand.

Heden, ja, man tror det næppe,
men kom selv, bese den lidt,
lyngen er et pragtfuldt tæppe,
blomster myldre milevidt.
Skynd dig, kom, om føje år
heden som en kornmark står.

Jylland mellem tvende have
som en runesten er lagt,
fortid mæle dine grave,
fremtid folder ud din magt,
havet af sit fulde bryst
synger højt om Jyllands kyst.

H. C. Andersen.

561.

Mel. Kong Kristjan lægger ned sit sværd.

Mit fagre hjem, hvor bølgen blå
har nynnet takten for min vugge!
havfruer, som af dybet dukke,
vårfriske krans af øer små!
hvor er så lunt at bygge rede,
hvor er så silkeblødt at træde,
som på den moderlige jord!

Højstammet vokser rosen ej,
og Sydens lilje mere pranger;
men jeg er glad som bøgens sanger,
når kun jeg har min danske maj.
Lad andre være bedre vante!
Hvor troskab eren frihedsplante,
vil frihedstræet frodigt gro.

Vi kende kun til høje små,
men det er lutter kæmpegrave!
og jævnhed blev vor modergave;
vort sprog vil ej på stylder gå.

Vi prale kan af, ej at prale,
og vore grønne bøgesale
har ekko for den simple røst.
Chr. Richardt.

562.

Mel.: Visen om Gangerpiltten.

DER er vel dag til suk og gråd,
en tid til: lid og tål!
men nu har året andet råd,
og slægten andet mål:
frem i tugt og takt!
frem til værk og vagt!
stærk til at møde striden uforsagt!

Thi sorgen er en troløs ven,
han står i fjendesold.
Og ordet trøsted mangan svend,
så hånd og hu blev kold.
Hold din tanke hed!
virk og vær bered!
læmp med en lukket mund, hvad ondt vi led!

Vi har et stort og helligt håb,
som trodser år og dag,
og jærnets skarpe sejrersråb
og jærnets tunge slag:
søgt kan vorde sét!
to kan blive ét!

Hvo har vel gransket det, som ej er skét!

De planted nælder i vor grund,
vi sad med hånd i skød;
de drev os ud med magt og mund,
og markens frugt de brød.
Dog det gule korn
fylkes som tilforn
frem over nældegift og pigget torn.

Vi ser vor fremtid fast imod,
om også den er grå,
med trøst, fordi vor sag er god,
men tyst, for vi er få.

Selv om håbet veg,
ingen sagen sveg,
ej er retfærdig mand om kinden bleg.
Så drag da kæk mod dagen frem
trods livets lykkespil!
du ejer dog dit eget hjem,
så længe selv du vil.
Frem i tugt og takt!
Frem til værk og vagt!
stærk til at møde striden uforsagt.

Niels Møller.

563.

Mel. Droslen slog i skov sin klare.

GAMLE Jylland! hvor du trofast skyder
ryg mod havet buldrende og stridt;
over revlen bølgen skumklædt bryder,
leger med sit barn, den hvide klit.
Jylland! altid rigets marv og styrke,
mange spredte lemmers faste krop,
i århundreder dog halvt en ørke,
sanddækt ahl, som ingen plov brød op.

Egepurren blev din storskovs minde,
den, som sank for ild og øksehug;
skærmed dig mod barske vestenvinde,
samled til dig himlens regn og dug.
Der blev tyst på lyngens nøgne steppe,
knap en venlig arnerøg mod sky,
kun langs åens sæng et græsfrisk tæppe
bredte sig om fattig bondeby.

Dagen kom, da folket, selv som skoven
luebidt, med øksen ved sin rod,
rejste sig og lagde hånd på ploven,
søgte for sit tabte eje bod;
vilde sig en ungdomsslægt berede
til at tage arv med håbfuldt bryst,
vilde atter klæde Jyllands hede,
elske op et ly for markens høst.

Priset være han, den ædle sanger,
Hjejlen mellem Danmarks fuglekor!
Aldrig os forvist af minde ganger
hedens dybe, stille alvorsord.
Men et folkets digt i lærketoner
klinger her med bondens spade frem,
suser mellem granens unge kroner,
gennem pilehegn om tusend hjem.

Gamle Jylland! ungt og grønt du stige
over hav, som i den fjærne old.
Værket her, det store, lykkelige,
blev en rune god på Danmarks skjold:
Vidned om de stille folkekræfter,
smærtedårne, vokste under trang;
varsel om en dag, som følger efter,
som ser blomstrende vor hele vang.

Uffe Birkedal.

564.

Mel. Og det var i året atten hundred og syv.

En skål for det blinkende søernes bånd,
som folder sig om Sveriges skulder;
for stålet, som fra dybet vokser helten i hånd,
for sangen, som med fosserne ruller!
og er der lidt pynteligt ved gosserne der!
det kommer af de nysselige birketæ'r!

Svensken er os god,
med ham vi blended blod;
Sverig har vi kært;
thi længe har vi lært:
for «sanning och rätt»
bliver armen ikke træt,

og hjertet har brodersind mod Danmark.

En skål for den mægtige höjenlofts-hal
med sneflokker tavlet og tjældet,
hvor nordlyset tænder i tusendetal
med julelys granerne på fjældet!
og er der lidt stikkent ved gutterne der:
det kommer af de mange, mange nåletræ'r!

Norsken er os god,
med ham vi blanded blod!
Norge har vi kært;
thi længe har vi lært,
at fjældbunden mand
har ej trælbunden stand,
men frihed og brodersind mod Danmark.

En skål for de roser bag klitternes rad,
som lunt mellem lyngen sig dølger;
en skål for hvert gyngende åkandeblad
til ankers i Østersøens bølger!
og er der lidt mageligt hos svendene her:
det kommer af de skyggefulde bøgetræ'r!
Danimark er vor mo'r,
vor egen dyre jord!
sjælen i vor røst
og slaget i vort bryst!
og sner det med fjender,
så tør det med blod,
så tit det gælder kampen for Danmark.

Ja, vel er der langt fra ungdommens bord
til fyrsternes kongelige taffel,
og vel er der langt til et sejrende Nord,
og treforken er kun en gaffel! —
men dog skal der tændes en lysere dag,
da Kattegat skal lystre det nordiske flag!
Vi er kun en flok,
men folket kommer nok;
derfor kun på vagt
og altid uforsagt!
og skål for de to
bag den gyngende bro,
med dem vil vi kæmpe og sejre! *Chr. Richardt.*

565.

Mel. af F. F. J. Lund.

FREMTIDENS land!
der hen de styrer, de tusende savn,
39

alle de sukke, som ej finder favn,
danner sig landskab i skylag og glød
over vor nød, —
salige syner af, hvad som skal gro
op af vor tro
i fremtidens land.

Fremtidens land!

Alt af vort arbejde, som bliver til gavn,
vokser i slægter, som glemte vort navn,
samles til andres og øger en gang
fornyelsens trang.

Denne har kraften, som bærer det ind,
usvigelig ind
i fremtidens land.

Fremtidens land!

Farer, som fældes ved det, som er slet,
blodsved i kampen for højere ret
salver den vilje, som sejrer til slut.

Bli'r vi end brudt,
ondt kan det standse, godt kan det så,
op skal det stå
i fremtidens land.

Fremtidens land

dæmrer i linjer og farver og kvad,
blinker i solguld, i det, som gör glad,
anes i börnenes öjne og ser
ned, når du be'r.

Vinder vi sejr, og sejren er sund,
står vi en stund
i fremtidens land.

Fremtidens land

sagtelig stiger i morgenens glans
gløder vort hjærte og skærpes vor sans.
Vender vor hjemstavn mod opgangen hen,
vor gerning med den, —
ser vi som Moses med levende sind
i dødsstunden ind,
i fremtidens land.

Björnson.

566.

Norsk folkemelodi.

DEJ vil altid klaga og kyta
at me ganga so seint og so smått;
men eg tenkjer, dej tarv inkje syta:
me skal koma, um inkje so brådt.

Ja, det skyt inkje fram, so det dunar,
— som no ingen kann undrast uppå, —
men det munar då jamt, ja det munar,
so det stundom er hugnad å sjå.

Lat det ganga fram, lat det siga!
berre ejtt eg ynskjer og bed:
at me inkje so høgt måtte stiga,
at me gløyma vår fædrane-sed.

Lat oss inkje forfederne gløyma
under alt, som me venda og snu;
for dej gav oss ejn arv til å gjøyma,
han er større, enn mange vil tru.

Lat det merkjast i mejr end i ordi,
at me halda den arven i stand,
at, når federne sjå att på jordi,
dej kann kjenna sitt folk og sitt land.

I. Aasen.

567.

Mel. af Johan Selmer.

SOMREN sovned i vintrens favn,
vintren rejste sig, dækked til,
«rolig», sa' han til elvens spil,
«rolig», sa' han til gård og havn.

Tavse blev de så, skogerne.

Hjemme hørted kun slogerne.

Al den ting, som var somren kær,
fint forvarted til næste gang;
hvile fik det for al sin trang,
markens spirer og vand og træer.

Gemtes som kærnen i nødderne,
mulden smulred om rødderne.

Alt, hvad sommer af sygdom led,
pestfrø over dens liv og frugt,
vintren dræbte i frost og flugt, —
vågne skal hun i fjældblå fred,
toet af sneen og vindene,
hilset af sundhed i sindene.

Over den sovendes høstgrå bryn
Vintren strødde så fager dröm,
stjärnehöj, hvid-hvid i nordlys-ström
bar den hende fra syn til syn
gennem de lange dögnene
frem, til hun opslog öjnene.

Han, som skældtes for ond og vred,
lever for det, han ej få se;
han, som skældtes for morder, han
skærmer og tor hvert år vort land, —
gemmer sig så i fjældene,
til det bli'r kaldt om kvældene.

Björnson.

568.

Mul. Vintren rasat ut.

RUGEN bølger over Danmarks vænge,
høj som manden, vægtig som hans arm;
kvæget strækker sig i kløversænge,
hesten danser stolt for bondens karm;
hist en by og her en gård der dukker
venlig frem af agrens gyldne flod,
medens fjærnt der ude havet vugger
snækken, som bæ'r bort vor overflod.

Men se blot et hundred år tilbage!
da var skuet ej så trøstefuldt;
da stod usle hytter uden tage,
brugte til at stille kvægets sult;
den gang gav den stenbesåede fællede
lige lidt af dårligt græs og brød,
medens på en hovmark bonden trælled,
sløvet af vankundighed og nød.

Er da målet nået, som ædle sjæle
den gang satte sig til Danmarks held?
Tör vi prise *Bernstorff's* eftermæle,
uden i hans ånd at handle selv?
Nej! — Er vore grænser blevne trange,
trangere ved fremmed svig og vold,
folkets kraft må øges mange gange,
og dets jord gi'e mange flere fold.

Mangen slimet vig må havet slippe,
mangen bundløs mose bære sæd,
og hvor magre får af lyngen nippe,
fede øksne finde hvilested.
Mangt uvidenhedens hul maa fyldes,
egennyttens sumpe grøftes ud,
frem af svage, bløde hjerter trylles
viljer, som kun böje sig for Gud.

Fremad! — er det sejrersråb, som lyder
ned til os fra vore fædres grav.
Fremad! höjt og lydelig os byder
skæbnens varselsrøst og nuets krav.
Fremad i det små som i det store!
Frem i samlet flok og enkeltmand!
Fremad for nødvendighedens spore!
Frem af kærlighed til folk og land!

C. Ploug.

569.

Mel. Hvor bølgen larmer.

Vi kan ej prale af vort vid,
ej af vor kundskabs fylde;
den var så kort den læretid,
som vi vor viden skylde.
Men dog det ses, vi glemte ej
det solglimt på vor ungdomsvej,
der flød fra lysets kilde.

Det kom i sær belejlig stund,
som solens skin i vange,
når frø og knop i mark og lund
vil liv og frihed fange;

for nogle vel et frelsens vink,
der viste vej som fyrets blink,
imellem skær og grunde.

Det skred ej vidt i verden frem
med pragt og strålelue,
dog fandt det vej til mangt et hjem
og mest til bondens stue;
har der det livnet træge sind,
og budt de gode ånder ind,
det skal og der berømmes.

Og lærte det os driste på
den tro, os fædre bragte,
gav det vort hjerte at forstå,
hvad kærlighed kan magte,
og fik vort viltre ungdomshåb
ved dette lys en åndedåb,
vor lykke må vi prise.

Er fjærnt fra målet vi endnu,
os skolen gav i sigte,
og skød os verden tit i hu
det gode kald at svigte,
det stiger altid op på ny,
som lærkesang i morgengry,
med bud fra lyse egne.

Vil Gud, da skal det stige så,
mens vejen frem vi drage,
og lære os med kræfter små
de faste trin at tage,
at styre skuden frelst i havn,
at øve dåd til folkegavn
og ungdomsskolens ære.

R. J. Holm.

570.

Mel. Kong Kristjan stod ved höjen mast.

SKAL atter vi til forår nå,
til ruggrönt land,
da tör vi ikke gå på tå,

men vore træsko trædes må,
og vi må plöje, vi må så,
 så frisk, vi kan!
ja, plöje løs med dristig hånd
i dybet af vor folkeånd
og trylle frem som Gefion
 et land!

Et land, som vore fædres land,
 og dog et nyt,
hvor høje syners fjælderand
sig løfter over hviden sand,
så modernmålets fossevand
 kan larme lydt!
Et land, hvor ingentveddragtstroid
tör isne med sin ånde kold,
et land, som trodser fjendevold,
 et nyt!

Fald ned for alle sjæles Gud,
 fald ned for ham!
Så kaster vi på Herrens bud
vor sidste rug i mulmet ud
og glemme storm og vinterslud
 og skår og skam.
Da skal fra Danmarks lyse vang
for onde dages tugt og tvang
höjt svinge sig en takkesang
 til ham!

Chr. Richardt.

571.

Mel. Menuetten af elverhøj.

DEN trænger ud til hvert et sted,
den hårde strid her hjemme,
og den, som ej vil være med,
får svært ved sig at gemme;
men vi vil gärne ta' vor törn,
saa snart vi tör os melde,
og få vor plads blandt tidens börn,
og ikke blandt dens trælle.

Vi søge ej at finde svar
til hundene, som glamme,

men finde först, hvad kraft vi har
for ej at stå til skamme;
det gælder, om vi hjælpes til
at se med egne öjne
og ret forstå, hvad tiden vil,
men ikke tro dens løgne.

Vi véd det godt, vi lidet véd,
og höjere vi stunder,
men vil ej rive himlen ned,
kun bygge fast derunder;
vi la'r os ej af dagens ve
vort gode håb betage,
og aldrig friste til at se
paa livet som en plage.

Vi tror, at han, som os det gav,
har altid godt i sinde,
med ringe kår og store krav
des mer det har at vinde;
vi tror, om stormen raser vildt,
skal ej vi la' os skræmme,
nej, ingen ærlig kamp er spildt,
der står for livets fremme.

Og denne tro vi slipper ej,
mens vi mod kampen stævne,
i den vi bryder os vor vej
og øver hver en evne,
og den vi trolig med os bær'
når læretiden slutter,
for så til Danmarks folkehær
at støde som rekrutter.

Den hær vil ikke blod og sår,
hvor krigens lurder gjalde,
men nyfødt fred i friheds vår
med lige ret for alle,
og den vil sindig fremad gå,
og ej fra kampen træde,
för selv den mindste af de små
får del i livets glæde.

C. Hostrup.

572.

Mel. af. C C. Hoffman.

BYG på sletten, ej på tinden,
lev med sandhed, ej med tant.
Bær ej kappen efter vinden,
vær med al slags lögn på kant.

Hverdagsfolk med grove hænder
tit på livet sikrest ta'r,
lykken ofte klarest brænder
bag en væg med sprukket glar.

Jævnhed bærer trygheds renter,
gör i hjemmet tonen mild;
fra de jævne arner henter
samfundsånden renest ild.

Læg din gerning frem i dagen,
røgt med tro den året rundt!
virke stort er ikke sagen,
men kun det: *at virke sundt!*
Zakarias Nielsen.

573.

Mel. O Vermeland.

DE sige, at mit sprog er en ussel tiggerkvind,
som må sin skam med lånte pjalter dække;
hun har dog ild i öjet og roser på sin kind,
og frels og fri er hendes fædres række;
og når hun bort vil kaste med hån hver
fremmed klud
og bære kun sin stammes hjemmevævede
skrud.

for vist hun nyde skal en dronnings hæder.

De sige, at mit sprog er en brystsyg, gam-
mel mand,
hvis trætte hoved sig mod graven sænker:
I tusend år han har dog mod overmagt
holdt stand

og brudt pålistet trældoms rustne lænker.
De kræfter, han forliste, den tid han døsed hen,
dem skal han tifold fange af friheden igen;
sin anden ungdom har han end tilbage.

De sige, at mit sprog er en spurv i tranedans,
en ugle mellem Sydens nattergale:

Men ingen anden tone dog fængsle kan min
sans,

og ingen kan som det til hjærtet tale,
og ingen anden lyd har en sådan himmelsk
klang,

som den, min moders stemme alt ved min
vugge sang,

som den, min elskte hvisker i mit øre.

De sige, at mit sprog er for vejt for Nordens
mænd,

et mål for kællinger i spindestue:

Men mangel gang det rulled fra højen dæk
dog hen

igennem stormens drön og kampens lue,
og hver gang det os kalder på ny ifarens stund,
vidrage udi døden med dets toner på vor mund,
og det mod himlen flyver med vor ære.

Men lad vort sprog kun være for andre, hvad
det vil.

vi fik ej bedre skat end det at gemme;

det er vor tankes vinge, vort hjertes
strængespil

og sjælens spejl og følelsernes stemme:

kun det vor sorg kan rumme, kun det kan
bringe trøst,

kun det vor dröm kan male og juble ud vor lyst

kun det kan vort og folkets liv forplante.

C. Ploug.

574.

Egen melodi.

DEN sømand, han må lide
langt mere ondt end godt;
beskøjterne, han tærer,
de glide ned så småt,
— hej, komfaldera, hurra!
de glide ned så småt.

Men kommer han til Syden
han drikker vin med mer

og spiser af de frugter,
som bondemand aldrig ser.

Men hører han derude,
hans moder lider ondt,
da letter han sit anker
og drejer skuden rundt.

Og med det samme letter
han på sin blanke hat
og siger hver skøn jomfru
så mangel en «god nat»
— Hej, komfaltera, hurra!
så mangel en «god nat».

A. Recke.

575.

Egen melodi.

LETTE bølge! når du blåner,
gennemsigtig, lys og klar,
himlens farveskær du låner,
selv du ingen farve har.
Himlen ej, kun himlens billed
hviler i din dybe favn;
aldrig er din længsel stillet,
den er evig som dit savn.

Bølge! hvor du klarest rinder,
spejles himlen i dit bad;
ak, din længsel hjærtet minder
om, hvad skæbnel skiller ad.
Hjærte! du bör ikke klage!
selv naturen føler savn;
trøst dig, hvis du har tilbage
kun et billed og et navn.

J. L. Hejberg.

576.

Mel. af Weyse,

eller: Våren kommer, foglen quittrar.

VINDEN vifter, løvet skælver,
træet drysser fine dun,
og den klare himmel hvælver
over os et blåt pavlun.

Gennem luftens milde strømme
synker varmen sagte ned,
og naturen som i drømme
er fordybet i sin fred.

Lad os lytte! — Hør, de synge!
sangen gennem løvet når!
Søndagsklædt en munter klynge
nede fjærnt på vejen går.
Helligdagen årle henter
byens folk til skovens hjem,
og i søndagsklæder venter
eng og skov og mark på dem.

H. Hertz.

577.

Mel. af Flemming. (Evig naturen.)

VINGEDE skarer
fly de sorte skove;
under dem farer
storm på vildest vove,
over dem blinker
stjærnen mildt og vinker
toget til palmernes ly.
Ak, om jeg kunde
følge fuglens baner,
vilde jeg blunde
dog blandt mørke graner;
hist i det fjærne
vinker ingen stjærne
så sødt som drømmene her.

Her, hvor min glæde
klang fra alle dale,
her, hvor min spæde
blomst er lagt i dvale,
her vil jeg sprede
om min dunkle rede
vingen og vente min blind.

I mine drømme
gror der liljer fagre,
der ser jeg ömme
forårsalfer flagre

af mine grave
danne de en have,
vække mig smilende dér.

J. S. Welhaven.

578.

Mel. Vintren rasat ut.

LIGLIGT fløjter Vælsklands nattergale,
Galliens hane vækker kampens mod;
strængen bæver i Kastiliens dale,
og i tonen flammer Sydens blod;
over dæk som under kirkens bue
bruser Brittens røst med orgelklang,
og, som der er kraft i Rhinens drue,
er der styrke i den tyske sang.

Tro dog, fremmede, ej, at i Norden
livet gisper stunt og sløvt og mat!
tro ej, hjærtet stivner her som jorden,
hvorpå vintren har sit snetelt sat!
tro ej, tanken her sit udtryk savner!
tro ej, ånden er i bøjle lagt!
tro ej, du kan puste bort som avner
Nordens mænd med dine lungers magt.

Nej, der banker i vort bryst en stræben
frem mod livets frie højdepunkt,
og der ruller os et kvad fra læben
som vort hjærte forårsvarmt og ungt;
sødt som pigemundens elskovsgave,
blødt som bølgens leg i skovdækt bugt,
dybt som våbengny fra kæmpegrave,
stolt og kækt som vore tankers flugt.

Kling da, Nordens toner, over vangen!
mød de fremmede kun uden sky!
mal den storhed, som er længst forgangen!
varsl om den, der fødes skal af ny!
lyd som vor betrængte moders klage!
far hver hendes søn til marv og ben!
kald os vore fædres kraft tilbage,
mens vi rejser Danmarks grænsesten!

C. Ploug.

579.

Mel. af Hartmann.

Flyv, fugl! flyv over Furresøens yove!
nu kommer natten så sort;
alt ligger sol bag de dæmrende skove,
dagen den lister sig bort.
Skynd dig nu hjem til din fjedrede mage,
til de guldnæbede små;
men når i morgen du kommer tilbage,
sig mig så alt, hvad du så!

Flyv, fugl! flyv over Furresøens bølge!
stræk dine vinger nu vel!
Ser du to elskende, dem skal du følge,
dybt skal du spejde deres sjæl.
Er jeg en sanger, så bör jeg jo vide
kærligheds smigrende lyst;
alt hvad et hjærte kan rumme og lide,
burde jo tolke min røst.

Flyv, fugl! flyv over Furresøens rislen!
kærlighed kalder dig hjem;
sæt dig nu könt mellem løvbuskens hvislen,
syng så din kærlighed frem!
Kunde, som du, jeg i ætheren svömme
véd jeg nok, hvor gik min flugt;
jeg kan i lunden kun sukke og drömme,
det er min kærligheds frugt.

Flyv, fugl! flyv over Furresøens vande,
langt, langt bort i det blå!
Ensomt i skoven ved fjærneste strande
ser du min favre at gå!
Gulbrune lokker de flagre i vinden,
let er hun, rank som et aks,
öjet er sort, og roser har kinden;
ak! du kan kende hende straks!

Flyv, fugl! flyv over Furresøens brusen!
dybt drager natten sit suk!

træerne hviske med ængstelig susen,
hilse godnat med et buk!
har du ej lyttet til mangefold smerte,
selv hos den fjedrede flok?
Sig et godnat til mit bævende hjærte,
Sig det, du véd det jo nok!

Chr. Winther.

580.

Mel. af Gebauer.

Nu vågner blomsten af dvale
og titter af knoppens ly;
småfugle lystelig sjunge
og svinge sig op mod sky.

Småfugle lystelig sjunge
og kvidre til vårens pris;
de synge alle det samme,
men hver på sin egen vis.

De synger alle det samme
og vorder ret aldrig træet;
ej målte nogen Guds værker,
og blev af beundring mæt.

Ej målte nogen Guds værker,
og ingen hans id forstår;
mens öjet studser og frydes
ved hver en fornyet vår.

Men öjet studser og frydes,
og hjærtet får luft i sang.
Den dag, da våren bli'r evig,
den kommer dog nok en gang!

Thi dagen, da våren bli'r evig,
os loved vor frelser jo;
og derfor glade vi sjunge
og fæste til *Ham* vor tro!

J. C. Gerson.

581.

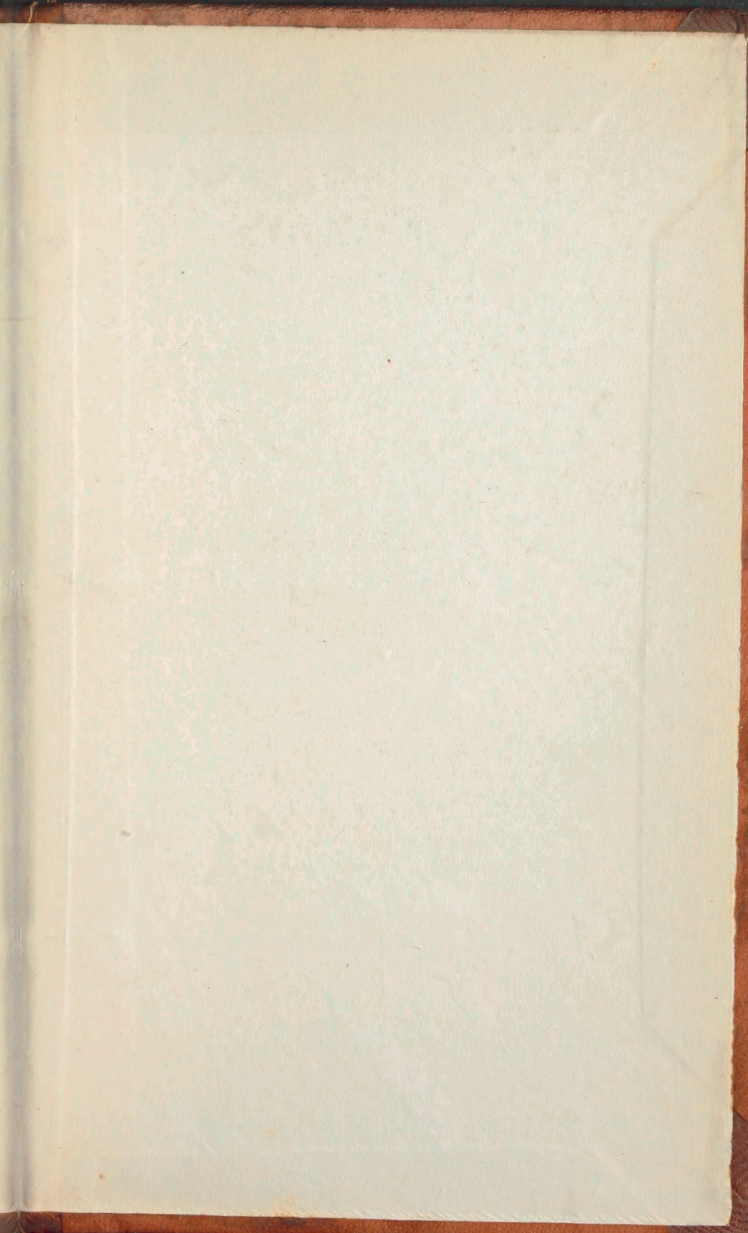
Mel. af Johan Selmer.

MIN unge elskov bærer slør.
For mig hun løfter det og ler
af öjne, ingen anden aner,
de stråler, smelter, sværger, maner; —
men sløret for, straks nogen ser!

Alt godt, som to er ene om,
har tvefold ynde, hellighed.
At livets lange længsler mødes
i to, som sjæl i sjæl genfødes,
er störste lykke, jorden ved.

Men hvorfor bærer hun så slør
og hulker i det uden lyd,
som skulde briste hendes hjerte?
fordi det vævet er af smerte, —
i savn og angst er al vor fryd.

Björnson.

Skolesangbogen, samlet ved *Hans Bøgedal*
og *Anna Laursen*, indeholdende 442 Sange
til Brug i Børneskoler, Pris 85 Øre, an-
befales.